The Air Force and the UFO — Pages from Blue Book

J. ALLEN HYNEK

DEPARTMENT OF THE AIR FORCE
HEADQUARTERS FOREIGN TECHNOLOGY DIVISION (AFSC)
WRIGHT-PATTERSON AIR FORCE BASE, OHIO 45433

OFFICE OF THE COMMANDER

4 SEP 1968

Dr J Allen Hynek
Dearborn Observatory
Northwestern University
Evanston, Illinois 60201

1. During the past few years you have publicly criticized Project Blue Book for their lack of scientific evaluations of some unidentified flying object reports.

2. I would like for you to direct your efforts, during the next thirty days, toward developing areas of scientific weakness which presently exist in the Project Blue Book office. Please confine your paper to the scientific methodology which should be used and do not comment on the past Air Force policy or history.

Your recommendations should be precise, detailed, and practical. A report should reach my office no later than October 1, 1968.

RAYMOND S. SLEEPER, Colonel, USAF
Commander

EXPERIENTA

OZN

EDITURA DACIA

Lei 15,50

THE
UFO
EXPERIENCE
A SCIENTIFIC INQUIRY

J. Allen Hynek, şeful catedrei de astronomie şi directorul Centrului de cercetări astronomice Lindheimer de la Northwestern University, demonstrează că un număr de rapoarte OZN, crescut substanţial de-a lungul anilor, prezintă interes pentru cercetătorul serios, în ciuda concluziilor contrare exprimate de Raportul Condon. Profesorul Hynek consideră că „o carte bună despre OZN-uri trebuie să fie sinceră, fără prejudecăţi, să se bazeze pe fapte şi să fie cît mai bine documentată". Experienţa OZN este o asemenea carte, căutînd dincolo de „hohotul de rîs al ştiinţei", în fenomene încă neexplicate, „o imagine captivantă a viitorului şi un indiciu revelator al acestuia".

J. Allen Hynek
THE UFO EXPERIENCE
A Scientific Inquiry

Copyright © 1972 by J. Allen Hynek
Published by Henry Regnery Company, Chicago

Romanian translation published by arrangement with
HENRY REGNERY COMPANY, U.S.A.

J. Allen Hynek

EXPERIENȚA OZN

O CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Traducere de
ION HOBANA și PETRE-GRIGORE NĂSTASE
Cuvînt înainte, note și comentarii de
ION HOBANA

EDITURA DACIA CLUJ-NAPOCA 1978

Coperta de EMIL CHENDEA

Cuvînt înainte

Imprejurări subiectiv-obiective (sau invers) au făcut ca această carte să vadă lumina tiparului abia acum, cu toate că autorul mi-a trimis-o curînd după apariţia versiunii originale. Din fericire pentru cititorul care nu se numără printre cei nerăbdători să afle întregul adevăr despre obiectele zburătoare neidentificate, timpul scurs nu a făcut să se demonetizeze conţinutul Experienţei OZN. *Cazurile relatate au rămas la fel de enigmatice, comentariile nu şi-au pierdut prospeţimea şi acuitatea, concluziile îşi păstrează deplina valabilitate. Pentru că, în pofida acumulării de noi date şi ipoteze, a utilizării unor tehnici de vîrf, a relativei creşteri a interesului oamenilor de ştiinţă, ceea ce ştim astăzi nu diferă prea mult de ceea ce ştiam în urmă cu şase ani. Motivele sînt şi ele aceleaşi, invocate în textul de faţă. Nu le voi enumera aici, nevrînd să vă răpesc plăcerea de a urmări demonstraţia riguroasă (dar nu lipsită de mlădiere şi savoare) a autorului. E destul să spun că împărtăşesc multe dintre punctele lui de vedere, pe care le-am exprimat încă înainte de 1972, întemeindu-mă pe studiul materialului faptic şi al literaturii de specialitate. Dar aceste rînduri de început urmăresc să prezinte nu o carte care trăieşte prin ea însăşi, ci o pasionantă experienţă umană.*

In vara anului 1968, cîteva sute de astronomi luau parte la o recepţie dată în cinstea lor în oraşul Victoria (Columbia Britanică). Deodată, a început să circule zvonul că lumini stranii descriu un balet inexplicabil chiar deasupra clădirii în care se desfăşura recepţia. Nici unul dintre astronomi n-a socotit că e cazul să iasă pentru o clipă, ca să vadă cu ochii lui despre ce e vorba . . .

Relatînd această întîmplare, dr. J. Allen Hynek citează cuvintele lui Erwin Schrödinger, pionier al mecanicii cuantice: „Primul lucru care se cere unui om de ştiinţă este să fie curios". Această curiozitate benefică îl determinase pe Hynek să accepte, în 1948, oferta de a deveni consultantul ştiinţific al

Proiectului Sign (primul nume al Comisiei OZN a Forțelor Aeriene ale Statelor Unite), cu toate îndemnurile potrivnice ale colegilor săi de la Universitatea din Ohio, unde îndeplinea funcția de director al Observatorului McMillin. Cu onestitate, el recunoaște că hotărîrea lui s-a datorat și dorinței de a demonstra că „farfuriile zburătoare" sînt un produs al imaginației — prejudecată larg răspîndită în sînul comunității științifice, atunci și nu numai atunci. Contactul strîns și îndelungat cu rapoartele și raportorii fenomenului i-a spulberat această prejudecată.

Cititorilor articolului Utilitatea studiului științific asupra OZN-urilor, *publicat de cunoscuta revistă „Science" la 21 octombrie 1966, nu le-a venit să creadă că autorul este acela pe care presa îl botezase „marioneta Forțelor Aeriene". Fără să se refere explicit la Proiectul Blue Book sau la alte servicii ale Forțelor Aeriene, Hynek combătea șapte „erori de interpretare" caracteristice comunicatelor periodice ale acestor organisme, încheind astfel: „... eu nu pot să mă lepăd de OZN pur și simplu ridicînd din umeri. Cazurile «încăpățînate» conțin frecvente referiri la caracteristici cinematice, geometrice și luminoase care se repetă. Am început să-mi dau seama că în știința secolului al 20-lea există o tendință de a uita că va exista o știință a secolului al 21-lea și chiar o știință a secolului al 30-lea, de la al căror nivel cunoștințele noastre despre univers vor apărea, probabil, cu totul altfel decît cum apar în ochii noștri. Suferim, poate, de un provincialism temporal, o formă de aroganță care a iritat totdeauna posteritatea!" De fapt, această atitudine constituia o surpriză doar pentru marele public. În luna aprilie a aceluiași an, consultantul științific al Proiectului Blue Book (ultimul nume al comisiei OZN), convocat de Comisia pentru forțele armate a Congresului împreună cu șeful Proiectului, maiorul Hector Quintanilla jr. și cu secretarul de stat al Forțelor Aeriene, Harold Brown, exprimase serioase rezerve în legătură cu capacitatea numitului proiect de a efectua un studiu corespunzător al fenomenului OZN, cerînd ca această sarcină să fie încredințată unui grup de oameni de știință. Cum să ne explicăm schimbarea la față a celui care, timp de optsprezece ani, investise cu autoritatea sa științifică activitatea Proiectului Blue Book, cu toate că — așa cum subliniază în* Experiența OZN *— „problema lipsei unei investigații judicioase a fost prezentă de la început"?*

Hynek răspunde cu sinceritate acestei întrebări firești.

Menționînd climatul nefavorabil instaurat încă din prima perioadă a existenței comisiei OZN, cînd atît Pentagonul, cît și comunitatea științifică socoteau că problema nu merită atenție, el mărturisește că, nevrînd să-și primejduiască vocația și cariera pe baza unor date incomplete, a hotărît să rămînă neutru și să lase fenomenul să-și dovedească sau nu realitatea. Mai tîrziu, cînd dovada a fost făcută, a încercat, fără succes, să determine o cotitură în activitatea Proiectului Blue Book. In această situație, așa cum arată el însuși, ar fi putut să ceară cu insistență intervenția Pentagonului, sau să se resemneze. Dar insistența, în condițiile date, ar fi însemnat discreditarea consultantului științific și mai ales, pierderea accesului la dosarele cu observații OZN. Hynek a ales deci resemnarea, o resemnare aparentă, la adăpostul căreia pregătea o amplă ofensivă împotriva incompetenței și a rutinei. Recomandările sale, declarația făcută în fața Comisiei pentru forțele armate a Congresului au contribuit substanțial la hotărîrea Forțelor Aeriene de a încheia un contract de cercetare a OZN-urilor cu Universitatea din Colorado. Opinia lui Hynek despre modul în care a fost îndeplinit acest contract poate fi intuită din titlul capitolului consacrat activității Proiectului Colorado și Raportului Condon: Ceea ce fac oamenii de știință nu este întotdeauna știință.

După cum se știe, concluziile Raportului Condon au fost categoric negative, determinînd (sau oferind pretextul pentru) desființarea Proiectului Blue Book. O victorie a „lipsei de curiozitate", dar o victorie à la Pirus. Pentru că, scrie Hynek: „Mai mulți oameni de știință mi-au spus că studierea Raportului Condon a fost aceea care i-a făcut să-și dea seama că problema OZN merită să fie cercetată".

„Mai mulți oameni de știință" ... La trei decenii după înființarea primului organism oficial pentru studierea OZN-urilor, o bună parte a opiniei publice mai crede că, în acest domeniu, are loc un duel între știință și fantezie, între comunitatea științifică, în întregul ei, și un grup de ziariști și literați care speculează problema în scopuri mai mult sau mai puțin avuabile. Am încercat și cu alte prilejuri să demonstrez lipsa de temei a acestei credințe. De astă dată, mă voi mulțumi să vă înfățișez „scrisorile de noblețe" ale autorului Experienței OZN. *Doctor în astronomie, J. Allen Hynek este directorul Centrului de cercetări astronomice Lindheimer și șeful catedrei de astronomie de la Northwestern University. Ca director-asociat al Observatorului de astrofizică Smithso-*

nian din Cambridge, Massachussetts, el a condus programul de urmărire a sateliților finanțat de NASA. Înalta sa pregătire științifică transpare, dealtfel, din fiecare pagină a acestei cărți de un real interes nu numai pentru o mai exactă circumscriere a problemei, ci și pentru o viitoare istorie a aventurii cunoașterii.

Enigma obiectelor zburătoare neidentificate continuă să rămînă întreagă și după apariția Experienței OZN. *Autorul precizează, dealtfel, că: „Problema nu constă, cel puțin deocamdată, în a explica sau rezolva fenomenul OZN. Acesta este, desigur, scopul ultim, dar există indicii puternice că în prezent nu dispunem de cunoștințele necesare pentru a ajunge la soluția finală". După cum veți vedea, Hynek propune un ansamblu de măsuri și o metodologie menite să apropie clipa revelației atît de așteptate. Împreună cu un grup încă restrîns de oameni de știință din Statele Unite și din alte țări, el continuă astfel o splendidă experiență umană răspunzînd sfidării pe care ne-o lansează Necunoscutul.*

ION HOBANA

Prefață

Timp de mulți ani, cît am fost consultant științific al Forțelor Aeriene ale Statelor Unite, în problema Obiectelor Zburătoare Neidentificate, mi s-a cerut adesea (și asta mi se întîmplă frecvent și acum) să recomand „o carte bună despre OZN-uri". Foarte des, rugămintea era însoțită de astfel de observații: „E ceva adevărat în toată povestea asta?"; „La urma urmei, despre ce-i vorba — cunoașteți vreo dovadă serioasă despre existența OZN-urilor?"; sau „Unde pot citi ceva despre acest subiect care să nu fi fost scris de un aiurit?"

Cu puține excepții, îmi era foarte greu să răspund unor astfel de întrebări. Există, desigur, multe cărți pe această temă. Ele încîntă cititorul înșirînd povești despre OZN, una mai spectaculoasă decît alta, dar rezervă puțin spațiu documentației și cometariilor. În ce împrejurări a avut loc evenimentul raportat? Cît de serioși și de consecvenți erau martorii (mult prea des este vorba de un singur raportor)? Și cum au fost selectate relatările OZN? De cele mai multe ori ele sînt haotice, incoerente și se caracterizează printr-un stil gazetăresc.

Sper ca această carte să răspundă la întrebările celor care vor să cunoască fenomenul OZN ca un tot, care ar dori să li se prezinte o părere despre acest fenomen și să-și formeze o părere ei înșiși.

Adesea m-am întrebat cum ar trebui să fie „o carte bună despre OZN-uri". Cine ar fi calificat s-o scrie, ce ar trebui să conțină, și la ce întrebări ar trebui să încerce să răspundă? M-am hotărît să încerc să scriu o astfel de carte, bazîndu-mă pe cei 20 de ani de contact permanent cu subiectul, perioadă în care am chestionat multe sute de persoane și am investigat aproape tot atît de multe cazuri. M-am hotărît să consemnez — în primul rînd, pentru cei sincer intrigați de problema OZN — ce rapoarte OZN provin probabil direct de la sursă, ce fel de oameni sînt autorii lor, ce anume au ra-

poartele în comun, cum a fost prezentat şi tratat subiectul în trecut (nu pot să afirm, în mod cinstit, că ar fi fost „studiat").

Nu pot să-mi îngădui, totuşi, să spun şi *ce sînt* OZN-urile, deoarece nu ştiu; dar pot să demonstrez, mai presus de orice îndoială, că ele nu sînt *toate* percepţii false, sau farse. Într-adevăr, este evident că rapoartele determinate de fenomene *identificabile* nu pot să definească un Obiect Zburător *Neidentificat*. Interpretările false ale unor avioane, baloane de mare înălţime, meteori şi stele variabile constituie sursa multor rapoarte iniţiale, dar ele nu pot fi numite rapoarte OZN şi trebuie să ocupe un spaţiu redus într-o carte despre OZN-uri. După părerea mea, „o carte bună desure OZN-uri" trebuie să fie sinceră, fără prejudecăţi, să se bazeze pe fapte şi să fie cît mai bine documentată. Ea nu trebuie să fie totuşi o carte care înşiră sau repetă relatări despre OZN-uri numai de dragul valorii lor narative; ea ar trebui, mai degrabă, să înfăţişeze acele lucruri pe care oamenii — oameni obişnuiţi, cu slujbe şi familii — spun că le-au văzut cu adevărat. Ei nu sînt doar nişte nume înscrise într-o carte de telefon, ci oameni în carne şi oase, care au trăit întîmplări tot atît de adevărate, pentru ei, cum este pentru alţii faptul că văd un automobil mergînd pe stradă.

Sper că această carte vă va fi recomandată ca „o carte bună despre OZN-uri".

J. ALLEN HYNEK

Northwestern University
Evanston Illinois
1 ianuarie, 1972

Rînduri de mulţumire

Sînt îndatorat multor persoane pentru ajutorul dat în elaborarea acestei cărţi. În mod deosebit, ţin să mulţumesc profesorului Thomas Goudge, de la catedra de filozofie a Universităţii din Toronto, pentru numeroasele discuţii purtate cu el asupra subiectului în stadiul incipient al lucrării, şi Dr. Paul Davies, de la Institutul de Astronomie Teoretică al Universităţii din Cambridge, Anglia, pentru discuţiile fructuoase purtate în stadiile ulterioare. Dr. Harry Wood de la Universitatea din Arizona, Jennie Zeidman şi Necia Apfel au citit în mod critic manuscrisul, iar la valoroasele lor sugestii s-au adăugat acelea ale Dr. Jacques Vallee, de la Universitatea Stanford şi ale lui Fred Beckman, de la Universitatea din Chicago.

Sînt îndatorat lui William Weitzel, Josephine Clark, Ted Philips, Warren Smith, Raymond Fowler, Bud Ledwith şi Isabel Davis pentru materialul referitor la cazurile OZN din Statele Unite, iar lui W. K. Allan şi lui Brian Cannon, cercetători OZN din Canada, pentru cazurile OZN din Canada pe care mi le-au pus la îndemînă.

Sînt îndeosebi recunoscător doamnei Mary Lou Armstrong pentru îngăduinţa de a publica scrisoarea de demisie din funcţia ei de asistentă administrativă, adresată Dr. Condon şi lui William Powers, pentru îngăduinţa de a folosi fragmente din analiza sa critică a Raportului Condon, analiză a cărei publicare a fost refuzată de revista „Science".

Mulţumiri pline de recunoştinţă tuturor celor de mai sus şi, desigur, secretarei mele, Ann Larson, pentru competenta şi repetata dactilografiere a manuscrisului.

Prolog

Fiecare epocă este pregătită într-o anumită măsură pentru salturi, pentru schimbări care, imaginate într-o epocă anterioară, ar fi fost nu numai imposibile, ci de-a dreptul înfricoşătoare. Totuşi, în ciuda capacităţii omului de a efectua descoperiri, în fiecare epocă există o anumită automulţumire de care cei mai mulţi dintre contemporani nici nu-şi dau bine seama. Ei se complac în ignorarea lucrurilor necunoscute încă, şi epocile următoare privesc înapoi spre această ignoranţă cu un zîmbet înţelegător, condescendent, dacă nu chiar cu un rîs politicos.

În acelaşi fel, marile descoperiri şi concepţiile despre lume ale *viitorului* ar fi probabil de neînchipuit şi cu siguranţă uimitoare pentru mulţi dintre noi, dacă am putea să le întrezărim. Totuşi, schimbările au loc la timpul lor şi, de aceea, e de datoria noastră să studiem cu seriozitate şi să nu dispreţuim, ridiculizîndu-le, fenomenele stranii de astăzi, sperînd că vom ajunge la explicaţii satisfăcătoare mai tîrziu. În felul acesta, putem spune că ne aventurăm în viitor.

Fenomenul OZN poate fi un astfel de domeniu de interes incitant, deşi pare că nu îşi are locul în cadrul lumii noastre — la fel de neverosimil pentru noi, cum ar fi fost televiziunea pentru Platon. Studiul acestui fenomen frecvent semnalat ne poate oferi o imagine captivantă a viitorului şi poate constitui un indiciu revelator al acestuia.

Uneori, oamenii de ştiinţă simt prezenţa intangibilului domeniu al necunoscutului. Sir Isaac Newton, unul dintre cei mai mari savanţi care au trăit vreodată, scria:

„Nu știu ce părere are lumea despre mine, dar mie mi se pare că am fost asemenea unui copil care se joacă pe plajă și se amuză găsind din cînd în cînd o pietricică mai netedă, sau o scoică mai frumoasă, în timp ce marele ocean al adevărului se afla impenetrabil în fața mea."

Adesea filozofii înțeleg limitele prezentului mai curînd decît oamenii de știință absorbiți de problemele lor imediate. Filozoful William James a remarcat cu incisivitate vederile înguste ale societății din zilele sale (1895), mai ales ale colegilor săi de la Harvard:

„Este proprie naturii umane o concepție naturalistă și materialistă care nu admite decît fapte cu adevărat tangibile. Entitatea numită «Știință» este idolul acestei concepții. Pasiunea pentru termenul «științific» este unul dintre semnele distinctive ale adoratorilor ei și metoda lor rapidă de-a nimici orice opinie contrară este de a o declara «neștiințifică». Trebuie să recunoaștem că nu există nici cea mai mică scuză pentru această atitudine. Știința a făcut salturi atît de uriașe în ultimii 300 de ani... încît nu-i de mirare că adoratorii Științei își pierd capul. Astfel, chiar în această universitate, am auzit nu doar un singur profesor spunînd că toate concepțiile fundamentale ale adevărului au fost de pe acum descoperite de Știință și că viitorul va trebui doar să completeze detaliile tabloului. Dar cea mai fugară reflecție asupra condițiilor reale e de ajuns ca să ne arate cît de primitive sînt aceste opinii. Astfel de oameni dovedesc atîta lipsă de imaginație științifică, încît e greu de înțeles cum poate cineva, care contribuie în mod activ la progresul vreunui domeniu științific, să facă o afirmație atît de naivă. Gîndiți-vă cît de multe concepții științifice cu totul noi au apărut de-a lungul vieții noastre, cît de multe probleme noi au fost formulate, probleme pe care înainte nimeni nu și le imaginase măcar, și apoi gîndiți-vă cît de efemeră este cariera Științei. E oare de crezut că astfel de noi concepții științifice, apărute peste noapte ca niște ciuperci, reprezintă mai mult decît o privire fugară asupra a ceea ce se va dovedi a fi universul cînd va fi înțeles așa cum se cuvine? Nu! Știința noastră este doar o picătură, ignoranța noastră — un ocean. Dacă există un lucru sigur, atunci este acesta: că lumea cunoștințelor noastre actuale este inclusă într-un fel de lume mai vastă, despre ale cărei proprietăți nu putem avea o idee clară."

Au trecut trei sferturi de veac de cînd William James și-a dojenit atît de aspru colegii de la Harvard; timpul i-a dat

întru totul dreptate. Deşi el n-ar fi putut bănui acest lucru, anul 1895 avea să fie primul din „cei 30 de ani care au zdruncinat ştiinţele fizice"; care au văzut cum teoria relativităţii, mecanica cuantică şi multe alte concepţii noi asociate lor au abolit principiile fizicii clasice, considerate de toţi fizicienii drept însăşi piatra unghiulară a universului fizic. Dezvoltarea cunoştinţelor şi a tehnologiei noastre a fost exponenţială, şi totuşi trebuie să spunem, dacă nu sîntem mărginiţi şi teribil de îngîmfaţi, că ignoranţa noastră mai este încă un ocean.

Partea I

FENOMENUL OZN

Introducere: Un inocent în Țara OZN

După 22 de ani de „tatonare" a problemei OZN, Forțele Aeriene au pus capăt activității „Proiectului Blue Book"*, nume sub care s-a desfășurat cea mai mare parte a programului de investigare OZN. Inițial numit „Proiectul Sign"** și început în septembrie 1947, el a devenit „Proiectul Grudge"*** la 11 februarie 1949; apoi, din vara anului 1951 pînă la sfîrșitul lui 1969 a fost numit „Proiectul Blue Book". Denumirilor codificate ale acestor proiecte nu li se atribuie vreo semnificație deosebită, dar cititorul poate să vadă în ele orice dorește.[1]

De-a lungul acestei perioade, proiectul a fost găzduit la Baza Forțelor Aeriene Wright-Patterson din Dayton, Ohio, la început ca o parte din Air Technical Intelligence Center (ATIC)**** și mai tîrziu sub protecția lui Foreign Technology Division (FTD).***** Preocuparea formală a Forțelor Aeriene față de problema OZN a încetat în decembrie 1969, cînd secretarul Forțelor Aeriene, Robert C. Seamans, a pus capăt, oficial, Proiectului Blue Book, întemeindu-se în mare măsură pe recomandările făcute de Raportul Condon, opera unui grup de oameni de știință de la Universitatea din Co-

---

* Cartea albastră (în engleză; N. T.)
** Semn (în engleză; N. T.)
*** Ciudă, răzbunare, ranchiună (în engleză; N. T.)
**** Centrul de informații tehnice al Forțelor Aeriene (N. T.)
***** Sectorul de tehnologie străină (N. T.)

lorado, condus de Dr. E. U.. Condon și patronat de Forțele Aeriene.

Asociindu-mă la studiului fenomenului OZN, am jucat oarecum rolul proverbialului „martor inocent împușcat din greșeală". Proiectul Sign avea nevoie de un astronom pentru a elimina cazurile evidente de fenomene astronomice — meteori, planete, stele variabile și alte corpuri naturale care ar fi putut să genereze rapoartele OZN — și eu am fost ales în chip firesc. Eram atunci directorul Observatorului McMillin de la Universitatea Statului Ohio și, ca atare, astronomul profesionist cel mai la îndemînă.

Înainte de a-mi începe colaborarea cu Forțele Aeriene, mă asociam deseori hohotului de rîs al colegilor mei, oameni de știință, de cîte ori era vorba despre „psihoza postbelică" a farfuriilor zburătoare, care părea să străbată țara, și despre naivitatea și credulitatea făpturilor umane contemporane cu noi care se lăsau amăgite de o „absurditate" atît de evidentă. Am acceptat deci invitația de a arunca o privire asupra rapoartelor despre farfuriile zburătoare — atunci așa erau numite, „farfurii zburătoare" — ca un fel de sport. În același timp, aveam și sentimentul că aș putea face un serviciu ajutînd la clarificarea a ceea ce era „nonștiință". În definitiv, nu era acesta un prilej prețios de a demonstra publicului cum operează metoda științifică, cum ar putea fi folosită aplicarea logicii reci și lipsite de prejudecăți a acestei metode (uitam în mod oportun de propria mea prejudecată) ca să arate că farfuriile zburătoare erau doar un produs al imaginației? Deși mulți dintre colegii mei de la universitate nu vedeau cu ochii buni participarea mea la o activitate atît de „neștiințifică", eram liniștit. Aveam o acoperire solidă; ca astronom, fusesem *invitat* să studiez subiectul.

Aceasta era starea mea de spirit de atunci. Totuși, prilejul de a demonstra publicului cum operează metoda științifică, folosind drept mijloc pentru aceasta analiza rapoartelor despre farfuriile zburătoare, nu s-a materializat niciodată. În timp ce lucram încă la raportul meu pentru Proiectul Sign, acesta s-a transformat în Proiectul Grudge și Pentagonul a început să trateze problema ridiculizînd-o în mod subtil. Ba mai mult, deși numeroase rapoarte OZN nu erau socotite secrete militare, publicul nu avea acces la ele în nici un chip. Astfel de piedici nu îngăduiau în mod efectiv publicului să ia cunoștință de concluziile cercetărilor privind farfuriile zburătoare și izolau procesul de investigare. Publicul primea nu-

mai rezultatele finale — în comunicate obscure, care, în general, nu dădeau un răspuns întrebărilor lui şi făceau să se răspîndească o părere tot mai proastă despre capacitatea ştiinţifică a Forţelor Aeriene.

Eu n-am participat la activitatea Proiectului Grudge, şi abia după organizarea proiectului Blue Book, sub conducerea căpitanului Ruppelt, în 1952, am devenit iarăşi consultant ştiinţific în problemele OZN. Deşi principala mea responsabilitate era aceea de astronom consultant, am cercetat toate rapoartele care soseau, analizînd în fiecare lună rapoartele curente. Astfel am ajuns să iau cunoştinţă de cîteva cazuri foarte interesante, dintre care multe erau scufundate într-o adevărată mlaştină de informaţii absurde.

Încetarea activităţii Proiectului Blue Book mi-a sporit convingerea că am obligaţia de a-mi face cunoscută experienţa proprie, în mare parte surprinzătoare, legată de problema OZN şi de colaborarea cu Forţele Aeriene vreme de mai bine de 20 de ani. Acum mă simt asemeni unui călător înapoiat dintr-o lungă călătorie prin ţări neexplorate, stranii şi exotice, care găseşte că e de datoria lui să aştearnă pe hîrtie relatarea călătoriilor sale, a ciudatelor obiceiuri şi datini ale „indigenilor" din acea ţară stranie, în folosul celor care au rămas acasă.

Ultimii 20 de ani au cunoscut o inflaţie de cărţi şi articole despre OZN-uri şi despre farfuriile zburătoare, eu însă n-am contribuit la această avalanşă de literatură decît prin cîteva articole. Nu doresc, desigur, să adaug „încă" o carte la această grămadă. Sper, mai degrabă, că prezenta lucrare va constitui o contribuţie pozitivă la studiul serios al acestui subiect. În orice caz, este o vedere din interior, pentru că „s-a întîmplat să fiu în preajmă" cînd Forţele Aeriene au avut nevoie de un astronom pentru a cerceta teancul de rapoarte OZN care creştea cu repeziciune. Am avut prilejul să citesc şi să studiez *toate* rapoartele OZN din arhiva Blue Book, să iau interviuri multor sute de martori — raportori ai unor observaţii OZN — şi chiar să apar de mai multe ori în faţa unor grupuri ale Congresului care arătau un interes deosebit pentru ciudăţeniile indigenilor din ţara OZN.

Am fost adesea întrebat dacă eu însumi am trăit vreodată o „experienţă OZN". Răspunsul este nu, dacă ţin seama de testele pe care le socotesc necesare şi despre care voi vorbi în capitolele următoare. În două împrejurări separate din ultimii 20 de ani, am văzut şi eu un obiect şi o lumină pe

care nu le-am putut explica, dar deoarece există explicații naturale posibile, deși nu foarte probabile, aceste două experiențe nu intră în definiția OZN folosită în această carte. N-am avut niciodată o „întîlnire apropiată" (cap. 4) și probabil că n-aș fi relatat-o, chiar dacă aș fi avut-o, fără existența mai multor martori serioși — ceea ce nu mă miră. Statisticile arată că astfel de observații sînt într-adevăr rare, oarecum asemenea observării unor specii de păsări extrem de rare sau fără nume (și cum ar putea dovedi cineva că în timpul unei plimbări prin munți și păduri a văzut un condor din California?) și nu atît de rare ca descoperirea unui coelacanth* în adîncurile oceanului. Experiența mea cu privire la OZN-uri este indirectă, efectuîndu-se în întregime prin ochii altora. Locuitorii țării OZN sînt rapoartele și oamenii care au făcut aceste rapoarte. Ambele categorii merită să fie discutate.

Pentru claritate, adaug o listă de termeni îndeobște folosiți în descrierea OZN-urilor și în această carte:

RAPORT OZN — o declarație făcută de una sau mai multe persoane, considerate responsabile și normale din punct de vedere psihologic, potrivit criteriilor acceptate în mod obișnuit, declarație care descrie o observație proprie, efectuată cu ochiul liber sau cu ajutorul unui instrument, asupra unui obiect sau unei lumini văzute în văzduh sau pe sol și/sau presupuselor lor efecte fizice, toate acestea neavînd nici o legătură cu vreun fenomen, obiect sau proces fizic sau psihologic cunoscut.

EXPERIENȚA OZN — conținutul unui raport OZN.

FENOMENUL OZN — întreaga sferă a rapoartelor OZN și a experiențelor OZN.

OZN-uri — corelativi existențiali ipotetici ai fenomenului OZN; cu alte cuvinte ceea ce, *dacă* există, există prin sine însuși, cu totul independent de fenomenul OZN.

Problema existenței nu se poate reduce la o afirmație a priori, ci trebuie lămurită prin investigație.

Dacă investigațiile confirmă existența, această categorie poate cuprinde:

a) Entități spațio-temporale nedescoperite pînă acum, care se supun legilor fizicii, dar necesită o explicație extraordinară.

---

* *Latimeria chalumnae*, un pește considerat dispărut din perioada Cretacicului, descoperit în 1938 lîngă coasta sudică a Africii. (N.T.)

b) Entităţi spaţio-temporale nedescoperite pînă acum, care se supun unor legi ale fizicii încă neformulate.

c) Entităţi nedescoperite pînă acum, neavînd un caracter spaţial şi necesitînd explicaţii de alt tip decît cele pe care le oferă fizica. Dacă aşa stau lucrurile, atunci aceste entităţi pot fi ori produsele unui proces mental de grup sau individual conform unor legi psihologice cunoscute sau necunoscute, ori ceva cu totul diferit de tot ce s-a spus mai sus.

OBSERVAŢII EMPIRICE (NOI) — orice experienţă efectuată nemijlocit sau cu ajutorul unuia sau mai multor receptori senzoriali umani, care poate fi descrisă într-un raport ce ne informează despre ceea ce există în sine, cu totul separat de persoana care efectuează experienţa.

O observaţie empirică nouă este o astfel de experienţă care, confruntată cu un corp existent de informaţii (de exemplu, una sau mai multe teorii ştiinţifice), nu poate fi încorporată de acesta *fără a fi supus unor revizuiri sau modificări fundamentale.*

FARFURII ZBURĂTOARE — termen folosit iniţial de gazetari în loc de OZN-uri. În lunga lui istorie, totuşi, termenul a fost utilizat într-un sens foarte general şi confuz. Pentru unii, el înseamnă un vehicul material capabil să efectueze o călătorie interstelară şi să transporte pe Pămînt fiinţe extraterestre inteligente. ePntru alţii, el înseamnă *orice* raport asupra unui fenomen aparent extraordinar, observat în văzduh sau pe sol, chiar şi atunci cînd observaţia se datorează aproape sigur unei percepţii greşite a unui obiect sau eveniment obişnuit.

Iar pentru alţii (de obicei membri ai „cultului farfuriilor zburătoare", sau ai grupurilor de „adevăraţi credincioşi") termenul înseamnă vizitarea Pămîntului de către fiinţe în general paşnice, al căror scop aparent este de a comunica (în mod obişnuit unui număr relativ mic de persoane selecţionate şi favorizate — aproape întotdeauna fără martori) mesaje de o „importanţă cosmică". Aceşti „aleşi" au de obicei contacte repetate de acest fel, în cursul cărora primesc mesaje suplimentare. Transmiterea unor astfel de mesaje către adevăraţii credincioşi, lipsiţi de simţ critic şi gata să accepte orice, duce, în mod frecvent, la întemeierea unui cult al farfuriilor zburătoare, al cărui conducător este evident cel care „comunică" sau „contactatul". Deşi relativ puţini la număr, aceşti avocaţi ai farfuriilor zburătoare au influenţat puternic opinia publică prin actele lor iraţionale — cîteodată

și opiniile unor savanți ca doctorul Condon și unii dintre asociații săi.

În mod clar, farfuriile zburătoare, fie că sînt interpretate drept vehicule extraterestre, percepții greșite, sau purtătoare ale înaltei misiuni de a transmite „contactaților" cunoașterea cosmică, nu corespund definiției date OZN-urilor, pentru că toate aceste interpretări presupun, a priori, originea și natura farfuriilor zburătoare.

1

Hohotul de rîs al științei

„Cunosc luna și stelele, cunosc și stelele căzătoare. Nu mai sînt tînăr. M-am născut cu mulți ani în urmă. Am privit cerul toată viața mea. Dar niciodată pînă acum n-am văzut așa ceva. Tu ești un om alb. Poți să-mi spui ce-i asta?"

Sfătuitorul unui sat papuaș

Într-o seară, în timpul unei recepții la care participau sute de astronomi, ținută în orașul Victoria, din Columbia Britanică, în vara anului 1968, s-a răspîndit zvonul că afară au fost semnalate lumini, OZN-uri care manevrau în chip ciudat. Știrea a fost întîmpinată cu ironiile și chicotelile care însoțesc deseori o situație ce te pune în încurcătură. Nici un astronom nu s-a aventurat să iasă în noaptea de vară, ca să vadă el însuși despre ce era vorba.

Erwin Schrödinger, pionier al mecanicii cuantice și filozof al științei, scria: „Primul lucru care se cere unui om de știință este să fie curios. El trebuie să fie capabil să se mire și dornic să afle".*

Fără îndoială, lumea științei n-a fost „dornică să afle" explicația fenomenului OZN și nu a manifestat nici o înclinație spre mirare. Atitudinea aproape universală a oamenilor de știință a fost violent negativă. Se pare, dealtfel, că reacția a fost cu totul disproporționată față de stimul. Reacția emoțională mult exagerată, manifestată în general de oamenii de știință la orice menționare a OZN-urilor, ar putea prezenta un considerabil interes pentru psihologi.

Astfel de reacții merită să fie observate. Am participat la multe întruniri oficiale și particulare ale oamenilor de știință,

* Schrödinger, Erwin, *Nature and the Greeks (Natura și Grecii)* p. 55 (N. A.)

unde problema OZN-urilor ajungea să fie discutată fie întîmplător, fie datorită sugestiei mele „inocente". Era la fel de amuzant ca atunci cînd pui o pisică printre porumbei, pentru că reacţia n-avea nimic de-a face cu tradiţionala atitudine „cîntăreşte şi judecă" a omului de ştiinţă consacrat. Reacţia era de obicei asemănătoare cu aceea a unui grup de băieţandri urmărind pe ecran o scenă de o gingăşie sau un patos deosebit, care depăşeşte cu mult posibilităţile de înţelegere ale vîrstei lor: agitaţia şi comentariile ironice sugerează atitudinea defensivă a oamenilor de ştiinţă faţă de un lucru pe care nu-l pot încă înţelege. Mi s-a părut că o astfel de atitudine la oamenii de ştiinţă formaţi înseamnă ceva mai mult decît o manifestare a compătimirii faţă de neştiutori. Ea este poate expresia unei nesiguranţe adînc înrădăcinată, sau a fricii.

Este necesar dealtfel să deosebim două categorii diferite printre oamenii de ştiinţă confruntaţi cu problema OZN-urilor: 1) cei care tratează fenomenul OZN cu ironie şi dispreţ, refuzînd chiar să-l examineze şi denunţînd subiectul ca nefiind demn de preocuparea lor şi 2) cei care susţin — sau ar putea ajunge să creadă asta după investigare — că există o mare probabilitate ca OZN-urile să fie fenomene de natură pur psihologică, adică generate integral de activitatea mentală a unui individ sau a unui grup. (Nici un om de ştiinţă care cercetează în mod obiectiv problema nu poate susţine mult timp că OZN-urile sînt doar rezultate ale interpretării greşite a unor obiecte şi întîmplări obişnuite.)

Opiniile celui de-al doilea grup merită o discuţie şi o dezbatere ştiinţifică serioasă, pentru că oamenii de ştiinţă şi-au dat osteneala de a cerceta problema şi, în consecinţă, trebuie ascultaţi. Opiniile primului grup nu îndeplinesc condiţiile unei dezbateri ştiinţifice, pentru că n-a existat o examinare a datelor. Oameni de ştiinţă de prestigiu au colindat ţara atacînd vehement fenomenul OZN, refuzînd să răspundă întrebărilor din sală, în timp ce atrăgeau cu îngîmfare atenţia că n-au timp să cerceteze „toate prostiile", Această modernă vînătoare de vrăjitoare, antiteză a tot ceea ce constituie atitudinea ştiinţifică, constituie ea însăşi un fenomen demn de studiat. Dacă „toată această problemă OZN este o absurditate", cum se explică reacţia disproporţionată a unor oameni de ştiinţă consacraţi şi foarte respectabili? Este cumva o reacţie subconştientă la o provocare pe care ei nu sînt pregătiţi s-o primească?

Thomas Goudge, un cunoscut profesor canadian preocupat de filozofia științei, scria:

„Una dintre cele mai interesante fațete ale chestiunii OZN este, în ceea ce mă privește, legătura ei cu problemele privind felul în care evoluează știința. În mare, aș spune că o condiție necesară progresului științific este să se țină seama de 1) observațiile empirice într-adevăr noi și de 2) noi scheme explicative implicînd noi concepții fundamentale și legi noi."*

Goudge arată că de-a lungul istoriei orice schemă explicativă verificată, inclusiv fizica secolului XX, acționează întrucîtva asemenea unui sistem stabil și tinde să respingă observațiile empirice noi (dacă n-au fost generate în cadrul acestei scheme). Astfel, de exemplu, foarte mulți fizicieni au ezitat la început să accepte introducerea, în cîmpul respectabilei științe, a teoriilor admise azi asupra meteoriților, fosilelor, circulației sîngelui, bacteriilor și, în timpul nostru, a fulgerului globular.

„Fiindcă — urmează Goudge — dacă știința încorporează noile observații în actuala schemă explicativă, asta înseamnă că observațiile empirice nu sînt într-adevăr noi..." De pildă, oamenii de știință erau cîndva înclinați să admită că meteoriții sînt nu pietre căzute din cer, ci pietre lovite de trăsnet. Această teorie îngăduia includerea unui fenomen nou în schema explicativă a lumii fizice acceptată pe atunci. Ei nu puteau să admită că meteoriții veneau din spațiu. „De unde actualul punct de vedere al științei — conchide Goudge — că fenomenul OZN ori nu conține date cu adevărat științifice (sau cel puțin date care să intereseze fizica), ori nu reprezintă altceva decît percepții false ale unor obiecte sau întîmplări obișnuite etc. A adopta o astfel de atitudine înseamnă, evident, a respinge o condiție necesară a progresului științific".

Expresia „observații empirice într-adevăr noi" este fundamentală pentru întreaga problemă OZN. Observațiile OZN sau reprezintă observații empirice într-adevăr noi — în sensul că nu-și află locul în actualul cadru științific — sau sînt pur și simplu percepții sau interpretări greșite. În ceea ce privește OZN-urile, lucrurile sînt limpezi doar pentru acei oameni de știință care refuză cu fermitate să respingă problema înainte de a o cerceta.

Probabil că mulți oameni de știință ar fi făcut eforturi

---

* O comunicare personală a lui Thomas Goudge către autor. (N.A.)

și ar fi cercetat cu seriozitate problema OZN, dacă ar fi fost informați cum se cuvine despre conținutul ei. Din păcate, acei oameni de știință — puțini la număr — care doreau să se informeze în legătură cu acest subiect erau obligați să obțină informații din presă, din articolele gazetelor de scandal și din magazinele care furnizează material pentru amatorii de aventură, mister, sex și aspecte senzaționale ale ocultismului. Cu toate că pînă foarte curînd nici o revistă științifică n-a publicat informații OZN, o recentă bibliografie a „literaturii OZN" însumează circa 400 de pagini. S-ar părea că OZN-urile au devenit o problemă mai curînd pentru bibliotecari decît pentru oamenii de știință.

Savanții nu constituie, dealtfel, singura categorie greșit informată despre dilema OZN. Datorită „presei de senzație", publicul în general a acceptat anumite concepții false despre OZN-uri și consideră că:

Numai „fanaticii" OZN raportează observații OZN. E destul de ciudat, dar adevărul este aproape întotdeauna exact pe dos. Cele mai multe rapoarte OZN coerente și clare vin din partea unor persoane care nu s-au prea interesat de acest subiect și care au fost în general surprinse și șocate de experiența trăită. Pe de altă parte, fanaticii OZN și „credincioșii" vreunuia dintre cultele amintite trimit rareori rapoarte și, cînd o fac, ele sînt ușor de reperat datorită incoerenței lor.

Această concepție greșită l-a determinat, desigur, pe un eminent om de știință și vechi coleg al meu, Dr. Fred Whipple, directorul Observatorului Astrofizic Smithsonian, căruia i-am fost mai mulți ani director adjunct, să declare: „Voi încheia cu comentariul meu standard pentru reporterii care mă întreabă despre OZN-uri. Răspunsul meu este: Nu fac afirmații publice despre credințele religioase".* (În fața unei astfel de atitudini, am ripostat firesc: „Nici eu!")

Rapoartele OZN nu provin niciodată de la oameni cu pregătire științifică. Dimpotrivă, unele dintre cele mai bune rapoarte provin tocmai de la oameni cu pregătire științifică. Din nefericire, asemenea rapoarte sînt rareori publicate în literatura de popularizare deoarece aceste persoane doresc de obicei să evite publicitatea și aproape întotdeauna cer să li se respecte anonimatul.

Rapoartele OZN provin de la persoane nedemne de încredere, dezechilibrate și neinstruite. Unele rapoarte provin

---

* O comunicare personală a dr. Fred Whipple către autor. (N.A.)

într-adevăr de la persoane nedemne de încredere, care în viaţa de toate zilele exagerează şi în alte privinţe fără legătură cu OZN-urile. Dar aceste persoane sînt cele mai apte să relateze percepţii false ale unor obiecte obişnuite drept OZN-uri. Aceşti informatori sînt totuşi uşor de identificat ca atare şi rapoartele lor nu sînt luate în seamă pentru o analiză serioasă. Numai informaţiile care *rămîn* enigmatice pentru persoanele capabile, prin pregătirea lor, să identifice stimulii unui raport (meteori, păsări, baloane etc.) sînt considerate în această carte drept rapoarte *bona fide*.*

Rapoartele provin uneori de la persoane neinstruite, dar „neinstruit" nu înseamnă neapărat „lipsit de inteligenţă". Anchetatorii catastrofelor aeriene au constatat de pildă că cei mai buni martori sînt adolescenţii neinstruiţi, dar în acelaşi timp lipsiţi de prejudecăţi.** Dimpotrivă, nerozii îşi învinge rareori inerţia care-i împiedică să scrie rapoarte şi sînt de obicei incapabili să întocmească un raport coerent.

Foarte puţine rapoarte provin de la indivizi dezechilibraţi. Psihiatrul Berthold Schwarz a examinat 3400 de bolnavi mintali fără să găsească vreunul care să afirme că ar fi văzut vreun OZN.*** Concluzia lui a fost întărită de mulţi colegi ai săi care au constatat absenţa aproape totală a relatărilor OZN la pacienţii lor suferind de boli mintale (aceştia se interesează puţin, sau chiar deloc, de problema OZN).

OZN-urile sînt sinonime cu „omuleţii verzi" şi vizitatorii spaţiali. Nu se ştie ce sînt OZN-urile. A respinge fenomenele pornind de la supoziţia că OZN-urile trebuie neapărat puse în legătură cu „vizitatorii spaţiali" înseamnă a respinge fenomenul pentru că este respinsă, din motive personale, o teorie asupra originii lui.

Obiectivul principal al acestei cărţi este de a contribui la eliminarea concepţiilor greşite, prezentînd mai degrabă *date*, decît dînd *ex cathedra* o explicaţie infailibilă asupra naturii OZN-urilor. Înainte de a continua să examinăm experienţa OZN, va fi necesar, chiar esenţial, să definim, cît de riguros posibil, în ce sens va fi folosit termenul OZN în cu-

---

* De bună-credinţă (în lat. — N. T.)

** Barlay, Stephen, *The Search for Air Safety (Cercetare asupra securităţii zborului)*, Wm. Morrow Co., Inc., New York, 1970, p. 145. (N.A.)

*** „Journal of the Medical Society of New Jersey" („Jurnalul Societăţii medicale din New Jersey"), vol. 66, august 1969, pp. 460—464 (N.A.)

prinsul cărții. Nu e nevoie ca aceasta să fie o definiție complexă.

Putem defini OZN-ul, pur și simplu, ca percepția raportată a unui obiect, sau a unei lumini văzute în văzduh sau pe sol, a cărei înfățișare, traiectorie, dinamică generală și luminozitate nu sugerează o explicație logică, obișnuită, și care îi pune în încurcătură nu numai pe cei care le-au perceput, dar rămîne neidentificată chiar după o cercetare minuțioasă a tuturor dovezilor existente, efectuată de persoane capabile, din punct de vedere științific, să procedeze la o identificare rațională, dacă vreuna este posibilă.

(De exemplu, sînt multe mii de oameni care nu știu unde se află planeta Venus, dar rapoartele OZN generate de acest obiect strălucitor, seara sau în zori, nu vor induce în eroare un astronom.)

Folosind această definiție, pot să afirm categoric că studiul pe care l-am întreprins în toți acești ani m-a convins în privința următoarelor puncte:

1) Lăsînd la o parte declarațiile „excentricilor", fanaticilor religioși, cultiștilor și fanaticilor OZN, există rapoarte despre observații OZN demne de a fi studiate.

2) Un mare număr de rapoarte inițiale OZN sînt ușor identificabile de către persoane competente ca fiind percepții și interpretări greșite ale unor obiecte și fenomene cunoscute. Deci ele trebuie să fie eliminate înainte de a se întreprinde vreun studiu avînd ca scop să stabilească dacă există observații empirice cu adevărat noi.

3) Un rest de rapoarte OZN nu sînt atît de ușor de identificat. Ele pot face parte dintr-una sau mai multe din următoarele categorii:

a) cele care cunosc o răspîndire globală, provenind din regiuni atît de îndepărtate una de alta cum sînt Canada de Nord, Australia, America de Sud, Europa și Statele Unite;

b) cele făcute de persoane competente, demne de încredere, normale din punct de vedere psihologic — adică observatori credibili potrivit tuturor criteriilor acceptate în mod obișnuit;

c) cele care conțin elemente descriptive care, considerate împreună, nu definesc nici un fenomen, obiect sau proces cunoscut și nici un fenomen sau proces psihologic cunoscut;

d) cele care nu pot fi tălmăcite în termeni ce se aplică unor fenomene, obiecte, procese fizice și psihologice cunoscute etc.

In capitolele următoare, sînt prezentate date care susțin aceste afirmații.

OZN-urile ca experienţă umană

„Nu voi uita niciodată experienţa pe care am trăit-o în acea dimineaţă de 8 iunie 1966. De atunci, nimic nu m-a putut convinge că am crezut doar că văd ceea ce am văzut. Am fost tulburat săptămîni întregi după acea experienţă care m-a înfricoşat grozav. M-am numărat printre membrii echipajelor care au observat primele avioane germane de lupte cu reacţie, în al doilea război mondial. Forţele Aeriene au încercat să ne convingă şi atunci că avem năluciri.“

Dintr-o scrisoare particulară adresată autorului

Experienţa mea îndelungată în domeniul interogării martorilor OZN a făcut să iasă în evidenţă un fapt: întotdeauna am avut sentimentul că vorbesc cu cineva care descrie o *întîmplare absolut reală.* Pentru el, sau ei, această întîmplare constituise o experienţă deosebită, intensă şi deloc asemănătoare unui vis, o întîmplare pentru care observatorul era de obicei total nepregătit — ceva repede recunoscut ca fiind mai presus de înţelegerea lui. Pentru martor şi însoţitorii care-i împărtăşeau experienţa, întîmplarea rămînea neexplicată şi fenomenul neidentificat chiar şi după ce ei făcuseră încercări serioase de a găsi o explicaţie logică. Experienţa avea „realitatea“ unui eveniment concret, ca de exemplu perceperea unui accident de automobil, sau a unui elefant într-un număr de circ, *cu excepţia unui singur lucru:* în timp ce martorii au un vocabular adecvat pentru a descrie automobile şi elefanţi, ei se află aproape întotdeauna în încurcătură cînd încearcă să găsească cuvintele pentru a descrie experienţa OZN.

În timp ce interogam martorii, o expresie revenea mereu: „În viața mea n-am mai văzut așa ceva". Mi-am dat seama, de asemeni, că raportorii OZN fac mari eforturi pentru a descrie și explica experiența lor în termeni obișnuiți. Ei încearcă aproape întotdeauna să găsească o explicație firească, chiar forțînd lucrurile, dacă este necesar. Cu totul împotriva opiniei curente, care susține că oamenii „văd ceea ce doresc să vadă", contactul meu cu raportorii OZN de cea mai bună calitate arată că ei doresc să vadă sau să explice observațiile lor în termeni care le sînt familiari. O expresie tipică este: „La început am crezut că ar putea fi vorba de un accident în față, pe drum — luminile semănau cu farurile rotitoare ale mașinilor de poliție. Apoi mi-am dat seama că luminile se aflau prea sus și atunci am crezut că poate fi un avion care se pregătea să aterizeze forțat, cu motorul stins, deoarece nu auzeam nici un sunet. Apoi mi-am dat seama că nu era un avion."

Am asistat prea des la acest proces de trecere treptată de la descrierea și explicarea simplă și rapidă a unui fapt la constatarea că nici o descriere convențională nu va fi satisfăcătoare, ca să mai pot subscrie la ideea că un raportor OZN — datorită propriilor sale motivații psihice, imagini și dorințe subconștiente — a folosit un stimul simplu și obișnuit, ca de pildă un vehicul, pentru exprimarea unor obsesii profund înrădăcinate. Experiența este pentru raportor ceva unic și extrem de tulburător; între ea și posibilitatea de a o descrie și explica rațional apare o prăpastie de netrecut.

E într-adevăr greu să respingi fenomene care fac ca o persoană de o seriozitate neîndoielnică să declare, cu toată sinceritatea:

„Știu doar că niciodată n-am văzut pe cer un obiect cu o astfel de formă și că niciodată n-am văzut un avion care să se deplaseze cu o viteză atît de mare".*

„Era ca și cum aș fi privit un avion aflat drept deasupra mea. Complet nemișcat și fără nici un zgomot. L-am privit cam vreo cinci minute, apoi obiectul a pornit brusc cu o viteză uluitoare și s-a îndepărtat. Mereu fără nici un sunet."**

---

* Vezi anexa 1, LN—13 (N.A.)
** Vezi anexa 1, IA I—2 (N.A.)

„R.C.M.P. (Royal Canadian Mounted Police)* m-a întrebat atunci dacă nu credeam că a fost un helicopter deasupra norilor, purtînd acest obiect atîrnat de o frînghie. Este cea mai absurdă explicaţie pe care am auzit-o vreodată".**

Aceste citate nu sînt deloc excepţionale. Nenumărate altele, din fişierul meu personal ca şi din cel al Proiectului Blue Book, ar putea umple acest capitol şi chiar mai mult. O mare parte dintre ele relatează întîmplări la care au participat mai multe persoane. Cu toate acestea, cuvintele singure nu pot reda experienţa umană descrisă de observator. De multe ori, m-am întrebat: Cum e posibil ca acest individ aparent echilibrat, serios, demn de încredere, să-mi spună această poveste cu un aer atît de sincer? E posibil să joace teatru? Ar putea fi un actor atît de bun? Şi dacă e aşa, cu ce scop? El trebuie să ştie, desigur, că acest basm incredibil ar putea să-l transforme într-o ţintă a unor ironii necruţătoare. Iată alte două reacţii la astfel de experienţe:

„Am auzit cîinele lătrînd afară. Nu era un lătrat obişnuit, aşa că în cele din urmă m-am cam enervat şi am ieşit. Am observat că şi caii erau agitaţi şi alergau pe păşune. Am privit în sus, ca să văd de ce erau neliniştiţi. Am văzut obiectul acela stînd în aer, cam la 400—500 de picioare*** deasupra solului. L-am strigat pe prietenul meu, ca să mă conving dacă vede şi el ce-am văzut eu, sau mi-am pierdut minţile. El a ieşit, a aruncat o privire, a ţipat şi a fugit înapoi în casă." [Vezi Anexa 1, IA II—23]

„Am presupus, cum era firesc, că era o invenţie cu totul nouă şi speram din tot sufletul că inventatorii sînt americani, pentru că asta s-a întîmplat chiar înainte de ziua victoriei împotriva Japoniei.**** M-am hotărît să nu spun nimănui nimic despre ceea ce văzusem, înainte ca ştirea să devină publică".

Uneori rapoartele sau interviurile conţin observaţii sincere şi naive, care dovedesc totuşi cît de „real" este fenomenul pentru martori. Acest comentariu asupra unei observaţii din 15 februarie 1967 provine de la patru băieţi de la Woodbury

---

* Poliţia călare canadiană (N.T.)

** Dintr-un interviu cu o femeie din Kenora, Canada, despre observaţia ei din 30 mai 1969. Acest caz nu e trecut în Anexa 1, pentru că a avut un singur martor. (N.A.)

*** 1 picior = 30 cm. (N.T.)

**** 15 august 1945 (N.T.)

Forest School: „Acesta este adevărul și nu e vorba de nici o farsă, fiindcă ar fi o ofensă serioasă adusă școlii noastre".

De la trei cercetași din Richardson, Texas: „Mike, Craig și cu mine sîntem cercetași ai unității 73... și vă dăm cuvîntul nostru de cercetași că nu este o farsă sau o iluzie optică".

Ar fi greu de întrecut în candoare această remarcă: „Ceea ce vreau să spun este că n-am folosit nici un trucaj fotografic, pentru că încă nu știu cum se procedează..." Afirmație aflată într-un raport asupra unei observații făcute la New Jersey, la 26 decembrie 1967.

În sfîrșit, iată un apel disperat (dintr-o scrisoare către Blue Book, descriind apariția unui obiect în formă de țigară, la 19 ianuarie 1967): „Deși nu sînt decît un copil, vă rog să mă credeți".

Adesea, observațiile periferice ale unui om matur și serios reliefează autenticitatea experienței martorului. Comentariul de mai jos a fost făcut de un pilot al Companiei Trans-Australia Airlines cu 11.500 ore de zbor la activ: „Întotdeauna am rîs de aceste rapoarte, dar l-am văzut. L-am văzut cu toții. Se afla sub control rațional și în mod cert nu era un aparat de zbor cunoscut".*

Următoarea declarație aparține unui om care a efectuat 50 de misiuni de luptă în al doilea război mondial. I s-au decernat 5 medalii pentru bravură și 12 citații pentru participarea la bătălii aeriene de primă importanță și e de presupus că nu se sperie ușor: „Nu se auzea nici un sunet și era lung ca un avion comercial, dar nu avea semne distinctive... Corpul meu a reacționat ca și cum aș fi trecut pe lîngă o mare primejdie. Tot restul zilei am fost profund tulburat".**

Obiectele sau aparițiile descrise sînt discutate mai tîrziu, în amănunt. Acum doresc numai să-l conving pe cititor că experiența OZN este pentru raportor o întîmplare extrem de reală.

Adesea mă întrebam, în timp ce ascultam o relatare expresivă a unei experiențe OZN: „Dar de ce îmi spun ei asta?" Și mi-am dat seama pînă la urmă că raportorii voiau ca eu

---

* Observație din 24 mai 1965. Raportul nu este inclus în Anexa 1, pentru că autorul nu a avut o legătură directă cu raportul sau cu investigatorul. (N.A.)

** Observația a avut loc la 8 iunie 1966, în Kansas, Ohio. (N.A.)

să le explic experiența pe care o trăiseră. Ei fuseseră șocați și aveau nevoie de o *explicație* care să poată fi încorporată imaginii lor despre lume, ca să se elibereze de povara necunoscutului înfricoșător. Dezamăgirea lor era sinceră cînd eram obligat să le spun că știu doar cu ceva mai mult decît ei. Știam numai că experiența lor nu era unică și că fusese relatată în multe părți ale lumii.

Deși nu poate fi încă explicată, experiența OZN (așa cum este definit OZN-ul în această carte) are toate aparențele unui eveniment cu totul real pentru martorul OZN și însoțitorii săi. Acesta este punctul nostru de plecare.

3

OZN-urile ca rapoarte de observaţii

„Seriozitatea incontestabilă a observatorului, precum şi buna vizibilitate din momentul efectuării observaţiei indică faptul că obiectele au fost văzute cu adevărat. Cauza probabilă a unor astfel de observaţii rămîne ipotetică, faptele cunoscute neîngăduind formularea unei explicaţii logice."

Dintr-un raport oficial de anchetă făcut de un căpitan al Forţelor Aeriene

Ce fel de oameni sînt cei care trăiesc o experienţă OZN? Constituie ei un eşantion reprezentativ al populaţiei, sau reprezintă ceva „special"? Cînd încercăm să răspundem la astfel de întrebări, trebuie să ţinem seama de două condiţii. Mai întîi, îi putem studia numai pe cei care *raportează* că au observat. Este evident că relativ puţini dintre cei care au trăit o experienţă OZN o şi raportează. În al doilea rînd, nu putem deci să ne întrebăm *ce fel* de oameni trăiesc o experienţă OZN, ci numai cel fel de oameni *raportează* că au văzut un OZN.*

Ce fel de om este cel care completează un lung chestionar asupra unei astfel de observaţii, sau scrie o relatare clară despre ea, ştiind că va deveni, aproape sigur, ridicol în ochii celor din jur? Un şarlatan, un răuvoitor, un psihopat, sau un cetăţean demn de încredere care consideră că este de

---

* Pentru acest motiv, este mai bine să vorbim de *raportorul* OZN decît de *observatorul* OZN, pentru că, dacă s-ar dovedi că OZN-urile nu sînt *reale*, n-ar putea exista *observatori* OZN, dar ar putea exista şi într-adevăr există *raportori* OZN. (N.A.)

datoria lui să facă un raport? Singurul tip de raportor cu care merită să-ţi baţi capul — şi trebuie s-o faci — sînt persoanele de felul autorului acestei scrisori:

„Sînt diriginte de poştă în... şi am ezitat înainte de a raporta inspectorului poştal întîmplarea. Dar, după ce m-am gîndit bine, mi-am dat seama că nu aş fi un bun cetăţean american dacă nu aş pune aceste întrebări. Ce-a fost obiectul luminos şi de unde venea?"*

Raportorul OZN demn de încredere este de obicei considerat în anturajul său ca o persoană serioasă, echilibrată, responsabilă — un familist, avînd o slujbă bună şi purtîndu-se cum se cuvine în relaţiile cu cei din jur.

Experienţa mi-a arătat că raportorii OZN nu au aproape nimic comun între ei, în privinţa mediului din care provin. Ei aparţin tuturor păturilor sociale. Am remarcat totuşi că, pe lîngă reputaţia de onestitate de care se bucură, ei manifestă adesea o reţinere cînd trebuie să vorbească despre experienţa lor, cel puţin pînă cînd sînt siguri de seriozitatea şi sinceritatea anchetatorului.

„Ceea ce am scris... este pentru dv. şi cercetările pe care le faceţi... N-am relatat niciodată ceva despre această întîmplare. Dar cred că dv. trebuie să aveţi informaţii amănunţite. Nu însă pentru ziare sau reporteri... Ezit încă, dar simt că sînteţi persoana potrivită".**

„Am discutat aceasta problemă numai cu doi oameni: un director care se bucură de prestigiu în sectorul nostru şi pastorul meu".***

„Pot să vă spun un singur lucru — dacă mai văd vreodată un altul, nu suflu nici o vorbă. Am telefonat la poliţia locală în primul rînd ca să întreb dacă raportase cineva un OZN şi omul de la telefon a rîs atît de mult şi de tare, încît cred că a căzut de pe scaun... (ziarul) a însăilat o poveste trăsnită, care a făcut ca toţi să părem nebuni".****

Astfel de ezitări şi stînjeneli se întîlnesc adesea şi însuşi faptul că martorii, în ciuda unei zeflemisiri aproape sigure, au perseverat în a face un raport dovedeşte convingerea lor

---

* Dintr-o scrisoare adresată comandantului bazei aeriene Wright—Patterson. (N.A.)

** Dintr-o scrisoare către autor, raportînd o observaţie OZN. (N.A.)

*** Vezi Anexa 1, IA I—3. (N.A.)

**** Extras dintr-o scrisoare către autor, raportînd o observaţie OZN. (N.A.)

sinceră că informația este importantă și trebuie transmisă cuiva. Comportarea raportorilor indică și o curiozitate obsedantă cu privire la experiențele trăite de ei, un simțămînt adesea atît de puternic încît el singur e de ajuns să-i facă pe raportori să înfrunte ridicolul aproape sigur.

De ce insist atît asupra *caracterului* raportorului? Pentru că în aproape toate celelalte domenii ale științei instrumentele optice și electronice ne furnizează date pentru analiză, pe cînd în acest domeniu de cercetare martorul OZN este *singurul* instrument.[2]

Cercetarea științifică nu poate fi concepută fără etalonarea instrumentelor. Nici un astronom, de pildă, n-ar accepta măsurători ale vitezei galaxiilor îndepărtate obținute cu ajutorul unui spectrograf neetalonat. Totuși, dacă un astfel de instrument a furnizat în mod constant rezultate bune în trecut, dacă a fost verificat deseori și nu a suferit în ultima vreme șocuri supărătoare, astronomul va accepta rezultatele lui fără să-l mai controleze.

Paralela este clară pentru noi: dacă raportorul OZN a demonstrat prin acțiunile sale trecute un înalt grad de seriozitate și responsabilitate și este cunoscut ca un om echilibrat și „neinfluențabil", atunci nu avem motive să suspectăm aprioric raportul său coerent, mai ales cînd acesta e făcut împreună cu alte „instrumente umane" la fel de demne de încredere.

Deși astăzi există o mulțime de teste menite să determine sinceritatea și echilibrul unei persoane, datorită refuzului lumii științifice de a trata problema cu seriozitate, astfel de teste nu stau de obicei la îndemîna cercetătorului OZN, chiar dacă raportorul OZN acceptă să se supună acestor teste (un lucru semnificativ prin el însuși). Noi trebuie, prin urmare, să ne mulțumim adesea să apreciem „indicele de credibilitate" al unei persoane potrivit ocupației sale, vieții de familie, felului în care se comportă, se achită de responsabilitățile sale. Trebuie să hotărîm dacă indicele comun de credibilitate al unui raport alcătuit de mai multe persoane face ca materialul să fie demn de luat în considerație.

In esență, întrebarea crucială este: *s-a întîmplat cu adevărat* ceea ce spun raportorii că s-a întîmplat? La fel de bine putem să întrebăm: atunci cînd un vitezometru indică o viteză de 80 de mile pe oră, automobilul merge într-adevăr cu 80 de mile pe oră? Poți avea încredere în vitezo-

metru? Sau, poți avea încredere în raportori? Evident, mintea omenească nu poate fi comparată cu un vitezometru. Sînt prea multe întîmplări cu oameni care au dus o viață exemplară și, deodată, i-a apucat nebunia, au comis o crimă, o tîlhărie sau vreo altă faptă atroce și antisocială. Totuși, este foarte puțin probabil ca *mai multe* persoane să-și fi pierdut mințile *simultan* și să fi comis un astfel de act total incompatibil cu caracterul lor — sau să fi comis împreună „crima" de a redacta un raport OZN. Și dacă nu dăm prea multă greutate unor rapoarte alcătuite de o singură persoană, nu avem nici un motiv, cel puțin la început, să le suspectăm de înșelătorie.

„De ce *nu trebuie* să credem ceea ce spun mai mulți raportori OZN cu o bună reputație?" este o întrebare la fel de justificată ca și „De ce trebuie să-i credem?" Criteriile pentru încredere și neîncredere sînt aceleași. De exemplu, ce motiv aprioric avem ca să nu credem în următoarele relatări directe ale unor persoane onorabile, potrivit tuturor dovezilor:

„Am călătorit timp de peste 20 de ani, zi și noapte, pe autostrada 285, prin trecătoarea Kenosha. Aceasta a fost prima mea observație OZN".*

„Avem un magazin în orașul nostru natal și sîntem bine cunoscuți, așa că nu sînt omul care să facă o farsă. Nu știu ce-a fost ceea ce am văzut, dar am văzut ceva și era cît se poate de real".**

„Inainte de a arunca această scrisoare, socotind-o o aiureală ca atîtea altele, gîndiți-vă că sînt un profesor de matematici în vîrstă de 51 de ani, care nu a suferit niciodată de vreo boală mintală și n-a săvîrșit nici un delict. N-am avut niciodată halucinații, pe cîte știu, și nici n-am fost considerat un nevrotic... nici nu sînt dornic de publicitate. Aș spune că mai curînd dimpotrivă, știind că oricine pretinde că a văzut un OZN este considerat nebun. Totuși, eu am văzut în mod indiscutabil și clar un obiect zburător necunoscut încă".***

(Acestea sînt doar mici mostre din tipurile de relatări pe care le-am ascultat, le-am citit în scrisori particulare, sau le-am găsit în rapoartele oficiale OZN).

---

* Vezi Anexa 1, DD-13. (N.A.)

** Dintr-o scrisoare adresată autorului, raportînd o observație OZN (N.A.)

*** Dintr-o scrisoare adresată autorului, raportînd o observație OZN. (N.A.)

Este interesant de menționat, în sprijinul teoriei credibilității martorilor serioși, că ori de cîte ori au apărut false OZN-uri, ca de pildă baloane cu aer cald și rachete luminoase lansate din avioane pentru a testa reacția publică, rapoartele OZN obținute au fost nu numai mult mai puține decît se aștepta experimentatorul, dar și prezentau interes mai mult prin ceea ce *nu* relatau decît prin ce relatau. Din cînd în cînd, un raport fantezist OZN este rezultatul unui astfel de test. Dar el nu reușește să fie acceptat, deoarece nu concordă cu ceea ce au raportat alții despre același eveniment, și adesea din cauza inconsecvenței și incoerenței sale interne.

Faptul că în aproape toate aceste rapoarte nu se pomenește nimic despre ocupanți, despre întreruperea sistemelor de aprindere ale automobilelor, despre urme de aterizare și alte efecte fizice pe sol, precum și de multe alte lucruri caracteristice rapoartelor asupra „întîlnirilor apropiate", este cu totul semnificativ. Compararea relatărilor diferiților raportori contribuie la formarea unei imagini absolut clare a evenimentului real — un balon cu aer cald, o rachetă, sau un experiment științific. Durata evenimentului, direcția în care se mișcă balonul sau racheta și chiar culorile sînt descrise în mod rezonabil.

Există exagerări, desigur, și o mare varietate în descrieri (nu mai mare decît se strecoară în relatările despre incendii, accidente de automobil etc.) dar aproape întotdeauna poți stabili cam ce s-a întîmplat în realitate. Descrierile incendiilor sau ale prăbușirilor de avioane, făcute de martori aparent onorabili, pot să se deosebească mult în amănunt, dar nu există niciodată vreo îndoială că e relatat un incendiu sau un accident de avion și nu jefuirea unei bănci. *Nu* se obțin declarații colective, de la mai mulți observatori ai unui „balon cu aer cald", cum că au văzut un OZN cu hublouri, antene, „navigatori", zburînd împotriva vîntului, schimbîndu-și brusc direcția și în cele din urmă efectuînd un viraj de 45° în mare viteză. Studiind un astfel de raport, îți dai repede seama de adevăratul eveniment care l-a provocat.

E adevărat că, din cînd în cînd, un martor izolat, de o credibilitate redusă, va face un raport cu totul fantezist, generat de un eveniment obișnuit. Dar astfel de rapoarte ne avertizează că trebuie să evităm martorii solitari; niciodată nu sîntem destul de prudenți, chiar dacă martorul este cunoscut ca fiind demn de încredere.

Pentru toate aceste considerente, nu există deci motive apriorice spre a respinge fără a le cerceta astfel de relatări. Dificultatea esențială în problema martorului OZN constă pur și simplu în faptul că relatări ale unor evenimente cu totul de necrezut sînt făcute de persoane aparent demne de încredere — adesea de mai multe persoane de acest fel. Desigur, ceea ce spune martorul OZN că s-a întîmplat în mod *real* este atît de greu de acceptat, o pilulă atît de greu de înghițit, încît orice om de știință care nu a studiat temeinic problema OZN va fi înclinat aproape irezistibil, prin însăși natura pregătirii și temperamentului său, să respingă categoric depoziția martorului. Dacă nu ar proceda astfel, ar însemna că renunță la universul său rațional. Și totuși, dacă face acest lucru, el respinge un material care nu va „dispare", chiar dacă este ignorat. Persoane demne de încredere *au raportat* fenomene care nu au o explicație științifică și, pînă cînd vor exista înregistrări radar și dovezi fotografice *incontestabile*, raportorul OZN — singurul element pe care ne bazăm — trebuie ascultat pînă la capăt, cu bunăvoință. Sînt prea mulți raportori, din toate părțile lumii, ca să nu ținem seama de cuvîntul lor. Altfel am da dovadă de fanatism științific și noi nu trebuie să ajungem în situația de a fi acuzați de o astfel de culpă.

4

Despre stranietatea rapoartelor OZN

„Trebuie să adaug că n-am crezut pînă acum în OZN-uri, dar ceea ce am văzut era atît de inexplicabil prin prisma cunoştinţelor noastre actuale, încît m-a uluit."

Dintr-o scrisoare către dr. Condon, semnalînd un OZN

Pentru cei mai mulţi dintre noi, OZN-urile există în chip de rapoarte şi cei mai mulţi dintre noi consideră aceste rapoarte drept povestiri senzaţionale destinate revistelor de scandal şi articolelor răspîndite prin diverse ziare: „Poliţia pe urmele obiectelor misterioase", sau „Zborul unui avion perturbat de un OZN strălucitor". Astfel de relatări gazetăreşti deveniseră într-o vreme atît de banale, încît editorii au încetat să le mai socotească drept noutăţi. Pentru cel care a văzut un OZN, dimpotrivă, el există ca o intensă experienţă personală. Pe unii îi separă de ceilalţi ceva asemănător unei prăpastii.

Problema devine şi mai complicată dacă ţinem seama că cele mai multe rapoarte OZN ne înşală în cel mai înalt grad aşteptările. Ele conţin atît de puţine fapte! Această lipsă a fost de ajuns pentru a-i împiedica pe mulţi oameni de ştiinţă să-şi consacre timpul problemei OZN, fiindcă ei se aşteptau să găsească datele pe care doresc să le studieze, în forma în care sînt obişnuiţi: indicaţiile instrumentelor, fotografii, diagrame, grafice, tabele, toate aceste date fiind prezentate, pe cît posibil, într-o formă cantitativă numerică.

Totuşi, sărăcia datelor se datorează mai curînd cercetătorului, decît martorului ocular. Acesta din urmă vine în contact cu fenomenul pe neaşteptate, cu totul nepregătit. În

general, el este atît de şocat şi de surprins, încît o observaţie şi o raportare atentă şi coerentă sînt imposibile. Anchetatorul iscusit poate, desigur, să smulgă de la martori amănunte pe care aceştia le-au înregistrat doar incomplet sau au crezut că n-au nici o importanţă. Foarte mulţi oameni puşi pe neaşteptate în situaţia de a fi martori la un groaznic accident de automobil nu se ocupă metodic de măsurători, de notarea orei, a lungimii urmelor de derapaj, a condiţiilor de timp şi a altor împrejurări legate de accident. Cu toate acestea, cînd martorul relatează din nou incidentul unui anchetator competent, acesta din urmă poate să deducă şi să obţină de la el, printr-o chestionare calmă şi pricepută, o cantitate surprinzătoare de informaţii.

Dimpotrivă, foarte frecvent anchetatorii Forţelor Aeriene, îmbibaţi cu filozofia oficială conform căreia OZN-urile sînt nişte scorneli, efectuează doar o interogare superficială (de ce să-şi piardă timpul cu ceva despre care se ştie că e lipsit de sens?)

Există totuşi rapoarte OZN care oferă relatări coerente şi consecvente ale acestor stranii experienţe umane. Aceste rapoarte par mult prea stranii ca să fie crezute, în mare măsură pentru că nu a existat un procedeu prin care să fie supuse atenţiei generale. Ele nu corespund *cadrului conceptual* al fizicii moderne. Este aproape tot atît de greu să te situezi într-un cadru al încrederii şi să accepţi că o mulţime de rapoarte OZN descriu evenimente reale, pe cît de greu i-ar fi fost, de pildă, lui Newton să accepte concepţiile de bază ale mecanicii cuantice.

Totuşi, stranietatea rapoartelor OZN corespunde unor tipare bine definite. „Sfera stranietăţii" în rapoartele OZN este foarte limitată. Nu primim, de pildă, rapoarte despre dinozauri zburînd cu capul în jos, despre Obiecte Plutitoare Neidentificate, sau despre obiecte ciudate care sapă în pamînt.[3]

Un critic al fenomenului OZN remarca odată că „observaţiile neexplicate nu constituie o dovadă a existenţei farfuriilor zburătoare, după cum nu constituie o dovadă a existenţei elefanţilor roz zburători". El nu şi-a dat seama că sfera straniului din rapoartele OZN este atît de limitată, încît nu numai că n-au fost observaţi *niciodată* elefanţi roz zburători, dar mai şi există un *anume tip* de straniu al „navelor" observate. Dacă OZN-urile sînt cu adevărat plăsmuiri ale imaginaţiei, este ciudat că imaginaţia observatorilor din

lumea întreagă care raportează despre ele este atît de limitată.

Tocmai pentru că spectrul rapoartelor despre observaţii stranii este limitat, aceste observaţii pot fi studiate. Dacă fiecare raport straniu ar fi deosebit de celalalte şi totalitatea lor ar cuprinde gama tuturor relatărilor stranii imaginabile, cercetarea ştiinţifică a unei astfel de panoplii haotice ar fi imposibilă. Studiul ştiinţific presupune existenţa unor tipare informaţionale şi un anumit grad de frecvenţă. Or, în general, rapoartele OZN, prin natura lor, pot fi clasificate în anumite domenii de straniu pe care vom încerca să le determinăm.

Revenind la *conţinutul* rapoartelor OZN, să presupunem că am eliminat toate acele rapoarte care nu se potrivesc cu definiţia OZN aşa cum a fost folosită mai înainte, adică să eliminăm zgura din masa iniţială a rapoartelor „brute" — toate rapoartele care *pot* fi explicate în mod îndreptăţit ca baloane, nave aeriene, meteori etc. (Astfel de rapoarte constituie veritabile „deşeuri" în problemă. Dacă le încorporăm studiilor noastre, adagiul erei computerelor: „Dacă intră gunoi, iese gunoi", se va verifica încă o dată. Aceasta a fost cursa pe care investigaţiile OZN din trecut nu au fost capabile să o evite.)*

Pentru un studiu ştiinţific, singurele rapoarte OZN semnificative sînt, după cum am văzut, rapoartele OZN care rămîn enigmatice *după* efectuarea unei anchete competente. Numai acestea pot fi denumite rapoarte despre OZN-uri. Stimulul acestor rapoarte este cu adevărat necunoscut — adică raportorii au trecut examenul de credibilitate şi stimulii posibili cunoscuţi au trecut examenul explicaţiei fizice. Există mii de astfel de rapoarte; sînt aproape 700 de cazuri cunoscute numai în arhiva Blue Book şi multe altele se gă-

---

* Mulţi critici susţin că toate rapoartele OZN sînt „deşeuri". Deoarece o mare parte din rapoartele iniţiale, neprelucrate, constituie evident rezultatul unor percepţii greşite, criticii spun că o cercetare aprofundată ar dovedi că întregul corp al fenomenelor OZN poate fi caracterizat la fel. Astfel de argumente pretind că toate rapoartele OZN aparţin în mod statistic aceleiaşi categorii de populaţie şi că acelea care nu se încadrează aici, rapoartele OZN cu adevărat interesante, sînt numai reprezentări extreme ale acelei populatii. Cineva ar putea spune, cu egală îndreptăţire, reflectînd asupra variaţiei în mărimea portocalelor, că pepenii verzi reprezintă „capătul curbei de distribuţie" a mărimii portocalelor. (N.A.)

sesc în dosarele organizațiilor OZN și ale investigatorilor particulari.

Fiecare raport astfel examinat cere un răspuns la două întrebări distincte: Ce *spune* că s-a întîmplat? Care este *probabilitatea* ca acest lucru să se fi întîmplat? Noi putem face din aceste două întrebări baza unui foarte util tabel bidimensional al rapoartelor OZN. Fiecărui raport care a satisfăcut definiția OZN utilizată în această carte, îi pot fi atribuite două numere: *gradul de stranietate* și *gradul de probabilitate*.

Gradul de stranietate arată, în cuvinte mai simple, în ce măsură un raport „iese din comun" în cadrul propriei sale categorii. Mai precis, gradul de stranietate poate fi considerat ca o măsură a numărului de informații greu de explicat în termeni obișnuiți, pe care le conține raportul. O lumină văzută pe cer noaptea și a cărei traiectorie nu poate fi atribuită unui balon, avion etc. ar avea totuși un grad mic de stranietate, pentru că există un singur lucru straniu de explicat: mișcarea ei. Un raport despre o navă miraculoasă care a coborît cam la 100 de picioare distanță de o mașină, pe un drum singuratic, provocînd defectarea motorului, oprirea radioului și stingerea farurilor, lăsînd urme pe solul din apropiere și părînd că se află sub control rațional, primește un înalt grad de stranietate, întrucît conține un număr de elemente distincte, foarte stranii, fiecare dintre ele sfidînd bunul simț.

După cum am văzut, în lipsa unor dovezi incontestabile de felul filmelor, fotografiilor conținînd prim-planuri detaliate și altele, trebuie să ne bazăm în mare măsură pe credibilitatea raportorului principal și a mărturiilor sale. Desigur, un raport făcut de mai multe persoane, fiecare avînd un echilibru mental neîndoielnic și o bună reputație unanim recunoscută, merită mai multă atenție ca relatare a unui eveniment probabil real, decît un raport făcut de o singură persoană cu o reputație îndoielnică în ceea ce privește sinceritatea față de semenii săi.

Chiar și în primul caz se pune întrebarea dacă incidentul straniu a avut loc așa cum a fost relatat. Intervin mai mulți factori privind încrederea care poate fi acordată acestor oameni, altfel onorabili, într-o împrejurare atît de neobișnuită, și în ce măsură, și cu ce probabilitate. Cît de mult ar putea „paria" cineva — chiar luînd în considerație calificarea ra-

portorilor — că ceea ce a fost raportat s-a întîmplat *realmente* așa cum a fost raportat?*

Evaluarea gradului de probabilitate al unui raport devine o problemă cu totul subiectivă. Pornim de la credibilitatea stabilită a persoanelor implicate în raport și apreciem în ce măsură au putut ele să se înșele date fiind împrejurările în care s-a efectuat observația. Factorii de care trebuie să se țină seama sînt consecvența internă a raportului, consecvența între mai multe rapoarte asupra aceluiași incident, felul în care a fost făcut raportul, convingerea transmisă de raportor anchetatorului și, în sfîrșit, acea apreciere subtilă asupra „modului în care se leagă toate împreună". În stabilirea gradului de probabilitate ar fi de mare folos utilizarea „detectorului de minciuni" și a altor teste psihologice. De asemeni, ar fi folositoare declarația unui doctor asupra sănătății raportorului în momentul observației, sau informațiile privind existența vreunei serioase tulburări afective chiar înainte de evenimentul raportat. În mod ideal, pentru stabilirea gradului de probabilitate e nevoie de mai multe persoane.

Atîta belșug de informații rareori ajungem să obținem. Trebuie să te descurci cu materialul și în condițiile existente. În munca mea mi s-a părut relativ ușor să stabilesc gradul de stranietate (folosind cifrele de la 1 la 10), dar greu să stabilesc gradul de probabilitate. Certitudinea (P=10) nu este, practic, realizabilă. P=0 este iarăși o imposibilitate, deoarece raportul inițial nu ar fi fost luat în considerație. Numărul persoanelor implicate în raport — îndeosebi dacă fiecare dintre ele a făcut un raport individual — este foarte util. Eu nu acord un grad de probabilitate mai mare de 3 nici unui raport provenind de la un singur raportor, și asta numai atunci cînd este stabilit că are o reputație foarte solidă. Nu pentru a denigra individul, ci doar pentru a mă feri de posibilitatea ca unicul raportor merituos să se fi înșelat în legătură cu obiectul observației sale.

Cînd raportul este alcătuit din mărturii care se sprijină una pe alta și nu am nici un motiv să mă îndoiesc de cuvîntul raportorilor — dacă nu vreau, intenționat și fără motiv, să-i socotesc pe toți mincinoși — îi atribui o probabilitate de gradul 5, sau mai mare. Căsuțele din partea dreaptă, sus, a diagramei ce prezintă indicele de S—P pentru cazu-

---

* Filozoful Hume a propus criteriul pariului ca un mijloc de a măsura puterea credinței. Cu greu am putea găsi ceva mai bun. (N.A.)

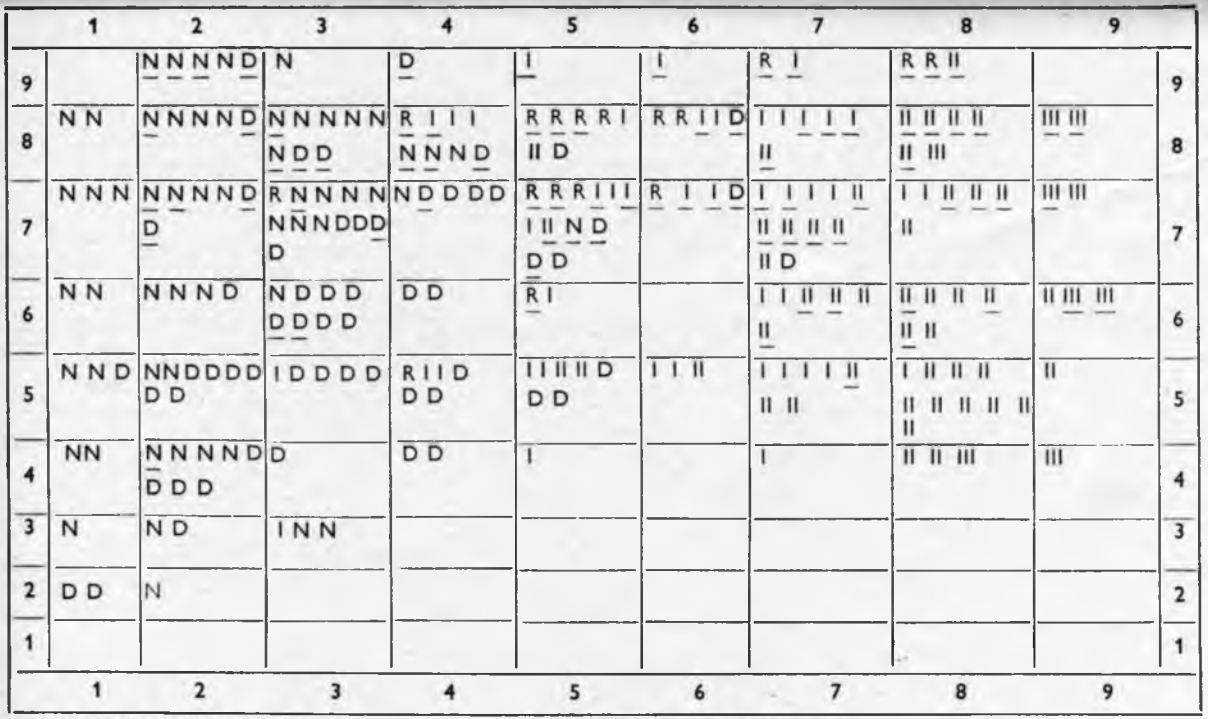

* Sublinierile indică cazurile discutate în această carte

S = Indicele de stranietate (numărul detaliilor care se cer explicate)

DIAGRAMA S-P

rile luate în considerare în această carte (simbolurile folosite pentru clasificarea cazurilor sînt explicate mai jos) nu sînt prea pline din cauza severității criteriilor folosite. Am descoperit totuși că un raport căruia i s-a acordat S=3 și P=5 (sau un indice combinat SP=35) ar trebui oricum să fie luat în considerare și să determine o cercetare științifică.

Simbolurile folosite în diagrama S—P se referă la clasificarea conținutului raportului însuși, independent de raportor. Sistemul de clasificare în sine este empiric, bazat pe felul în care s-a raportat observația OZN. El nu presupune o teorie despre originea OZN-urilor, dar ajută la definirea celor mai frecvente tipuri existente în rapoartele OZN.

Clasificarea are două importante diviziuni: I) rapoartele în care OZN-ul este descris ca fiind observat de la oarecare distanță; II) rapoartele care implică observații de aproape. Linia de demarcație nu este foarte precisă, dar cazurile de întîlniri de aproape sînt acelea în care obiectele au fost observate de la o distanță destul de mică (în general, sub 500 de picioare) pentru a fi văzute ca niște suprafețe întinse mai degrabă decît ca niște puncte și astfel să poată fi observate numeroase detalii ale lor. Cazurile de întîlniri de aproape din categoria a II-a pot furniza, evident, mai multe informații stranii decît cazurile din categoria I-a, deoarece se poate presupune că martorii au avut posibilitatea să observe culorile, protuberanțele, sunetele, dimensiunile, amănuntele structurale, mișcarea lineară și rotativă, „ocupanții" și deci interacțiunea OZN-ului cu mediul înconjurător. OZN-urile mai îndepărtate vor avea aproape întotdeauna un grad de S mai mic, pur și simplu pentru că n-a existat posibilitatea de a observa prea multe și, deci, de a explica fenomenul observat.

Am împărțit în chip arbitrar OZN-urile mai îndepărtate în trei categorii: 1) Cele văzute noaptea, pe care le vom numi LUMINI NOCTURNE (notate cu N în diagramă); 2) Cele văzute în timpul zilei, pe care le vom numi DISCURI DIURNE (notate cu D în diagramă) pentru că forma raportată cel mai adesea este ovală, sau ca un disc; termenul se aplică, desigur, într-un mod mai general; și 3) RADAR-VIZUALE, cele raportate prin intermediul radarului (notate cu R în diagramă).[4] În lucrarea mea am preferat să las deoparte observațiile OZN efectuate numai cu ajutorul radarului, din cauza lipsei unui „filtru" potrivit pentru a stabili în afara oricărei îndoieli că observația radar nu se dato-

rează unei cauze naturale (funcționare defectuoasă, propagare anormală, condiții meteorologice extraordinare, stoluri de păsări „invizibile", roiuri de insecte care zboară la înălțime și așa mai departe).

Cît timp experții radar nu se înțeleg între ei asupra cauzei aparițiilor „diavolilor" și „îngerilor"*, cred că este mai înțelept să evităm folosirea unor astfel de dovezi. Cînd însă observațiile vizuale însoțesc observația radar și dacă se poate stabili că cele două tipuri de observații se referă, foarte probabil, la același eveniment, observațiile radar devin un puternic auxiliar al observației vizuale. În această carte mă refer numai la astfel de cazuri radar-vizuale (R în diagramă înseamnă această categorie, în care intră cîteva dintre cele mai bune rapoarte OZN).

Luminile nocturne și discurile diurne pot să nu se excludă reciproc, dar noaptea sînt raportate aproape întotdeauna doar luminozitatea, culoarea și mișcarea luminii. Rareori este observat și obiectul căruia se presupune că îi aparține lumina (aceasta este o simplă supoziție; se poate ca OZN-ul să nu fie decît lumina). Luminile nocturne formează un grup considerabil de rapoarte OZN „veritabile".**

A doua mare grupă de rapoarte OZN cuprinde cazurile de întîlniri de aproape. Și aici par să fie trei categorii firești, pe care le putem numi, respectiv: întîlniri de aproape de primul, al doilea și al treilea tip (indicate în diagramă prin numerele I, II și III).

Întîlniri de aproape de primul tip. În această categorie intră simple întîlniri de aproape, în care OZN-ul raportat este văzut din apropiere, dar nu există nici o interacțiune cu mediul (în afară de șocul emoțional suferit de observator).

Întîlniri de aproape de al doilea tip. Acestea sînt asemănătoare cu cele de primul tip, cu excepția faptului că sînt menționate efecte fizice asupra materiei vii și moarte. Adesea se raportează că vegetația a fost presată, arsă sau veștejită, ramurile copacilor rupte; animalele înspăimîntate, uneori într-atîta încît se rănesc singure în spaima lor; obiectele neanimate, cel mai des vehiculele, sînt scoase momentan din

---

* Așa sînt numite ecourile radar a căror origine nu poate fi determinată. (N.T.)

** Desigur, înainte de a se opera o selecție, rapoartele asupra luminilor nocturne constituie marea majoritate a materialului primit. Predomină planetele luminoase, sateliții, meteorii și misiunile aeriene speciale. (N.A.)

funcțiune, motoarele lor sînt oprite, radiourile întrerupte și luminile farurilor diminuate sau stinse. În astfel de cazuri, vehiculele, după cum se raportează, revin la funcționarea normală după ce OZN-ul a părăsit scena.

Întîlniri de aproape de al treilea tip. În aceste cazuri se raportează prezența „ozenauților" în sau lîngă OZN. Aici trebuie făcută o distincție precisă între cazurile care implică rapoarte asupra prezenței unor presupuse ființe raționale în „nava spațială" și așa-numitele cazuri de contact.

În general, aceste din urmă rapoarte sînt „oprite la poartă" de procesul de selectare. Cititorul își va aminti că definiția dată de noi OZN-urilor implică credibilitatea incontestabilă a rapoartelor (rapoarte neexplicate făcute de persoane indiscutabil inteligente, lucide și cu o bună reputație). Cazurile de contact se caracterizează prin existența unui intermediar uman „favorizat", un „om de legătură" aproape întotdeauna solitar, înzestrat cumva cu însușirea specială de a putea vedea OZN-urile și de a comunica cu echipajul lor, aproape după voie (adesea prin telepatie). Astfel de oameni nu numai că se dovedesc frecvent a fi fanatici pseudoreligioși, dar invariabil prezintă și o credibilitate redusă, aducîndu-ne cu regularitate de la „ființele spațiale" mesaje cu un conținut extrem de sărac. Mesajele sînt adresate de obicei întregii omeniri, cerîndu-i „să fie bună, să pună capăt războaielor, să trăiască în iubire și frăție, să interzică bombele atomice, să nu mai polueze atmosfera" și altele de acest fel. „Contactatul" se consideră adeseori însărcinat în chip mesianic să transmită mesajul cît mai multor oameni; așa se explică apariția, din cînd în cînd, a diverselor culte ale farfuriilor zburătoare. El se consideră categoric un „ales" și nu ține deloc seama (chiar dacă ar fi capabil să o sesizeze) de improbabilitatea statistică evidentă ca o persoană să poată avea întîmplător repetate experiențe OZN (uneori aproape săptămînal), în timp ce majoritatea oamenilor trăiesc o viață întreagă fără să fi avut măcar o singură experiență OZN. „Repetiția" constituie un motiv suficient, după părerea mea, pentru a exclude aceste rapoarte de la cercetări ulterioare, cel puțin în studiul de față.*

---

* Desigur, posibilitatea existenței unor persoane „alese" în mod deliberat de către ozenauți pentru o misiune specială nu trebuie cu totul neglijată. În cazul acesta trebuie să amintim totuși butada unui englez: „Ce ghinion au vizitatorii ăștia spațiali — de fiecare dată dau peste un ... sărit!" (N.A.)

Trebuie să subliniez că rapoartele contactaților *nu* sînt clasate ca întîlniri de aproape de al treilea tip. Este regretabil, ca să nu zic mai mult, că astfel de rapoarte au atras asupra întregii probleme OZN oprobriul și batjocura savanților și a publicului, păstrînd vie imaginea populară a „micilor oameni verzi" și atmosfera de ficțiune care învăluie acest aspect al subiectului.

Întîlnirile de aproape de al treilea tip au drept martori *aceleași* categorii de oameni care efectuează și celelalte tipuri de observații OZN, reprezentînd același evantai social și moral. Experiența OZN survine tot atît de neașteptat pentru ei și îi surprinde tot atît de mult ca și pe raportorii celorlalte tipuri de întîlniri de aproape. Acești raportori nu sînt deloc „deosebiți". Ei nu sînt fanatici religioși; ei pot fi mai curînd polițiști, oameni de afaceri, învățători și alți cetățeni respectabili. Aproape invariabil, ei sînt implicați o singură dată într-o experiență OZN (în vreme ce, după cum am văzut, cazurile de contactați implică experiențe repetate în mod excesiv) și observarea ozenauților este pentru ei, în general, o chestiune periferică. În aceste cazuri, ozenauții nu fac aproape niciodată vreo încercare de a comunica; dimpotrivă, se raportează că ei se îndepărtează cu iuțeală, sau intră în nava lor și dispar. Ei nu par să aibă vreun alt „mesaj" pentru omenire, decît: „Lăsați-ne în pace".

Avem de discutat, deci, șase categorii de rapoarte OZN, trei în fiecare grupă mare. Clasificarea se întemeiază doar pe felul în care s-a raportat că au fost observate OZN-urile. Evident, categoriile nu se exclud reciproc; un disc diurn văzut de aproape va deveni o întîlnire de aproape; o lumină nocturnă văzută în timpul zilei ar putea foarte bine să fie un disc diurn și așa mai departe. Este convenabil să judecăm rapoartele OZN în cadrul acestor categorii, pur și simplu pentru că datele menționate depind în mare măsură de felul în care au fost percepute. Dacă toate rapoartele din fiecare categorie în parte sînt analizate împreună, tiparele proprii fiecăreia sînt conturate mai exact.

În sfîrșit, ar trebui remarcat că, atunci cînd, în procesul inițial de selectare, s-a stabilit că stimulul raportului OZN a fost într-adevăr un fenomen sau un obiect natural, raportul nu intră cu ușurință în nici una din cele șase categorii descrise. Un raport OZN generat de un balon cu aer cald nu conține trăsătura cea mai des menționată a unei lumini

nocturne tipice. Fuzelajul unui avion care sclipește în soare, raportat de o persoană fără studii ca fiind un OZN, nu este raportat ca înaintînd cu o viteză de necrezut. Despre rachetele lansate din avioane care au dat naștere adesea la rapoarte OZN nu se raportează că ar fi oprit mașinile, că au înspăimîntat animalele, sau că ar fi zburat în văzduh; aceste rapoarte nu se referă la „ozenauți" sau la vreo navă de formă ovală planînd la șase picioare deasupra solului.

Acum, după ce am examinat pe scurt natura experienței OZN și persoanele care raportează astfel de experiențe, după ce am clasificat rapoartele OZN în șase categorii și am stabilit un sistem pentru evaluarea rapoartelor OZN, să ne întoarcem la esența cărții, la datele disponibile pentru studiu. Apoi, ținînd minte aceste lucruri, vom proceda la examinarea modului în care au fost utilizate aceste date în trecut, mai întîi de Forțele Aeriene și, mai recent, de Comitetul Condon. În final, vom ajunge la sugestiile mele privind un program pozitiv de studiu al fenomenului OZN.

Partea a II-a

DATELE ŞI PROBLEMA

Introducere: Prototipurile

Problema centrală a acestei lucrări este de a stabili dacă, în volumul considerabil de date despre OZN-uri, există „observaţii empirice cu adevărat noi", cerînd „noi scheme explicative". Nu trebuie şi nu se poate să se spună ceva despre ce ar putea fi aceste noi scheme explicative, înainte de a se întreprinde o examinare minuţioasă a datelor; ar însemna să pui carul înaintea boilor. Într-o astfel de problemă controversată, care a declanşat atît de frecvent reacţii emoţionale puternice, prioritatea trebuie să revină examinării datelor; numai după aceea ne putem pronunţa asupra noilor observaţii empirice. A elabora scheme explicative înainte de a şti ce este de explicat înseamnă a ne pierde vremea.

Am putea fi tentaţi să fim mai puţin rigizi în această privinţă dacă datele cu caracter permanent şi esenţial ar fi de tipul acelora cu care fizicienii sînt obişnuiţi să lucreze în experienţele de laborator. Dar, din punctul de vedere al oamenilor de ştiinţă, datele problemei OZN sînt cu totul nesatisfăcătoare. Ele sînt mai curînd anecdotice decît cantitative, seamănă mai mult cu poveştile spuse la gura sobei, decît cu citirea unor instrumente şi nu sînt verificabile prin repetarea experimentului.

Faptele nu sînt strict ştiinţifice. Totuşi, datele constituie un cîmp de studiu atît de atrăgător şi fascinant pentru cei care nu se simt scandalizaţi de caracterul informaţiei. Şi trebuie să amintim că şi alte domenii de studiu abundă în date la fel

de „nesatisfăcătoare". Antropologii, psihologii și chiar meteorologii lucrează zilnic cu date incidentale și fluctuante care trebuie potrivite laolaltă ca într-un joc de cuburi. Avocații și magistrații trebuie să cîntărească și să aprecieze mărturii care se bat cap în cap. Agenții serviciilor militare de informații încearcă uneori să alcătuiască un tablou întreg din elemente foarte disparate. Dealtfel, ceea ce constituie un ansamblu de date esențiale pentru un domeniu de studiu poate să nu fie considerat astfel pentru un altul. Prin urmare, putem să examinăm datele OZN fără să ținem seama dacă ele îndeplinesc sau nu condițiile de bază ale unui anumit domeniu. Mai degrabă vom examina, cît se poate de obiectiv, o serie de date selectate în mod special, observații efectuate, în fiecare caz, de cel puțin două persoane în deplină posesiune a facultăților mentale și a simțului responsabilității, observații care nu „oferă soluții" în afara artificiului meschin (semn al eșecului) de a le respinge aprioric.

În acest scop, putem construi un model pentru fiecare dintre categoriile de observații schițate în ultimul capitol, folosind pentru aceste prototipuri, în întregime sau parțial, cazurile pe care le-am studiat personal. Aceste arhetipuri ne vor fi mai utile decît o trecere în revistă, în mod inevitabil succintă, a întregii serii de cazuri individuale.*

N-am avea prea mult de cîștigat prezentînd la întîmplare mărturii care se încadrează într-o categorie sau alta de rapoarte OZN. Cert este că există un material foarte bogat, chiar dacă greu accesibil. Deși Forțele Aeriene au declarat că cele 12 000 de cazuri din arhiva Blue Book nu constituie secrete militare și se află la dispoziția publicului, totuși ele sînt depozitate într-o bază aeriană și oricine dorește să le cerceteze are nevoie de o aprobare a serviciilor de securitate. Rapoarte OZN apar în multe ziare mici și publicații locale de circulație limitată și anchetatorul serios trebuie să aibă nu numai pregătire științifică, dar și un temperament de colecționar, culegînd un raport sau două de ici și colo, răsfoind paginile ziarelor, sau ale publicațiilor unor organizații ca, de pildă, Comitetul național de investigație asupra fenomenelor aeriene (NICAP), Organizația de cercetare a fenome-

* Mi s-a părut extrem de dificil să lucrez cu un catalog al cazurilor OZN, înșirate unul după altul, fiecare descris pe scurt, fără amănunte și documentație. Rațiunea se îngrozește în fața stranietății atît de frecvente și găsește greu de digerat și de orînduit în vreun fel logic acest adevărat ospăț al relatărilor stranii. (N.A.)

nelor aeriene (APRO) și o mulțime de organizații mai mici de aici și din alte țări.

În activitatea mea legată de acest fenomen, mi-am creat trei arhive distincte pentru materialul cules: una conține cazuri riguros selectate, cu observatori demni de încredere; alta cazuri care ar fi meritat să facă parte din prima categorie, dar nu există suficiente informații despre observatori pentru a stabili credibilitatea lor; a treia, cuprinzînd toate resturile, abundînd în rapoarte a căror valoare nu este cu mult mai mare decît a unei scurte știri dintr-un ziar, cu date importante lipsă și cu informații puține sau inexistente despre martori. Chiar și ultimele cazuri ar putea fi utilizate, probabil în studiile statistice, deși sînt lipsite de valoare pentru studii amănunțite.

Toate cele trei arhive prezintă aproximativ o aceeași frecvență a observațiilor potrivit datelor la care s-au petrecut întîmplările raportate; în general, cînd apar relatări numeroase în ziare, sînt și rapoarte bine documentate, provenind de la observatori responsabili. Nu există nici o dovadă pentru a susține afirmația că rapoartele bine documentate sînt rezultatul unui val de relatări superficiale apărute în presă. Mai degrabă s-ar putea argumenta că cele dintîi sînt pur și simplu relativ puținele exemple bine documentate pe care ne putem aștepta să le găsim într-o perioadă de intensă activitate OZN.

Deoarece obligația mea de-a lungul anilor, în calitate de consultant al Forțelor Aeriene, a fost de a încerca să separ „semnalul" de „zgomot", să parcurg și să apreciez o masă de date vagi și incomplete, putem profita de această experiență pentru a ne scuti de multă osteneală, examinînd doar ceea ce au în esență *comun* relatările din fiecare categorie. În acest scop, în capitolele următoare au fost alese o duzină de exemple din fiecare categorie. Calitatea raportorilor implicați în aceste cazuri a fost bine stabilită și au fost subliniate trăsăturile esențiale care caracterizează categoria respectivă. Referințe cu privire la cazurile folosite aici sînt date în Anexa 1.

Ca un mijloc de apreciere a raportorilor, este bine să se țină seama de reacțiile lor spontane în fața „evenimentului". Astfel de observații și reacții personale imediate și naive ajută la caracterizarea raportorilor și la lămurirea evenimentului extraordinar. În ultimă analiză, raportorii sau martorii trebuie să ocupe partea centrală a scenei noastre; ei sînt actorii noștri și, dacă nu știm tot ce se poate ști despre ei, am putea

descoperi stingheriți că e vorba de „o poveste spusă de un idiot . . . lipsită de orice sens".

Cazurile din cele șase categorii pentru care căutăm prototipuri au fost trecute, desigur, prin filtrele amintite în capitolele 3 și 4, și pentru nici unul din cele peste 60 de rapoarte OZN folosite în capitolele următoare nu am reușit să găsesc o explicație logică, obișnuită — dacă nu consider că toți cei peste 250 de martori erau fără excepție idioți.

5

Luminile nocturne

„De culoare roşie strălucitoare, ele (luminile) au apărut dedesubtul norilor. În timp ce se apropiau de vas, păreau să urce, ajungînd deasupra norilor, păreau că se îndepărtează în linie dreaptă de Pămînt. Cea mai mare avea o suprafaţă aparentă de aproape şase sori. Avea forma unui ou cu capătul mai mare în faţă. A doua era cam de două ori cît Soarele şi a treia era cam de mărimea Soarelui. Apropierea şi apoi îndepărtarea lor de suprafaţa solului s-a efectuat într-un mod foarte curios. Este de asemeni sigur că ele au coborît sub nori şi apoi s-au înălţat, în loc să-şi continue drumul către sud-est. Luminile au fost vizibile timp de peste două minute şi au fost atent observate de trei persoane ale căror relatări concordă în privinţa amănuntelor."

Un raport al vasului „USS Supply", aflat pe mare, apărut în numărul din martie 1904 al lui „Weather Review".

Începem cu fenomenele cele mai frecvent raportate şi „cele mai puţin stranii", *luminile nocturne,* lumini pe cerul nopţii. Acestea reprezintă categoria cea mai bogată în rapoartele pe care eu, ca astronom, am fost invitat, începînd din 1948, să le explic, ori de cîte ori era posibil, ca obiecte şi fenomene astronomice.

Trebuie să se înţeleagă clar că relatările *iniţiale* despre lumini pe cer în timpul nopţii au o foarte mică şansă de supravieţuire. Un investigator experimentat recunoaşte cu uşurinţă, în cele mai multe dintre ele, ceea ce sînt de fapt:

meteori strălucitori, luminile unor avioane care aterizează, baloane, planete, stele foarte sclipitoare, luminile unor reflectoare, luminile de semnalizare ale unor avioane, misiuni de reaprovizionare cu combustibili și carburanți etc. Cînd ne dăm seama cît de puțin familiarizat este publicul cu luminile nocturne de acest tip, este lesne de înțeles de ce se nasc atîtea rapoarte OZN. Desigur, astfel de cazuri banale nu se încadrează în difiniția OZN folosită în această carte. Chiar atunci cînd un OZN este definit, cum s-a procedat în Raportul Condon, ca „orice observație care este enigmatică pentru observator" și nu așa cum procedăm noi aici — un raport care *rămîne* inexplicabil pentru oamenii pregătiți din punct de vedere tehnic, capabili să-l explice în termeni obișnuiți — se poate recunoaște temeiul naturii nesatisfăcătoare a investigației respective.

În categoria luminilor nocturne, mai ales, trebuie să luăm în considerație numai acele cazuri raportate de două sau mai multe persoane demne de încredere, în care comportarea luminii, aspectul și traiectoria ei exclud explicarea lor drept o simplă percepție greșită a unor obiecte naturale.

După o astfel de apreciere critică, a da la o parte cazurile riguros selectate, ca fiind lipsite de importanță sau de semnificație potențială pentru fizică sau pentru știința comportamentului, ar însemna să dovedești cel puțin ușurință și iresponsabilitate.

RAPORTORII

Întrucît cel care raportează un fenomen OZN se află în centrul oricărui studiu asupra OZN-urilor, să vedem mai întîi cine sînt cei 41 de raportori implicați în cazurile pe care le-am ales pentru a ilustra caracteristicile esențiale ale acestei categorii. Consider că ei pot și trebuie să fie luați în serios de oamenii de știință, datorită evidenței calificării profesionale care face din ei niște raportori competenți.

Numărul mediu de raportori în cazurile de lumini nocturne selectate a fost 3,5; numărul median 3. Ocupația și competența tehnică a celor 37 de martori adulți sînt foarte variate — de la un măcelar și trei gospodine, pînă la un ofițer de telecomunicații al Forțelor Aeriene Regale Canadiene, un ofițer de securitate al Forțelor Navale ale Statelor Unite și un șef de laborator la M.I.T.* — dar cei mai mulți dețineau, în

* Institutul de tehnologie din Massachusetts (N.T.)

timpul observației, posturi de răspundere: piloți (4), controlori ai traficului aerian (8), ofițeri de poliție și securitate (5) etc. — posturi în care ne-ar fi neplăcut să știm că se află oameni dezechilibrați mental, lipsiți de discernământ, sau înclinați spre farse. În toate cazurile, martorul a observat fenomenul împreună cu cel puțin încă un adult demn de încredere.*

Așa cum am mai spus, deseori reacțiile imediate ale martorilor, relatate de ei înșiși, pot fi foarte edificatoare.

În prima categorie, luminile nocturne, putem începe cu reacțiile directorului asociat al Laboratorului M.I.T. (vezi Anexa 1, NL-1). Cînd fiul său de 11 ani a intrat în casă strigînd: „Afară e o farfurie zburătoare!", el și restul familiei au ieșit în grabă s-o vadă. Tatăl ne-a declarat:

„Ieșind din casă, mi-am luat binoclul cel mic [4×30] pentru a observa obiectul. De fapt, nu credeam că voi avea ceva de văzut. Între timp, celălalt fiu, în vîrstă de 15 ani, s-a înapoiat în casă și a luat binoclurile Bausch și Lomb de 6×30. Am observat obiectul împreună.

Primul meu gînd... să fie oare o stea extrem de luminoasă? Dar impresia aceasta a dispărut aproape imediat. Al doilea gînd — căutînd o explicație logică — a fost că putea fi farul de aterizare al unui avion. [Această teorie a spulberat-o curînd traiectoria ciudată a luminii, așa

---

* Observatorii cazurilor de lumini nocturne selectate (N.A.):

Ocupația	*Numărul*
Controlori ai traficului aerian	8
Adolescenți	4
Copii	4
Gospodine	3
Ofițeri de poliție	2
Negustori de antichități	2
Membri ai unui echipaj al Forțelor Aeriene	2
Distribuitori la stația de benzină	2
Măcelar	1
Muncitor	1
Licențiat M.I.T.	1
Operator de telecomunicații al Royal Canadian Air Force	1
Directorul adjunct al Laboratorului de Fizică M.I.T.	1
Maior de aviație	1
Prim-locotenent al Forțelor Aeriene	1
Doctor în medicină	1
Membru al Securității Navale US	1
Pilot civil	1
Comerciant	1
Necunoscuți	3
Total	41

cum a fost schițată de observator pe trunchiul dezgolit al unui copac. Era în toiul iernii]... în dimineața următoare, i-am cerut fiului meu mai mare să-mi descrie observațiile lui și acestea au coincis întocmai cu ale mele.

Sincer vorbind, nu văd cum aș putea afirma că a fost un avion. Dealtfel, am putut să-l compar cu un avion și cu un helicopter [care trecuseră pe acolo în timpul celor 20 de minute de observație]. Soția mea spunea că poate a fost un satelit. I-am răspuns că un satelit n-ar fi putut face astfel de mișcări."

Opt operatori dintr-un turn de control aerian apar pe lista cazurilor de lumini nocturne consemnate în acest capitol. Un comentariu cum este cel care urmează, susținut de alți patru martori, merită atenția:

„Lucrez în acest turn de 27 de ani și n-am văzut niciodată pînă acum ceva asemănător... Manevra bruscă... și cooperarea aparentă între cele două obiecte luminoase au făcut ca observația să fie demnă de interes" (vezi Anexa 1, LN-2).

Despre o altă observație OZN raportată de un operator dintr-un turn de control aerian, martorul a spus: „Sînt controlor al traficului aerian de patru ani. Sînt familiarizat cu dîrele de condensare și cu trecerile sateliților. Am încercat să înțeleg și să-mi explic ceea ce am văzut" (vezi Anexa 1, LN-3).

Dacă observatorul nu a putut să explice fenomenul, Forțele Aeriene nici atît. Un comunicat oficial comenta: „Avînd în vedere experiența și caracterul demn de încredere ai martorilor (controlori ai traficului aerian), se conchide că a fost observat un anumit fenomen, dar cauza lui logică nu poate fi determinată".

Ca să mai schimbăm locul (și ocupația) în materie de reacții imediate în fața unui OZN, iată declarația unei tinere, dar capabile proprietărese a unui magazin de antichități: „... mă întrebam mereu — ce poate fi asta? — și el [soțul ei] repeta la rîndul lui: — O, doamne!" (vezi Anexa 1, LN-4).

Într-o notă mai veselă, avem următorul raport:

„Într-o noapte, în 1961, mă aflam, după o nobilă tradiție americană, cu o fată într-o mașină... Ceea ce mi-a atras atenția (și în acel moment era nevoie de ceva cu totul deosebit ca să mă distragă) a fost felul în care se mișca obiectul [o strălucitoare lumină nocturnă]... Obiectul nu făcea nici un zgomot, și nu ca să spun ceva banal, stră-

lucea. Era mult mai strălucitor decît orice stea de pe cer... Așa că, în timp ce se deplasa încet către nord, mi-am închipuit că este un balon meteorologic, reflectînd lumina soarelui. Totuși baloanele nu stau nemișcate, nu-și schimbă direcția, nu fac marche-arriere, ca să spun așa... În cele din urmă, i l-am arătat fetei, ca să mă asigur că nu era o iluzie. Ea l-a văzut foarte bine și s-a speriat destul de tare. Am urmărit împreună mișcările dezordonate ale obiectului... După cinci minute de zbenguială, s-a hotărît să o șteargă. De unde se afla departe, spre sud, a luat-o spre nord și a dispărut în circa cinci secunde. Am cronometrat și știu că atît a durat. Nu mă aștept să mă credeți, dar așa a fost" (vezi Anexa 1, LN-5).

Am putea literalmente să umplem o carte cu astfel de reacții spontane ale unor martori credibili, dar asta n-ar sluji altui scop decît celui al unei amplificări inutile. Așa că vom mai urmări doar o singură reacție în fața unui OZN din această categorie:

„Permiteți-mi mai întîi să vă dau cîteva informații despre mine, ca să puteți vedea că sînt un observator destul de calificat. Am 44 de ani și sînt membru al Forțelor Aeriene Canadiene de peste 25 de ani, mai întîi ca membru al unui echipaj în timpul celui de-al doilea război mondial. În ultimii 20 de ani, am lucrat în sectorul telecomunicațiilor. Mi-am petrecut peste jumătate din acest timp la bazele de zbor și am văzut cea mai mare parte a tipurilor de avioane, atît militare cît și civile... Aș adăuga că n-am crezut pînă acum în OZN-uri, dar acest caz este atît de inexplicabil pentru nivelul nostru actual de cunoștințe, încît m-a uluit... și nici unul dintre experții aviației de la bază nu a putut da vreo explicație satisfăcătoare" (vezi Anexa 1, LN-6).

RAPOARTELE

Revenind la ceea ce au raportat aceste persoane, să începem cu raportul ce mi-a fost transmis de Dr. David Layzer, de la Harvard College Observatory (care nu este autorul lui). În scrisoarea sa, Dr. Layzer declară: „Iată relatarea unor martori oculari demni de încredere [opt observatori] despre lumini mobile misterioase văzute... de un vecin de-al meu [profesor la Harvard Medical School] și mai mulți membri ai familiei sale" (vezi Anexa 1, LN-7).

În scrisoarea sa, profesorul afirma:

„Obiectul mi-a atras atenția pentru că... lumina nu părea să provină de la un avion. Noi vedem deseori, din casa noastră, avioane

cu luminile de aterizare aprinse, apropiindu-se de aeroportul Logan; însă, de obicei, cînd văd luminile de aterizare, pot vedea şi luminile roşii şi verzi de pe aripi. De data aceasta, n-a fost posibil să văd vreo lumină. Nu s-a auzit nici un fel de sunet, chiar atunci cînd obiectul părea că se apropie... Era o noapte excepţional de limpede, rece şi liniştită... Cînd obiectul părea să se afle în punctul cel mai apropiat, după o jumătate de minut sau un minut de la prima lui apariţie, s-a ivit o a doua lumină, avînd în general aceeaşi traiectorie ca prima, şi curiozitatea mea a crescut cînd a apărut şi o a treia lumină, cam la o jumătate de minut după a doua. Am intrat îndată în casă, vrînd să-mi iau binoclul de cîmp.

Cînd m-am înapoiat, toate cele trei lumini erau vizibile încă; primele două se opriseră cam la 15—25 de grade deasupra orizontului, apropiate una de alta şi nemişcate. A treia lumină continua să se deplaseze. Cu binoclul de cîmp nu puteau fi văzute luminile roşii, verzi sau alte lumini de zbor obişnuite. În acest moment, s-au ivit alte lumini, o serie de şase sau şapte, la un interval de jumătate de minut una de alta. Nu sînt un observator antrenat şi nici nu mi-am propus de la început să observ cu atenţie ceea ce se întîmpla. Cîteva dintre primele lumini au rămas cu totul nemişcate, în timp ce altele se deplasau deasupra orizontului; în cele din urmă, două sau trei dintre cele nemişcătoare au lăsat parcă să cadă lumini mai mici, care scînteiau sau licăreau căzînd vertical şi în acest timp luminile nemişcate păreau că se micşorează şi se sting."

Acest martor pretinde că nu este un observator antrenat. De-ar fi fiecare raport OZN atît de coerent şi de detaliat ca acesta, care provine de la un observator „neantrenat"! El continuă:

„...unul dintre lucrurile cele mai izbitoare la aceste lumini era culoarea lor portocalie, cu totul deosebită de aceea care poate fi văzută la un avion. Nu un portocaliu intens sau strident, ci pur şi simplu prea portocaliu pentru a fi o lumină obişnuită de aterizare... În timp ce luminile erau vizibile, mai multe avioane au trecut destul de aproape ca să fie auzite, dar sunetul lor se pierdea şi luminile continuau să evolueze, fără să producă vreun zgomot perceptibil... Mi-ar fi desigur imposibil să apreciez viteza lor, după cum nu aş putea spune sau măcar presupune la ce distanţă se aflau. În ceea ce priveşte viteza unghiulară, ele se deplasau cu o iuţeală situată între aceea a sateliţilor şi aceea a unui avion cu reacţie cu luminile de aterizare aprinse, în timp ce se apropie de aeroport, cum vedem adeseori aici...

...luminile erau tot atît de strălucitoare ca Venus cînd se află la maximum de strălucire, adică foarte vii, dar nu luminau deloc solul. Discuţiile ulterioare cu prietenii mei păreau că se rezumă întotdeauna la două probleme... Mai întîi, luminile care se mişcau dinspre sud spre nord-est aveau o strălucire uniformă. Nu scînteiau, nu licăreau, erau la fel de constante ca lumina lui Venus, sau lumina unui avion care aterizează. N-am putut să văd vreo formă, vreun contur sau altceva care să poată fi asociat acestor lumini. Cele lăsate parcă să cadă sau să se desprindă scînteiau în timp ce cădeau.

...reascultîndu-mi relatarea, mi se pare că ordinea întîmplărilor nu este clar redată... Fusesem la un vecin, peste drum şi mă întorceam acasă, cînd am văzut prima lumină. Soţia mea se afla încă la vecini. Apăruseră trei sau patru lumini şi îmi luasem binoclul din casă, cînd sora mea, copiii ei şi părinţii mei s-au întors de la biserică. Deşi trei dintre obiecte se aflau pe cer, încă mă îndoiam că era ceva ieşit din comun, cu toate că eram foarte curios. Atrăgînd atenţia noilor veniţi asupra luminilor, m-am simţit cam ridicol, şi toţi au luat-o ca pe o glumă [o reacţie obişnuită]. Binoclul a trecut din mînă în mînă şi toţi am fost de acord că nu vedeam nimic deosebit, cu sau fără binoclu... Am intrat în casă, vrînd să telefonez domnului David Layzer, un vecin. Neprimind nici un răspuns, am ieşit din nou... [Ei] priveau încă luminile, care se înmulţiseră. Credem că se vedeau şase sau şapte... Totul a durat cam douăzeci de minute, înainte ca ultima lumină să fi dispărut. Luminile care lăsau să cadă lumini mai mici erau, aş putea spune, nemişcate. În mod cert, nu se mişcau perpendicular pe raza noastră vizuală. Era uşor să le urmărim cu binoclul sprijinit de un copac şi lumina lor era atît de puternică, încît sînt absolut sigur că nu se îndepărtau în lungul razei noastre vizuale."

Am corespondat cu observatorul, un an mai tîrziu. Ca răspuns la întrebările mele, mi-a scris:

„Aş spune că întîmplarea mi se pare şi acum la fel de stranie ca atunci... Explicaţia mea (desigur, nesatisfăcătoare) a fost că luminile erau în legătură cu un tip nou de experienţă balistică, despre care publicul nu trebuia să fie informat. Mărturisesc că sînt receptiv, deşi foarte sceptic, în ceea ce priveşte obiectele şi vizitatorii extratereştri... Am pus în plic şi o copie dactilografiată a unei scrisori de la Donald Menzel [astronom la Harvard] căruia David [Layzer] i-a trimis o copie a raportului meu. Mărturisesc că nu i-am răspuns la scrisoare, pentru că, în afară de faptul că mi s-a părut că tratează problema în bătaie de joc, în mod evident nu citise raportul meu cu atenţie... Aş spune că explicaţia lui finală [stele strălucitoare în general, plus una sau două

lumini ale unui avion care aterizează şi poate un satelit] este în afară de orice discuţie, apelînd prea mult la imaginaţie cînd încearcă să găsească o punte de legătură între combinaţia de obiecte pe care le sugerează şi şase sau şapte obiecte a căror comportare era esenţialmente identică."

Reacţia Proiectului Blue Book a fost similară şi negativă. Cînd am propus să se cerceteze cu ajutorul serviciului militar de informaţii dacă în acea noapte rece de iarnă se desfăşurau într-adevăr unele exerciţii secrete, sugestia mea a fost primită cu o totală lipsă de entuziasm. Şi pentru că un consultant nu se bucură de autoritate, lucrurile au rămas în acest stadiu.

Observaţia la care m-am referit este, desigur, una dintre cele „mai puţin stranii" şi poate că are o explicaţie „normală". Am redat-o aici oarecum în amănunt, mai întîi pentru că ilustrează excelent atitudinea anumitor oameni de ştiinţă şi a lui Blue Book, şi, în al doilea rînd, deoarece dezminte afirmaţia că numai oamenii dezechilibraţi raportează evenimente OZN.

Dacă n-ar exista observaţii care să implice o viteză mai mare, manevre mai complicate şi alte indicaţii referitoare la un mijloc necunoscut de propulsie, am putea foarte bine să considerăm că nu apare nici o problemă. Totuşi, sînt cazuri cu un grad mai mare de stranietate şi, deci, observaţia citată mai sus este reţinută ca un OZN, pentru că ea corespunde definiţiei OZN: luminile aeropurtate şi traiectoriile lor au rămas neidentificate de persoane considerate capabile să le identifice, dacă ele ar fi fost cu adevărat identificabile ca fenomene normale.

În cele aproximativ o duzină de cazuri discutate din prezenta categorie, avem următorul exemplu. Relatarea aparţine unuia dintre cei doi martori implicaţi, un licenţiat al M.I.T.:

„În momentul acela, Ursa Mare [Carul Mare] era aproape la zenit. Deodată, am observat că două dintre stele se mişcau... în cerc în jurul unui centru comun, menţinîndu-şi poziţiile la extremităţile diametrului, ca două mici pete de culoare aflate la capetele opuse ale unui disc de fonograf care se învîrteşte. Ele se roteau cu aproximativ 30 de turaţii pe minut în sensul opus direcţiei acelor unui ceasornic, cu o viteză absolut constantă... Distanţa dintre stelele rotitoare era aproximativ egală cu... un diametru şi jumătate al lunii. Strălucirea obiectelor era mai slabă decît aceea a lui Arcturus, puţin mai slabă decît

aceea a lui alfa, beta, gama din Ursa Mare... şi-au oprit brusc rotaţia şi au rămas orientate aproximativ către nord-sud... Au stat absolut imobile, apoi au început să se îndepărteze una de alta, cea care se deplasa către sud oprindu-se dintr-o dată... «Steaua» care începuse să se deplaseze spre nord şi-a continuat drumul. În momentul acela, viteza ei era constantă şi mai mică decît a celor mai mulţi meteori, dar mai mare decît a unui avion obişnuit" (vezi Anexa 1, LN-8).

Cazul a fost raportat Centrului Naţional pentru Cercetări Atmosferice de la Universitatea din Colorado (nu Comitetului Condon) la îndemnul a doi profesori de la M.I.T. dintre care unul era profesorul consultant al martorului. Raportul a fost de asemeni trimis la Harvard College Observatory. Nici unul din aceste foruri n-a dat curs sesizării.

Observaţia a avut loc în mai 1970, la destul timp după ce Comitetul Condon ajunsese la concluzia că nu merită să se continue studiul OZN-urilor. Se pot folosi la fel de bine următoarele fragmente repovestite dintr-o discuţie înregistrată pe bandă cu doi poliţişti care au raportat un caz de lumină nocturnă, cînd Comitetul Condon tocmai îşi începea activitatea (vezi Anexa 1, LN-9). Cazul nu a fost studiat de Comitet.

Poliţiştii au observat un obiect mare, strălucitor, alb şi rotund, la 50 de grade deasupra orizontului şi situat, se pare, între două oraşe vecine (cum atestă rapoartele radio schimbate între aceste oraşe şi alte localităţi, ceea ce a făcut posibilă o triangulaţie aproximativă). Obiectul a rămas suspendat, imobil, aproape 15 minute, stingîndu-şi luminile cînd ofiţerii de poliţie îşi îndreptau proiectoarele către el. Ei au declarat că obiectul avea mărimea unui dolar de argint, ţinut la capătul braţului întins.*

Puţin timp după aceea, un obiect mai mic — o lumină — a venit rapid dinspre nord-vest, s-a apropiat de obiectul strălucitor şi s-a oprit. Apoi, altă lumină a venit rapid dinspre sud-est şi de asemeni s-a oprit lîngă lumina cea mare. Aceasta a descris o traiectorie „pătrată", trimiţînd uneori săgeţi albastre de lumină către sol. După vreo 30 de minute de ast-

---

* Aceasta este fără îndoială o exagerare — foarte obişnuită în rapoartele OZN. Oamenii nu-şi dau seama cît de mare este unghiul format de un dolar de argint pe cer, cînd e ţinut la capătul unui braţ întins. De fapt, nimeni nu-şi dă seama, de exemplu, că o tabletă de aspirină ţinută la capătul braţului întins ar acoperi Luna. (N.A.)

fel de manevre, luminile mici au ţîşnit cu mare viteză în direcţia din care veniseră, dispărînd cam în 5 secunde. Nu s-a auzit nici un sunet.

Din nefericire, anchetatorul nu a obţinut o relatare atît de completă pe cît ar fi putut fi şi eu nu am discutat cu el, decît la multă vreme după întîmplare. Dar şi de data aceasta, ca şi în alte cazuri, am ajuns la întrebarea pe care trebuie să şi-o pună mereu orice investigator serios: ce anume dă naştere unui astfel de raport? Sau ofiţerii de poliţie şi-au pierdut minţile pentru mai bine de o oră şi au raportat pure născociri, iar radiooperatorii poliţiei din oraşele învecinate au căzut pradă isteriei şi au fost incapabili să deosebească realitatea de închipuire, cînd au discutat cu colegii lor, sau aceşti ofiţeri de poliţie *au observat într-adevăr* ceva extraordinar.

Poliţiştii nu aveau coerenţa şi cunoştinţele profesorului de la Harvard Medical School care a raportat luminile stranii văzute în împrejurimile Bostonului, sau ale studentului de la M.I.T. şi ale soţiei lui, care au raportat despre luminile rotitoare, luminoase ca nişte stele, dar discuţia înregistrată pe bandă arată că ei nu erau mai puţin descumpăniţi.

Dacă s-ar ajunge la concluzia că prima ipoteză este mai probabilă — adică martorii au fost temporar lipsiţi de judecată — atunci, avînd în vedere numeroasele rapoarte stranii ale ofiţerilor de poliţie din întreaga ţară (şi din alte ţări), ar trebui poate să cerem o revizuire completă a metodelor de recrutare a personalului poliţienesc. Am fi într-adevăr într-o situaţie de plîns, dacă astfel de poliţişti lipsiţi de judecată şi de obiectivitate ar urma să depună mărturie împotriva cuiva în faţa unui tribunal. Ce încredere li s-ar putea acorda?

E posibil ca piloţii să-şi piardă şi ei judecata? În categoria luminilor nocturne, ca un exemplu reprezentativ pentru multele cazuri ce se află în arhiva Blue Book, intră şi următoarea afirmaţie dintr-un raport „neidentificat" (vezi Anexa 1„ LN-10).

„O lumină alb-roşietică, de dimensiuni apreciabile, cu contururi neclare, a apărut în faţa avionului şi la 500 de picioare dedesubtul lui, urmînd o rută care putea duce la ciocnire. Ea şi-a menţinut altitudinea, dar a virat spre dreapta cînd comandantul avionului a manevrat ca s-o evite [raport semnat de un maior al Forţelor Aeriene, un loco-

tenent și doi membri ai echipajului]. Cercetările de pînă acum nu oferă nici o indicație asupra cauzelor posibile".*

Într-un raport oficial al unui căpitan de la baza din Atlanta a Companiei Eastern Airlines, datat 28 februarie 1968 și transmis de un director de zbor al companiei, găsim acest interesant pasaj:

„Am luat microfonul și am întrebat: — Ce-i acolo, la poziția noastră de la 11 h 30**? Centrul a răspuns că avionul cu care era în legătură se afla la 15 mile***. Eu am spus: — Ei bine, tipul ăsta nu e la 15 mile. Apoi m-am pregătit să manevrez ca să-l evit. Centrul m-a avertizat că ei încă nu detectaseră nici o țintă**** și eu am spus: — Haida de! Zboară chiar lîngă noi, la poziția noastră de la ora 9."

Ar trebui amintit că, deși acestea sînt doar două exemple din mulțimea de rapoarte ale piloților, piloții se feresc să facă astfel de rapoarte dacă nu primesc dispoziții din partea autorităților militare.

Revenind la operatorii din turnul aeroportului — în al căror discernămînt avem încredere de nenumărate ori pe zi datorită priceperii lor de a recunoaște un avion care se pregătește să aterizeze și de a face deosebirea între o lumină de aterizare, Venus, sau o „navă aeriană necunoscută" — trei dintre cei opt operatori incluși pe lista raportorilor cazurilor selectate de lumini nocturne au confirmat declarația unuia din ei (erau toți trei în turn în acel moment):

„Cele două obiecte [pe un cer crepuscular de un albastru intens, pe care Luna răsărise, dar stelele nu se vedeau încă] erau doar două puncte strălucitoare de lumină albă și ar fi putut fi luate drept sateliți, dacă n-ar fi fost manevrele bruște, schimbările de direcții și viteză cu care au dispărut... Unul se îndrepta către nord, la o înălțime de 45 grade deasupra orizontului, celălalt către sud, la aproximativ 30 de grade. Lumina care mergea spre sud a executat o întoarcere bruscă de 180 de

---

* Această declarație a fost făcută de un ofițer de informații al Forțelor Aeriene, care a investigat cazul. (N.A.)

** Metodă de a indica direcția prin comparație cu indicațiile unui ceas plasat astfel încît, pe cifra 12, orarul să fie îndreptat spre botul avionului; poziția 11 h 30 corespunde, astfel, la 15° babord. (N.T.)

*** O milă = 1609,3 m (N.T.)

**** Obiect care reflectă semnalul electromagnetic emis de radar. (N.T.)

grade, s-a înălţat, alăturîndu-se celuilalt obiect, a staţionat în ceea ce părea să fie o formaţie şi apoi a pornit către nord-est" (vezi Anexa 1, LN-2).

Autorul declaraţiei, un operator cu o experienţă de 27 de ani, a fost destul de impresionat ca să-mi telefoneze la mare distanţă pentru a-mi relata cele de mai sus. El avea patru martori, dintre care doi mi-au mărturisit într-o convorbire particulară, în timpul şederii mele în Dakota de Nord, unde avusese loc observaţia, că luaseră legătura cu radarul de la Great Falls şi că li se confirmase telefonic prezenţa unei ţinte ciudate. Această afirmaţie a fost dezminţită oficial a doua zi, sporind astfel mulţimea de dezminţiri ale Forţelor Aeriene şi ale Administraţiei Aviaţiei Federale, făcute la o zi sau două după confirmarea unei observaţii radar.

Un alt exemplu bun din categoria luminilor nocturne este „cazul M.I.T." datorită competenţei neîndoielnice a observatorului principal, un om pe deplin familiarizat cu metodele ştiinţifice. Următorul extras din interviul pe care i l-am luat, înregistrat pe bandă, se referă mai degrabă la descrierea obiectului văzut, decît la reacţiile sale (vezi Anexa 1, LN-1):

„Era mult mai luminos decît Venus. Apărea ca o sursă de lumină de un alb intens — poate cu o tentă uşor gălbuie — probabil nu o sursă punctiformă.

L-aş descrie ca o sursă foarte mică într-un cuptor foarte fierbinte, ca o sursă centrală, un fel de flacără albă, intensă, cu acea culoare periferică dansînd în jurul ei, roşu şi verde — roşul bătînd în roz. Celălalt lucru l-am observat în timp ce priveam obiectul printre nişte pomişori [desfrunziţi]. Se vedea limpede cum se mişcă dezordonat în raport cu pomişorii . . .

ÎNTREBARE: Cît a durat această mişcare dezordonată?

RĂSPUNS: Între cinci şi zece minute.

ÎNTREBARE: Cînd am discutat despre asta mai înainte, aţi spus că era ceva straniu, un lucru pe care nu l-aţi văzut niciodată. Mi se pare că aţi spus că era ceva «radioactiv». Puteţi dezvolta această idee?

RĂSPUNS: Nu ştiu de ce am spus asta, poate pentru că sursa era extrem de intensă şi avea o culoare pe care nu te-ai aşteapta s-o vezi produsă de mijloace artificiale, ca de pildă o lampă — orice tip cunoscut de lampă.

ÎNTREBARE: Ar fi putut fi comparată cu un scurt-circuit al firelor electrice, în timpul unui viscol?

RĂSPUNS: Ar fi o oarecare asemănare, cu excepţia fluctuaţiei culorilor. Lumina centrală era mult mai stabilă decît într-o astfel de situaţie.

ÎNTREBARE: Credeţi că ar fi putut fi o aeronavă experimentală care făcea experienţe stroboscopice? Semăna cu o lumină stroboscopică?

RĂSPUNS: Nu, cred că nu.

ÎNTREBARE: Să ne întoarcem la observaţia dumneavoastră. Se auzea vreun zgomot identificabil?

RĂSPUNS: Nici unul. Absolut nici unul.

ÎNTREBARE: Ce puteţi spune despre mişcarea lui ulterioară?

RĂSPUNS: După ce am observat obiectul timp de cinci sau zece minute în poziţia lui de aparentă plutire şi de mişcare dezordonată, a început să se înalţe şi să se îndrepte spre est; aş aprecia că a urcat cam pînă la 30° şi că a atins un azimut de aproximativ 160° [sud-est] cînd s-a oprit şi a planat din nou. Această mişcare părea să coincidă cu trecerea unui avion de pasageri, deşi cred că acesta nu se afla în apropierea lui.

ÎNTREBARE: Cred că am trecut în revistă toate elementele discuţiei noastre anterioare. Nu cred că am omis vreun fapt deosebit. Să încercăm acum să stabilim viteza unghiulară. E o problemă pe care n-am observat-o încă. Atunci cînd se deplasa cu cea mai mare iuţeală — e vorba de deplasarea aparentă — cît aţi aprecia . . . ?

RĂSPUNS: Înainta cu mai mult de un grad pe secundă. O mărime cam de acest ordin".

Un fost înalt consilier ştiinţific al Pentagonului, prietenul meu personal, prieten şi coleg cu raportorul de la M.I.T., mă rugase să mă ocup cu prioritate de acest caz, telefonîndu-mi de la celălalt capăt al ţării. În ciuda acestei invitaţii venind din partea unui om atît de bine plasat, nu am reuşit să-i conving pe cei de la Blue Book să continue cercetările.

Adaug încă un caz de lumină nocturnă, datorită circumstanţelor în care mi-a fost comunicat. După ce această carte a fost în principiu terminată, am adresat o scrisoare editorului revistei „Physics Today"*, solicitînd rapoarte OZN

---

* Ceea ce urmează este textul integral al scrisorii pe care am adresat-o publicaţiei „Physics Today":

„A trecut mai mult de un an de cînd Forţele Aeriene au încheiat oficial activitatea Proiectului Blue Book, care a jucat rolul unui centru naţional pentru primirea rapoartelor asupra unor anumite tipuri de fenomene ciudate, cunoscute mai mult sub numele de OZN-uri.

În calitate de consultant al acestui proiect timp de mulţi ani, sînt conştient că nici încheierea activităţii, nici Raportul Condon n-au făcut ca problema OZN să iasă din sfera interesului general şi, împreună cu

provenind de la persoane pregătite din punct de vedere științific și tehnic. Următorul caz de lumină nocturnă a fost unul dintre primele răspunsuri pe care le-am primit. El este interesant și din alt considerent: raportul datează de 11 ani; raportorul, care astăzi este astronom de profesie, nu a vrut să-l dea publicității pentru că nu a vrut să se expună ridicolului.**

---

un număr de colegi, oameni de știință, am devenit preocupați de ideea ca nu cumva informații de o valoare științifică potențială să se piardă din lipsa unui centru colector. Ca dovadă că subiectul este încă foarte viu, deși închis în dosare, pot să menționez nu numai propria mea corespondență, care continuă să conțină rapoarte OZN provenind de la persoane onorabile, dar și tăieturile din ziare. Acestea dovedesc absența aproape totală a rapoartelor OZN din ziarele marilor orașe, dar potop de rapoarte OZN în ziarele micilor localități, unde editorul este ori mai puțin sofisticat, ori mai puțin înclinat să se lase influențat de oficialități, sau unde el poate fi mai bine informat în legătură cu sursa rapoartelor OZN.

Părerea mea este că, în cursul ultimilor 20 de ani, pentru fiecare OZN raportat, au rămas cel puțin 10 neraportate. Dovada constă în rezultatele sondajului efectuat de Institutul Gallup[5], în numeroasele rapoarte OZN despre care am aflat ulterior că n-au fost raportate Forțelor Aeriene, și în propriile mele cercetări. S-a ezitat întotdeauna înainte de a raporta, de teama unui ridicol aproape sigur. S-ar părea că, cu cît observatorul este mai pregătit și mai experimentat, cu atît este mai puțin dispus să raporteze, în afară de cazul cînd i se asigură păstrarea anonimatului și considerația față de raportul său.

În consecință, ca să nu se piardă un material avînd o valoare științifică potențială și pentru ca observatorii, în special cei cu pregătire și experiență științifică, să poată supune spre examinare un raport OZN fără teama de ridicol și de publicitate, eu și colegii mei, colaborînd cu universitățile, ne oferim pe această cale să jucăm rolul unui centru de colectare a rapoartelor OZN, care altfel ar fi aproape sigur pierdute pentru știință. Voi garanta personal că datele supuse spre examinare vor fi tratate cu seriozitate și că trimițătorul nu va avea de suferit nici o neplăcere. Numele vor fi astfel imediat disociate de raport și vor fi folosite numai cu permisiunea scrisă a autorului.

Poate ar fi interesant de observat, în treacăt, că de-a lungul anilor, am primit rapoarte OZN de la mulți oameni cu înaltă pregătire tehnică și de la oameni de știință. Există o concepție falsă, dar foarte răspîndită, potrivit căreia rapoartele OZN vin de la oameni „cam într-o doagă". Studierea dosarelor arată că astfel de persoane lipsesc aproape cu totul. Adresa la care îmi pot fi trimise rapoartele OZN este: J. Allen Hynek, Chairman, Departament of Astronomy, Northwestern University, Evanston, Illinois 60201." (N.A.)

** Alt corespondent, de asemeni astronom de profesie, scria: „... fiind un om de știință, n-am raportat niciodată..." Această persoană preferase să considere observația sa drept un fenomen fizic neobișnuit, mai degrabă decît să admită poate chiar și față de el însuși, posibilitatea de a fi o „observație empirică într-adevăr nouă". (N.A.)

Această observaţie a unei lumini nocturne a avut loc în Canada (vezi Anexa 1, LN-11). Raportorul şi fratele său fuseseră preveniţi de o rudă, un ziarist; acesta, la rîndul său, primise un telefon de la poliţia locală, care încercase să urmărească lumina cu maşinile ei, dar nu reuşise pentru că se muta din loc în loc. Telefonul sunase pe la ora două noaptea, după ce urmărirea durase aproape o oră. Citez direct din raport, dar numele şi locurile sînt omise (aşa cum am promis în solicitarea făcută revistei „Physics Today"). (Vezi Anexa 1, LN-11):

„Am mers pe drumuri de ţară pînă cînd am ajuns la 100 de iarzi* de obiect.** El plana în jurul unui copac mare, care se înălţa solitar în centrul unui cîmp cultivat. Copacul se afla la o distanţă de vreo 100 de iarzi şi avea cam 120 de picioare înălţime. Obiectul, care se vedea sub un unghi cam de un sfert de grad (corespunzînd unui diametru fizic mai mic de 3 picioare), părea de formă circulară şi era deci, probabil, un sferoid. Era luminos pe fondul întunecat al cerului şi îşi schimba culoarea, trecînd prin toată gama vizibilă a spectrului, cu o perioadă de aproximativ 2 secunde (o perioadă destul de neregulată). Datorită luminozităţii intense, poate că i-am supraestimat întrucîtva mărimea unghiului, aşa că un sfert de grad ar trebui considerat drept limita superioară. O limită inferioară ar fi aceea de o optime de grad.

Obiectul părea că examinează copacul cu foarte multă atenţie. Se învîrtea în cerc deasupra lui, la o înălţime de 50—100 picioare de sol, trecînd *prin faţa* copacului, apoi fiind perfect vizibil *printre* crengi, cînd trecea prin spatele lui. A continuat această aparentă «cercetare» a copacului timp de mai multe minute, în vreme ce noi îl priveam. Apoi vrînd neapărat să facem o fotografie, am trecut peste gard şi am pornit încet spre copac, dinspre vest. Nu înaintasem mai mult de 10 picioare, cînd obiectul ne-a «observat» şi, fără să producă vreun zgomot, accelerînd foarte rapid, s-a îndreptat aproape direct spre sud, dispărînd dincolo de orizont (urmînd o traiectorie *uşor* ascendentă) cam în 2,5 secunde. (Consider că aprecierile mele cu privire la distanţe şi timp merită încredere, pentru că în acea perioadă făceam mult atletism şi eram deci competent în acest gen de evaluări. Chiar în astfel de împrejurări excepţionale, cifrele sînt probabil exacte, cu o eroare de ±20 procente).

---

* 1 iard = 0,914 m (N.T.)

** Din cauza distanţei dintre raportor şi obiect, acest caz intră în limitele superioare ale întîlnirii de aproape şi poate fi considerat ca atare. (N.A.)

Cîteva observaţii asupra obiectului:

1. Era în mod cert prea mic pentru a conţine fiinţe umane;

2. Suprafaţa lui nu oferea particularităţi notabile, în afara formei circulare — poate pentru că «suprafaţa» era intens luminoasă;

3. Se mişca *în mod deliberat* şi *cu un scop* în timp ce «inspecta» copacul, oprindu-se puţin în faţa «zonelor interesante» şi dînd o impresie clară de comportare «raţională»;

4. Mişcarea sa era total silenţioasă, chiar în timpul rapidei acceleraţii finale;

5. În mod cert, *nu* era un fenomen fizic natural pe care l-am mai întîlnit, sau despre care am citit vreodată (sînt sigur că ştiţi la ce mă refer — un «gaz de mlaştină» sau ceva asemănător);

6. În mod cert, *nu* era un obiect astronomic îndepărtat. Putea fi văzut în mod clar, cînd *printre* ramurile copacului, cînd *ascunzînd* vederii ramurile acestuia, distanţa putînd fi evaluată astfel destul de exact.

7. A fost văzut, în mod cert, de martori competenţi (inclusiv cîţiva poliţişti), în afară de mine;

8. Cînd a accelerat pentru a se îndepărta de copac, e aproape sigur că a depăşit viteza sunetului. Nu am înregistrat totuşi nici un fel de pertubare acustică. (Unchiul meu a încercat să facă o fotografie în timp ce accelera, dar ea nu a fost destul de reuşită pentru a fi publicată, din cauza distanţei mari pînă la obiect şi mişcării sale rapide, care au contribuit la obţinerea unei imagini foarte şterse şi neclare.)

Punctele importante care merită atenţie sînt acestea: obiectul părea să fie dirijat de ceva înzestrat cu raţiune şi nu s-a comportat ca un fenomen fizic, în sensul în care înţelegem noi această noţiune."

Mărimea lineară mică a luminii nocturne este neobişnuită.* Părerea generală a martorilor acestui tip de cazuri este că lumina ar fi mult mai mare de trei picioare. Totuşi, deoarece vorbim despre observaţii nocturne şi numai rareori e posibil să apreciezi distanţele cu oarecare certitudine, mărimile lineare rămîn necunoscute.

Ar fi greu de apreciat cîte cazuri bune de lumini nocturne ar putea aduna un anchetator sîrguincios. Există, probabil, mii şi mii de rapoarte iniţiale nefiltrate asupra luminilor nocturne; cît de multe dintre ele ar supravieţui procesu-

---

* Un caz semnalat la Fargo, Dakota de Nord (26 februarie 1967), pe care l-am cercetat personal şi am fost cu totul incapabil să-l explic, privea o lumină nocturnă ale cărei dimensiuni estimate erau de cîteva picioare (vezi Anexa 1, LN-12). (N.A.)

lui de filtrare şi ar fi admise în arena cazurilor cu adevărat enigmatice, rămîne o problemă nerezolvată, pînă cînd va fi întreprinsă o cercetare serioasă. Totuşi, prototipul luminii nocturne este bine definit.

Lumina nocturnă tipică este o lumină strălucitoare, în general nu o sursă punctiformă, de o mărime lineară nedeterminată şi de o culoare variabilă, cel mai adesea portocaliu-gălbui (deşi nici o culoare a spectrului nu a fost absentă în mod consecvent), a cărei evoluţie nu poate fi atribuită unui balon, unei nave aeriene, sau altui obiect natural, şi care adesea *dă impresia* unei acţiuni raţionale. Nu există nici o dovadă directă că lumina ar fi ataşată unui corp solid, dar lucrul e posibil.

În ceea ce priveşte traiectoriile şi comportarea cinematică, în ciuda excepţiilor, care sfidează explicaţiile fizice fireşti, chiar dacă acordăm un loc important exagerărilor şi erorilor de apreciere, evoluţiile luminilor nocturne nu par să violeze legile fizicii.

Cele 13 cazuri folosite în acest capitol sînt reprezentative pentru multe alte sute, neconcordînd deloc în ceea ce priveşte detaliile, dar conformîndu-se în general prototipului stabilit pe baza acestor cazuri selectate. Chiar dacă ne-am limita la aceste cîteva cazuri, ar fi foarte greu de spus că fiecare din ele *trebuie* să fi fost rezultatul unei întîmplări neobişnuite, dar naturale, pentru că *în nici unul* din cazuri „întîmplarea neobişnuită dar naturală" nu a fost descoperită şi identificată. Unii vor atribui acest eşec faptului că în nici unul din aceste cazuri nu s-a întreprins o cercetare într-adevăr aprofundată. (O, dacă ar fi adoptat Blue Book, măcar în cîteva cazuri, metoda de cercetare şi procedeele F.B.I.-ului!) Sîntem în dubiu; dăm din cap şi spunem: „Ciudat — dar trebuie să existe vreo explicaţie naturală".

Dacă-i aşa, care este aceasta?

6

OZN-uri văzute în timpul zilei — discuri diurne

„Un fuzelaj mare, fără aripi — iată lucrul cel mai asemănător cu ce am văzut; sau poate ceva ca marginea exterioară ori circumferința unui disc venind spre mine, circumferință de 15 picioare sau mai mult."

Relatarea unei observații din 4 februarie 1966, efectuate la Houston, Texas (din arhiva Blue Book).

În această categorie de observații — rapoarte despre OZN-urile văzute în timpul zilei — avem de-a face, în primul rînd, cu forme discoidale sau ovale. Există mai puține rapoarte despre observațiile diurne decît despre cele nocturne; chiar dacă ne limităm, strict, la cazurile enigmatice supuse unei investigații serioase — adevăratele OZN-uri — găsim totuși un număr mai mare de cazuri nocturne, decît diurne.

Poate că fenomenul OZN este intrinsec nocturn. Dacă este așa, în dosare se află totuși multe sute de observații diurne de bună calitate. În fișierul meu personal, observațiile diurne filtrate care pot intra în grupul cel mai select nu sînt cu mult mai puține decît observațiile nocturne alese în mod riguros, dar asta se poate datora și faptului că am fost extrem de exigent cu observațiile nocturne incluse în fișier.

RAPORTORII

Deoarece în discutarea categoriei diurne trebuie să începem din nou cu martorii și calitățile lor, am ales, ca și mai înainte, o duzină de cazuri reprezentative, fiecare cu cel puțin doi raportori.

Numărul total de martori în aceste cazuri diurne este de 60; media per caz este 4,8 şi mediana 4. Multe cazuri „spectaculoase" cu un singur martor ar fi putut fi incluse, dar am considerat că este mai înţelept să omit cazurile cu un singur raportor, chiar şi atunci cînd gradul de credibilitate al persoanei în chestiune este mare.*

Depoziţiile unor martori implicaţi în cele 13 cazuri aruncă din nou o lumină interesantă asupra întregului fenomen. Toate citatele provin din rapoartele asupra observaţiilor de discuri diurne catalogate în Anexa 1. Ceea ce ne interesează aici este reacţia şi nu conţinutul observaţiei. Sînt reacţii imediate la apariţia unui disc diurn.

„... prietenul meu, care conducea automobilul, m-a întrebat: «Vezi şi tu ce văd eu?»... Acest obiect cu înfăţişare ciudată semăna cu un castravete pipernicit. Nici unul, nici altul nu ştiam ce era... În timp ce stăteam acolo, s-a apropiat un camion de-o jumătate de tonă. Cei doi oameni dinăuntru duceau o încărcătură de porci la Calgary. Unul dintre ei m-a întrebat dacă avem vreun necaz. I-am răspuns că nu, dar le-am arătat obiectul şi i-am întrebat ce cred despre el. Unul a spus: «O, trebuie să fie una din acele farfurii zburătoare...» Toată ziua m-am gîndit la asta şi după-amiază m-am hotărît să telefonez turnului de

---

* Observatorii cazurilor de discuri diurne selectate (N.A.):

Ocupaţia	*Numărul*
Artilerişti stagiari	12
Adolescenţi	6
Piloţi civili	4
Fermieri	4
Copii	5
Tehnicieni	3
Ingineri cercetători	2
Prospectori	2
Observatori ai baloanelor de cercetări ştiinţifice	2
Gospodine	4
Membri ai personalului unei baze a Forţelor Aeriene	2
Pilot al unui avion B—17	1
Astronom	1
Inginer meteorolog	1
Pilot al unui avion comercial	1
Fizioterapeut şi fost pilot al Forţelor Aeriene	1
Student, „veteran" al armatei	1
Secretară	1
Patron al unei echipe de baseball	1
Ofiţer de poliţie	1
Necunoscuţi	3
Total	60

control al aeroportului din Calgary, ca să aflu dacă ei ştiau ceva. Mi-au spus că nu." [Vezi Anexa 1, DD-1]

„Acum regret că n-am făcut mai multe fotografii în timp ce obiectul manevra pentru a se apropia de sol, dar atunci am preferat să-l văd cu ochiul liber şi nu prin vizor" [vezi Anexa 1, DD-3].

„Sînt pilot de linie de aproape cinci ani, am vederea bună şi, firește, sînt antrenat să observ lucrurile care se află în văzduh. N-a fost o arătare fugară. În timp ce priveam, mi-au venit în minte o serie de explicaţii, pe care le respingeam imediat." [Dintr-un raport asupra unei observaţii diurne, făcută de un pilot al companiei BOAC, la 13 iulie 1971, Kent, Anglia. Vezi Anexa 1, DD-4].

„În timpul celui de al doilea război mondial, am fost pilot al Air Force. În toată această perioadă, n-am observat niciodată, ziua sau noaptea, ceva neobişnuit pe cer. Acum, la 43 de ani, am observat un fenomen care depăşeşte înţelegerea mea şi care-mi sfidează judecata şi bunul simţ" [vezi Anexa 1, DD-2].

Martorii fenomenelor diurne manifestă reacţia de surpriză şi tulburare pe care o încearcă şi martorii observaţiilor nocturne. S-ar putea crede că, în lumina puternică din timpul zilei, mai mulţi observatori n-ar avea de ce să rămînă multă vreme surprinşi de o apariţie pe cer, în special cînd durata incidentului este relativ lungă. Dar ei rămîn surprinşi şi, în general, încearcă zadarnic să găsească explicaţii naturale experienţei trăite. Ţinînd seama de buna pregătire a unora dintre martorii implicaţi în aceste cazuri, este surprinzător să constatăm cît de adesea se simt ei neputincioşi să găsească cuvinte pentru o descriere coerentă a experienţei lor.

OBIECTELE

Putem începe cu martorii poate cel mai puţin pregătiţi din punct de vedere tehnic, doi fermieri care se aflau la ora 7 şi 25 de minute a.m. lîngă Three Hills, Alberta, Canada (vezi Anexa 1, DD-1). Cea mai bună descriere a obiectului pe care au putut s-o facă a fost că el „semăna cu un castravete pipernicit". Beneficiarii acestei descrieri ciudate, conducătorii camionului cu porci, au descris obiectul astfel:

„Culoarea era albastră-verzuie. Părea să aibă un fel de strălucire fluorescentă, dar nu era cu adevărat o culoare fluorescentă, aşa cum o ştim noi. Aş spune că semăna mai mult cu scrisul de pe indicatoarele aflate

de-a lungul autostrăzilor care indică de pildă «Calgary (atîtea) mile», ceva ca o fosforescență pe un fond verde. De fapt, nu era o lumină veritabilă."

Oricît de ignoranți ar fi acești oameni, ei sînt desigur în stare să facă o descriere mai coerentă a luminilor cu care sînt familiarizați, cum ar fi luminile mașinilor sau cele de pe hambare. Ei s-au străduit să descrie culoarea luminii acestui „castravete pipernicit" care se deplasa în aceeași direcție ca și camionul, urcînd și coborînd potrivit accidentelor de teren ale ținutului deluros.

Uimirea lor nu constituie o reacție unică. De multe ori, martorii ne-au spus: „Pur și simplu nu pot descrie culoarea. N-am văzut niciodată ceva asemănător. N-am văzut niciodată mai înainte acea nuanță de roșu [sau albastru, sau verde]". Deseori obiectul este descris ca emițînd o lucire fluorescentă, fără lumini precise, ca într-un alt caz cu doi martori, dintre care unul a declarat: „Conturul era definit, dar nu se vedeau orificii luminate care să te facă să crezi că ar fi un dirijabil, sau ceva de acest fel. Nu se vedeau dîre de motoare cu reacție sau de gaze de eșapament, nu se vedea nici un fel de lumină [cu excepția strălucirii generale]."

Descrieri lipsite de precizie din punct de vedere al terminologiei nu se întîlnesc numai la martorii neinstruiți. Aceeași dificultate de-a găsi cuvintele potrivite pentru a transmite ascultătorului o imagine fidelă a ceea ce martorii sînt siguri că au văzut întîmpină și observatorii bine pregătiți. Astfel, tot ce s-a putut afla de la doi operatori de serviciu în turnul de control al unui aeroport și de la un funcționar de serviciu la semnalizatorul de alarmă de la capătul pistei de decolare a fost: „două obiecte de formă alungită, semănînd cu o farfurie-platou". Totuși în acea dimineață vremea era senină și rece, iar vizibilitatea excelentă* (vezi Anexa 1, DD-3).

Interogarea multor martori m-a convins că lipsa de precizie din descrierile lor (care ar putea apare ca o tentativă deliberată de a „tulbura apele" și de a preveni astfel desco-

---

* Mesajul transmis la Dayton de la baza aeriană locală conchidea: „Avînd în vedere faptul că trei persoane demne de încredere au raportat observația... s-a ajuns la concluzia că a fost o observație autentică a unui anumit fenomen, dar nu există informații suficiente ca să-i determinăm cauza." După cîte știu, nu s-a mai făcut vreo încercare de a obține informații suplimentare, după ce mesajul a fost primit de Blue Book. (N.A.)

perirea unei percepții greșite de care raportorul gîndește în taină că ar putea fi învinovățit, dar de care se agață totuși) se datorează, de fapt, înaltului grad de stranietate al observației. Raportorul, pur și simplu, nu are un vocabular adecvat situației. Am avut impresia că martorul se străduiește să facă tot ce poate. Niște muncitori de la o fermă pot descrie coerent ceva cu care sînt familiarizați — un tractor, de exemplu, sau altă mașină agricolă. O ambiguitate similară în exprimare se constată și la martorii cu o serioasă pregătire tehnică: subofițeri de poliție (despre care se presupune că sînt capabili să facă o descriere clară despre accidente și crime), operatori din turnurile de control ale aeroporturilor, oameni de știință, ingineri. Poate că descrierea naivă a oamenilor care transportau porci este cea mai practică și mai pragmatică: „Oh, trebuie să fie una din acele farfurii zburătoare!"

Am constatat de asemeni că martorii sînt de obicei aproape tot atît de încurcați cînd trebuie să descrie *sunetele* produse de obiectul observat. Aproape întotdeauna ei spun: „Nu era chiar așa, dar asta e descrierea cea mai exactă pe care pot s-o fac". Observațiile de discuri diurne nu sînt însoțite aproape niciodată de zgomot și lucrurile se petrec la fel în toată lumea. Astfel, în cazul Calgary (ca în nenumărate altele): „Obiectul nu emitea nici un sunet, dar noi auzeam zgomotul avionului care-și lua zborul de pe aeroportul din Calgary [mult mai departe]" (vezi Anexa 1, DD-1).

Ocupîndu-ne acum de traiectoriile și cinematica discurilor diurne, se raportează că, în general, evoluțiile OZN-urilor par controlate, cu excepția unei mișcări descrise frecvent ca o coborîre în zigzag, o rostogolire, sau o cădere cum e cea a unei frunze moarte. Discurile par să aibă pretutindeni capacitatea de a-și lua zborul lin, adesea cu accelerații fantastice și de obicei fără să producă vreun bang sonic.[6]

A doua lege a dinamicii formulată de Newton exclude categoric accelerațiile foarte rapide pentru corpurile cu o masă considerabilă. Nu am însă de gînd — aici sau în altă parte a acestei lucrări — să judec fenomenul din punct de vedere fizic; asta ar cere mai multe date decît cele existente deocamdată în dosare. Eu joc doar rolul celui care evaluează experiențele raportate de oameni „buni și sinceri", și există astfel de rapoarte foarte stranii, provenind de la raportori de mare încredere. Acest lucru este cu totul incontestabil.

Înaltul grad de stranietate se datorează într-o măsură traiectoriilor raportate. Iată un exemplu dintr-o discuţie înregistrată pe bandă (vezi Anexa 1, DD-1):

I: „Acolo e o zonă deluroasă. Obiectul a plutit la aceeaşi înălţime deasupra dealurilor, sau a urmat accidentele de teren?

R: Am observat un lucru. La altitudinea la care se afla [500—600 de picioare] n-ar fi avut nevoie să facă ceea ce făcea. Ori de cîte ori părea să fie o mică ridicătură a solului, el se ridica puţin. Cînd era o depresiune, părea să coboare. Acesta a fost un alt lucru pe care nu l-am înţeles".

Întrebarea a fost pusă intenţionat, deoarece în cursul anchetelor mele anterioare aflasem că discurile se menţin aproape de sol, urcînd sau coborînd potrivit accidentelor de teren şi oprindu-se deseori deasupra unor ochiuri de apă.

Tiparele acestei categorii se conturează datorită altor observaţii selectate, avînd mai mulţi martori.

„Foarte pe scurt, ceea ce am văzut era un mic disc alb-argintiu cu un diametru necunoscut, aflat la o altitudine necunoscută, dar cu o existenţă fizică precisă; văzut cu ochiul liber, mai întîi părea că staţionează, cam zece minute. Apoi, a traversat bolta cerească, părînd să treacă pe sub nori, şi a dispărut în norii albi. N-am detectat nici un sunet."

„Punctul alb a staţionat prea mult timp şi s-a deplasat prea fără zgomot, ca să fi fost un avion; el părea să înainteze într-o direcţie cu totul deosebită de aceea a norilor, ceea ce exclude faptul... că ar fi fost un balon." (Vezi Anexa 1, DD-4).

Descrierile observaţiilor diurne oferă similitudini remarcabile: obiecte ovale sau discoidale, albe sau argintii, aparent solide. Cîteodată, se raportează că un disc are o bandă întunecată de-a lungul circumferinţei sale. „Era ca un sandviş argintiu", declară un sculptor al cărui raport nu este inclus în acest capitol, deoarece aparţine unui singur martor. Discul, sau „sandvişul argintiu", a „desenat", conform raportului, un pătrat mare pe cer şi apoi s-a îndepărtat rapid, „ca un iepure speriat". Într-un alt caz cu un singur martor, raportorul, un mecanic, a folosit termenul „sandviş" şi a comparat marginea centrală a navei cu carnea care iese dintre feliile de pîine.

Există numeroase fotografii ale discurilor diurne raportate și, chiar dacă împrejurările în care au fost făcute nu au fost cercetate în suficientă măsură, iar multe sînt evident trucate, este dificil totuși să le respingi pe celelalte. Cîteva dintre cele pe care le-am examinat pot fi fotografiile unor discuri diurne autentice, pentru că n-am reușit să găsesc vreo dovadă de trucaj în aceste cazuri. Deoarece cîteva farse celebre au fost însoțite de fotografii — asta înseamnă că farsorii subscriu la ideea că o imagine face cît un articol de o mie de cuvinte — sînt extrem de prevăzător cu fotografiile care-mi sînt trimise. După părerea mea, o fotografie despre care se pretinde că reprezintă un OZN (în special un disc diurn) trebuie luată în considerare numai dacă îndeplinește următoarele condiții: 1) au existat martori demni de încredere, care au văzut cu ochii lor obiectul în timpul fotografierii lui; 2) negativul original este pus la dispoziție pentru studiu, întrucît nu se poate face o analiză adecvată numai pe copii; 3) aparatul de fotografiat este pus la dispoziție pentru studiu; și 4) posesorul fotografiei este dispus să declare, sub jurămînt, că fotografia este, după știința lui, autentică, adică fotografia este ceea ce pretinde să fie — respectiv cea a unui OZN. Ultima condiție poate fi omisă dacă la fotografia în discuție se adaugă altele, făcute în mod independent, de preferință din locuri cu totul diferite.

Evident, aceste condiții sînt foarte riguroase, dar ele trebuie să fie astfel, pentru că o fotografie nu este în general mai credibilă decît fotograful.* Chiar atunci cînd toate condițiile sînt îndeplinite, tot ce se poate spune este că probabilitatea ca fotografia să fie autentică e foarte mare, dar certitudinea nu poate fi stabilită. Totuși, dacă, de exemplu, ar exista 25 de astfel de fotografii cărora să le putem acorda fiecăreia în parte o probabilitate foarte mare, atunci probabilitatea cumulată a existenței dovezii fotografice a OZN-urilor ar fi atît de aproape de certitudine, încît s-ar confunda cu ea.

Eu nu cunosc 25 de astfel de cazuri, dar există cîteva care îndeplinesc aproape toate condițiile cerute. Unul dintre ele,

---

* Același lucru se poate spune despre fotografiile radar. Aici nu este vorba de înșelăciune, ci de interpretarea operatorului (presupunînd o funcționare normală a echipamentului). Astfel, trebuie să ne referim din nou la imperfecțiunea elementului uman. În ultimă instanță, OZN-ul rămîne o experiență „umană" și trebuie apreciat ca atare. (N.A.)

devenit clasic, este cel de la Great Falls, Montana, din 15 august 1950 (vezi Anexa 1, DD-5), în care filmul înfăţişînd două lumini punctiforme pe un cer diurn strălucitor conţine destule obiecte de referinţă (de exemplu, un turn de apă) ca să permită efectuarea unui studiu semnificativ asupra seriei de imagini. Tentativa de a atribui caracteristicile mişcării obiectelor raportate unui avion, balon etc., a eşuat. Dr. Baker, scriind în „Journal of the Astronautical Sciences", conchidea:

„Din cauza incompatibilităţii dintre fiecare fenomen natural propus ca explicaţie şi unul sau mai multe amănunte ale datelor esenţiale din dovezile fotografice analizate (pe lîngă caracterul incert al datelor ajutătoare) nu se pot trage ... concluzii clare ...

Un număr de alte filme ale unor presupuse OZN-uri au fost analizate de autor şi toate par să aibă în comun ceea ce defineşte o imagine de proastă calitate ... Cele mai multe dintre ele au fost făcute cu un echipament de amator ... ca şi filmul din Montana. Ca şi filmul din Montana, cîteva din aceste filme nu pot fi în mod cert explicate pe baza fenomenelor naturale (altele pot fi explicate, cu un serios efort de imaginaţie)".*

Am examinat un mare număr de pretinse fotografii OZN. Cele mai multe dintre ele au o mică valoare ştiinţifică (obiectul este la o distanţă prea mare, nu există nici un reper, imaginea e ştearsă etc.) chiar dacă ar fi autentice şi multe nu sînt convingătoare. Cele mai bune, pe care le-am analizat eu însumi îndelung şi care îndeplinesc în general condiţiile cerute mai sus, sînt reproduse în fig. 4 şi 5. Ele *nu* sînt prezentate aici drept o dovadă fotografică a existenţei discurilor diurne, ci drept cele mai bune fotografii de discuri diurne pe care le-am cercetat personal. Chiar aşa fiind, nu toate circumstanţele în care s-a efectuat fotografierea sînt atît de limpezi cum ar fi putut fi.

În acest caz, am reuşit să obţin cele două negative originale şi, cu permisiunea posesorului, să le supun unor teste de laborator în cursul cărora a fost înlăturat stratul de substanţă protectoare, s-au făcut cópii negative şi apoi s-a stu-

---

* Baker, *Observational Evidence of Anomalistic Phenomena (Dovezi observaţionale ale fenomenelor neobişnuite)*, în „Journal of the Astronautical Sciences", 15, 31 (1968). (N.A.)

diat la microscop şi cu detectorul cu spot mobil structura granulară a negativelor originale.*

Pe lîngă studiul negativelor, a fost examinat şi testat aparatul de fotografiat**, au fost interogaţi cei trei martori — dintre care unul, fotograful, era posesorul aparatului de fotografiat — şi s-au obţinut declaraţii sub prestare de jurămînt de la doi dintre ei.

Rezultatul testelor demonstrează fără nici o îndoială că fotografiile în culori reprezintă imagini reale şi că acestea corespund desfăşurării evenimentelor şi condiţiilor de luminozitate în care, potrivit raportului, au fost făcute fotografiile (nu există contradicţii între declaraţii şi umbre, mişcările norilor etc.). Evident, imaginea reală ar putea fi aceea a unui platou mare aruncat în văzduh şi fotografiat (spun mare, pentru că un obiect apropiat n-ar produce efectul „estompant" pe care îl produce atmosfera cînd un obiect, şi în special unul strălucitor, este văzut de la oarecare distanţă).

Pentru a mă convinge că locul observaţiei era situat într-o regiune cu tufişuri şi, deci, nu era potrivit pentru înscenarea unei farse, am zburat deasupra zonei respective într-un mic avion. Era într-adevăr un teren accidentat, deluros, acoperit cu tufişuri — dealurile subalpine ale Stîncoşilor Canadieni — dar nu de nestrăbătut. Ca să aranjezi o farsă în acel punct, ar fi trebuit să existe un motiv foarte serios, inclusiv, cred eu, o foarte bună perspectivă a unui cîştig bănesc.

Discuţiile şi corespondenţa mea cu principalul observator, Warren Smith din Calgary, n-au reuşit să aducă nici un argument în sprijinul unei astfel de motivări. Declaraţiile scrise ale lui Smith, făcute în condiţiile foarte riguroase prevăzute de Canada Evidence Act***, îmi întăresc convingerea.

Deşi scopul acestor capitole este mai degrabă să stabilească prototipuri ale principalelor categorii de observaţii OZN, decît să prezinte relatări amănunţite ale observaţiilor indi-

---

* Negativele originale au fost înapoiate proprietarului, care le-a supus apoi Comitetului Condon. În raportul acestuia se declară că aceste fotografii „nu au valoare probatoare". (N.A.)

** Fred Beckman, un coleg care m-a ajutat frecvent în problema fotografiilor OZN, a efectuat testele asupra negativelor. (N.A.)

*** Stipulaţie constituţională care reglementează declaraţiile sub jurămînt. (N.T.)

viduale, un sinopsis al observației lui Warren Smith este binevenit.

Warren Smith și doi dintre însoțitorii săi, toți prospectori amatori, se întorceau dintr-un week-end consacrat pasiunii lor, cînd, pe la 5,30 p.m., într-o frumoasă zi de iulie, cel mai tînăr dintre ei, un băiețandru, le atrase atenția asupra a ceea ce fiecare crezu mai întîi că este un avion în primejdie. Nu se auzea nici un zgomot, așa că ei se gîndiră că motoarele fuseseră oprite. Îndată ce a fost limpede că obiectul nu avea aripi și cobora planînd spre sol, oamenii au abandonat ipoteza avionului.

Înainte de asta, totuși, Warren Smith, care-și amintise că avea în rucsac un aparat de fotografiat încărcat cu film color, l-a scos, agitat, și a început să fotografieze. Credea că obiectul era un avion care se prăbușea și i-a trecut prin minte că fotografia ar putea fi vîndută unui ziar la întoarcere. (Acesta a fost, după cum mi-am dat seama, singurul moment în care s-au gîndit la un cîștig bănesc.) Una dintre fotografii a fost făcută, conform raportului, pe cînd obiectul cobora către copacii din prim-plan, în spatele cărora obiectul a dispărut curînd. Apoi, au declarat oamenii, obiectul a reapărut din spatele copacilor și s-a înălțat către nori. Observatorii au raportat de asemenea că obiectul a lăsat să cadă o substanță oarecare, dar acest aspect n-a fost niciodată lămurit pe deplin.

Întregul incident a durat cam 25 de secunde. Singura dovadă concretă pe care o avem sînt cele două fotografii color — făcute, din nefericire, cu un aparat cu obiectiv fix — amîndouă reprezentînd imagini reale și neoferind nici o dovadă de falsificare ulterioară.

Există o oarecare posibilitate ca, fără știrea lui Smith și a însoțitorilor săi, cineva din „tufișuri" să fi „lansat" în acel moment un „platou", pe care Smith să fi fost destul de „norocos" încît să-l fotografieze, aflîndu-se acolo. Totuși, noi avem atît declarația lui Smith că discul a fost văzut mai întîi coborînd și *apoi* înălțîndu-se și dispărînd în nori, cît și succesiunea mișcărilor stabilită pe baza negativelor care arată că mai întîi a fost făcută fotografia coborîrii. S-ar putea presupune că aruncătorul invizibil a aruncat platoul de două ori și că Smith a fotografiat prima dată coborîrea și a doua oară ascensiunea, după aproximativ 15 secunde, dar noi avem declarația raportorilor (care, în acest caz, trebuie să fi fost independenți de aruncător) că, în mod cert, nu aceasta a

fost situaţia. Oricum, o examinare minuţioasă a structurii norilor arată că cele două fotografii au fost făcute în succesiune imediată; chiar un scurt interval între ele ar fi avut drept rezultat schimbări minore, dar sesizabile, ale conturului norilor. Nu se observă nimic de acest fel.[7]

Fotografiile lui Smith schiţează destul de bine arhetipul discului diurn şi cele mai multe descrieri ale raportorilor altor cazuri cu martori multipli incluse aici susţin fotografiile lui Smith din acest punct de vedere. Întorcîndu-ne în 1952, iată o descriere a unui disc diurn făcută de doi membri ai personalului afectat hangarului lui Carco Air Service, care se învecinează cu colţul de sud-est al Bazei Forţelor Aeriene din Kirtland, Albuquerque, New Mexico (vezi Anexa 1, DD-7).

„Chiar deasupra Bazei Forţelor Aeriene din Kirtland, a apărut sus, pe cer, un obiect care la început părea să fie un balon meteorologic, dar care, după o examinare mai atentă, s-a dovedit a avea o formă neobişnuită pentru observatori. Apoi s-a constatat că un alt obiect similar se afla aproape de el. Cele două obiecte s-au deplasat încet către sud... fără nici un zgomot care să poată fi auzit de observatori. Obiectele erau rotunde, discoidale şi argintii. Amîndouă şi-au mărit viteza parcă în acelaşi timp şi s-au înălţat aproape vertical. Unul şi-a continuat drumul către sud — sud-est, iar celălalt a virat aproape direct către est. Întreaga observaţie a durat 30 de secunde. Vîntul sufla dinspre sud-vest cu 15 mile pe oră."

Am putea „lămuri" cu uşurinţă acest incident spunînd că martorii au interpretat fals nişte obiecte foarte apropiate, împinse de vînt, sau poate de altceva. Dar l-am lămuri cu adevărat? Vîntul sufla tocmai în direcţia opusă, obiectele au dispărut în direcţii diferite, înălţîndu-se *vertical*. Pare foarte puţin probabil ca toate acestea să fi fost realizate şi ca obiectele să fi fost propulsate rapid în sus de un vînt care bătea cu 15 mile pe oră dinspre sud — sud-vest.

Ca şi în multe alte cazuri din dosarele Blue Book, după cîte ştiu, nu s-a întreprins nici o cercetare ulterioară. Credibilitatea observatorilor (în afară de faptul că făceau parte din personalul aeroportului), motivul care i-a determinat să raporteze observaţia, împrejurările şi reacţia lor n-au fost stabilite niciodată.

La începutul aceluiaşi an, la 16 ianuarie, la Artesia, New Mexico, un incident similar a contribuit la stabilirea proto-

tipului acestei categorii (vezi Anexa 1, DD-8). Raportul din arhiva Blue Book relatează:

„La 16 ianuarie 1952, doi membri ai unui proiect de lansare de baloane-sondă de la General Mills Aeronautical Research Laboratory* şi alţi patru civili au observat două obiecte aeriene neidentificate în preajma balonului pe care îl ţineau sub observaţie. Balonul se afla la o altitudine de 112.000 picioare şi avea un diametru de 110 picioare în momentul observării.

Obiectele au fost observate de două ori, o dată din Artesia, New Mexico şi o dată de la aeroportul Artesia. În primul caz, un obiect rotund părea să rămînă nemişcat în apropiere, dar aparent mai sus decît balonul. [Nu se spune nimic despre ce făcea celălalt obiect.] Balonul avea un diametru aparent de 1 şi 1/2 inci, iar obiectul de 2 şi 1/2 inci (deci un raport de 3 la 5); acesta din urmă era alb mat. Observaţia a fost făcută de doi observatori de la General Mills."

Nu se spune dacă obiectele observate de pe terenul de lansare al balonului şi, mai tîrziu, de la aeroport erau aceleaşi. Astfel de detalii îi preocupau prea puţin pe investigatorii Proiectului Blue Book.

Raportul Blue Book continuă:

„După puţin timp, aceiaşi doi observatori şi patru piloţi civili observau acelaşi balon de la Aeroportul Artesia. Două obiecte care păreau să se afle la foarte mare înălţime au fost văzute venind către balon dinspre nord-vest. *Ele au înconjurat balonul*, sau au părut s-o facă, şi s-au îndreptat către nord-est. Durata observaţiei a fost de 40 de secunde. Cele două obiecte aveau aceeaşi culoare şi mărime ca şi primul obiect. [Acum s-ar părea că prima oară a fost văzut doar un singur obiect.] Ele zburau unul lîngă altul. Cînd obiectele au părut să înconjure balonul, ele au dispărut [putem presupune că doar momentan, de vreme ce s-a îndreptat apoi spre nord-est], iar observatorii şi-au închipuit că erau discoidale şi se întorseseră pe cant, ca să vireze."

Proiectul Blue Book n-a continuat cercetarea cazului din următoarele motive:

„Din păcate, acest raport n-a fost făcut decît la 5 aprilie şi n-a ajuns la ATIC decît la 16 aprilie. Datorită acestui interval, nu se prevede o investigaţie ulterioară. Observatorii sînt consideraţi cu totul demni de încredere şi foarte competenţi".

---

* Laboratorul de cercetări aeronautice (N.T.)

Concluzii: *„Nici una"*.

Intervalul dintre efectuarea observației și raportarea ei nu putea constitui, desigur, o scuză pentru lipsa unei investigații ulterioare. Stabilirea calificării raportorilor ar fi putut fi realizată, desigur, chiar mult mai tîrziu: „Observatorii sînt considerați cu totul demni de încredere și foarte competenți" este o afirmație care nu înseamnă nimic fără o confirmare ulterioară.

În anul următor, personalul de la General Mills Laboratory a figurat într-un alt raport OZN din categoria „discuri diurne" (vezi Anexa 1, DD-9).

„Trei ingineri din sectorul de cercetare au observat o dîră albă de fum sau vapori la o înălțime de 40.000—50.000 de picioare, în timp ce urmăreau prin teodolit un balon de 79 de picioare aflat la o altitudine de 73.000 de picioare. Obiectul s-a deplasat în zbor orizontal aproximativ 30 de secunde, cu o viteză de 10 grade în 9 secunde (apreciată la 900 de mile pe oră), apoi a început un picaj vertical care a durat 10—15 secunde. În timpul picajului, obiectul a fost văzut de mai multe ori, părînd că strălucește. Cînd obiectul a revenit la zborul orizontal, dîrele de fum au dispărut. Observarea s-a făcut de pe acoperișul lui General Mills Laboratory."

Pe fișa Blue Book apar următoarele comentarii suplimentare:

„Unul din observatori este inginer meteorolog și este considerat cu totul demn de încredere. Ceilalți doi informatori sînt de asemeni demni de încredere. Cea mai apropiată instalație AC&W [radar] nu funcționa în momentul observației. Două avioane F-86 se aflau în acea perioadă la sud-vest de Minneapolis, dar acest lucru nu are nici o legătură cu OZN-ul. Concluzia: *NEIDENTIFICAT.*"

Nu este trecută pe fișă declarația existentă în raportul original că obiectul a trecut pe sub Soare, care era la o înălțime de aproximativ 25 de grade. Nu s-a auzit nici un sunet.

Observatorii erau un fost pilot de avioane B-17, acum inginer meteorolog, un pilot particular care studiase timp de doi ani, după absolvirea cursurilor universitare, aerodinamica supersonică și un inginer de exploatare care a urmărit obiectul cu ochiul liber, ceilalți observîndu-l printr-un teodolit. Observatorii au declarat în comun: „Posibilitatea ca impre-

sia de coborîre în picaj să fi fost provocată de îndepărtarea obiectului pare improbabilă, deoarece viteza perpendiculară pe raza vizuală nu s-a micşorat în timpul picajului". Ei au specificat, de asemeni, că nu s-a auzit bang-ul sonic şi că „picajul vertical a fost o manevră foarte periculoasă, dacă nu chiar mortală".

Cazul cel mai bine atestat de „OZN-uri aparent interesate de lansarea unor baloane" — să ne lăsăm pradă antropomorfismului pentru o clipă — a fost raportat de prietenul meu Charles Moore Jr., specialist în sondaje aerologice, în 1949 (vezi Anexa 1, DD-10). Moore mi-a descris personal evenimentul. El conducea o echipă de marinari formată din patru recruţi; tocmai montaseră o instalaţie pentru observarea şi înregistrarea datelor despre starea vremii, pregătind lansarea unui balon de la Special Devices Center Skyhook. Aparatura consta dintr-un cronometru, un teodolit ML-47 (David White) şi un telescop cu puterea 25, astfel montat încît să poată furniza înălţimea şi azimutul obiectului urmărit.

La 10,20 a.m. echipa a lansat un mic balon meteorologic de 350 g pentru observarea vitezelor şi direcţiilor vînturilor care suflă la înălţimi mari. Moore mi-a spus că el a urmărit balonul cu teodolitul timp de mai multe minute, după care a încredinţat instrumentul unui marinar, prevenindu-l „să nu piardă din ochi balonul, căci altminteri e de rău". Moore a reperat apoi balonul meteorologic cu ochiul liber şi, curînd după aceea, privind în spate la omul cu teodolitul, a observat că instrumentul era îndreptat în altă parte.

Scoţînd cîteva blesteme alese, marinăreşti, Moore era să smulgă instrumentul şi să-l îndrepte către balonul meteorologic, cînd omul i-a spus: „Dar îl am în obiectiv!" Moore a privit şi a văzut în cîmpul teodolitului un obiect alburiu de formă elipsoidală. Obiectul se deplasa spre est cu o viteză de 5 grade de deplasare azimutală pe secundă. El părea să aibă lungimea de două ori şi jumătate mai mare decît lăţimea. Se vedea bine cu ochiul liber şi a fost observat de toţi membrii echipei. În teodolit a fost văzut sub un unghi cu un arc de mai multe minute.

În timp ce îşi micşora mărimea aparentă, obiectul s-a deplasat pînă la un azimut de 20—25 grade, punct la care azimutul a rămas constant. Totodată, unghiul indicînd înălţimea deasupra orizontului a crescut brusc şi obiectul a ieşit din cîmpul telescopului. El a dispărut într-o ascensiune rapidă —

amintind astfel alte cazuri de discuri-diurne — după ce fusese vizibil pentru Moore şi echipa sa mai mult de un minut.

Cerul era fără nori şi ceaţă. Obiectul nu lăsa dîre de vapori sau gaze. Nu s-a auzit nici un fel de zgomot care să poată fi pus în legătură cu observaţia şi în zonă nu se aflau automobile, avioane sau alte generatoare de zgomot care ar fi putut acoperi sunetul produs de obiect. În ceasurile care au urmat, multe avioane au zburat peste şi în apropierea terenului de lansare al balonului şi echipa lui Moore a reuşit să le identifice după aspect şi zgomotul motorului. În ziua aceea, ei n-au mai văzut însă ceva asemănător cu obiectul alb, elipsoidal, neidentificat. Pentru un om de competenţa lui Moore, acesta a fost un eveniment într-adevăr „real". Şi, cum s-a dovedit mai tîrziu, n-a fost un caz izolat, deşi, ca de obicei, după cîte ştiu, n-a fost luat în serios de Blue Book. Nu s-a făcut nici o cercetare ulterioară.

Alte trei cazuri folosite aici pentru a contura prototipul discului diurn datează din 1967, un an relativ bogat în observaţii OZN de toate tipurile, în Statele Unite. Aceste cazuri au fost considerate „neidentificate" de Proiectul Blue Book şi au avut loc la Crosby, Dakota de Nord (vezi Anexa 1, DD-11), Blytheville, Arkansas (vezi Anexa 1, DD-3) şi New Winchester, Ohio (vezi Anexa 1, DD-12).

În cazul din Dakota de Nord au fost şapte martori, cinci din aceeaşi familie şi doi observatori locuind la o distanţă de 20 de mile. Totuşi, anchetatorul Forţelor Aeriene nu s-a deranjat să-i interogheze pe cei doi observatori independenţi, pierzînd astfel prilejul de a localiza poziţia obiectului, de a-i determina viteza şi traiectoria şi de a obţine o depoziţie complet independentă despre natura obiectului în discuţie. Din cei cinci martori aflaţi în aceeaşi localitate, doar unul a fost interogat, şi doar telefonic. Situaţia ar fi fost cu totul alta, dacă s-ar fi făcut o investigaţie serioasă.

Potrivit lucrurilor pe care le ştim despre cazul din Dakota de Nord, un obiect luminos, oval, a apărut, conform raportului, din spatele unui hangar şi al unui paravînt, apoi s-a înălţat fără zgomot şi a dispărut. Întrucît cel care a văzut „apariţia" a fost un pilot comercial (împreună cu familia sa), refuz să reduc această apariţie la o simplă percepţie falsă.

Incidentul din New Winchester, Ohio, cu cinci martori, a fost de asemeni superficial cercetat, deşi Blue Book l-a înregistrat ca „neidentificat". Raportul original a fost prilejuit

de un articol pe care-l scrisesem pentru un prieten, editor al unui ziar local, publicat de o societate de asigurări din Columbus, Ohio.*

Cazul Ohio adaugă propriile sale date la prototipul discului diurn:

„Acest obiect avea o formă ovală şi înainta în linie dreaptă de la sud-est la nord-vest, într-un mod foarte dezordonat... OZN-ul, sau indiferent ce era, a traversat prin aer drumul pe care mergeam noi. Soarele strălucitor se reflecta pe suprafaţa obiectului, care era făcut din metal, dar nu avea culoarea aluminiului, ca avioanele, ci, aş spune, culoarea alamei sau a aramei. Nu ştim ce anume propulsa obiectul, dar n-am auzit nici un sunet."

Evident, nu sînt multe date esenţiale aici şi incidentul ar putea fi uşor respins, dacă nu s-ar potrivi atît de bine cu tipul multor rapoarte similare. Martorii n-aveau o pregătire deosebită, dar scrisoarea transmiţătorului are un stil viu şi plin de sinceritate:

„Mergeam către est şi am văzut o maşină oprită, cu trei tineri în ea, între 18 şi 20 de ani, care priveau ceva pe cer... Am văzut şi eu ceva, aşa că i-am depăşit am tras pe un drumeag lateral şi am oprit, am ieşit din maşină şi am privit cerul... Cei trei băieţi... s-au apropiat şi-au parcat lîngă maşina mea şi împreună l-am urmărit cu privirea, iar din cauza circulaţiei din partea opusă, a trebuit să plecăm... Nici unul dintre noi cinci, cîţi eram, n-am găsit vreo explicaţie, dar toţi l-am văzut clar".

Cînd ai experienţa interogării multor observatori şi a citirii multor scrisori şi rapoarte (şi ai de asemeni marea şansă de a fi întîlnit şi interogat membri *bona fide* ai sectei lunaticilor), ai fi într-adevăr mărginit dacă nu ai reuşi să dis-

---

* Menţionez această împrejurare numai pentru a arăta că, fără respectivul articol, observaţia n-ar fi fost raportată şi ar fi rămas, cred, în marele rezervor al rapoartelor latente. Observatorii n-aveau intenţia de a raporta incidentul în mod oficial. În îndelungata mea activitate de investigator OZN, am întîlnit de multe ori o reticenţă insurmontabilă cînd era vorba de a raporta oficial, îndeosebi poliţiei, sau Forţelor Aeriene. Multe din scrisorile pe care le-am primit îmi cereau în mod expres să nu transmit Forţelor Aeriene informaţiile pe care le conţineau. În acest caz particular, raportul a fost transmis totuşi direct la Dayton, unde l-am descoperit cu prilejul obişnuitei treceri în revistă a rapoartelor. (N.A.)

cerni povestirile care sună autentic de cele care sînt produsul unor minţi bolnave. Sinceritatea şi uluirea multor martori sînt mai presus de orice îndoială.

La Blytheville, Arkansas, doi observatori de serviciu la turnul de control al bazei Forţelor Aeriene din Blytheville şi un al treilea observator de serviciu la capătul de sud al pistei de decolare (toţi trei observatorii au fost consideraţi de Blue Book ca fiind „întru totul demni de încredere") au văzut „două aparate lunguieţe" avînd aspectul unui platou de masă. Obiectele, părînd negre pe cer, dar cu o dîră de eşapament de aproximativ şapte picioare, au fost observate pe neaşteptate din turnul de control. Altitudinea lor a fost apreciată la 1200—1500 picioare. Ele se deplasau în linie dreaptă de la est la vest, dar au dispărut după 15—30 de secunde, în timpul unui viraj către sud-vest.

Raportul menţiona că observaţia vizuală a fost „confirmată de către baza Forţelor Aeriene din Blytheville, RAPCON, obiectele aflîndu-se cam la două mile marine". Cazul nu a fost inclus în categoria cazurilor radar-vizuale din cauza lipsei de date radar specifice.

Un reprezentant al Forţelor Aeriene a declarat: „Este primul fenomen de acest fel raportat în vecinătatea bazei Forţelor Aeriene de la Blytheville pentru care nu s-a găsit o explicaţie promptă". El a continuat: „Avînd în vedere faptul că trei membri ai personalului bazei, demni de încredere, au raportat observaţia... trebuie să se conchidă că o observaţie autentică a unui fenomen anumit a avut loc, dar că nu există suficiente informaţii pentru a-i determina natura".

Blue Book s-a mulţumit să înregistreze cazul ca „neidentificat", fără să-l mai cerceteze. Faptul este explicabil, într-o oarecare măsură, ţinînd seama de personalul redus al Proiectului.

Apelul meu publicat în „Physics Today" a avut drept rezultat înregistrarea unui caz bun de disc diurn, cu martori multipli (vezi Anexa 1, DD-14). Raportat de un astronom de profesie, cazul datează din 1965, dar, din motive evidente, martorul a ezitat să-l raporteze.

Observaţia a avut loc chiar după apusul soarelui, cerul senin fiind încă fără stele. Raportul menţionează că obiectul avea lumini şi o formă de disc, indicînd poate că aici avem de-a face cu un caz intermediar între lumina nocturnă şi discul diurn. Traiectoriile şi cinematicile celor două categorii sînt foarte asemănătoare, sugerînd poate că luminile

nocturne sînt discuri diurne văzute în timpul nopţii şi că, de aceea, distincţia dintre cele două categorii ţine pur şi simplu de perioada observaţiei.

Observatorul însoţit de soţia sa, o prietenă a acesteia şi doi copii, călătoreau spre est cu 30 de mile pe oră. Ei au observat „un obiect argintiu în formă de disc, îndreptîndu-se încet către sud. Baza obiectului avea un cerc de lumini albe-albăstrui, care dădeau impresia că obiectul se roteşte". Obiectul înscria un unghi de 2 — 3 grade şi avea deasupra o lumină albă.

„După ce s-a deplasat puţin către sud, obiectul a accelerat rapid în direcţia est — nord-est... Noi am continuat să mergem cu mare viteză pe autostradă spre est, acum cu 70—80 de mile pe oră. Obiectul a devenit repede asemeni unei stele albe [lumină nocturnă], departe, la est de noi. El a părut că se mişcă cinci-zece grade în sus şi în jos, timp de aproximativ cinci minute. Apoi a pornit repede spre sud, dispărînd deasupra Oceanului Atlantic".

PROTOTIPUL

Pe baza acestor rapoarte, putem acum rezuma trăsăturile marcante ale discurilor diurne.

Cele pe care le-am investigat, într-o anumită măsură se caracterizează prin similitudinea formei, culorii şi mai ales a modalităţii de mişcare, care poate fi extrem de lentă — chiar planînd aproape de sol, sau executînd un anumit fel de mişcare înceată — sau extrem de rapidă, încît discul poate dispare în cîteva secunde.

Cu toate că cele douăsprezece cazuri folosite pentru conturarea prototipului nostru s-au petrecut în plină zi, tot ceea ce putem reţine este că obiectul (adesea perechi de obiecte) este descris în moduri diferite, ca oval, în formă de disc, „un castravete pipernicit" şi elipsoid. În general, este strălucitor sau scînteietor (dar aproape niciodată nu este descris ca avînd surse distincte de lumină), gălbui, alb sau metalic. Obiectul prezintă, în cele mai multe cazuri, ceea ce am putea descrie, în mod antropomorfic, drept o mişcare „controlată", avînd capacitatea de a accelera extrem de rapid. Nici un sunet puternic sau uruit nu pare să fie asociat discurilor diurne; uneori este menţionat un vîjîit slab.

Trist este că după ani de zile de rapoarte asupra „discurilor diurne", sosite din diferite părţi ale lumii, şi în ciuda

unor fotografii aparent autentice, datele cu care trebuie să operăm sînt cu totul nesatisfăcătoare din punctul de vedere al omului de știință. Una din cauzele acestei stări de lucruri e limpede: apatia oficială și „teama de ridicol".

Majoritatea rapoartelor asupra discurilor diurne pe care le-am cercetat provin de la oameni cu o anumită pregătire, în posesia tuturor facultăților mintale, exprimîndu-se corect. Totuși, detaliile dorite, atît de necesare oricărui studiu serios, ne ocolesc. De ce? În foarte mare măsură, pur și simplu pentru că nimeni dintre cei care aveau autoritatea s-o facă (și în Statele Unite asta înseamnă Forțele Aeriene) nu a condus vreo anchetă demnă de acest nume.

Investigațiile întreprinse (și eu am surprins multe convorbiri telefonice revelatoare în timpul vizitelor mele obișnuite la Blue Book) și întrebările puse au urmărit aproape întotdeauna să stabilească existența unei percepții greșite; întrebările erau orientate în acest sens. Rareori au fost încadrate întrebările într-un astfel de context: „Aici poate fi ceva cu totul nou; să aflăm tot ce putem afla în legătură cu asta. Care erau detaliile traiectoriei (n-are importanță dacă ele par să violeze legile fizice)? Descrieți cît puteți de exact ce s-a întîmplat la început și ce s-a întîmplat după aceea. Cît timp i-a trebuit ca să parcurgă această parte a drumului său, de cîte ori pe secundă oscila, în cîte secunde descria un arc de 25 de grade?" Sînt întrebări la care un observator obișnuit nu poate să răspundă? Nicidecum. Interogînd cu răbdare (și nu doar pentru a completa rapid un formular) o persoană normală, poți ca prin „reconstituirea crimei" — de preferință la locul observației — să obții o secvență timp-mișcare, chiar dacă trebuie să transcrii cuvintele observatorului: „Deplasarea de deasupra copacului acela pînă la marginea magaziei a durat cam cît numeri pînă la zece", în felul acesta: „Obiectul a avut o viteză unghiulară de două grade pe secundă".

Culorile pot fi verificate prin folosirea unui disc al lui Newton (n-am întîlnit niciodată un anchetator al Proiectului Blue Book care să folosească vreunul); iar această descriere a luminozității: „Atît de luminos, ca lumina becului atîrnat deasupra curții" poate fi transpusă în lumeni și, în final, printr-o estimare aproximativă, în ergi pe centimetru pătrat, chiar dacă pot fi stabilite numai limitele superioare ale distanței, ca în cazul în care sursa de lumină trece prin

faţa unui obiect (copac, casă, deal) a cărui distanţă este cunoscută.

Dar anchetele conduse în acest fel erau în mod notoriu absente din procedura Proiectului Blue Book. Investigaţiile porneau de la presupunerea că toate observaţiile OZN erau fie percepţii greşite, fie produsul unor minţi dezechilibrate. Astfel de erori oficiale sînt extrem de grave, deşi, după cum am văzut, nu constituie deloc excepţii. Examinarea unui alt grup de cazuri, acelea care cuprind dovezi atît radar, cît şi vizuale, va confirma această constatare.

7

Rapoarte OZN radar-vizuale

La aproximativ 10 h/40 operatorul nr. 2 a raportat că a prins două semnale la poziţiile de 40° şi respectiv 70°. În acelaşi timp, comandantul avionului şi copilotul au văzut aceste două obiecte de culoare roşie. Comandantul avionului a primit autorizaţia de a neglija planul de zbor şi de a urmări obiectul. El a anunţat Centrul de Apărare Aeriană Utah ... care a confirmat imediat prezenţa obiectelor pe ecranele sale.

Din raportul oficial al ofiţerului din Serviciul de informaţii al aviaţiei.

La prima vedere, s-ar părea că exemplele care implică observaţii atît radar, cît şi vizuale ale unui OZN ar trebui să ofere informaţii de calitate superioară. Din nefericire, nu aşa stau lucrurile. Lipsa anchetelor ulterioare şi aplicarea „teoremei Blue Book" — asta nu poate fi, deci asta nu există — a împiedicat, după părerea mea, prelucrarea şi prezentarea unor astfel de informaţii aşa cum se cuvine.

Observaţiile radar ale OZN-urilor ar putea să apară, la prima vedere, ca o sursă de informaţii de calitate, dar numeroasele capricii ale propagării undelor radar sînt de aşa natură, încît îţi îngăduie aproape întotdeauna să atribui o observaţie OZN radar unor astfel de capricii, dacă vrei asta cu tot dinadinsul. Totuşi, în dosarele Proiectului Blue Book există exemple de observaţii radar care sînt clasate ca „neidentificate" (deşi un şef al Proiectului Blue Book a depus mărturie în faţa Congresului, dar nu sub jurămînt, că în dosarele Blue Book nu există nici un caz OZN radar care să

nu fi fost explicat satisfăcător*). Cazuri radar neidentificate din dosarele Blue Book sînt, de exemplu, observațiile din 18 septembrie 1951 de la Goose Bay, Labrador (vezi Anexa 1, RV-11); 13 august 1956 de la Lakenheath, Anglia (vezi Anexa 1, RV-4), din a cărei relatare am extras citatul de la începutul capitolului; 3 iunie 1957 de la Shreveport, Louisiana (vezi Anexa 1, RV-6) și 6 decembrie 1952, în Golful Mexic (vezi Anexa 1, RV-10).

S-a susținut adesea că OZN-urile nu sînt reperate de radar. Este foarte adevărat că, potrivit declarațiilor oficiale, puternicul sistem de protecție radar a țării nu pare să producă o recoltă bogată de observații OZN. „UCT-urile" — *Uncorrelated Targets*** — sînt observate pe ecranele radar ale Apărării Radar Nord-Americane (NORAD), dar, pentru că ele nu satisfac condițiile unei traiectorii balistice, sînt respinse în mod automat fără a mai fi examinate. Ar fi fost ușor să se introducă un subprogram de rutină în computerul NORAD, care să izoleze UCT-urile fără să le asocieze cu misiunea de bază a NORAD-ului; în ciuda sugestiei mele, Blue Book n-a adoptat niciodată această idee. În consecință, nu este posibil să afirm că rapoartele în care este implicat radarul sînt rare în mod intrinsec. Nu înseamnă că, dacă nu sînt raportate oficial, ele ar fi prea rare.

În orice caz, există observații radar raportate. Cînd observația vizuală însoțește o observație OZN radar și cînd, desigur, se poate stabili că observațiile vizuale și radar se referă în mod precis la același obiect sau incident, există marea speranță a unui „profit științific", dacă investigațiile sînt făcute cu seriozitate.

Ca și mai înainte, am ales o duzină de cazuri reprezentative (înregistrate în Anexa 1), pentru a ilustra această categorie și a construi un prototip care să constituie modelul

---

* „Obiecte Zburătoare Neidentificate", audiere în cadrul Comitetului pentru serviciile armatei al Camerei Reprezentanților, al 89-lea Congres, sesiunea a 2-a (la 5 aprilie 1966), prezidată de deputatul L. Mendel Rivers (președintele Comitetului), pag. 6073:

DL. SCHWEIKER: ... unele din obiectele neexplicate au fost văzute pe ecranele radar. Mi se pare că ați dat un răspuns negativ chiar acum cîteva minute.

MAIORUL QUINTANILLA: E adevărat. Nu avem cazuri radar neexplicate. (N.A.)

** Ținte neconfirmate (N.T.)

observaţiilor, folosind, ca şi mai înainte, declaraţiile martorilor. Am adăugat „experienţei umane" şi o „experienţă instrumentală", care dă un suport solid celei dintîi.

RAPORTORII

Începem, ca şi pînă acum, cu tipurile de raportori implicaţi în această categorie de cazuri.* În nici unul dintre cazurile selectate nu sînt mai puţin de doi observatori pentru fiecare observaţie raportată. Numărul mediu de martori este 5,0; numărul median de 4,5. Zece dintre aceste cazuri sînt din fişierul Blue Book, numai două dintre ele fiind înregistrate în mod oficial ca „neidentificate". Un caz considerat de Blue Book drept „propagare anormală" este socotit de Raportul Condon ca „neidentificat". Blue Book a evaluat celelalte şapte cazuri astfel: probabil avioane (4); posibil avion (1); avion, miraj şi inversiune radar (1); probabil balon şi probabil avion (1). Nici una dintre identificările Blue Book nu a fost confirmată de vreo dovadă pozitivă, în mare măsură, poate, pentru că nici unul dintre cazuri nu a fost cercetat cum se cuvine.

Reacţiile diverşilor observatori faţă de experienţa lor sînt interesante. Un pilot şi elevul său au fost informaţi de turnul de control că, potrivit radarului, sînt urmăriţi de cinci minute de un OZN. Pilotul a confirmat raportul, declarînd

---

* Observatori ai cazurilor radar-vizuale selectate (N.A.):

Ocupaţia	*Numărul*
Operatori radar	15
Operatori de control ai aeroportului	7
Membri ai echipajului unei nave	6
Piloţi militari	6
Piloţi comerciali	5
Aviatori militari	3
Membri ai personalului de pe puntea unei nave	3
Piloţi particulari	3
Pasageri ai unui avion particular	2
Aviatori (clasa a II-a)	2
Aviatori (clasa a III-a)	2
Aviatori (clasa I)	1
Căpitan de vas	1
Matelot (clasa a II-a)	1
Matelot de punte	1
Al treilea locotenent	1
Ofiţer comandant (de navă)	1
Director operaţiuni — avioane de bombardament	1
Total	61

că obiectul nu era un avion obișnuit. Pilotul a spus: „Surpriza era atît de mare, încît am rămas împietriți. Poate avea de gînd să ne doboare, după toate cîte le știam" (vezi Anexa 1, RV-12).

RAPOARTELE

Următoarele extrase dintr-o transcriere a unei convorbiri între pilotul unui avion cu reacție Lear, turnul de control din Albuquerque (vezi Anexa 1, RV-1) și un pilot al companiei National Airlines sînt revelatoare în privința reacțiilor și atitudinilor.

Inaintea schimbului de replici pe care-l voi reproduce a avut loc o convorbire între turnul de control din Albuquerque și pilotul unui avion cu reacție Lear care se afla lîngă Winslow, Arizona. Pilotul semnalase o lumină roșie, inițial la poziția lui de la ora 10, care se aprindea și se stingea și apoi se transforma în patru lumini dispuse vertical. Radarul de la Albuquerque „prindea" un obiect numai cînd lumina era aprinsă și nici unul cînd era stinsă. Lumina s-a multiplicat de mai multe ori, părînd că „retrage în sine însăși luminile situate dedesubtul luminii inițiale"; apoi, cînd turnul de control înștiința avionul că obiectul se apropie, acesta din urmă se juca parcă de-a pisica și șoarecele, accelerînd rapid de cîteva ori.

După circa 25 de minute și cu o accelerație uluitoare, potrivit afirmației pilotului, pe care l-am interogat îndelung, dar care a insistat să i se păstreze anonimatul, obiectul s-a înălțat sub un unghi de 30° și a dispărut în mai puțin de 10 secunde. Potrivit pilotului, radarul de la Albuquerque a „prins" obiectul pînă în momentul accelerației finale și al dispariției. Un scurt fragment din convorbirea radio între pilotul avionului Lear (L), turnul de la Albuquerque (A) și pilotul companiei National Airlines (N) este revelatoare în ceea ce privește atît reacțiile, cît și atitudinile:

„*A către N:* Vedeți ceva la poziția voastră de la ora 11?

N către A: Nu vedem nimic.

A către N: Sînteți sigur că nu e nimic la poziția voastră de la ora 11?

A către N: Ați auzit convorbirea noastră cu avionul Lear?

N către A: Da, vedem acum obiectul — îl supraveghem.

A către N: Ce pare să facă obiectul?

N către A: Exact ce-a spus avionul Lear.
A către N: Vreți să raportați un OZN?
N către A: Nu.
A către L: Vreți să raportați un OZN?
L către A: Nu. Nu vrem să raportăm."

Un alt caz radar-vizual reprezentativ nu numai pentru cazurile radar-vizuale în general, dar și pentru modul de aplicare a „teoremei Blue Book", a avut drept martori doi piloți ai aviației comerciale și un operator de la un centru de control al traficului aerian (vezi Anexa 1, RV-2). Întemeindu-se pe declarația unui pilot șovăielnic al companiei American Airlines, care nu voia să fie implicat în această afacere, Blue Book a clasat cazul, cu eticheta „lumini de aterizare". Cerînd informații suplimentare de la controlorul traficului aerian, am primit următoarea scrisoare:

„Am reflectat mult dacă să răspund sau nu la scrisoarea dv... Totuși, cu cît mă gîndesc mai mult la explicația pe care au dat-o Forțele Aeriene incidentului, cu atît sînt mai tulburat... Sînt controlor al traficului aerian de 13 ani, 3 ani în cadrul Forțelor Aeriene ale Statelor Unite și 10 ani în cadrul F.A.A.* Iată ce s-a întîmplat la 4 mai 1966: mă aflam în schimbul de noapte în sectorul radar pentru mare altitudine, la Charleston, West Virginia... La aproximativ 4 și 30, zborul 42 al companiei Braniff Airlines m-a chemat pe o frecvență VHF** de 134,75 și m-a întrebat dacă există vreun avion pe culoarul său de zbor. Fusesem momentan distras de o convorbire cu solul și, cînd am isprăvit (10—15 secunde), am privit ecranul radar și am observat la stînga lui Braniff 42 o țintă care se îndrepta spre est pe culoarul aerian 6, rezervat avioanelor cu reacție, cam la 5 mile de poziția lui de la ora 11.

L-am informat pe Braniff 42 că nu aveam nici un zbor prevăzut în vecinătatea lui, dar că radarul a detectat o țintă neclară dincolo de poziția lui de la ora 10; totuși, ținta nu reacționa la transponder și se afla, probabil, în zona de joasă altitudine (24.000 picioare sau mai puțin). Braniff 42 m-a informat că obiectul nu putea fi la o altitudine joasă, pentru că se afla mai sus ca el și cobora spre altitudinea lui, care era de 33.000 de picioare... Nu știam deloc ce explicație să dau faptului și l-am informat, la rîndul meu, că în momentul acela aveam numai două avioane sub control — zborul lui și un zbor American Airlines, cam la 20 de mile în urma lui. L-am întrebat pe Braniff 42 dacă ar putea

---

* Federal Aviation Administration (N.T.)
** Very High Frequency: frecvență foarte înaltă (N.T.)

să-mi descrie obiectul, socotind că ar putea fi un avion experimental al aviației militare, sau poate un aparat de tip U-2. Braniff 42 m-a informat că, orice ar fi fost, nu era un avion, că obiectul emitea o lumină strălucitoare de culoare alternativ albă, verde și roșie, și că tocmai în acel moment se îndepărta. În același timp, zborul American Airlines din spatele lui Braniff, care transmitea pe aceeași frecvență, l-a întrebat pe Braniff dacă avea luminile de aterizare aprinse. Braniff a răspuns negativ. Chiar dacă Braniff 42 ar fi avut luminile de aterizare aprinse, avionul care-l urma n-ar fi văzut decît o licărire slabă, pentru că se aflau la o distanță de 20 de mile unul de altul și mergeau în aceeași direcție! Ceea ce după mine înseamnă că avionul lui American Airlines a văzut același obiect strălucitor. Cînd l-am întrebat dacă ar putea să-mi dea detalii în plus, s-a eschivat politicos. Majoritatea piloților știu că în cazul unei observații OZN oficiale ei trebuie (sau se presupune că trebuie) să prezinte un raport complet, cînd ajung pe sol. Iar raportul, după cîte înțeleg, este ceva destul de plicticos.

Am luat legătura cu Braniff 42 și i-am spus că am văzut ținta venind spre el de la o distanță de opt-zece mile, din direcția poziției lui de la ora 10 și că, ajungînd cam la trei mile, a virat spre stînga și s-a întors către nord-vest, de unde venise. Braniff 42 a confirmat și a adăugat că obiectul efectua o manevră de coborîre, cam la 20° deasupra orizontului.

Așa cum am declarat, cred că experiența mea trecută este grăitoare prin ea însăși și știu ce am văzut; și sînt sigur că pilotul lui Braniff 42 nu a avut halucinații. Ținta se deplasa cam cu 1000 de mile pe oră și a efectuat un viraj de 180° într-o zonă de cinci mile, ceea ce n-ar putea să facă nici unul dintre avioanele pe care le-am urmărit pe ecranul radar — și am urmărit aparate B-58 zburînd cu o viteză supersonică, toate tipurile de avioane civile cu reacție zburînd cu viteză maximă și chiar avioane SR-71, a căror viteză normală este de peste 1500 de mile pe oră.

Doctore, astfel se încheie declarația mea. Alătur o diagramă cu localizarea geografică a avioanelor și a obiectului."

O interpretare cu totul diferită a fost dată de căpitanul avionului companiei American Airlines, într-o scrisoare adresată Proiectului Blue Book:

„N-am dat nici o importanță incidentului; mi s-a părut că a fost doar un aeroplan aflat la oarecare distanță — șase sau opt mile — care și-a aprins luminile de aterizare și le-a stins după 3 sau 4 minute.

L-am întrebat pe operatorul radar dacă detectase vreo țintă la poziția mea de la ora 9 sau 10 și mi-a răspuns că nu, iar eu am spus: «Ei bine, este totuși una acolo». Nu mi-am închipuit că avea s-o transforme

într-un raport OZN. Nu m-am mai gîndit la asta. Presupun că era o misiune de aprovizionare în zbor cu combustibil, a Forţelor Aeriene. Continui să cred că a fost doar un avion cu luminile de aterizare aprinse."

Mărturia controlorului traficului aerian combinată cu cea a căpitanului avionului Braniff este *verosimilă,* în timp ce declaraţia superficială a pilotului de la American Airlines nu este. E de neconceput ca o misiune de aprovizionare în zbor cu combustibil a Forţelor Aeriene, care implică cel puţin două avioane, să se fi desfăşurat la 6 sau 8 mile în faţa unui avion de linie, într-un culoar aerian rezervat avioanelor cu reacţie comerciale. O misiune de aprovizionare în zbor necesită întotdeauna multe lumini. De ce l-ar fi întrebat pilotul de la American Airlines pe cel al avionului Braniff dacă avea luminile de aterizare aprinse, mai ales că acesta din urmă se afla la multe mile în faţa lui şi se îndrepta în direcţia opusă? Apoi, atît Braniff cît şi controlorul au situat obiectul la poziţia de la ora 10 a avionului Braniff şi, astfel, în faţa lui Braniff, care el însuşi se afla la o distanţă de 20 de mile în faţa avionului companiei American Airlines.

Totuşi, pilotul de la American Airlines a spus că a văzut ceva la poziţia lui de la ora 10 şi, dacă luminozitatea l-a împiedicat să aprecieze just distanţa şi l-a făcut să plaseze obiectul mult mai aproape de el, deci aparent în spatele avionului Braniff, aceasta nu ar explica totuşi poziţia de la ora 10. Şi încă o dată, dacă obiectul se afla la cîteva zeci de mile *în spatele* avionului Braniff, de ce l-a întrebat pe acesta dacă avea luminile de aterizare aprinse?

Deoarece proiectul Blue Book s-a întemeiat pe mărturia pilotului de la American Airlines şi n-a făcut nimic ca să lămurească lucrurile prin obţinerea unor depoziţii din partea controlorului de trafic aerian, din partea piloţilor avioanelor Braniff şi American Airlines, acest caz şi multe asemenea lui nu oferă suficiente date ştiinţifice şi nu constituie dovezi convingătoare.

Tot ce se poate spune de fapt despre cazurile radar-vizuale este că, frecvent, persoane demne de încredere de la posturile radar şi de la posturile de observaţie vizuală (controlori ai traficului aerian, piloţi etc.), posturi care cer calităţi deosebite, sînt de acord că întîmplări extrem de bizare au fost detectate simultan, atît vizual, cît şi cu ajutorul radarului. Dar care au fost ordinea şi durata exactă a evenimentelor, traiectoriile exacte, acceleraţiile, natura precisă a impulsurilor

luminoase radar şi în ce măsură concordă declaraţiile diferiţilor observatori în ceea ce priveşte detaliile? Toţi aceşti factori rămîn, din păcate, necunoscuţi şi vor continua să rămînă astfel în viitoarele cazuri radar-vizuale (şi în alte categorii), dacă fenomenul OZN nu se va bucura de o consideraţie ştiinţifică şi dacă nu vor fi efectuate investigaţii minuţioase, într-o manieră responsabilă.

În ceea ce priveşte prototipul cazului radar-vizual, se poate spune că operatorul radar observă pe ecranul său un impuls luminos care, afirmă el, este bine definit, asemănător tipului de impuls dat de un avion de mari dimensiuni, nu este rezultatul unei funcţionări defectuoase şi nu aminteşte de „fenomenele meteorologice". O observaţie vizuală se referă în mod obişnuit la o lumină, sau poate la o formaţie de lumini, cu totul nefamiliare observatorului, care în general numai sugerează (dacă este cazul) un obiect vag conturat de strălucirea luminilor. Vitezele sînt invariabil mari, dar combinaţiile de viteză mare, într-un moment, şi de planare în altul nu sînt rare. Inversarea direcţiei mişcării şi virajele strînse, fără să ajungă la 90° sînt caracteristice cazurilor radar-vizuale.

Virtual, toate cazurile radar-vizuale au loc în timpul nopţii, un lucru care ar putea fi considerat ca o dovadă incontestabilă împotriva existenţei reale a ţintelor. Dar noi examinăm datele şi dovezile aşa cum au fost raportate de observatori, nu cum presupunem că ar trebui să fie văzute. În categoriile întîlnirilor de aproape, observaţiile diurne au loc cu o frecvenţă considerabilă.

Un exemplu interesant de caz radar-vizual, care contribuie la conturarea prototipului şi care ilustrează indiferenţa dispreţuitoare a Proiectului Blue Book faţă de principiile cercetării ştiinţifice, s-a petrecut în New Mexico, la 4 noiembrie 1957 (vezi Anexa 1, RV-3), chiar înaintea celebrului caz de întîlnire de aproape de la Levelland, Texas (cap. 8). Ofiţerul care a redactat raportul, un locotenent-colonel al forţelor aeriene, a spus despre acest caz:

„Opinia ofiţerului care a redactat raportul este că acest obiect ar fi putut fi un avion neidentificat, înşelîndu-se poate în alegerea pistei de aterizare de la baza Forţelor Aeriene din Kirtland. Temeiurile acestei opinii sînt:

1. Observatorii sînt socotiți competenți și demni de încredere, iar investigatorul consideră că au văzut cu adevărat un obiect pe care n-au putut să-l identifice.

2. Obiectul a fost detectat pe un ecran radar de un operator competent.

3. Obiectul nu corespunde criteriilor de identificare valabile pentru orice alt fenomen."

Așadar, observatorii erau demni de încredere, operatorul radar competent și obiectul n-a putut fi identificat: deci era un *avion!* În fața unor astfel de raționamente, ne putem întreba dacă ar fi vreodată posibil să descoperim existența unor noi fenomene empirice în vreun domeniu de experiență umană.

Raportul asupra acestui incident sună astfel în fișierul Blue Book:

„DESCRIEREA OBSERVAȚIEI DE CĂTRE MARTORI. La 4 noiembrie, 10 h 45 [timpul local] ambii martori erau de serviciu, singuri, în turnul de control de la baza Forțelor Aeriene din Kirtland, New Mexico; acest turn are o înălțime de peste 100 de picioare. Unul dintre controlori a privit în sus ca să verifice condițiile de nebulozitate și a observat o lumină albă deplasîndu-se către est cu 150—200 mile pe oră, la o înălțime de aproximativ 1500 de picioare, pe Victor 12 [un culuar aerian de joasă înălțime]. Martorul a telefonat atunci stației radar și i-a cerut să identifice obiectul. Operatorul radar a raportat că obiectul se afla la aproximativ 90° azimut față de observator; el a dispărut la 180° azimut față de observatorul din turn. Obiectul a trecut oblic pe deasupra capătului estic al pistei 26, în direcția sud-vest, și a intrat într-un picaj abrupt. Unul dintre martori a încercat să intre în legătură radio cu ceea ce credea că este un avion necunoscut, care nu știa pe ce pistă să aterizeze. Un Logair C-46 tocmai ceruse instrucțiuni pentru aterizare. Obiectul a fost observat apoi cu binoclul și părea să aibă «forma unui automobil în poziție verticală». Înălțimea lui a fost apreciată la 15—18 picioare. În partea de jos a obiectului se vedea o lumină albă. Obiectul și-a micșorat viteza cam la 50 de mile pe oră și a dispărut după un gard în «Drumhead», o zonă interzisă, puternic luminată de reflectoare, care se află cam la o jumătate de milă de turnul de control. Apoi a reapărut, îndreptîndu-se către est, și unul dintre martori i-a trimis o lumină verde din turn, socotind că ar putea fi un helicopter în pericol. În acel moment, obiectul era la o înălțime de 200—300 picioare; a virat în direcția sud-est, s-a înălțat brusc cu o viteză ascensională evaluată la 4500 picioare pe minut și a dispărut. Mar-

torul a declarat că obiectul se înălța ca un «avion cu reacție», mai rapid decît orice helicopter. (Viteza ascensională este cea estimată de martor).

Deși la o înălțime destul de mare erau nori răzleți, vizibilitatea era bună. Viteza vînturilor la sol varia de la 10 la 30 de noduri. Martorii au observat obiectul timp de 5 sau 6 minute, cam jumătate din acest timp cu ajutorul binoclurilor."

Ofițerul Forțelor Aeriene care a redactat raportul a declarat:

„Ambii martori, interogați simultan, au dat răspunsuri identice la toate întrebările și au făcut o descriere identică a observației. Ambii păreau să fie oameni serioși și echilibrați, cu o inteligență mult deasupra celei medii și cu un temperament perfect adaptat cerințelor meseriei de operator în turnul de control. Deși întru totul dispuși să coopereze și gata să răspundă la orice întrebare, ambii martori păreau ușor stînjeniți de faptul că nu puteau să identifice, sau să ofere o explicație asupra obiectului pe care erau ferm convinși că l-au văzut. După părerea celui care i-a interogat, ambii martori sînt cu totul competenți și demni de încredere."

Ce a declarat operatorul radar — separat din punct de vedere fizic de observatorii vizuali — că a văzut pe ecran? Următoarea comunicare teleimprimată arată că declarația lui concordă întru totul cu observația vizuală, cu excepția felului în care a dispărut obiectul. Observatorii vizuali au declarat că el a urcat brusc spre sud-est; raportul radar arată că obiectul a dispărut spre nord-vest, cam la zece mile de stația radar. Este poate o contradicție, dar e posibil și ca radarul să fi păstrat obiectul pe ecranul său mult mai mult timp decît l-au urmărit observatorii vizuali. Raportul radar afirmă:

„Observatorului i s-a cerut de către operatorul din turn să identifice obiectul aflat lîngă capătul de est al pistei est-vest. Obiectul era la un azimut aproximativ de 90° [est] față de observator. Obiectul a dispărut la un azimut de 180° [sud] față de observator. Obiectul a fost mai întîi văzut aproape de limita de est a bazei Forțelor Aeriene din Kirtland, avînd direcția de zbor est — sud-est, apoi s-a întors, zburînd în direcția opusă, spre vest, și s-a îndreptat către stația de frecvențe joase [să fie aceasta totuna cu «Drumhead»?], unde obiectul a început să se rotească. De la stație, obiectul a luat-o către nord-vest cu mare viteză și a dispărut la aproximativ 10 mile de observator."

Raportul radar adaugă ceva nesemnalat de observatorii vizuali:

„Cam la 20 de minute de la dispariție [a obiectului necunoscut] un avion C-46 4718 N al Air Force a decolat în direcția vest, efectuînd un viraj spre stînga; în momentul acela, observatorul a îndreptat antena radar spre sud și a văzut obiectul [probabil același obiect necunoscut] deasupra reperului exterior, cam la 4 mile sud de pista nord-sud. Obiectul s-a îndreptat spre nord cu mare viteză; cam la o milă sud de pista est-vest a virat brusc spre vest și a început să-l urmărească pe C-46. Obiectul a păstrat o distanță de aproximativ o jumătate de milă de C-46, zburînd spre sud aproximativ 14 mile. Apoi obiectul s-a îndreptat spre nord și a planat deasupra reperului exterior aproximativ un minut și jumătate și a dispărut apoi de pe ecran. Durata totală a observației radar: 20 de minute [față de cele 4 sau 5 minute de observație vizuală]".

Ce se poate spune despre un caz radar-vizual ca acesta? Concordanța fundamentală dintre raportul radar și cele vizuale și competența celor trei observatori înlătură, după părerea mea, orice suspiciune de miraj, false ecouri radar etc. *Ceva* s-a aflat cu siguranță acolo. Dacă a fost un avion obișnuit, ne putem întreba cum se face că cei doi observatori vizuali, avînd un total de 23 de ani de experiență în turnul de control, nu au fost în stare, *împreună*, să-l recunoască, în condiții de bună vizibilitate. Chiar dacă n-ar exista confirmarea radar asupra mișcării încete și rapide a obiectului, sau doar a prezenței unui obiect necunoscut, ar trebui să se răspundă acestei întrebări. Descrierea aspectului pe care-l avea obiectul văzut prin binoclu — „ca un automobil în poziție verticală" — ar cere de asemenea o explicație.

Lipsa unei anchete aprofundate — aparentele nepotriviri între radar și observatorii vizuali, în ceea ce privește dispariția obiectului, ar fi trebuit verificate și ar fi trebuit de asemeni întreprinsă o documentare mult mai amănunțită asupra întregului incident — conjugată cu aplicarea teoremei Blue Book a dus inevitabil la concluzia că era vorba de un avion rătăcit; singura soluție posibilă pentru Proiectul Blue Book.

Deși se pretează mai bine la investigație decît rapoartele OZN din primele două categorii examinate de noi, rapoartele radar-vizuale reprezintă o anumită sfidare pentru cercetător. Două cazuri clasice, cercetate atît de amănunțit pe cît e po-

sibil după trecerea mai multor ani de către regretatul Dr. James McDonald, au fost înfăţişate în „Flying Saucer Review"* şi, respectiv, în „Astronautics and Aeronautics"**. Nu e nevoie, deci, să fie prezentate aici în amănunt. Unul a avut loc la 17 iulie 1957, la Lakenheath, Anglia (vezi Anexa 1, RV-4).

Cazul Lakenheath a implicat doi operatori independenţi unul de altul, de la două posturi radar terestre, un pilot militar şi un operator de la un turn de control. El a constituit obiectul unor investigaţii cu totul superficiale, atît din partea Proiectului Blue Book, cît şi a Comitetului Condon, ale cărui concluzii merită totuşi să fie citate: „În rezumat, acesta este cazul cel mai bizar şi mai neobişnuit din dosarele cazurilor radar-vizuale. Comportarea aparent raţională, inteligentă a OZN-ului sugerează o invenţie mecanică de origine necunoscută drept cea mai probabilă explicaţie a observaţiei". Dar apoi „bunul simţ" vine în ajutor: „Totuşi, avînd în vedere inevitabila putinţă de a greşi a martorilor, nu pot fi cu totul excluse explicaţii mai convenţionale ale acestui raport".

Raportul nu sugerează ce explicaţii convenţionale ar putea lămuri cazul. Într-o altă secţiune a Raportului Condon, cazul este discutat din nou, făcîndu-se această afirmaţie nesatisfăcătoare: „În concluzie, deşi explicaţiile convenţionale sau naturale nu pot fi, desigur, excluse, probabilitatea lor pare mică în acest caz şi probabilitatea ca măcar un OZN autentic să fi fost implicat pare să fie foarte mare". Raportul Condon nu adaugă nimic şi nu propune nici o explicaţie despre ceea ce ar putea fi acest „OZN autentic".

Firește, probabilităţile nu înseamnă dovezi. Totuşi, cînd în cursul cercetărilor OZN se întîlnesc *multe* cazuri, fiecare oferind o mare probabilitate ca „o observaţie empirică într-adevăr nouă" să fi fost implicată, probabilitatea ca un fenomen nou să *nu* fi fost observat devine foarte mică şi se micşorează şi mai mult cînd numărul cazurilor creşte. Atunci,

---

* Vol. 16, Nr. 2, martie/aprilie 1970, pag. 9—17 (N.A.)

** Numerele din iulie şi septembrie 1971. Subcomitetul OZN al A.I.A.A. (American Institute of Aeronautics and Astronautics), după ce a publicat *Aprecieri asupra problemei OZN* (noiembrie 1970), în care conchidea că fenomenul OZN merită să fie studiat ştiinţific, a anuntat că, din cînd în cînd, va publica în revista institutului cazuri OZN, astfel încît cititorii să-şi poată forma singuri o opinie. Cazul Lakenheath, studiat de Dr. McDonald, a fost unul dintre acestea. (N.A.)

şansele de a fi fost vorba de ceva cu adevărat nou sînt foarte mari şi orice jucător n-ar ezita nici o clipă să parieze pe ele o sumă frumoasă.

Acest aspect merită o atenţie deosebită. Orice caz OZN luat în sine, fără a se ţine seama de datele acumulate în întreaga lume (presupunînd că acestea au fost trecute prin „filtrul OZN"), poate fi respins aproape întotdeauna pe considerentul că, în acel caz particular, au existat un număr neobişnuit de împrejurări de o probabilitate redusă (dar lucruri stranii şi coincidenţe de o probabilitate extrem de redusă au loc uneori). Însă cînd astfel de cazuri se acumulează într-un număr mare, nu mai este corect din punct de vedere ştiinţific să aplici raţionamentul care se aplică unui caz izolat. Şansa ca un caz OZN investigat amănunţit, cu martori excelenţi, să se datoreze unei percepţii greşite este neîndoielnic foarte mică, dar nu inexistentă. Totuşi, nu este logic să aplici aceeaşi argumentare unei colecţii impozante de cazuri similare, deoarece probabilitatea combinată ca ele, *toate* să fi fost percepţii greşite este comparabilă cu probabilitatea ca, dacă o monedă aruncată în sus cade o dată pe muche, să cadă pe muche ori de cîte ori va fi aruncată.*

Al doilea caz clasic este rezumat în introducerea articolului din „Astronautics and Aeronautics":

„Un avion RB-47 al forţelor aeriene, înzestrat cu aparatură electronică de contramăsurători (ECM) şi avînd un echipaj format din şase ofiţeri, a fost urmărit de un obiect neidentificat pe o distanţă de mai bine de 700 mile, timp de o oră şi jumătate, pe cînd zbura din Mississippi prin Louisiana şi Texas, pînă în Oklahoma. Obiectul a fost văzut de mai multe ori de echipajul din cabina de comandă ca o lumină strălucitoare, urmărit de radarul de la sol şi detectat de aparatele de control ECM de la bordul lui RB-47. De un interes deosebit sînt momentele de apariţie şi dispariţie simultană a obiectului pe toate cele 3 «canale», precum şi rapiditatea manevrelor, care depăşea experienţa anterioară a echipajului."

---

* Se poate obiecta, pe drept cuvînt, că argumentul de mai sus este specios, în măsura în care nu putem atribui o valoare numerică de probabilităţi şanselor ca un raport dat să nu fie rezultatul unei percepţii greşite. Analogia este justificată numai în măsura în care cineva se simte îndreptăţit să spună, aşa cum o face Raportul Condon explicit pentru un caz particular şi implicit pentru mai multe altele, că există o mare probabilitate ca măcar un OZN să fi fost autentic şi, deci, că probabilitatea ca această observaţie să se fi datorat unei percepţii greşite era foarte mică, din punct de vedere numeric. (N.A.)

Un caz radar-vizual pe care Comitetul Condon nu l-a examinat şi de care probabil nu avea cunoştinţă — respins de Blue Book pe motivul că nu conţine „date suficiente" (deşi nu s-a făcut nici o încercare de a se obţine date suplimentare) şi considerat „avion" — a fost raportat de pe o navă militară din Filipine. Observaţia a avut loc la 5 mai 1965 (vezi Anexa 1, RV-5). Citez din raportul oficial:

„La ora 9 şi 10 minute în punctul aflat la 20°22′ latitudine nordică şi 135° 50′ longitudine estică, ruta 265, viteza 15 noduri, timonierul de la prova a raportat despre ceea ce credea el că este un avion relevment 000, poziţie unghiulară 21. Prin binoclu au fost observate trei obiecte foarte apropiate unul de altul; unul era de mărimea întîi, celelalte de mărimea a doua. Obiectele se deplasau cu o viteză extrem de mare, înaintînd spre navă la o altitudine nedeterminată. La ora 9 şi 14 minute, patru ţinte mobile au fost detectate de radarul de detecţie aeriană SPS-6C la distanţa de peste 22 de mile şi urmărite timp de 6 minute. Cînd au ajuns deasupra navei, obiectele au alcătuit o formaţie circulară chiar la verticala ei şi au rămas acolo aproximativ 3 minute. Această manevră a fost observată atît vizual, cît şi pe ecranul radar. Obiectul strălucitor care a planat deasupra postului de la tribord a provocat un ecou mai puternic pe ecranul radar. Obiectele şi-au schimbat de mai multe ori direcţia de zbor în timpul observaţiei, lucru confirmat atît vizual, cît şi prin radar, şi au fost urmărite la viteze mai mari de 3000 (trei mii) de noduri. Au fost chemate prin IFF* dar nu s-a primit răspuns. După manevra de planare, care a durat trei minute, obiectele au pornit spre sud-est cu o viteză extrem de mare. Evoluţiile descrise mai sus au fost observate de CO [ofiţerul comandant], de tot echipajul de pe pasarelă şi de o mare parte a personalului de pe puntea superioară."

Nava din Filipine a adăugat următoarele, pentru a demonstra capacitatea de observaţie a echipajului său:

„În perioada 5—7 mai, între orele 18 şi 20, au fost observate mai multe obiecte. Toate aceste obiecte au caracteristicile unui satelit, inclusiv viteza şi aspectul. Aceste observaţii sînt raportate pentru a arăta că a fost o diferenţă notabilă ca viteză şi manevrare între aceşti sateliţi neîndoielnici şi obiectele descrise mai sus."

---

* Identification Friend or Foe: dlispozitiv radar de identificare a avioanelor proprii sau inamice (N.T.)

Raportul se poate cu greu numi ştiinţific. Am vrea să ştim ce înseamnă aceste „viteze extrem de mari" şi, fiind vorba de viteze atît de mari, cum a putut radarul să le urmărească un timp atît de îndelungat, de şase minute. Cele şase minute includ şi cele trei minute de planare, sau nu? Ce fel de ecouri au fost observate pe ecranul radar? Ce schimbări de direcţie au fost efectuate şi cu ce acceleraţie unghiulară? Iar cînd obiectele „au alcătuit o formaţie circulară chiar la verticala navei", au rămas staţionare? Oscilau, se deplasau înainte şi înapoi? Blue Book ar fi trebuit să cerceteze astfel de probleme.

Martorii cazurilor radar-vizuale se numără printre observatorii cu cea mai bună pregătire tehnică dintre cei care au raportat o experienţă OZN, dar cuvintele lor trădează adesea aceeaşi exasperare şi neputinţă de a înţelege care-i cuprind pe cei mai puţin pregătiţi. În cazul Lakenheath, operatorul radar i-a cerut pilotului interceptorului Venom să confirme că OZN-ul a început să-l urmărească îndeaproape, ca şi cum ar fi simţit nevoia să-şi confrunte cu cineva uluitoarele sale observaţii. Pilotul a confirmat şi a precizat că era „incapabil să scape de ţinta care-l urmărea", a cerut ajutor şi a remarcat: „Cea mai clară ţintă pe care am văzut-o vreodată pe un ecran radar".

O relatare a unei observaţii radar-vizuale făcută de căpitanul unui avion de linie Trans-Texas (vezi Anexa 1, RV-6) ilustrează nu numai prototipul acestor cazuri, dar şi, încă o dată, reticenţa mereu prezentă, mai ales a persoanelor cu pregătire tehnică, în raportarea unui OZN. Membrul Escadronului de informaţii nr. 4602 al Forţelor Aeriene, care a interogat pilotul în acest caz şi a redactat raportul pentru Blue Book, scria:

„Martorul ezita să vorbească despre obiect, părînd oarecum neliniştit că este anchetat în legătură cu observaţia. El considera că n-a contribuit la naşterea raportului preliminar decît prin întrebarea pusă staţiei (radar) AC&W, dacă e însoţit de ceva în zborul său. După explicaţia pe care i-a dat-o investigatorul, el s-a arătat gata să colaboreze şi trebuie considerat demn de încredere."

Iată raportul original Blue Book:

„Descrierea observaţiei făcută de martor: un obiect a fost văzut în cursul unei decolări de pe aeroportul Shreveport, din Louisiana, la

aproximativ 20,30 CST*, la 3 iunie 1957. Altitudinea obiectului era de aproximativ 400 de picioare, cînd a fost văzut prima dată. Martorul a declarat că turnul de control i-a atras atenţia asupra obiectului, care avea aspectul unei lumini mici. Luminile de aterizare ale avionului martorului au fost aprinse şi stinse, iar obiectul a răspuns cu o lumină foarte strălucitoare îndreptată asupra avionului. Apoi obiectul a început să urce, cu mare viteză, pornind dintr-o poziţie aparentă de planare. În acest timp, a fost observat şi un alt obiect, la aproape aceeaşi înălţime şi avînd înfăţişarea primului obiect. Martorul a declarat că a luat atunci legătura cu turnul de control, ca să întrebe dacă le vedea pe amîndouă. Turnul le vedea pe amîndouă, prin binocluri. Apoi obiectele s-au deplasat paralel cu avionul martorului, cam cu aceeaşi viteză de 110 noduri, dar la o înălţime mai mare. La Converse, Louisiana, obiectele îi însoţeau încă, astfel că martorul s-a decis să cheme GOATEE [staţia radar] ca să se informeze dacă şi ei prinseseră obiectul cu arma lor [sic]. S-a primit un răspuns afirmativ. Martorul a comparat dimensiunea şi aspectul obiectelor cu acelea ale unei stele; totuşi, el a menţionat că, la un moment dat, a putut să vadă silueta obiectelor, dar n-a putut să facă o declaraţie precisă în acest sens."

Cînd a fost interogat, copilotul a confirmat întru totul declaraţia pilotului, dar a declarat că obiectul se afla la 1000 de picioare înălţime şi la o jumătate de milă distanţă, cînd a fost văzut prima dată. El a spus că lumina se deplasa sub un unghi de 170°, în timp ce se ridica la o înălţime de aproximativ 10.000 de picioare, cu o viteză considerabilă, după care a părut că-şi menţine relativ aceeaşi poziţie, timp de o oră, faţă de avionul martorului. El a declarat, de asemeni, că staţia radar a raportat că a detectat două obiecte la 9700 picioare înălţime.

Scurtele declaraţii ale celor doi piloţi şi răspunsul staţiei radar ne decepţionează, fiind nesatisfăcătoare şi incomplete. Proiectul Blue Book înregistrează cazul ca „neidentificat", dar, ca de atîtea ori înainte şi după acest incident, natura necunoscută a cauzei lui n-a consituit un îndemn pentru cercetare şi pentru o anchetă serioasă. OZN-ul a fost identificat în mod satisfăcător — ca *neidentificat*. Obiectul fiind observat timp de aproximativ o oră, dacă raportul este corect, o investigaţie amănunţită şi conştiincioasă ar fi putut stabili, fără îndoială, dacă putea fi vorba despre perceperea greşită a unor obiecte naturale de către pilot, copilot, observatorii

* Central standard time — ora centrală standard (N.T.)

din turn şi, probabil, de către operatorul radar, deşi niciodată nu s-a stabilit cu certitudine dacă radarul a detectat într-adevăr obiectele observate vizual. Firește, dacă radarul nu a reperat obiectele observate vizual, ne putem întreba ce anume a apărut pe ecran.

Cazurile descrise pînă acum servesc în mod adecvat la stabilirea prototipului categoriei radar-vizuale. Cazurile *bune* radar-vizuale, investigate cum se cuvine, sînt rare. Totuşi cele care există nu pot fi înlăturate cu uşurinţă. Cazul la care m-am referit, implicînd un RB-47 şi descris pe larg în „Astronautics and Aeronautics" din iulie 1971, se numără, fără îndoială, printre cele care trebuie privite cu seriozitate, ca ilustrînd un fenomen incontestabil straniu (vezi Anexa 1, RV-8). Este imposibil să-l consideri drept rezultat al unei percepţii greşite, sau al unei funcţionări defectuoase a radarului, sau efect al unei propagări anormale. Această întîlnire radar-vizuală a avut loc la 17 iulie 1957, în timpul zborului unui avion special, electronic, prin Mississippi, Louisiana, Texas şi Oklahoma. N-a fost în nici un caz un eveniment localizat şi de scurtă durată; el a implicat echipaje terestre şi aeriene, şi mai multe instalaţii radar.

Mai devreme, în acelaşi an, la 13 februarie 1957, un caz radar-vizual a avut loc la baza Forţelor Aeriene din Lincoln, în Nebraska. Rezumatul Blue Book arată:

„Obiectele au fost observate vizual de trei operatori de control aerian şi de directorul operaţiunilor, care se afla în oraş ca să supravegheze o misiune de zbor. Obiectele au fost de asemeni observate pe ecranele radar de NCOIC şi GCA (două staţii radar distincte). Obiectele au fost observate timp de trei, cinci minute... Obiectele se aflau cam la 5 sau 6 mile în spatele unui avion de linie şi se deplasaau de două ori mai repede... Unul dintre obiecte s-a scindat în două şi altul a făcut un viraj de 180 de grade. Interogarea prin IFF n-a dat nici un rezultat. Estimarea vizuală a dimensiunilor obiectelor era imposibilă, dar operatorul radar a declarat că ecoul de pe ecranul său avea cam aceeaşi mărime cu acela al unui avion B-47. Obiectele păreau că staţionează, apoi au pornit brusc cu mare viteză şi au dispărut."

Aplicînd teorema sa standard, Blue Book a etichetat observaţia: „probabil balon" şi „probabil avion".

8

Întîlniri de aproape de primul tip

Mi-am dat seama deodată că lumina venea de sus. Mi-am ridicat ochii şi am văzut contururile unui obiect care se deplasa pe deasupra acoperişului casei mele, la o înălţime de aproximativ 250—500 picioare. Lumina roşie venea de sub obiect, cam de la mijloc.

Vezi Anexa 1, CE I-3

Rapoartele de observaţie OZN care vorbesc despre obiecte sau lumini foarte strălucitoare, apropiate de observatori — în general, la o distanţă mai mică de 500 picioare — intră prin definiţie în a doua mare categorie de observaţii OZN, *întîlnirile de aproape*. De fapt, această categorie nu implică un alt fel de rapoarte OZN, ci doar rapoarte despre aceiaşi stimuli întîlniţi şi în cazul primelor trei categorii, care acum, întîmplător sau intenţionat, sînt văzuţi de aproape. Este neîndoielnic că OZN-urile văzute de la distanţă vor fi întîlnite uneori aproape, aşa că facem această distincţie doar pentru uşurarea descrierii şi studiului.

La rîndul său, această mare categorie se împarte, în mod firesc, în trei grupe. Intîlnirea de aproape *per se**, în care observatorii raportează o experienţă fără efecte fizice palpabile; întîlnirea de aproape în care sînt raportate efecte fizice măsurabile pe sol şi asupra unor corpuri însufleţite sau neînsufleţite; şi întîlnirea de aproape în care este raportată prezenţa unor entităţi însufleţite (adesea numite „umanoizi", „ocupanţi" sau cîteodată „ozenauţi"). Am făcut mai înainte

* în sine (N.T.)

distincția între această din urmă categorie și categoria „contactaților".

Definiția întîlnirii de aproape este dată cel mai bine, în mod operațional, de observatorii înșiși: care sînt cele mai frecvente distanțe raportate în cazurile în care obiectul era destul de aproape ca să ofere o mărime unghiulară apreciabilă și numeroase detalii, în care se presupune că a existat o viziune stereoscopică și în care s-a raportat teama de un posibil contact fizic direct? Chiar din rapoarte reiese că ordinul de mărime al unei astfel de distanțe este de cîteva sute de picioare și adesea mult mai puțin — uneori 20 de picioare, sau chiar mai puțin. În orice caz, distanța raportată este de asemenea natură încît pare foarte puțin probabil ca stimulul real să se fi aflat la o depărtare prea mare, mai ales cînd obiectul sau lumina trecea între observator și vreun obiect (copac, casă, deal etc.) situat la o distanță cunoscută.

Cazurile de întîlniri de aproape sînt cele în care avem mai mult de-a face cu ipoteza „percepțiilor greșite" ale rapoartelor OZN. Dacă această ipoteză poate găsi unele argumente favorabile în prima mare categorie a rapoartelor OZN — cea care se referă la observații de la distanță — ea devine realmente de neconceput în cazul întîlnirilor de aproape. Rapoartele OZN la care ne vom referi în continuare, întocmite fiecare în parte de doi sau mai mulți observatori capabili să prezinte un raport coerent și pe cît posibil faptic, ridică problema dacă se mai poate susține că percepția raportată se înscrie în „limitele percepției greșite", atunci cînd raportorii sînt persoane normale și demne de încredere.

Părerea mea este — și cred că cititorul va fi de acord — că limitele unei percepții greșite, logic acceptate, sînt, în aceste cazuri, atît de mult depășite, încît trebuie să acceptăm că observatorii ori au trăit într-adevăr experiența pe care au raportat-o, ori și-au pierdut rațiunea. Totuși, ocupațiile, pregătirea și comportamentul anterior al observatorilor nu îndreptățesc această din urmă ipoteză pentru cazurile „filtrate" folosite în acest capitol.

Avem de-a face oare cu un fenomen de nebunie temporară care cuprinde mai multe persoane la un moment dat, fără să se manifeste niciodată înainte sau după acel moment? Dacă așa stau lucrurile, trebuie să ne preocupe o nouă dimensiune a fenomenului OZN. Dar *datele* problemei — subiectul acestei cărți — vor rămîne neschimbate. Numai problema generării lor va trebui atacată din altă direcție.

Cazurile din această categorie vor fi tratate deci în același mod în care au fost tratate și cele din prima mare categorie: OZN-uri în văzduh. Mai întîi se va specifica numărul și felul observatorilor implicați în fiecare subdiviziune; în al doilea rînd vor fi relatate reacțiile lor imediate față de experiența trăită și, în al treilea rînd, va fi elaborat prototipul categoriei respective din elemente comune celor mai multe observații. Ca și mai înainte, cazurile individuale menționate sînt trecute în Anexa 1.

Trebuie subliniat că toate cazurile folosite aici sînt reprezentative din punct de vedere al criteriilor de admitere ca rapoarte OZN adevărate, adică rapoarte care provin de la oameni demni de încredere și al căror conținut nu pote fi explicat în termeni obișnuiți.

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE PRIMUL TIP

Întîlnirile de aproape în care nu s-a raportat nici o interacțiune a OZN-ului cu mediul sau observatorii pot fi numite întîlniri de aproape de primul tip. Un grup reprezentativ de astfel de cazuri selectate din dosarele mele provin în general din fișierul Blue Book și le vom examina pentru a stabili prototipul acestei categorii.

Observatorii se caracterizează prin absența unor ocupații specializate — operatori radar, piloți, operatori în turnul de control al traficului aerian etc. — de tipul celor care sînt prezente în mod firesc în observațiile radar-vizuale. Se pare că raportorii întîlnirilor de aproape de primul tip au o structură mai eterogenă.

Ca și pînă acum, am ales cam o duzină de cazuri cu mai mulți martori, pentru a elabora un prototip. Majoritatea raportorilor implicați au fost interogați de mine personal, prin convorbiri telefonice înregistrate, ori prin corespondență. În fiecare caz, m-am convins că aveam de-a face cu oameni normali și complet sănătoși și am încercat să-i confrunt pe martori între ei, pentru a stabili concordanța celor spuse. Există un număr de rapoarte coerente, convingătoare, provenind de la un singur martor și din anumite puncte de vedere pare nedrept să nu le includem pe cele care prezintă un mare interes și corespund prototipului. Totuși, pentru a fi consecvent, nu m-am îndepărtat de la planul adoptat în primele trei categorii.

Cazurile folosite aici implică 41 de raportori*; au fost cel puţin doi martori în fiecare caz, media fiind 3,5 şi numărul median 3.

În general, observatorii n-au fost independenţi în sensul că se aflau în locuri diferite, dar au fost independenţi din punct de vedere al datelor personale, experienţei şi probabil al temperamentului. Ei se deosebeau şi prin cunoştinţele pe care le aveau asupra fenomenului OZN. În patru dintre incidentele raportate, observatorii nu erau — fizic — împreună şi n-au intrat în legătură decît mai tîrziu. Ocupaţiile observatorilor indică în multe cazuri pregătirea temeinică necesară pentru a se achita de obligaţii cu spirit critic şi în mod responsabil: preşedintele unei mici companii aeriene, director de şcoală, şapte ofiţeri de poliţie etc.

În întîlnirile de aproape nu-i uşor să separi reacţiile observatorilor de descrierea incidentului; cele două lucruri par să meargă mînă în mînă.

O întrebare standard pe care am pus-o martorilor în anii trecuţi este: „Dacă aţi putea să asemuiţi obiectul pe care l-aţi văzut cu un obiect bine cunoscut — un obiect casnic, sau orice altceva care vă este foarte familiar — ce credeţi că i-ar semăna mai mult, mai ales ca formă?"

---

* Observatori ai întîlnirilor de aproape de primul tip, (N.A.) :

Ocupaţia	*Numărul*
Gospodine	8
Adolescenţi	8
Poliţişti şi ofiţeri de poliţie	7
Adulţi, ocupaţii necunoscute	2
Tîmplar de mobilă fină	1
Student	1
Chelneriţă	1
Fostă infirmieră	1
Elev la Şcoala navală	1
Învăţător	1
Profesor de chimie	1
Director de şcoală	1
Fost ofiţer de marină (acum agent imobiliar)	1
Licenţiat în antropologie	1
Preşedinte al unei mici companii aeriene	1
Om de afaceri	1
Paznic de noapte	1
Sculer	1
Muncitor agricol	1
Funcţionar	1
Total	41

Răspunsul la această întrebare a fost adesea revelator. Într-un caz, un martor a spus: „O minge de plajă. Exact ca una din acele frumoase mingi de plajă". Alt martor, un locotenent de poliție care se afla cu cîteva blocuri mai departe și care a văzut probabil același obiect din alt unghi, a spus: „Era ca un yo-yo*. Se îndepărta către nord-est. Eu îl vedeam deasupra copacilor. Era ca o minge strălucitoare — o minge luminoasă".

Această observație a avut loc pe la ora 3 a.m. Ofițerul de poliție a raportat că obiectul a planat și apoi s-a îndepărtat foarte rapid (vezi Anexa 1, ÎA I-1). Ipoteza că ar fi fost un balon luminat nu corespunde observațiilor independente făcute de cei doi martori, lăsînd la o parte faptul că nu prea este de crezut ca un farsor să fi lansat un balon la ora 3 a.m. într-un orășel din Dakota de Nord. Nici traiectoria persistent orizontală, planarea, înălțarea bruscă de la sfîrșit nu corespund ipotezei balonului.

Ofițerul a continuat:

„În timp ce stăteam acolo, simțeam un fel de frică. Nu mi-era teamă pentru mine, ci de ce putea fi acel lucru. Am stat acolo, cred eu, vreo cinci minute. Obiectul sărea în sus și în jos, cum sare o minge la fiecare cuvînt al unui cîntec pe ecranul cinematografic, dar cînd a plecat — *bang* — a dispărut din raza vizuală în mai puțin de cinci secunde. A urcat drept în sus, fără să devieze... După părerea mea, era condus de cineva sau ceva, pentru că un balon plutind în aer nu s-ar fi putut mișca în felul acesta."

Atunci despre ce fel de fenomen este vorba?

Într-un al doilea caz (vezi Anexa 1, ÎA I-2), implicînd mai mulți martori care călătoreau împreună într-o mașină, raportorul principal, o fostă infirmieră, a răspuns:

„Ei bine, cunoașteți acele farfurii cu care copiii își dau drumul pe pante, știți ce vreau să spun? Puneți două din aceste farfurii față în față fără ca marginile lor să se atingă și vă jur că rezultatul va fi foarte asemănător cu ceea ce vreau să descriu... N-aș spune că reflecta lumina, aș spune că era mai curînd luminos — știți, așa cum se vede noaptea cadranul fosforescent al unui ceas deșteptător."

---

* Două discuri din lemn, plastic sau metal, legate printr-un pivot central. (N.T.)

Martora a declarat despre ea însăşi:

„N-am lucrat în cadrul armatei, dar într-un spital se ivesc adesea situaţii critice şi trebuie să înveţi să-ţi păstrezi calmul, ceea ce mi-a fost de mare folos în timpul observaţiei noastre de aproape. Am lucrat 25 de ani ca infirmieră şi întotdeauna încerc să mă deprind să fiu calmă şi să nu intru în panică. Cred că asta m-a ajutat într-un fel."

Continuînd descrierea obiectului, ea a spus:

„Ştiu că era ceva material. Nu voi crede niciodată altfel... Pur şi simplu nu pot să cred că a fost un corp gazos, sau aşa ceva. Conturul era foarte precis. Nu a fost neclar nici o clipă... Apoi, după ce privisem cam cinci minute, a pornit brusc cu o viteză uluitoare şi s-a îndepărtat. Şi totuşi, fără nici un sunet. Era ceva compact, ca şi cum aş fi văzut un avion... Era ca şi cum aş fi privit în sus la un avion, iar avionul ar fi stat acolo... absolut nemişcat."

Alte cîteva citate ne vor ajuta la stabilirea prototipului. Ar fi mult mai uşor de făcut asta dacă s-ar putea spune că toate observaţiile dintr-o categorie dată au anumite elemente comune: patru roţi, parbriz, faruri, aripi de avion etc. Dar numitorul comun al unor astfel de observaţii pare să fie uluirea şi o neputinţă unanimă în găsirea cuvintelor necesare descrierii.

„Privind pe fereastră, am constatat că împrejurimile erau scăldate într-o lumină roşie. Primul meu gînd a fost că o maşină a poliţiei, sau a pompierilor, era parcată în apropiere. I-am strigat soţiei mele că e ceva în neregulă în apropiere, să vină să vadă. Deodată mi-am dat seama că lumina venea de sus. Mi-am ridicat privirea şi am văzut conturul unui obiect care se deplasa pe deasupra acoperişului casei mele, la o înălţime de 250—500 picioare. Lumina roşie venea de sub obiect, cam de la mijlocul lui. Părea ca un val de lumină ieşind dinăuntru printr-o deschizătură... Autocamioneta verde a vecinului meu părea cafenie" (vezi Anexa 1, IA I-3).

Apoi, acest martor, după cîte ştiu nefamiliarizat cu „epopeea OZN" a descris un efect care mi-a fost raportat de multe ori:

„Un avion a decolat de pe aeroport şi a trecut pe deasupra obiectului. Toate luminile s-au stins pînă ce avionul s-a îndepărtat de obiect.

Apoi, emiţînd cam patru licăriri strălucitoare, obiectul s-a deplasat de la vest spre sud-vest şi a intrat în nori... Mi s-a părut că acest obiect trasa o rută sau cerceta diferite lucruri de pe sol, căci luminile se opreau asupra anumitor lucruri: automobile, autocamioane, garduri, arbuşti, case, linii electrice şi stîlpi de telegraf."

Aproape că poţi să-i înţelegi pe ofiţerii Proiectului Blue Book, care au găsit soluţia „identificînd" un astfel de caz ca „neidentificat" şi trecînd la altă problemă. Cazul de mai sus rămîne înregistrat ca „neidentificat" în fişierul Blue Book; nici măcar nu s-a încercat să se scape de el, etichetîndu-l „posibil helicopter', (cum s-a procedat în alte cazuri), probabil fiindcă ar fi fost prea de tot chiar şi pentru Blue Book: cazul s-a petrecut la ora 6 a.m., într-o dimineaţă de duminică, la mijlocul iernii, timp puţin probabil pentru evoluţia unui helicopter, chiar dacă această interpretare n-ar fi respinsă prin lipsa totală a zgomotului.

Vom examina acum un alt caz, în care au fost implicaţi doi flăcăi de la o fermă din Oklahoma care aşezau fînul în clăi înainte de răsăritul soarelui şi au fost luaţi cu totul prin surprindere de subita şi apropiata apariţie a unei nave aeriene circulare, luminată strălucitor, dar fără aripi. Extrase dintr-un interviu destul de lung, înregistrat pe bandă, îl pot ajuta pe cititor să-şi formeze o imagine complexă, proprie, despre întîlnirile de aproape de primul tip şi să stabilească prototipul acestei categorii (vezi Anexa 1, ÎA I-4).

„I: Aţi mai văzut ceva asemănător?

R: Nu. Niciodată.

I: Ce v-a impresionat mai mult?

R: Strălucirea.

I: Ce credeţi că a fost?

R: Nu ştiu ce a fost. La început m-a înfricoşat.

I: Credeţi că ar fi putut fi un balon, sau ceva asemănător?

R: Nu. Nu a fost balon sau altceva asemănător... La început am crezut că erau helicoptere de la baza Forţelor Aeriene din Quentin şi am telefonat la bază, dar ei ne-au spus că nici un helicopter nu se află în văzduh.

I: Au spus că au reperat ceva pe ecranul radar?

R: Nu, au spus că nu decolase nici un avion sau altceva în noaptea aceea.

I: Aţi constatat vreun efect asupra animalelor?

R: Da, cîinii au început să latre. La vaci n-am observat nimic, dar cîinii au început să latre.

I: Credeți că lătrau la acest obiect, sau la altceva?

R: Nu știu, dar nu era nimic altceva la care ar fi putut să latre.

I: Știți cumva dacă altcineva l-a mai văzut în noaptea aceea?

R: Nu. Bănuiesc că nu era multă lume afară la ora 4 dimineața.

I: Cum se face că dumneavoastră amîndoi vă treziți atît de dimineață?

R: Trebuia să facem clăi de fîn.

I: Cum s-a întîmplat că l-ați văzut dv. primul?

[Din acest moment întrebările au fost puse, prin telefon, celuilalt martor, care se afla în altă parte a ținutului.]

R: Întîmplător, el l-a văzut primul, și s-a întors și era înspăimîntat. Eu nu știam ce s-a petrecut.

I: Părea înspăimîntat?

R: O, da, era într-adevăr înspăimîntat. Acesta e motivul pentru care m-am dus acolo, să văd de ce era înspăimîntat.

I: Cum se face că nu l-ați văzut plecînd?

R: Păi, am crezut că se va prăbuși și m-am întors și eu în șură.

I: Înțeleg. V-ați dus amîndoi în șură?

R: Da, domnule, așa este.

I: Nu vă condamn deloc. Probabil aș fi fost și eu înspăimîntat. Ce culoare avea?

R: Păi, era alb luminos.

I: Ce v-a impresionat mai mult din toată întîmplarea?

R: Cred că faptul că nu era un avion. Era altfel de obiect.

I: Ai văzut pînă acum ceva asemănător?

R: Niciodată.

I: Ai vrea să mai vezi?

R: Acum, că s-a întîmplat, mi-ar plăcea să am o fotografie tocmai ca să dovedesc că l-am văzut. O mulțime de oameni nu mă cred.

I: Cît timp ai fost înspăimîntat de această întîmplare?

R: Am fost șocați aproape două săptămîni. Nu puteam să dorm. Acum cred în ele; înainte nu credeam... pînă cînd l-am văzut.

I: Ați citit mult despre OZN-uri?

R: Am citit, de atunci. Și am de gînd să învăț ceva astronomie, aici, la colegiu.

I: Facem totul ca să aflăm ce-a fost.

R: Ei, vă spun eu că, după cum se purtau tipii ăștia aici, cred că știau ceva despre care nu voiau să ne vorbească.

I: Vrei să spui, cei de la Forțele Aeriene? [Investigatori ai Forțelor Aeriene au fost trimiși de la baza locală.]

R: Da."

Cei doi băieţi mi-au schiţat în scrisori nava şi traiectoria ei. Lumina strălucitoare a coborît, sub un unghi de 45°, la înălţimea firelor de telefon din apropiere, deplasîndu-se orizontal peste curtea fermei, şi a fost văzută ultima oară deasupra unui mic siloz. Ca mărime, părea să fie asemeni Lunii pline. Desenul înfăţişa un obiect circular fără proeminenţe vizibile şi aparatură mecanică, şi a fost descris ca avînd „numeroase lumini de jur împrejur".

Observaţia a avut loc pe la ora 4 a.m. Soarele a răsărit pe la 4 şi 44' (ora locală); aşadar, cerul nu era pe deplin luminat. Unul dintre adolescenţi a declarat: „Centrul navei m-a intrigat cel mai mult, pentru că sau el, sau întreaga navă se rotea în sens invers acelor ceasornicului. Centrul era şi foarte strălucitor şi foarte, foarte luminos". Întregul incident a durat mai puţin de trei minute, dar în nici un caz această durată sau traiectoria obiectului n-ar putea fi explicate identificîndu-l drept un meteor luminos. Băieţilor le era foarte greu să descrie în termeni familiari ceea ce era pentru ei o experienţă foarte reală — o dificultate obişnuită, după cum am văzut.

Contrar planului general al acestei cărţi, voi prezenta acum date obţinute de un alt investigator, Raymond Fowler, un observator experimentat şi consacrat. Datele sînt luate din raportul de 68 de pagini pe care l-a întocmit asupra unei observaţii de la Beverly, Massachusetts.* Fowler, care a întreprins o cercetare mult mai completă decît Comitetul Condon şi decît personalul Blue Book, a prezentat întregul raport Proiectului Blue Book; ca de obicei, acesta şi-a declinat orice responsabilitate, pentru că raportul observaţiei nu i-a parvenit pe cale oficială. Astfel acest caz foarte interesant, pe care grupul Condon n-a putut să-l rezolve, nu numai că n-a fost cercetat de Blue Book, ci a fost pur şi simplu ignorat de acesta.

Cazul se referă la o observaţie de relativ lungă durată a unui „platou luminos" care plutea fără zgomot deasupra clădirii unei şcoli, şi care din cînd în cînd se apropia de raportori atît de mult, încît ei s-au temut că s-ar putea prăbuşi peste ei.

Cîteva extrase din raportul amănunţit al lui Fowler vor fi de ajuns pentru a contribui la stabilirea prototipului aces-

---

* Raport OZN nr. 66—26 A/B, NICAP Massachusetts Investigating Committee (N.A.)

tei categorii de observații. Să recurgem încă o dată la interviurile înregistrate pe bandă, pentru că acestea ne ajută, poate, cel mai mult să înțelegem problema OZN ca o experiență umană.

„Acest obiect părea din ce în ce mai mare, pe măsură ce se apropia... Tot ce puteam vedea deasupra capului era atmosfera înceţoşată şi luminile emiţînd la anumite intervale semnale foarte strălucitoare (şi nu clipind). Eram foarte agitat — nu înspăimîntat — foarte curios. N-aş fi fugit dacă obiectul nu s-ar fi apropiat prea mult şi n-aş fi crezut că se poate prăbuşi peste mine."

De la un alt martor al aceleiaşi observaţii aflăm:

„Am început să fug. Atunci un prieten a strigat: «Priveşte! Este chiar deasupra noastră!» — aşa că am privit în sus şi am încremenit de uimire. Am văzut un obiect mare şi rotund chiar la nivelul acoperişului. Arăta exact ca fundul unei farfurii [un model obişnuit]. Era solid... N-am auzit nici un zgomot, dar am crezut că are să-mi cadă în cap. [Era ca] o ciupercă uriaşă. Eram fascinat, împietrit, incapabil să gîndesc şi automat m-am pomenit fugind de el."

Unul dintre ofiţerii de poliţie care fuseseră trimişi la locul respectiv a raportat:

„La ora 9 şi 45, la ordinul secţiei de poliţie, m-am dus cu ofiţerul B. spre Salem Road, lîngă Beverly High School, unde se semnalase un OZN. La sosire, am observat ceva ce mi s-a părut asemeni unei farfurii mari plutind deasupra şcolii. Avea trei lumini — roşie, verde şi albă — dar nu se auzea nici un zgomot care să indice că ar fi fost un avion. [Durata apariţiei — 45 de minute — exclude, evident, ipoteza avionului.] Acest obiect plana deasupra şcolii şi părea aproape că stă pe loc. Luminile emiteau semnale orbitoare. Obiectul a trecut pe deasupra şcolii cam de două ori şi apoi s-a îndepărtat."

Acesta a fost un caz cu martori multipli, inclusiv doi ofiţeri de poliţie, dar Blue Book nu i-a acordat nici o atenţie, numai pentru că a fost raportat oficial. Comitetul Condon n-a putut să propună nici măcar o tentativă de explicaţie naturală, pentru observaţia principală; cît despre ipoteza că aceasta s-ar fi datorat unei percepţeri greşite a lui Jupiter, Fowler aduce argumente convingătoare împotriva acestei interpretări, arătînd, printre altele, că direcţia în care se afla

Jupiter, stabilită prin interogarea separată a grupurilor, diferă de cea a obiectului cu circa 50 de grade. (Desigur, e posibil ca unii dintre martori să-l fi confundat pe Jupiter cu obiectul după ce acesta se îndepărtase, neobservînd planeta mai înainte, datorită unor împrejurări mai presante și mai locale.)

În ceea ce privește modelul întîlnirilor de aproape de primul tip, putem spune că raportorii observă mai întîi un obiect luminos, cîteodată foarte strălucitor — la fel de intens ca o flacără oxihidrică — și uneori luminînd doar ca un bec cu neon, sau cadranul fosforescent al unui ceas. Forma navei este perceptată de observator în al doilea rînd, deci după luminozitate; ea este descrisă în general ca fiind ovală, „ca o minge de rugby", adesea cu o cupolă în vîrf. Rotația luminilor și, probabil, a navei este, după cum se raportează, contrară sensului acelor unui ceasornic. Staționarea și lipsa vreunui sunet sînt comune celor mai multe cazuri, ca și demararea rapidă, neînsoțită de vreun bang sonic.

Pentru rapoarte atît de stranii ca acestea, gama de caracteristici a modelului este deosebit de săracă. Halucinațiile, de exemplu, cuprind un spectru foarte larg. Întîlnirile de aproape OZN — așa cum sînt raportate — dimpotrivă; există chiar un fel de monotonie a rapoartelor OZN (așa cum au fost definite OZN-urile în această carte), mai ales în ceea ce privește diversitatea întîlnirilor de aproape. Îți face impresia că diferențele se datorează în parte posibilităților diferite ale observatorilor de a descrie o întîmplare neobișnuită.

Ca un adaos la conceptul prototipului nostru, avem următoarea descriere a unei întîlniri de aproape de primul tip (vezi Anexa 1, ÎA I-6), făcută de un fost ofițer de marină. Observația a început cînd tatăl acestuia, care-și conducea acasă fiul venind de la gară, puțin înainte de miezul nopții, a văzut un obiect planînd în fața lor, aproape chiar deasupra automobilului. După ce fenomenul s-a repetat de trei ori, el i-a spus fiului său: „Ai văzut ceva planînd deasupra mașinii?"

„Da, am văzut — a răspuns fiul — era ca un fel de uriașă pasăre preistorică." Cînd, mai tîrziu, am pus întrebarea mea obișnuită, dacă există vreun obiect cunoscut cu care ar putea fi asemuit cel observat, în ceea ce privește forma și — în acest caz — mărimea, martorul a declarat:

„Foarte greu de spus... N-am văzut niciodată ceva asemănător... Poate un submarin, dar nu chiar la fel, desigur... M-am gîndit că aș putea să-l lovesc cu o piatră... Era atît de aproape... Foarte net... atît de net, ca și cum ar fi fost acolo sus un cazan."

Observația a durat 5—8 minute; tatăl a descris-o în felul următor:

„Mi-am plecat capul și am privit în sus prin parbriz, l-am văzut în întregime — era acolo. I-am sups lui John: «Doamne, e o farfurie zburătoare». Parcă vedeam un film științifico-fantastic la TV... Atîrna acolo, fără zgomot, ca o turlă de biserică luminată noaptea. Semăna și cu acele avioane japoneze sinucigașe care intrau în fîșia de lumină a proiectoarelor, noaptea. A descris un arc de circa o sută de iarzi — ca și cum ar fi fost atins."

Cînd alte două mașini s-au apropiat pe drumul pînă atunci pustiu, „el" și-a stins luminile „exact ca un reostat într-un aparat electric de uz casnic, rămînînd doar o umbră întunecată", apoi a țîșnit în văzduh lăsînd în urmă o dîră de lumină albastră. Tatăl a continuat:

„Cînd am ajuns acasă, John mi-a spus: «Tată, mai e un lucru pe care nu-l cunoști — cînd erai aplecat asupra portbagajului, căutînd aparatul de fotografiat, obiectul acela a înaintat deasupra portbagajului și a coborît pînă la cinci iarzi de dumneata... dar n-am auzit nici un sunet». Dacă John n-ar fi fost cu mine, m-aș fi dus la un psihiatru."

Submarine, cazane, păsări preistorice, mingi de rugby, ciuperci, castroane de supă, sandvișuri hamburgheze și multe alte analogii — toate pentru a descrie ceva imposibil de descris în termeni obișnuiți. Cu asemenea lucruri are de-a face investigatorul.

Dar să continuăm, de data asta cu un alt caz „neidentificat" din fișierul Blue Book, raportat de un director de școală și colegii săi (în altă mașină). (Vezi Anexa 1, ÎA I-7).

„Mă întorceam acasă de la o întrunire P.T.A.*, pe un mic drum de țară, și mă gîndeam la tablele negre pe care P.T.A. promisese să le cumpere pentru școală. Deodată am observat o lumină venind de dincolo de deal și am crezut că un «bătrîn cocostîrc» [C-47] a deviat de

* Parents and Tutors Association: Asociația părinților și profesorilor (N.T.)

la ruta lui şi se pregăteşte să aterizeze într-un lan de porumb. A fost primul lucru care mi-a trecut prin cap. Apoi acest obiect incredibil, avînd o formă asemănătaore cu a unei căşti din primul război mondial, a ajuns deasupra crestei dealului... În acel moment am micşorat viteza... Nu puteam să înţeleg ce caută un avion pe această pantă alunecoasă... iar obiectul uriaş, care cred că depăşea 300 de picioare, a trecut peste deal şi s-a oprit chiar deasupra mea o fracţiune de secundă, ca un obiect care-şi schimbă direcţia, apoi s-a îndreptat spre aeroport... Era o lumină extrem de strălucitoare. Acoperişul maşinii părea să nu poată împiedica pătrunderea ei. Era o lumină teribil de strălucitoare — de necrezut, mi-am spus atunci... Cînd mă uitam la mîinile mele, parcă aş fi privit o radiografie."

Directorul i-a aşteptat pe colegii din cealaltă maşină, care îl urmaseră la oarecare distanţă, şi împreună au observat obiectul planînd cam zece minute deasupra unor linii de înaltă tensiune.

„M-am gîndit că aeroportul trebuie să ştie ceva şi m-am îndreptat într-acolo. Dar n-a fost nevoie să le spun nimic oamenilor care se aflau pe teren. Ei îl văzuseră. Doi avocaţi din Kansas City rămăseseră cu gurile căscate. Obiectul zburase chiar pe deasupra aeroportului, dar ei nu înştiinţaseră încă turnul de control. Aeroportul e mic şi nu are un turn cu pereţi de sticlă. Dealtfel, cei din turn erau preocupaţi de zborul companiei Ozark, care trebuia să sosească... Apropo, pilotul Ozark... dacă îmi amintesc bine ce-am auzit la radio, a spus în timp ce se pregătea de aterizare: «Îl văd sub mine, este uriaş». Cînd Forţele Aeriene au venit la faţa locului... atitudinea lui [a locotenentului trimis să investigheze] părea să semnifice nu «l-aţi văzut?», ci „ce anume aţi văzut»?."

Această observaţie a rămas neidentificată pînă azi. Ca de obicei, Blue Book nu a iniţiat, după cîte ştiu, nici un fel de investigaţie serioasă. Doi dintre observatori, profesori, au preferat să păstreze tăcerea şi am reuşit să iau un interviu înregistrat pe bandă numai de la directorul şcolii.

În urma unei alte observaţii, efectuate departe în nord, în Canada (vezi Anexa 1, ÎA I-8), directorul unei mici companii aeriene locale şi paznicul său de noapte au raportat:

„Avea forma a două farfurii puse una peste alta... Întregul obiect avea o frumoasă culoare alb-argintie şi suprafaţa lui părea să iradieze, făcîndu-l să semene cu lumina unui far într-o noapte ceţoasă."

Directorul coborîse pe doc, să verifice cum sînt amarate hidroavioanele sale. Paznicul de noapte i-a atras atenţia asupra unui

„obiect care se îndrepta spre noi dinspre vest. Avea forma unei farfurii şi a virat şi a plonjat pentru a ocoli un nor jos. A rămas în zona senină şi n-a intrat în vreunul dintre norii joşi purtaţi de vînt pe cer. Obiectul s-a înclinat pe o parte, cam la 600 de picioare de noi, apoi şi-a reluat poziţia paralelă cu solul... S-a imobilizat în faţa noastră, la 40 de picioare deasupra locului şi la aproape 75 iarzi de noi. Dar e greu să apreciezi distanţa în timpul nopţii, cînd priveşti un obiect strălucitor. N-am auzit nici un sunet şi n-am simţit nici un miros... Mi s-a părut că obiectul avea doar patru, cinci picioare în diametru şi o grosime de opt pînă la zece inci".

E limpede că obiectul a fost mai mic decît obiectele similare raportate, deşi diferenţa poate fi atribuită unei aprecieri greşite a distanţei. Dealtfel, au fost şi alte cazuri în care micimea obiectului raportat era surprinzătoare. În orice caz, nu ne putem îndoi în mod serios de faptul că cei doi oameni au văzut, fiecare în parte, un „obiect" straniu şi au participat la ceea ce a constituit pentru ei o experienţă foarte reală. Am corespondat pe larg cu principalul martor, şi Brian Cannon, un investigator capabil din Winnipeg, mi-a pus la dispoziţie interviurile luate ambilor oameni. Într-o noapte noroasă, în nordul Canadei, într-o regiune de lacuri şi păduri, ce „percepţie greşită" ar fi putut da naştere descrierii de mai sus?

Canadianul a continuat relatarea experienţei sale:

„Părea că scînteiază, ca şi cum suprafaţa lui ar fi iradiat un fluid electric, sau un aer foarte fierbinte... După prima oprire, aparatul a lunecat pe o parte cam 50 de picioare şi s-a oprit din nou. Viteza lui nu depăşea patru mile pe oră. După un minut sau două, l-am văzut accelerînd atît de rapid, încît a dispărut în trei secunde, ca o stea care se micşorează, în direcţia din care venise: vest. Unghiul de înălţare a fost de circa 40 de grade. Am raportat această observaţie guvernului canadian... Culoarea era alb-argintie. Nu pot să-mi explic această nuanţă. N-am mai văzut ceva asemănător... Obiectul era strălucitor, dar nu învăpăiat. Semăna mai mult cu o lumină fluorescentă... Avea o scînteiere continuă, ca un diamant. Era ceva strălucitor şi frumos."

Cititorul trebuie să-şi fi făcut o idee despre ceea ce raportează martorii într-un caz de întîlnire de aproape. Dar ce anume provoacă perplexitatea observatorilor?

Sinceritatea neîndoielnică a observatorilor OZN (aşa cum am definit fenomenul), atestînd realitatea spaţială şi temporală a incidentelor, contrastează cu numărul de persoane relativ mic care raportează un OZN *dat*. De ce nu raportează mai multă lume observaţii specifice, sau, chiar ţinînd seama de lipsa de dorinţă de a raporta, de ce par să fie atît de puţine persoane prezente cînd apare un OZN „autentic"? Se pare că fenomenul se asociază cu absenţa unor grupuri mari de oameni (există şi excepţii totuşi). Este imposibil de stabilit cît de mulţi oameni au văzut un OZN dar nu l-au raportat, sau cît de multe staţii de observare a cerului, cum ar fi staţiile de urmărire a sateliţilor, observă OZN-uri care nu sînt niciodată raportate.*

Desigur, sînt multe necunoscute. Trebuie să acceptăm raritatea observatorilor şi a raportorilor OZN ca pe o caracteristică a întregului fenomen OZN, aşa cum acceptăm rezultatele experienţei Michelson-Morley, sau realitatea existenţei cuantei de energie. Ca şi fenomenul însuşi, acest fapt cere o explicaţie şi nu poate fi invocat ca un argument în favoarea inexistenţei fenomenului.

Iată un caz care nu numai că luminează natura fenomenului întîlnirii de aproape, dar exemplifică totodată şi maniera grotească în care Proiectul Blue Book a efectuat uneori investigarea unor cazuri. Cu greu ar putea fi găsit un exemplu mai grăitor de nesocotire a dovezilor nefavorabile unei explicaţii preconcepute. Dacă s-ar petrece în timpul judecării unui proces o nesocotire atît de flagrantă a dovezilor, ar fi considerată ca o încălcare gravă a procedurii legale. Desconsiderarea şi denaturarea faptelor raportate, insuficienta audiere a martorilor, îngustimea de spirit îndărătnică şi neclintită, toate pot fi explicate fie printr-o incompetenţă de cea mai grosolană specie, fie printr-o încercare intenţionată de a da impresia de incompetenţă, în scopuri ascunse (vezi Anexa 1, ÎA I-9).

---

* Există dovezi sigure că staţiile de urmărire, atît vizuale cît şi radar, şi grupurile de observatori amatori, ca de pildă staţiile Moonwatch [Numele unui program ştiinţific de observaţie a Lunii — N.T.] au observat OZN-uri, dar nu le-au raportat, deoarece s-a considerat că nu era politic s-o facă. (N.A.)

Povestea este aceea a unei comedii a erorilor, a desconsiderării faţişe a mărturiilor, a intrigii, a suspensului (inclusiv o urmărire cu maşina cu 105 mile pe oră) şi, pînă la urmă, a unei tragedii. Merită să fie relatată în cîteva amănunte şi, într-o zi, ar trebui publicată în întregime. N-am fost direct implicat în acest caz, deoarece nu am fost invitat ca specialist decît foarte tîrziu, dar i-am urmărit evoluţia, de la început, cu mare interes. Laudele i se cuvin lui William Weitzel, asistent de filozofie la Universitatea din Pittsburg, Bradford Branch, care cu grijă, hărnicie, tact şi străduinţă a reuşit să reunească numeroasele detalii ale raportului acestei întîlniri de aproape. Am permisiunea domnului Weitzel de a folosi fragmente din raportul său exhaustiv asupra cazului, cuprinzînd multă corespondenţă personală cu observatorii şi cu oficialităţile guvernamentale.

Cazul nu a fost examinat de Comitetul Condon, care poate că n-a auzit niciodată de el, deşi raportul a fost făcut exact cu o jumătate de an înainte de începerea activităţii comitetului. Sînt convins că, dacă acesta ar fi efectuat o anchetă, încă o „necunoscută" s-ar fi adăugat la numărul considerabil de cazuri Condon nerezolvate. Sînt convins, de asemenea, că dacă grupul de la Universitatea din Colorado ar fi întreprins o examinare lipsită de prejudecăţi a cazului, ar fi dezgropat cu siguranţă date interesante.

Dacă n-am ţine seama de faptul dureros că raportorul iniţial, care a suportat aproape întreaga povară a ridicolului, a devenit practic un proscris, avînd de suferit distrugerea căminului şi a căsătoriei şi trecînd prin dificultăţi cumplite, povestea acestui caz ar fi putut fi considerată o veritabilă comedie. Datorită capriciilor presei şi neglijenţei Forţelor Aeriene, care nu i-a interogat, trei alţi observatori — dintre care doi se aflau în cu totul alt loc decît martorul iniţial şi însoţitorul său — au evitat acuzaţia implicită de incompetenţă crasă, halucinaţii şi chiar demenţă, cu toate că fiecare dintre ei descrisese OZN-ul aproape în acelaşi fel ca martorul „pus sub reflector".

Totul a început cum nu se poate mai banal. În noaptea de 16 aprilie 1966, şeriful-adjunct Dale F. Spaur, ataşat pe lîngă biroul şerifului din Portage County, Ohio, după o cină cu friptură cu ouă, a tras un pui de somn de două ore, a băut două ceşti de cafea şi s-a prezentat la serviciu la miezul nopţii (vezi Anexa 1, ÎA I-9). El a fost trimis imediat să cerceteze o reclamaţie privind un presupus hoţ (n-a găsit ni-

mic). I s-a cerut prin radio să-l ia în drum pe Wilbur Neff, un mecanic care, din cînd în cînd, îl însoţea ca „adjunct purtat". Cei doi au fost trimişi să verifice o semnalare privind un automobil care intrase într-un stîlp de telegraf lîngă Atwater Center, Ohio. Ei au trimis şoferul la spital şi au dispus ca maşina să fie remorcată. Apoi, un montor din Edison, Ohio, a venit să fixeze stîlpul.

Poliţiştii s-au dus la Deerfield, un oraş apropiat, să bea o cafea şi să aducă o ceaşcă şi mecanicului. La Deerfield, ei au ajutat un om a cărui maşină se defectase şi au aranjat remorcarea ei. S-au întors la locul accidentului cam pe la ora 4,45 a.m.

În timp ce discutau cu montorul din Edison, Ohio, poliţia le-a comunicat prin radio că o femeie din Summit County, care se află la vest de Portage County, raportase că un obiect puternic luminat, „mare cît o casă", zbura în împrejurimi. Obiectul, spunea femeia, era prea jos ca să fie un avion şi prea sus ca să fie o lumină de stradă. Imediat s-a făcut un schimb de glume cu staţia de radio a poliţiei şi cu montorul. Nici Spaur, nici Neff n-au luat în serios relatarea.

Poliţiştii s-au îndreptat apoi spre vest, pe şoseaua 224, cu intenţia de a merge la spital pentru a completa un raport asupra accidentului. Ei au văzut o maşină parcată neregulamentar, pe partea de sud a şoselei. S-au întors din drum şi s-au apropiat de maşina părăsită, prin spate. Spaur a raportat ce s-a întîmplat:

„El [Neff] a coborît pe partea dreaptă, eu am coborît pe partea stîngă, el s-a dus către aripa dreaptă din faţă a maşinii, unde s-a oprit, asigurîndu-se astfel împotriva vreunui accident, iar eu am mers pînă la aripa stîngă din spate a celeilalte maşini. M-am întors ca să arunc o privire asupra locului, să mă asigur că nimeni nu intrase în pădure, ca să se uşureze sau aşa ceva. Eu mă uit întotdeauna în urmă, ca să nu pot fi atacat din spate. Şi, cînd m-am uitat la această zonă împădurită din spatele nostru, am văzut lucrul acela. Tocmai urca. Era o mică ridicătură acolo, s-a înălţat cam la nivelul vîrfurilor copacilor, aş spune cam la 100 de picioare. Apoi a început să se deplaseze către noi — copacii pe deasupra cărora trecea se aflau chiar pe vîrful ridicăturii de lîngă drum... Nu l-am pierdut o clipă din ochi. Era atît de jos, că nu l-aş fi văzut dacă n-ar fi venit spre noi. M-am uitat la Barney [Neff], care privea încă maşina părăsită — iar obiectul a devenit din ce în ce mai strălucitor şi terenul a început să fie luminat, şi m-am uitat din nou la Barney şi i-am spus să se uite peste umăr. Aşa

a făcut. N-a spus nimic, dar a rămas un minut cu gura căscată şi obiectul era atît de strălucitor încît el şi-a lăsat privirea în jos. Atunci mi-am coborît şi eu privirea. Mi-am privit mîinile şi, nici hainele mele, nici altceva din jur n-a luat foc cînd obiectul s-a oprit chiar deasupra noastră. Singurul lucru, singurul sunet din întreaga zonă era un zumzet. Nu era ceva strident sau pătrunzător. Şi se modifica puţin, din timp în timp — suna ca un transformator şi, cînd se modifica, suna ca un transformator supraîncărcat.

Două minute am fost foarte înspăimîntat; de fapt, am rămas înpietrit; apoi mi-am mişcat piciorul drept şi totul părea să fie în regulă. Evident, el [Neff] luase hotărîrea pe care o luasem şi eu: să pun ceva între mine şi obiect. Aşa că ne-am năpustit amîndoi spre maşină, ne-am urcat în ea şi am stat acolo. Nu m-aş aventura să spun dacă asta a durat 10 secunde, 30 de secunde sau 3 minute — iar obiectul rămînea acolo şi plana şi noi nu făceam nimic, absolut nimic — şi el s-a deplasat mai la est de noi [ei erau acum cu faţa către est] şi s-a oprit acolo o secundă, şi nu mi s-a întîmplat nimic, iar Barney arăta foarte bine. Am apăsat butonul microfonului şi lumina s-a aprins, aşa că am luat microfonul. Voiam să le spun că obiectul era acolo. Dar m-am gîndit că, dacă fac acest lucru, vor crede... deci i-am spus doar atît prin radio lui Bob: «Obiectul strălucitor este aici, cel despre care toată lumea spune că se învîrte pe aici.» Şi el mi-a răspuns: «Împuşcă-l!» Lucrul ăsta nu era o jucărie; la naiba, era mare cît o casă! Şi era foarte luminos; făcea să-ţi lăcrimeze ochii."

Li s-a ordonat să-l urmărească şi astfel a început poate cea mai cunoscută goană nebunească după un OZN. Obiectul a fost urmărit pe o distanţă mai mare de 70 de mile, uneori cu o viteză de 105 mile pe oră.

În timp ce se desfăşura urmărirea, ofiţerul Wayne Huston se afla în maşina sa de patrulare, lîngă East Palestine, Ohio, cam la 40 de mile spre est de punctul de plecare al urmăririi, ascultînd la radio conversaţia dintre Spaur şi biroul său din Ravenna.

Mai tîrziu, Huston a recunoscut într-o declaraţie scrisă, dată lui Weitzel:

„Am vorbit cu Spaur prin radio. Ne-am întîlnit la marginea de nord al oraşului, pe Naţionala 14. Am văzut obiectul cînd Dale se afla încă la o depărtare de circa 5 mile. Zbura de-a lungul Naţionalei 14, la o înălţime de aproximativ 800—900 de picioare. E cea mai joasă altitudine la care l-am văzut.

Cînd a trecut prin dreptul meu, mă aflam în picioare, lîngă maşină. L-am văzut trecîndu-mi chiar pe deasupra capului. Avea o formă ca aceea a unui cornet de îngheţată, cu un fel de vîrf în parte topit. Vîrful cornetului era dedesubt; partea de sus era ca o cupolă. Spaur şi Neff veneau pe soşea chiar în urma lui. I-am urmat. Mergeam cu 80 sau 85 de mile pe oră şi uneori am atins 105 mile pe oră. Cel puţin o dată am ajuns chiar lîngă bara de protecţie din spatele maşinii lui Spaur şi am verificat reciproc cele văzute. Obiectul era drept în faţa noastră, la o jumătate sau trei sferturi de milă în faţă.

Cunosc destul de bine Rochesterul [ei erau acum în Pennsylvania, cam la 15 mile este de frontiera cu Ohio] şi l-am dirijat prin radio [pe Spaur]. Tot drumul am încercat să stabilim contactul prin radio cu o maşină din Pennsylvania. Am cerut bazei mele să cheme staţia de poliţie din Chippewa State pentru a afla dacă era vreo maşină de patrulare pe Naţionala 51; nu era. Prima patrulă din Pennsylvania am întîlnit-o la Conway [la cîteva mile est de Rochester]. Dale nu mai avea benzină şi ne-am oprit ocolo unde parcase Frank Panzanella."

Şi astfel apare al patrulea observator: Frank Panzanella, ofiţer de poliţie în Conway. Mărturia lui, semnată, sună astfel:

„La 5,20 a.m. m-am oprit la Hotel Conway şi am băut o ceaşcă de cafea. Apoi am părăsit hotelul, mergînd pe Second Avenue. Privind spre dreapta, am văzut un obiect lucitor. Am crezut că e reflectarea unui avion. Am coborît din maşină şi m-am uitat din nou la obiect. Am văzut alte două maşini de poliţie oprindu-se şi ofiţerii au coborît şi m-au întrebat dacă am văzut ceva. Ei arătau obiectul şi eu le-am răspuns că-l observasem de zece minute. Obiectul semăna cu o jumătate de minge de rugby, era foarte strălucitor şi avea un diametru de 25—35 de picioare. Apoi obiectul s-a îndreptat către Harmony Township, la o înălţime de aproximativ 1000 de picioare; apoi s-a oprit şi a urcat foarte rapid la aproximativ 3500 picioare [şi, potrivit unui alt martor, s-a imobilizat acolo]. Atunci am chemat baza şi am spus operatorului radio să informeze aeroportul de la Pittsburgh. El m-a întrebat dacă sînt bolnav. I-am răspuns că, dacă sînt bolnav, tot aşa sînt şi ceilalţi trei poliţişti. Obiectul a continuat să se înalţe, pînă cînd a ajuns cît bila din vîrful unui pix. Faţă de Lună, obiectul era foarte depărtat şi la stînga [Venus era la dreapta lunii]. De unde mă aflam, nu puteam vedea Luna. Obiectul se vedea între două antene din fundul grădinii de vizavi. Toţi patru am văzut obiectul urcîndu-se drept în sus şi dispărînd."

Potrivit opiniei tuturor martorilor, obiectul staţiona cînd avionul care decolase de pe aeroport a trecut pe sub el, apoi s-a înălţat vertical.

Maiorul Quintanilla, pe atunci şeful Proiectului Blue Book, a încercat să impună interpretarea că toţi cei patru ofiţeri de poliţie, care şi-au efectuat observaţiile în momente diferite şi separat, au văzut mai întîi un satelit (deşi nici un satelit nu era vizibil atunci din Ohio*) şi apoi şi-au îndreptat atenţia către Venus (care a fost văzută de observatori în timp ce continuau să privească şi obiectul). „Investigaţia" iniţială a constat într-o simplă formalitate; s-a discutat telefonic cu un singur martor, Spaur, timp de două minute şi jumătate, conversaţia începînd, după cum a declarat Spaur, cu cuvintele: „Vorbeşte-mi despre mirajul dumitale". Al doilea interogatoriu, tot telefonic, a durat doar un minut şi jumătate. Potrivit unei declaraţii semnate de Spaur, Quintanilla voia ca Spaur să spună că a văzut OZN-ul doar cîteva minute; cînd Spaur a declarat că obiectul fusese observat aproape neîntrerupt, în timp ce poliţiştii îl urmăreau din Ohio în Pennsylvania, pe o distanţă de vreo 60 de mile, Quintanilla a încheiat rapid conversaţia.

Metoda lui Quintanilla era simplă: ignorarea oricărei mărturii contrare ipotezei sale. Mai puţin de 5 minute de conversaţie telefonică au fost suficiente pentru ca Blue Book să găsească „soluţia" cazului; numai după presiuni din partea Congresului, Quintanilla s-a deplasat la Ravenna, Ohio, la biroul şerifului din Portage County, ca să-i interogheze pe Spaur şi pe Barney Neff.

Interogatoriul a fost înregistrat de Weitzel la cererea lui Spaur, oferindu-ne prilejul rar de a pătrunde în metodele Proiectului Blue Book. De data aceasta, discuţia a fost lungă şi cuprinzătoare. Pe lîngă mărturia lui Spaur şi Neff, ea a inclus depoziţia şerifului Robert Wilson, a operatorului radio care fusese în contact cu Spaur şi Neff şi a şerifului Ross Dustman, al cărui rol a fost mai ales de a garanta pentru caracterul adjuncţilor săi. Au fost excluşi totuşi doi martori

---

* Efemeridele întocmite de Smithsonian Astrophysical Observatory arată că sateliţii luminoşi Echo I şi Echo II nu se aflau pe cer deasupra lui Portage County în acel timp. Şi nici vreunul dintre cei trei sateliţi Pegas nu era vizibil atunci. Şi chiar dacă ar fi fost, strălucirea lor era de 5 pînă la 10 ori mai mică decît cea a sateliţilor Echo, iar înclinaţia lor orbitală era atît de joasă, încît n-ar fi putut fi văzuţi decît spre sud. (N.A.)

importanți, polițistul Huston din East Palestine, Ohio care s-a alăturat lui Spaur și Neff cînd mașina lor a ajuns în East Palestine, și polițistul Panzanella, din Conway, Pennsylvania, care s-a alăturat celor trei în observarea obiectului, cînd urmărirea a ajuns în orașul său.

Din cauza lungimii înregistrării, nu pot fi reproduse decît extrase, iar acestea se îndepărtează uneori de context.*

„*SPAUR:* In al doilea rînd, am impresia că Venus răsare spre est, ca luceafăr de dimineață. Probabil că mă înșel și în această privință. Nu sînt sigur.

QUINTANILLA: Depinde, depinde.

S: Cum?

Q: Cîteodată răsare chiar deasupra capului.

S: Ah! În regulă. Oricum ...

Q: Venus, Venus — Venus răsare astăzi [zgomot de pagini întoarse] la 2,49 dimineața. Și se ridică la 150° azimut și la 25° înălțime deasupra orizontului. Nu e obligatoriu să răsară pe linia orizontului; poate să răsară sus. Dar este pe ecliptică, da.

S: Foarte bine, deci este pe ecliptică. Să admitem că e așa. Dar acesta, acest obiect e atît de mare, atît de voluminos, atît de jos și oamenii ăștia din regiunea Mogadore au observat acest obiect, ei îl semnalează și eu îl urmăresc, iar Barney este cu mine. Noi goneam pe drum și dv. nu ne credeți, bine, iată doi țîcniți, goneam după Venus. De vreme ce Venus ...

Q: Stai o clipă ...

S: Ei da, stați o clipă, lăsați-mă să vorbesc ...

Q: Ai folosit un cuvînt nepotrivit.

S: De acord. Deci ...

Q: Sînt ofițer al Forțelor Aeriene ale Statelor Unite ...

S: Exact. Bineînțeles că sînteți ...

Q: Și nu spun nimănui că e țîcnit.

S: Nu, de acord. Atunci am halucinații! Dar ce spuneam ...

Q: Nu am spus că ai avut halucinații.

S: Iată ce încerc să spun: gonesc pe drum și lucrul acela pe care îl urmăresc ...

Q: Și tratează-mă cu același respect cu care te tratez eu.

S: Așa voi face, domnule; așa fac. Vă tratez cu mai mult respect decît am fost eu tratat în ultimele ...

---

* Convorbirile înregistrate, cu peste 10 persoane direct implicate în incident, reprezintă cam 60 de ore de înregistrări; acesta este un caz exemplar de investigare OZN și ar trebui dat publicității. (N.A.)

Q: Eu nu spun că eşti ţîcnit. Eu nu spun că ai avut halucinaţii.

S: ...în ultimele douăzeci de zile! În sfîrşit, acest obiect trece pe deasupra unei alte maşini de poliţie. Poliţistul îl vede trecînd pe lîngă el; l-a reperat. Aşadar, *două* maşini şi-au concentrat atenţia asupra lui Venus. Deci gonim pe şosea. Şi ajungem la Conway, Pennsylvania, şi acest obiect trece pe deasupra celei de *a treia* maşini care staţiona acolo. Şi nici măcar n-avea aceeaşi frecvenţă [o referire la faptul că el şi poliţistul din a treia maşină nu putuseră comunica înaintea evenimentului]. Eu nu l-am întîlnit, nu l-am văzut şi n-am vorbit niciodată cu acest *alt* ofiţer, nici înainte, nici după aceea. El observă acelaşi obiect, pe cînd acesta trece pe deasupra *lui,* îndreptîndu-se către Pittsburgh, în timp ce noi soseam strigînd. Deci: noi l-am observat, patru oameni, fiind chiar acolo, patru ofiţeri de poliţie. Puteţi spune ce vreţi, noi am fost chiar acolo, l-am văzut, am văzut avionul trecînd pe sub el [se referă la avionul care tocmai decolase de pe aeroportul din Pittsburgh] şi l-am văzut înălţîndu-se drept pe verticală. Şi lucrul ăsta, domnule...

Q: A dispărut.

S: E adevărul adevărat. Da, domnule. Singurul lucru care mai rămăsese vizibil, după ce am ajuns la post şi am chemat tipul [operatorul radio transmisese un mesaj destinat «unui colonel sau altui ofiţer»], era o pată luminoasă care se afla acolo. Soarele răsărise aproape de tot şi Luna pălea. Eram aproape de pătrarul Lunii [de fapt, cu patru zile înainte de Luna nouă] şi exact lîngă această Lună, dacă priveai spre vest [est?], era o pată luminoasă. Aş spune că arăta ca o gumă de şters rotundă, într-adevăr strălucitoare. [Era, desigur, Venus şi totuşi Quintanilla stăruia cu încăpăţînare în ipoteza că obiectul observat fusese Venus.]

WILSON [operatorul radio care urmărise discuţiile purtate de urmăritor, dar nu văzuse OZN-ul]: Aceea era nava-mamă.

S: Cum? Altă navă?*

W: Aceea era nava-mamă!

S: Aha, nava-mamă. O să mă faceţi şi *pe mine* să cred în povestea asta. Mai bine mi-aţi da un tranchilizant şi un pic de cafea... [rîsete] Lucrul ăsta era, ar fi fost la stînga, dar se afla la nord de Lună şi l-am privit, iar el s-a înălţat, s-a oprit, avionul a trecut pe sub el, şi apoi obiectul s-a ridicat drept în sus. Drept în sus, ca... în fine, drept în sus. Şi apoi... eu nici nu pot concepe aşa ceva; ştiu că unora le intră în cap cîte o idee fixă despre un lucru sau altul; dar eu nici nu vreau să mă gîndesc la asta... nici nu văd *cum* am fi putut să ne înşelăm, şi eu, şi celălalt urmăritor, şi celălalt tip, şi toţi ceilalţi. Să gonim după

---

* Confuzie imposibil de redat în româneşte: Wilson a spus „mother ship" (nava mamă) şi Spaur a înţeles „other ship" (altă navă). (N.T.)

Venus! Eu, hm, eu nu pot să accept asta. Știu că este — ar putea fi o cale de a renunța la el, sau la ce-o fi fost, dar știu că era acolo. L-am văzut foarte bine.

Q: Dale, nu-i vorba de a renunța; noi încercăm să înaintăm în [un cuvînt neclar]. Încercăm să stabilim ce-a fost.

S: Domnule, dacă aș putea să vă spun ce-a fost, credeți-mă, domnule maior, eu... eu însumi... și cum vă ziceam mai înainte, dacă v-aș spune că am văzut un Ford pe autostradă, ați ști despre ce vorbesc. Și dacă dv. ați spune: «Ia te uită, trece un Chevrolet», ați fi sigur că l-ați identificat și eu aș ști despre ce vorbiți. La fel cu un avion. Spuneți: «Trece un B-29» și eu răspund: «Da, e un vechi cal de luptă», sau ceva de felul ăsta, și l-am identificat. Dar obiectul acela... n-am văzut niciodată ceva asemănător, nici înainte, nici după aceea, nici în cea mai trăsnită imaginație. Știu că poți să ai o iluzie optică, sau chiar să vezi ceva mișcînd, sau ca și cum ai privi printr-o bucată de sticlă ori ceva...

Q: Da, distorsiuni.

S: De acord. Dar nu de asemenea dimensiuni. În cele mai fantastice vise, nu cred că aș fi putut să-mi imaginez, sau să văd așa ceva. Dar lucrul acela era acolo. L-am văzut foarte clar. L-am văzut cînd mă aflam lîngă mașină. L-am văzut din mașină și l-am văzut de lîngă mașină după ce am ajuns la Conway. Și nici nu vreau să mă gîndesc că aș fi riscat viața acestui om [Neff] și viețile multor altor persoane, gonind după Venus! Nu știu cum să explic ce-am văzut. N-am nici cea mai mică idee. Totuși, domnule, acest lucru era tot atît de *real* ca [un cuvînt neinteligibil]...

Q: Știi, Dale, am să-ți spun un lucru: nu ești singurul căruia i s-a întîmplat așa ceva.

W [operatorul radio]: Ce cred Forțele Aeriene că sînt aceste lucruri, domnule maior?

Q: Interpretări greșite ale unor obiecte cunoscute și ale unor fenomene naturale. Anul trecut am avut 245 de cazuri astronomice.

W: În ce categorie intră ceea ce a văzut Dale?

Q: În categoria sateliților și a observațiilor astronomice."

Acest caz apare deci în statisticile Blue Book ca o observație a lui Venus, deși obiectul *și* Venus au fost văzute simultan.

Patru perechi de ochi au raportat ceva creierilor respectivi, patru creieri deprinși să aprecieze ceea ce văd ochii lor. Doi observatori erau într-o mașină, fiecare din ceilalți doi

se afla în orașe diferite. Celorlalți doi polițiști nu li s-a cerut niciodată o declarație.

Quintanilla a fost fără îndoială satisfăcut că a îndeplinit cerințele metodei științifice. El ar fi fost satisfăcut și cu o discuție telefonică de patru minute, dacă un membru al Congresului, Stanton, personal interesat de acest caz, nu i-ar fi forțat mîna.

Am acordat un spațiu considerabil acestui incident, deoarece el este reprezentativ pentru îndelungata mea experiență de consultant al Proiectului Blue Book. Cazurile pe care le înlăturam, considerînd că se datorează în mod evident unor interpretări greșite sau că provin de la persoane îndoielnice, erau tocmai cele pe care Blue Book își dădea osteneala să le studieze; iar cazurile de felul celui relatat mai sus, care puneau probleme și vădeau posibilitatea de a conține ceva „într-adevăr nou și empiric", erau cercetate foarte sumar sau pur și simplu ignorate.

Dacă observatorii implicați în acest caz n-ar fi fost ofițeri de poliție, sînt sigur că ar fi fost cotați ca „martori nedemni de încredere", o categorie preferată pentru cazurile în care martorul nu poate să se apere. A spune despre un polițist că e un martor pe care nu te poți bizui n-ar fi fost înțelept, așa că s-a recurs la explicația virtual imposibilă de „observații astronomice", în ciuda opiniei consultantului astronom.

Ar trebui să fie clar pentru orice cititor cu discernămînt că în toată această chestiune se întrepătrund două probleme: una este aceea a realității fenomenului OZN raportat; cealaltă este problema metodologiei și onestității științifice. Indiferent cum va fi rezolvată în timp prima problemă, s-a dovedit că, încă o dată în lunga istorie a științei, prejudecățile, reacțiile emoționale și „provincialismul temporal" au împiedicat, în cazul cercetării OZN, progresul altminteri atît de exemplar al științei și al aventurii intelectuale.

Cazul Portage County m-a pus într-o situație foarte delicată, întrucît se precizase de mai multe ori că Blue Book n-a dat nici o explicație astronomică vreunei observații OZN fără ajutorul consultantului astronom, dar dispoziția a fost frecvent și flagrant nesocotită. În această împrejurare, evaluarea cazului ca „satelit și Venus" a fost întreprinsă fără ca eu să fi fost măcar întrebat.

Trei luni mai tîrziu, mi s-a trimis dosarul întocmit de Blue Book asupra cazului; aprecierea mea a fost un ferm

„neidentificat" — apreciere puternic susținută de faptul că, potrivit declarațiilor înregistrate, observatorii au văzut *în același timp* planeta Venus și OZN-ul. Ofițerii nu i-au spus lui Venus pe nume, dar au confirmat prezența unei „pete luminoase lîngă Lună". În dimineața aceea, Venus se afla doar la cîteva grade în partea din dreapta sus a Lunii. Observatorii au menționat că atunci cînd lumina zorilor s-a intensificat, chiar înainte de răsăritul soarelui, silueta OZN-ului a devenit mai distinctă; cu Venus ar fi trebuit să se petreacă exact contrariul. Soarele a răsărit în ziua aceea la 5,42 a.m. și observația a încetat la puțin timp după aceea. Nu s-a ținut seama de asta. Iar mie nu mi s-a cerut sfatul.

Am prezentat aspecte amănunțite ale acestui caz pentru că, deși este doar unul din numeroasele cazuri similare, constituie un foarte bun exemplu de întîlnire de aproape de primul tip, în ceea ce privește atît atitudinea mărginită a oficialităților, cît și natura „reală" a incidentului pentru observator.

Urmările acestui caz nu sînt plăcute. În mare măsură pentru că presa și Blue Book s-au concentrat asupra lui Dale Spaur, excluzîndu-i aproape complet pe ceilalți trei martori, publicul a rămas cu impresia că este vorba despre un polițist care a suferit un dezechilibru mintal și a fost victima unei intense halucinații. Discuția lui Quintanilla cu Spaur lasă să se înțeleagă limpede acest lucru. După aceea, Spaur a fost expus unui ridicol de nesuportat și presiunii unei publicități nefavorabile. Toate acestea i-au distrus viața de familie, l-au îndepărtat de soția sa, i-au ruinat cariera și sănătatea. El nu mai aparține poliției și, după cum am auzit, lucrează pe unde apucă.

Din fericire, deznodămintele tragice nu fac parte din prototipul întîlnirilor de aproape de primul tip. Dar cazul Portage County și celelalte alese ca reprezentative în acest capitol descriu în mod convingător natura OZN-urilor observate de la mică distanță

Luminiscența vie, dimensiunea relativ mică (mai curînd de ordinul zecilor, decît al sutelor de picioare), forma în general ovală — uneori cu o cupolă deasupra — lipsa aripilor, a roților sau a altor protuberanțe, capacitatea de a staționa în văzduh și de a accelera brusc la viteze mari, toate acestea caracterizează OZN-urile văzute de aproape. Localizarea observației este de asemeni o caracteristică izbitoare. Traiectoriile OZN sînt cel mai adesea verticale cînd vitezele

sînt mari — urcușuri la 45 de grade sau mai mult par să constituie o regulă. OZN-ul nu are tendința de a „efectua recunoașteri aeriene" decît, poate, pe mici suprafețe.

În această categorie de întîlniri de aproape, OZN-ul nu lasă urme decît în memoria celor care l-au văzut. Ne vom ocupa acum de întîlnirile de aproape care lasă urme pe materia vie sau neînsufețită. Ele au o importanță cu totul specială pentru cercetarea științifică, pentru că urmele pot fi măsurate și studiate.

9

Întîlniri de aproape de-al doilea tip

Am presupus, firește, că era o invenție foarte recentă și am sperat din tot sufletul că inventatorii erau compatrioți de-ai noștri.

Dintr-un raport trimis autorului de un căpitan de infanterie aflat în insula Okinawa. Observația a fost efectuată în august 1945.

Cînd OZN-ul raportat, în general o „navă" puternic luminată, lasă o urmă vizibilă a vizitei sale, sau a întîlnirii cu observatori umani, avem de-a face cu o întîlnire de aproape de-al doilea tip. În afară de faptul că un anumit efect fizic rămîne ca un memento, această categorie nu pare să se deosebească îm multe privințe de întîlnirile de aproape de primul tip. Este o enigmă de ce într-un caz întîlnirea nu comportă nici un fel de efect fizic, în vreme ce în alt caz se manifestă un efect fizic măsurabil și pe materia neînsuflețită, și pe cea însuflețită.

Efectele fizice, conform rapoartelor, includ: urme palpabile pe sol, care pot dura zile întregi, sau chiar luni și care provin în mod evident din contactul fizic al navei cu solul, pîrjolirea și calcinarea culturilor (în special a plantelor și copacilor), tulburări de comportament la animale și unele efecte fizice asupra observatorului însuși, ca paralizie temporară, amorțeală, senzația de căldură și alte indispoziții. Este raportată uneori „interferența" cu cîmpul de gravitație local, fapt dovedit de depozițiile unor observatori care au avut, temporar, senzații de imponderabilitate, sau alte efecte inerțiale, ca și cînd legile bine cunoscute ale inerției ar fi fost temporar suspendate.

Un remarcabil efect fizic raportat constă în interferența cu circuitele electrice, făcînd ca motoarele automobilelor să-și întrerupă temporar funcționarea, aparatele de radio să amuțească sau să prezinte perturbații datorită electricității statice, lumina farurilor să slăbească sau să se stingă pentru scurt timp și, cîteodată, acumulatorii mașinilor să se supraîncălzească și să se descarce rapid.

Importanța unor astfel de interacțiuni fizice este evidentă, ele oferă posibilitatea unor măsurători fizice și promisiunea unor „date incontestabile". Totuși, considerarea unor astfel de rapoarte drept „sporovăieli de femei bătrîne, produsul unor minți tulburate" sau farse, a dus din nefericire la lipsa aproape totală a investigațiilor serioase și, în consecință, la pierderea unor date foarte importante, atît de greu accesibile.

În ciuda naturii bizare a rapoartelor și a aparentei imposibilități ca întîmplările raportate să fi avut loc, întrebarea fundamentală rămîne, ca și mai înainte, nu dacă aceste lucruri raportate *au putut* să se întîmple, ci dacă *s-au întîmplat*, mai mult sau mai puțin așa cum au fost raportate.

Nu m-aș fi încumetat să mă ocup de această problemă în cartea de față, dacă mărturiile pe care le-am cercetat personal n-ar pleda pentru un „da" categoric, ca răspuns la ultima întrebare. Întîmplările bizare au avut loc într-adevăr, oricît de incredibile ar părea pentru un fizician.

Efectele fizice tangibile, care nu par să sugereze o isterie în masă, halucinații, fenomene de natură psihică sau ocultă (în afară de cazul cînd am avea de-a face cu fenomene de poltergeist*) dau o nouă dimensiune studiului. Opinia mea poate să-i lase indiferenți pe colegii mei, dar tocmai de aceea este necesară o investigație mult mai aprofundată a acestor cazuri, pentru a stabili, spre satisfacția mai ales a fizicianului, că evenimentele raportate au avut loc cu adevărat.

În prezent, fizicianul de rînd respinge întregul fenomen ca imposibil. El este cu totul îndreptățit să procedeze astfel, în limitele competenței sale, pentru că la nivelul cunoștințelor noastre actuale privind felul în care acționează natura „astfel de lucruri nu pot să se întîmple". După cum „pietrele nu pot să cadă din cer", iar „fulgerul globular este o absurditate". Îmi amintesc gluma cu acel om sigur de sine, dar ignorant, care vizita o grădină zoologică. La vederea girafei,

---

* Poltergeist — spirit care aruncă cu pietre. Ironia autorului este evidentă (N.T.)

el s-a îndepărtat murmurînd: „Un astfel de animal nu există". Tot așa, desigur, nu există astfel de lucruri ca efectele fizice ale OZN-urilor. Avem dovezi palpabile despre existența girafei: avem oare cu adevărat dovezi concrete despre existența OZN-urilor în categoria întîlnirilor de aproape de-al doilea tip?

Ajuns aici, cititorul poate desigur să întrebe: „Dar dacă aceste efecte fizice se produc, unde sînt fotografiile lor, unde sînt mulajele din ghips ale urmelor lăsate la aterizare, unde sînt relatările bine documentate despre opririle motoarelor mașinilor?" Tocmai asta este problema. Cînd un subiect este tratat cu atîta dispreț superior, cum s-a întîmplat cu OZN-urile, chiar obținerea unor astfel de date este nespus de dificilă. Fără fonduri, fără timp și adesea fără sprijinul observatorilor, care se tem de ridicol dacă sînt implicați, nu poate fi reunită documentarea necesară în fața tribunalului științei. Pentru a o obține, trebuie să călătorești, trebuie să telefonezi, trebuie să acționezi extrem de rapid. Mai presus de orice, e nevoie de timp și ar fi util, dacă nu absolut necesar, să te bucuri de înțelegerea binevoitoare a colegilor pentru a te angaja într-o astfel de activitate.

În legătură cu credibilitatea observațiilor de-al doilea tip, este interesant de notat că, dacă ne referim la *toate* cazurile cu urme de aterizare, indiferent de numărul martorilor, catalogul întocmit de Ted Phillips conține cazuri din 24 de țări, pe primul loc situîndu-se Statele Unite, Canada, Franța, Australia, Spania și Argentina. Întrucît, cu excepția Angliei, acestea sînt țările în care se desfășoară cea mai activă cercetare OZN, trebuie să deducem, probabil, că fenomenul este cu adevărat mondial.

Experiența mea în investigarea întîlnirilor de aproape de-al doilea tip m-a convins că și aici, ca și în celelalte categorii de observații, sentimentul „realității" fenomenului este omniprezent. Nu e nici o îndoială că, pentru cel care raportează, incidentul a fost real — traumatizant de real, în unele cazuri. Și trebuie să subliniem că efectele fizice — de pildă, urmele lăsate aproape totdeauna pe sol — efecte care pot fi fotografiate, au fost și ele reale.

Pentru acest motiv, întîlnirile de aproape de-al doilea tip au o importanță deosebită, deoarece atunci cînd se raportează că un OZN a lăsat urme palpabile ale prezenței sale, aici este, în mod clar, locul unde trebuie să înceapă munca pentru obținerea unui material științific valoros. Aici noile efor-

turi de investigaţie ne oferă cele mai mari promisiuni de succes. Aceasta este categoria de rapoarte OZN în care găsim adevărata provocare pentru cercetarea ştiinţifică.

În cazurile de întîlniri de aproape de-al doilea tip utilizate în acest capitol, am apelat la criteriile obişnuite. Sînt discutate numai cazurile cu martori multipli, deşi există exemple remarcabile cu un singur martor. Numărul mediu al observatorilor în aceste cazuri selectate este 4,0; numărul median 3,0. Am inclus un număr de cazuri aproape dublu faţă de cel utilizat în fiecare dintre categoriile precedente, din cauza diferitelor tipuri de efecte fizice raportate, astfel încît putem examina mai multe cazuri din fiecare tip principal de efecte fizice (oprirea automobilelor, urme pe sol etc.).

Se pare că ocupaţiile observatorilor din această categorie diferă mult de cele ale observatorilor din celelalte categorii prezentate pînă acum, în care întîlneam un mare număr de piloţi, ofiţeri şi persoane bine pregătite din punct de vedere tehnic.* În întîlnirile de aproape de-al doilea tip predomină gospodinele, adolescenţii şi oamenii de afaceri. Să vedem,

---

* Observatori în întîlnirile de aproape de-al doilea tip (N.A.) :

Ocupaţia	*Numărul*
Gospodine	18
Adolescente	17
Adolescenţi	10
Bărbaţi adulţi (ocupaţie necunoscută)	8
Funcţionarii unei staţiuni turistice de pescuit din Canada şi membrii familiilor lor	6
Oameni de afaceri	5
Ingineri	4
Piloţi	3
Fermieri	4
Ofiţeri de poliţie	2
Băieţi (între 6—10 ani)	3
Şoferi de camioane	2
Proiectant principal de şosele	1
Reparator de acoperişuri	1
Învăţătoare (fostă stewardesă Air Force)	1
Funcţionar supraveghetor la un depozit de coletărie poştală	1
Directorul încasărilor la o societate bancară	1
Şeful serviciului tehnic al Air France	1
Apicultor	1
Artist profesionist	1
Pictor	1
Coafor	1
Total	92

deci, ce *combinații* de observatori se întîlnesc în această categorie. Denumirea cazului, combinația de observatori și o prezentare foarte succintă a împrejurărilor se găsesc în Tabelul 1.

TABELUL I

Combinații de observatori în cazurile selectate de întîlniri de aproape (al doilea tip)

IA II-1	Șase bărbați adulți, ocupații diferite, și doi adolescenți (unul elev în anul I la colegiu). Toți au trăit o experiență similară, în mod independent, într-un răstimp de două ore, în interiorul unei arii dreptunghiulare din Texas, de 30 de mile pe 20 de mile. Noapte tîrzie, cețoasă. Un drum singuratic, în plin cîmp.
IA II-2	O învățătoare și fiul său de 10 ani. Drum singuratic, lîngă un orășel din Wisconsin. Noapte.
IA II-3	Șeful unui serviciu tehnic al companiei Air France; trei piloți și trei ingineri. Tananarive, Madagascar. Seara devreme.
IA II-4	Directorul unei firme de vînzări prin corespondență și directorul serviciului încasări al unei companii financiare. Lîngă un pod, pe un drum singuratic. Noapte.
IA II-5	Soțul și soția, el pictor și ea coafeză. Călătorind cu mașina, la ora 1 noaptea, ca să vadă peisajul înzăpezit, după un viscol recent. Trecînd pe lîngă un cimitir.
IA II-6	Doi oameni de afaceri, călătorind în mașini diferite. Un drum în apropierea unui oraș din Virginia, ora 8,40 dimineața.
IA II-7	Reparator de acoperișuri în vîrstă de 19 ani, tatăl (46) și bunicul (72), fermieri; ora 4 dimineața la fermă.
IA II-8	Trei adolescente, eleve de liceu. Una redactor-șef al anuarului promoției și membră a conducerii mai multor cluburi. A doua (care conducea mașina), membră în National Honor Society*, redactor-șef al revistei școlii, majoretă, membră a cluburilor

* Asociație a elevilor „emeriți" (N.T.)

şcolare de franceză, matematică şi fizică. A treia, membră în National Honor Society, majoretă şi membră a mai multor organizaţii şcolare. La periferia oraşului, loc singuratic mărginit de păduri. Noapte.

ÎA II-9 Trei adolescenţi şi o adolescentă. Amurg. Adolescenţii mulgeau vacile la fermă.

ÎA II-10 Un inginer, soţia sa şi micul lor fiu. Călătoreau pe un drum singuratic în Oklahoma. Vreme ceţoasă, nori joşi. Amurg.

ÎA II-11 Doi ofiţeri de poliţie. Ora 11 p.m. Pe un drum în Texas, în plin cîmp.

ÎA II-12 Un fermier, fiica sa adolescentă şi o verişoară a acesteia, adolescentă şi ea. Noaptea tîrziu. O fermă în Iowa.

ÎA II-13 Doi oameni de afaceri şi soţiile lor. Noaptea tîrziu, pe un drum de ţară, în plin cîmp.

ÎA II-14 O artistă profesionistă şi soţul ei. Noaptea. Un orăşel în Kentucky.

ÎA II-15 Un bărbat şi soţia sa. Drum în Florida. Tîrziu după-amiază.

ÎA II-16 Două femei în vîrstă şi, separat, un apicultor. În Franţa.

ÎA II-17 Un om de afaceri, soţia sa şi cele trei fiice ale lor, adolescente. Un orăşel în Wisconsin. Noaptea.

ÎA II-18 Doi funcţionari la o staţiune turistică de pescuit din Canada, soţiile lor şi alţi membri ai familiilor lor. Pe lac. Noaptea tîrziu.

ÎA II-19 Nouă adolescenţi (cinci fete, patru băieţi) patru gospodine şi un bărbat adult. Pe malul lacului, în partea superioară a peninsulei Michigan.

ÎA II-20 Un proiectant principal de autostrăzi, cu soţia şi soacra. Drum deschis de ţară, ora 10,30 p.m.

ÎA II-21 O femeie şi cele trei fiice tinere ale ei, adolescente. Orăşel în statul Washington. Noaptea.

ÎA II-22 Un cowboy şi prietenul său.

Izolarea observatorilor în timpul observaţiilor şi prezenţa unor persoane cu o educaţie şi pregătire superioară numai în 3 sau 4 din cele 22 de cazuri pare semnificativă. Sînt oare, deci, întîmplările raportate mai puţin credibile, sau e posibil ca indivizii mai experimentaţi să se abţină de la raportarea

unor întîmplări atît de „incredibile"? Potrivit sistemului folosit în această carte, este, în mod evident, necesar să acordăm acestor cazuri un grad de probabilitate mai mic. Totuşi, interogatoriile au relevat o surpriză şi o perplexitate la fel de sincere şi un sentiment de a fi trăit o „experienţă reală" la fel de viu ca în cazul observatorilor cu o pregătire superioară din categoriile examinte mai înainte.

Din numeroasele mele discuţii cu martorii, ca şi din multele relatări înregistrate de alţi investigatori binecunoscuţi de mine, pot să certific că mai ales întîlnirile de aproape de-al doilea tip dau observatorilor senzaţia unei realităţi neîndoielnice.

Aş putea prezenta aici pagini întregi cu relatări ale unor martori aflaţi într-o stare vecină cu isteria în timp ce-şi povesteau aventura ofiţerilor de poliţie şi altora (în general, nu mie, fiindcă, atunci cînd eram trimis să fac investigaţii pentru Blue Book, soseam adesea pe scenă la mai multe zile după eveniment); pagini întregi despre efecte fiziologice şi psihologice posterioare (nu există nici o dovadă că trăsura s-ar afla înaintea calului; isteria şi tulburările psihologice se produc după, nu înaintea evenimentului); despre tulburări ale viselor care au durat multe săptămîni şi cîteodată chiar despre schimbarea concepţiei de viaţă şi a filozofiei personale după întîlnire. Pentru cîţiva, evenimentul era asemănător unei experienţe religioase, dar pentru că, în general, au fost implicaţi mai mulţi martori (iar experienţele religioase sînt trăiri strict personale), experienţele lor nu pot fi considerate astfel.

Faptul că evenimentul se produce la mică distanţă de martor face ca experienţa să rămînă vie şi de neuitat. Într-un caz, maşina în care se aflau patru persoane s-a oprit în chip misterios, iar farurile şi radioul s-au stins pentru scurta perioadă de timp în care un obiect puternic luminat a planat chiar în faţa maşinii. Poliţistul (vezi Anexa 1, ÎA II-13) căruia i-a fost relatată mai tîrziu întîmplarea a declarat: „Toate cele patru persoane din maşină păreau foarte înspăimîntate. Cel care conducea vorbea aproape totdeauna şi în numele celorlalţi. Bărbaţii stăteau pe locurile din faţă, iar femeile pe cele din spate". Se pare că celălalt bărbat era într-o astfel de stare, încît „nu era în stare să lege două cuvinte". Vocea îi tremura şi era scuturat de frisoane.

În cazul clasic de la Loch Raven, Maryland, maşina în care se aflau doi bărbaţi a fost imobilizată în timp ce se apropiau

de un pod deasupra căruia plana un OZN puternic luminat (vezi Anexa 1, ÎA II-4). Bărbaţii au declarat la interogatoriul luat de Air Force: „Atunci ne-am hotărît să ne adăpostim în spatele maşinii. Era o şosea foarte strîmtă; într-o parte, lacul, şi în cealaltă, faleza. Nu aveam unde să fugim. Probabil că am fi făcut-o dacă am fi putut, dar eram terorizaţi de ceea ce vedeam".

Martorii încearcă de obicei să-şi explice în mod raţional întîmplarea, fiind aproape întotdeauna dezamăgiţi şi sînt convins că mulţi observatori relatează incidentul numai pentru că vor să ştie cu orice preţ dacă şi altcineva a trăit acelaşi incident, sau altul asemănător. Mulţi mi-au spus că dacă ar mai trăi o astfel de experienţă n-ar mai raporta-o *niciodată.*

Ştiu din contactul personal cu mulţi piloţi de pe liniile aeriene că ei n-ar raporta oficial, în nici un caz, eventualele lor observaţii. Ei ştiu mai bine de ce. Cîţiva mi-au mărturisit că ar dori să uite ceea ce li s-a întîmplat. Numai după multă stăruinţă, după ce mi-am dat cuvîntul de onoare că relatările şi numele lor nu vor fi folosite public, i-am putut convinge să-mi relateze observaţiilor lor.*

Revenind la efectele fizice raportate în această categorie, poate că cel mai ciudat — şi fără îndoială unul dintre cele mai greu de explicat în lumina cunoştinţelor noastre actuale asupra lumii fizice — îl constituie cazurile, raportate pretutindeni pe glob, în care se relatează că un OZN a acţionat asupra unui automobil în mişcare, oprindu-i motorul, stingîndu-i farurile etc.

De ce *acest* efect fizic, dintre toate? S-ar părea că există multe alte căi, mai semnificative, prin care OZN-urile ar putea interveni în treburile omeneşti! Totuşi, ceea ce se raportează este că automobilele sînt interceptate pe drumuri singuratice, aceste incidente avînd ca rezultat, nu întotdeauna, oprirea motorului şi a radioului şi stingerea farurilor. S-ar putea aproape crede că OZN-urile urmăresc automobilele ca pe nişte creaturi pe care vor să le cerceteze. Aceasta este impresia care se desprinde din interogarea observatorilor şi din studiul rapoartelor lor. Dar nu are rost să ne întrebăm de ce (cel puţin, nu înainte de a avea mai multe fapte);

---

* Sper că cititorii piloţi şi de alte profesii, care poate au ezitat pînă acum să-şi facă cunoscute observaţiile, vor fi încurajaţi să-mi trimită o relatare a observaţiei, asigurîndu-i de aceeaşi discreţie. (N.A.)

noi examinăm ceea ce s-a raportat, alegînd rapoartele întocmite de martorii care par a fi cei mai demni de încredere.

Putem începe construirea prototipului acestui subgrup de cazuri cu un incident care a avut loc, conform raportului, pe o şosea pustie, lîngă un orăşel din Wisconsin, noaptea, la începutul primăverii (vezi Anexa 1, ÎA II-2). Încep cu acest caz, deoarece, în timpul convorbirii noastre, principalul martor (o învăţătoare, fostă stewardesă Air Force) mi-a furnizat cu totul întîmplător o mărturie fizică — descrierea senzaţiei de pierdere momentană a greutăţii — care ar putea oferi cheia înţelegerii naturii fenomenului.

Martora a descris astfel evenimentul:

„... obiectul acela a venit din josul colinei, foarte, foarte iute şi foarte lin, parcă lunecînd, dar mai jos decît orice avion, şi a planat şi s-a oprit deasupra maşinii [o maşină care tocmai depăşise maşina martorei]. Atunci luminile acesteia [ale celeilalte maşini] s-au stins şi eu am tras pe deapta, crezînd că la volan se află un adolescent. El stinsese luminile şi n-am vrut să-l tamponez — farurile mele îşi micşoraseră şi ele bătaia, dar nici nu m-am gîndit la asta, pînă cînd motorul, luminile şi radioul meu au încetat să funcţioneze. Acest lucru mi s-a întîmplat cînd el [OZN-ul] a părăsit maşina aceea şi a venit pe sosea... şi a ajuns deasupra noastră. El coborîse, venind de deasupra celeilalte maşini. Era acum destul de jos. Cînd m-am uitat la el prin parbriz, a trebuit să mă aplec peste volan şi să mă răsucesc; m-am uitat în sus şi el era deasupra noastră — iar maşina era scoasă din funcţiune. Deschisesem geamul cînd se stinseseră luminile celeilalte maşini, era şi acum deschis — şi nu auzeam absolut nici un sunet.

INTREBARE: Sînteţi absolut sigură că dv. aţi oprit maşina, sau motorul s-a oprit de la sine?

RĂSPUNS: Nu, eu am oprit-o.

I: Dv. aţi oprit maşina?

R: Şi motorul mergea încă.

I: Sigur, am vrut să zic motorul.

R: Da, motorul funcţiona.

I: Şi ce s-a întîmplat atunci?

R: ... atunci obiectul acela roşu a venit, a planat, a ajuns deasupra noastră. Şi dintr-o dată totul a devenit foarte liniştit...

I: Bine, acum spuneţi-mi: dacă aţi avea un mijloc magic de a face să apară în văzduh ceva care să semene cît mai bine cu ceea ce aţi văzut, ce lucru mai mult sau mai puţin obişnuit din jurul nostru ar fi acela, care să semene mai mult ca formă cu ceea ce aţi văzut?

R: Cunoașteți acele mici rulouri de aluat care se cumpără la Bisquick sau Pillsbury în niște mici tuburi ținute în frigider și din care se taie triunghiuri și se răsucesc pînă seamănă cu o semilună? Iată cu ce semăna cel mai mult.

I: Nu sînt bucătar, dar pot să-mi imaginez cum arată. Spuneți-mi, cunoașteți bumerangurile australiene?

R: Australiene?

I: Da, bumeranguri. Știți cum arată un bumerang?

R: N-am avut niciodată vreunul. S-ar putea să semene cu el, numai că era mai mult bombat decît turtit.

I: Acum, altceva. Ați tot spus că avea culoarea roșie. Ce fel de roșu?

R: Ca vopseaua de ulei. Cea mai exactă nuanță ar fi roșu-portocaliu... ca un apus de soare, sau ceva asemănător.

I: Părea un obiect solid, sau mai curînd inconsistent?

R: Cînd a ajuns deasupra noastră, se vedea bine. Vreau să spun că avea o formă precisă și părea să fie mai mult solid, iar spre margini semăna cu [neclar].

I: A rămas vreodată nemișcat?

R: Da, cînd era în văzduh. Desigur, el s-a aflat tot timpul în văzduh, dar cînd a ajuns chiar deasupra noastră [a rămas nemișcat] și eu am încercat să pornesc mașina, și am încercat, și iar am încercat, și atîta timp cît obiectul acela se afla deasupra noastră, n-am reușit s-o pornesc. Nici măcar nu s-a clintit — cît de puțin. N-a vrut să se clintească din loc, a scos cîteva pocnituri și atît [în acel moment, martora a descris sugestiv, cu efecte sonore, zgomotele ridicole pe care le producea dispozitivul de pornire în timp ce ea încerca cu disperare să demareze]. Eu răsuceam cheia, se auzea un zgomot înfundat și asta era tot. Apoi n-a mai scos nici un sunet. Era ca și cum acumultorul s-ar fi descărcat.

I: Bine, iar cînd a plecat, s-a înălțat pe verticală, s-a deplasat lateral, cum a făcut?

R: Nu, nu s-a înălțat pe verticală. A coborît în spatele nostru, pe partea mea, și a luat-o peste cîmp, către o fermă de-acolo... Înainta foarte lin, fără oscilații, fără smucituri.

I: În cît timp a dispărut?

R: N-a dispărut imediat. Cînd în cele din urmă a părăsit mașina, aceasta parcă s-a smucit puțin. Am răsucit [cheia], motorul a început să facă *ur-ur-ur;* în cele din urmă, a mers cum trebuie și am reușit să pornesc automobilul... Am accelerat la maximum și am ajuns la Cochrane, lîngă moara de acolo... Și am văzut obiectul trecînd peste liniile de cale ferată și coborînd ușor [spre linii]."

Discuția cu învățătoarea a fost foarte lungă. Un alt fragment nu numai că lămurește senzațiile încercate de ea, dar și descrie un fenomen raportat și în alte cazuri, care poate contribui la elucidarea fizicii fenomenului OZN.

„... știți, dacă vă aflați noaptea într-o casă și totul este liniștit, se aud totuși zgomotele vieții, știți, dar cînd acest obiect era acolo, nu era nici măcar zgomotul vieții. Nu era nimic. Era o liniște sinistră... Imi amintesc și altceva... era ca și cum aș fi devenit mai ușoară, aeriană. Ca atunci cînd încerci prima dată senzția decolării, sau a căderii într-un gol de aer. Mă simțeam ușoară ca aerul și toate erau ușoare, fără greutate.

Un al lucru pe care mi-l amintesc — picioarele mi-au rămas fierbinți cîtva timp după aceea. Cînd am ieșit prima dată din mașină, păreau că se scaldă într-o sursă de căldură uscată. Întotdeauna mi-am spus că dacă aș vedea unul din aceste obiecte, aș coborî și m-aș duce la el, dar nimic nu m-a făcut să cred că ar fi un obiect terestru, așa că am rămas în mașină, care era complet scoasă din funcțiune și n-am putut să mă mișc de acolo. Presupun că așteptam ceva, dar nu știu ce."

Iată acum un foarte scurt rezumat al unui alt raport, care n-ar fi fost făcut niciodată dacă, din întîmplare, o persoană interesată de fenomenul OZN n-ar fi auzit, la o partidă de baschet, o discuție între niște tinere necunoscute. El a stat de vorbă cu ele și a redactat raportul inițial în locul lor. Mai tîrziu, tinerele au consimțit să fie interogate de Raymond Fowler și colegii săi din New England. Era un caz „tipic" de întîlnire de aproape — începînd cu aeronava luminoasă văzută de la oarecare distanță, pe care mai întîi au luat-o drept un helicopter. Automobilul și OZN-ul mergeau unul către altul și, cînd s-au întîlnit, sistemul electric al mașinii a încetat să funcționeze.

Extrase din convorbirea înregistrată ne vor reda întîmplarea cu propriile lor cuvinte (vezi Anexa 1, ÎA II-8):

„Janice a observat obiectul și Kim a oprit. Ele voiau să coboare din mașină, dar eu nu. Brusc, motorul s-a blocat, iar radioul și farurile s-au stins. Atunci nimeni n-a mai vrut să coboare. Sincer vorbind, eram prea înspăimîntată ca să observ cu atenție obiectul. Am văzut doar cele patru lumini, cînd au trecut. Kim a reușit în fine să demareze."

O altă martoră a aceluiași incident a declarat:

„Janice a întrebat: «Ce-i asta?» Am aruncat doar o privire pe geam și am spus: «Trebuie să fie un helicopter». Janice n-a fost de aceeași părere și Kim a devenit foarte agitată. La început, ea [Kim] a spus, rîzînd: «trebuie să fie un OZN, sau o farfurie zburătoare». Dintr-o dată, însă, n-a mai fost de giumă... Eu eram înspăimîntată și am refuzat să cobor. Tocmai opriserăm mașina. Brusc, motorul s-a blocat, radioul și farurile s-au stins. Obiectul a trecut și mașina a pornit din nou."

Kim, care conducea mașina, a declarat:

„Cînd am ajuns aproape de obiect, motorul s-a blocat, iar farurile și radioul s-au stins în același timp. După aceea, am încercat de două ori să pornesc mașina, în timp ce obiectul părea că stă nemișcat. Socotind că farurile și radioul consumă prea multă energie din acumulator... le-am scos din circuit. Apoi am încercat iar, de două ori, să pornesc mașina. Dar n-a pornit. Obiectul de pe cer părea că începe să se îndepărteze. Am încercat din nou să pornesc și motorul a răspuns imediat, ceea ce dovedea că nu fusese defect... Schimbasem acumulatorul exact cu trei săptămîni în urmă [înaintea observației] și nu cred că el a fost de vină. Pe de altă parte, nu lăsasem ambreiajul din mînă, pentru că mă pregăteam să trag mașina pe dreapta...

...Am văzut un obiect în văzduh, în stînga noastră, care la început părea să fie un avion. În timp ce ne apropiam de el, am văzut că era prea mare și prea jos ca să fie un avion și am atras atenția celorlalte asupra lui...? Obiectul se deplasa la început în aceeași direcție în care ne deplasam și noi, apoi s-a oprit cam un minut, apoi a plecat și mașina a pornit din nou. Obiectul n-a făcut nici un zgomot și nu a afectat lămpile străzii din zona respectivă".*

Cele trei martore, foarte inteligente, au fost fără îndoială stînjenite de imposibilitatea, de care s-au izbit adesea, de a exprima în termeni uzuali, descriptivi, elementele observației lor. De exemplu, la întrebarea: ce anume ar putea să aibă același aspect ca obiectul observat, Kim a răspuns: „O piesă a unui joc de construcții, reflectînd lumini albe și avînd lumini roșii deasupra". Ellen a fost de altă părere: „Patru re-

* Sînt îndatorat pentru acest raport lui Raymond Fowler, ale cărui investigații meticuloase și detaliate asupra multor cazuri din New England întrec cu mult, prin caracterul lor complet, investigațiile făcute de Blue Book. El mi-a trimis cu regularitate copii după rapoartele sale și mi-a dat permisiunea că citez din ele. (N.A.)

flectoare". Janice a afirmat: „Obiectul era un trapezoid regulat, deşi nu am putut să-i disting cu claritate conturul. Părea să aibă o lumină slabă deasupra, poate un mic dom".

„Lumini de un roşu aprins, aproape ca o sobă electrică încinsă"; „În jurul luminilor albe era un halou. Reflecta lumina ca un fel de metal"; „N-am mai văzut niciodată aşa ceva"; „Obiectul era prea mare pentru a fi un avion. Avea o formă bizară, care nu semăna deloc cu aceea a unui balon sau a unui helicopter"; „Obiectul a staţionat, apoi a virat şi a dispărut spre vest. S-a înălţat şi curînd nu l-am mai văzut". Aceste fragmente din relatările mai multor martore nu prea sînt descrierile la care ne-am aştepta din partea unor eleve eminente, din redacţia jurnalului sau anuarului şcolii, darcă ar fi trebuit să descrie un avion, chiar observat în condiţii neobişnuite.

Într-un caz, la care m-am referit în legătură cu reacţiile martorilor (vezi Anexa 1, ÎA II-13), poliţistul care a vorbit primul cu observatorii a declarat:

„După cum spunea şoferul, cînd obiectul s-a apropiat, maşina n-a mai vrut să accelereze — motorul pierdea energie şi tuşea «ca şi cînd n-ar mai fi avut destulă benzină». Cînd obiectul părea să fie cel mai aproape de ei, nu mai strălucea, ci apărea ca «o formă lenticulară foarte clar definită şi de culoarea chihlimbarului — ca luminile galbene ale automobilelor, dar mai pală». Nu cred că cineva ar fi în stare să simuleze teama pe care o reflectau feţele lor."

Schiţa pe care a făcut-o mai tîrziu conducătorul maşinii nu ne oferă detalii suplimentare, înfăţişînd doar un obiect în formă de ou, a cărui suprafaţă este acoperită cu obiecte încastrate, ca farurile unui automobil. „Fiecare dintre acestea — menţionează raportul — emitea raze de lumină albă foarte strălucitoare, făcînd ca obiectul în întregime să pară că emite raze în toate direcţiile. Mai tîrziu, arăta ca un obiect bine conturat, în formă de lentilă, de culoarea chihlimbarului."

Prototipul întîlnirii de aproape de-al doilea tip este completat prin relatarea unei observaţii OZN într-un cimitir, după miezul nopţii (vezi Anexa 1, ÎA II-5), despre care unul dintre observatori a declarat: „N-am văzut niciodată ceva asemănător cu acest obiect". Cei doi raportori ai incidentului ieşiseră cu maşina, noaptea tîrziu, ca să vadă zăpada aşezată pe ramurile copacilor, după un viscol puternic.

Pe cînd treceau pe lîngă un cimitir care părea învăluit într-un linţoliu de ceaţă, cu toate că noaptea era foarte limpede, o lumină a strălucit în mijlocul ceţii. Crezînd că era un foc în cimitir şi că ceaţa era de fapt fum, ei s-au întors, după ce parcurseseră o mică distanţă, la locul cu pricina. Raportul investigatorului consemnează:

„El a făcut cale întoarsă şi a coborît geamurile, îndreptîndu-se spre cimitir şi spre lumină [care se afla chiar deasupra cimitirului]... A coborît din maşină, a închis portiera [geamul rămînînd deschis] şi a ridicat braţul către obiect. Mai multe lucruri s-au petrecut simultan: luminile, radioul şi motorul maşinii au încetat să funcţioneze, el a simţit un şoc electric şi corpul i-a amorţit, rămînînd imobilizat; braţul ridicat i-a căzut spre acoperişul maşinii şi s-a izbit de el cu atîta forţă încît a lăsat o urmă în stratul de gheaţă şi zăpadă...Dl W. nu mai putea mişca nici un muşchi, deşi auzea şi creierul părea să-i funcţioneze normal. Apoi luminile şi radioul s-au reaprins, iar obiectul care se balansa înainte şi înapoi a scos un bîzîit, s-a înălţat rapid şi a dispărut deasupra pînzei de ceaţă."

Am vorbit despre cazul de la Loch Raven Dam, în legătură cu reacţiile martorilor (vezi Anexa 1, ÎA II-4). Acum referindu-ne la obiectul însuşi şi la efectele fizice pe care le-a provocat, prezentăm un fragment din interogatoriul luat de Air Force unuia dintre martori:

„Curînd, după ce treci de dig... podul se iveşte în faţa ta la o distanţă de 200, 250 de iarzi... De la distanţa aceea, am văzut ceea ce părea să fie un obiect mare, plat, în formă de ou, suspendat la 100, 150 de picioare deasupra suprastructurii podului de peste lac.

Am încetinit şi apoi ne-am hotărît să ne apropiem şi să cercetăm obiectul... Cînd am ajuns la 80 de picioare de pod, maşina n-a mai mers deloc. Părea că sistemul electric e de vină: luminile de pe tabloul de bord s-au stins, farurile s-au stins, motorul s-a oprit. Dl. S., care conducea maşina, a pus frîna [după ce motorul s-a oprit], a răsucit cheia de contact o dată sau de două ori. Nu s-a auzit nici un huruit; eram destul de înspăimîntaţi în clipa aceea... L-am privit... aproximativ 30, 45 de secunde şi apoi, nu sînt sigur de ordinea evenimentelor, obiectul a emis parcă un jet strălucitor de lumină albă şi amîndoi am simţit o fierbinţeală pe chip. În acelaşi timp, s-a auzit un zgomot puternic, pe care l-am socotit a fi o explozie înăbuşită... Apoi, foarte rapid... obiectul a început să se înalţe vertical. Nu şi-a schimbat poziţia [înfăţişarea], pe cît ne-am putut da seama, în timpul ascensiunii.

Singurul lucru schimbat era strălucirea lui foarte puternică și faptul că marginile i-au devenit difuze, așa că n-am putut să-i distingem forma în timp ce se înălța. În 5 sau 10 secunde a dispărut. Eram foarte înspăimîntați... Am ajuns la o cabină telefonică în aproximativ 15 minute... Am telefonat la Ground Observe Corps*, fără nici un rezultat. Relatarea noastră a fost primită cu o totală neîncredere."

Pînă cînd subiectul OZN nu va dobîndi destulă respectabilitate științifică pentru ca tinerii cu imaginație științifică și îndrăzneală să întreprindă cercetări serioase pe acest tărîm, vom avea la dispoziție descrieri cu totul nesatisfăcătoare ale unor obiecte ovale, puternic luminate, care săvîrșesc cele mai de necrezut isprăvi. Va trebui să ne mulțumim să spunem că OZN-ul implicat în întîlnirile de aproape de-al doilea tip pare să aibă strania proprietate de a acționa, într-un fel de neînțeles, asupra contactelor electrice ale mașinilor.

Cum poate să se întîmple acest lucru — pentru că trebuie să considerăm că se întîmplă, afară de cazul cînd toți martorii aparent serioși sînt mincinoși patologici — fizica noastră este incapabilă să răspundă, așa cum fizica anului 1912 nu se putea pronunța în legătură cu originea energiei solare. Noi știam atunci că soarele are surse de energie cu totul necunoscute nouă; el se afla acolo și strălucise în același fel sute de milioane de ani, după cum demonstrau oasele fosile ale animalelor care au trăit cu sute de milioane de ani în urmă. Dar nu știam cum reușea el trucul de a produce energie aparent din nimic. Totuși, în acest caz, noi știam că acest lucru *se petrece;* cînd fizica noastră, ca să zic așa, a ajuns soarele din urmă, am aflat *cum* se petrece. În ceea ce privește întîlnirile de aproape OZN cu automobile, noi nu putem nici măcar să *dovedim,* mai presus de orice îndoială, că ceea ce observatorii raportează *s-a petrecut* cu adevărat. Ne aflăm încă în stadiul culegerii datelor.

Deocamdată, să examinăm probabilitatea ca motoarele să fie scoase din funcțiune, iar farurile și radioul să se stingă datorită unei coincidențe, cînd șoferul observă un OZN de aproape.

Am văzut cu toții mașini oprite la marginea drumului, cu capota ridicată, așteptînd depanarea. E foarte improbabil, dar nu imposibil, ca o mașină total imobilizată „să se repare

---

* Organism civil de observare aeriană, care operează în legătură cu Air Force (N.T.)

singură", după cîteva clipe. De exemplu, un fir care se deconectase poate să revină la locul său, într-un fel oarecare. Dar ca un eveniment atît de puţin probabil să se combine cu apariţia simultană a unei lumini stranii coborînd din cer şi planînd deasupra maşinii, maşina rămînînd imobilizată doar atît timp cît este prezentă lumina, iată un fapt cel puţin îndoielnic. Desigur, e mult mai uşor să respingi totul ca fiind de natură psihologică (indiferent ce înseamnă asta în prezentul context) şi să te întorci la problemele obişnuite, uşor de înţeles. Dar asta ar însemna să nu acţionezi conform cu înaltele idealuri ale ştiinţei, care cer să fii curios faţă de tot ceea ce se întîmplă în mediul înconjurător, investigînd, evaluînd şi judecînd faptele la rece.

Dacă probabilitatea ca evenimentul să se fi produs într-un *caz izolat*, este extrem de mică, să ne gîndim care poate fi probabilitatea unor coincidenţe în următorul lanţ de evenimente — dacă ele s-au produs aşa cum au fost raportate.

În noaptea de 2 noiembrie 1957, cam pe la 11, exact la o oră după ce ruşii lansaseră cel de-al doilea satelit artificial, care purta un cîine (aceasta *a fost* desigur o coincidenţă), dar mai înainte ca noi, americanii, să fi aflat despre asta, agentul A. J. Fowler, ofiţer de serviciu la Levelland, Texas (10.000 de locuitori) a înregistrat primul dintr-o serie de mai multe apeluri telefonice ciudat de asemănătoare (vezi Anexa I, ÎA II-1).

Primul provenea de la Pedro Saucedo, care, însoţit de Joe Salaz, conducea maşina la patru mile vest de Levelland, cînd un obiect în formă de torpilă, foarte luminos (după cum l-a descris Saucedo), s-a apropiat cu mare viteză de automobil. Fowler l-a ascultat pe înspăimîntatul Saucedo relatînd o întîmplare de necrezut: cînd obiectul a trecut pe deasupra maşinii, farurile s-au stins şi motorul a încetat să funcţioneze. O copie legalizată a unei declaraţii făcută de Saucedo sună astfel:

„Pentru cel pe care poate să-l intereseze aceasta: la 2 noiembrie 1957, mă aflam pe Şoseaua Naţională 116, la volanul camionului meu, călătorind spre nord-vest. Cam la patru mile de Levelland, am văzut o flacără mare în faţa mea, spre dreapta... Am crezut că e un fulger. Dar cînd acest obiect a ajuns în apropierea mea, mi-am dat seama că era altceva, pentru că mi-a oprit motorul şi a stins farurile. Atunci am coborît şi am privit, dar era atît de rapid şi de fierbinte, încît a trebuit

să mă culc la pămînt. Era colorat — galben, alb — şi semăna cu o torpilă lungă cam de 200 de picioare, deplasîndu-se cu aproximativ 600, 800 de mile pe oră."

Conform raportului, cînd OZN-ul s-a îndepărtat, farurile s-au aprins de la sine şi Saucedo a putut să pornească maşina cu uşurinţă. Cei doi bărbaţi şi-au continuat drumul către Whiteface, la 10 mile vest de Levelland şi, de la o cabină telefonică aflată acolo, l-au sunat pe agentul Fowler. Acesta şi-a închipuit că omul de la capătul firului trebuie să fi băut cam mult şi nu s-a mai gîndit la raport.

Considerată ca atare, mărturia unui şofer de camion inculţ şi înspăimîntat, oricît de sincer ar fi fost, are o credibilitate redusă. Dar o oră mai tîrziu, Fowler a primit un alt telefon, de data aceasta de la dl. W. din Whitharral. A aflat că acesta [W.] conducea automobilul la patru mile *est* de Levelland (direcţia în care dispăruse OZN-ul lui Saucedo), cînd a întîlnit un obiect strălucitor, în formă de ou, lung cam de 200 de picioare, stînd în mijlocul şoselei. Cînd W. s-a apropiat de el, motorul maşinii sale s-a oprit şi farurile s-au stins.

După părerea observatorului, obiectul era luminat asemenea unei firme mari cu neon şi arunca o lumină puternică asupra întregii zone. Observatorul a hotărît să coboare din maşină, dar, cînd a coborît, OZN-ul s-a înălţat şi, la o altitudine de aproximativ 200 de picioare, lumina sau strălucirea obiectului s-a stins complet. W. n-a mai avut nici o dificultate în pornirea maşinii.

Puţin mai tîrziu, Fowler a primit un al treilea telefon de la un alt bărbat din Whitharral, care se afla în momentul incidentului cam la 11 mile nord de Levelland. El a raportat postului de poliţie că întîlnise pe şosea un obiect strălucitor şi că atunci cînd s-a apropiat de el — cititorul poate termina singur fraza — motorul maşinii sale s-a oprit şi farurile s-au stins. Cînd obiectul s-a îndepărtat, puţin după aceea, totul a fost din nou în ordine.

Dar acesta nu a fost sfîrşitul. Potrivit unei declaraţii semnate, aflată în dosarele Proiectului Blue Book, în aceeaşi noapte de sîmbătă, din noiembrie, la cinci minute după miezul nopţii, un student de 19 ani din Texas Tech, mergînd cu maşina la circa 9 mile est de Levelland, a constatat că motorul începe să tuşească, acul ampermetrului a sărit pînă la „descărcat", revenind apoi la normal, şi motorul a început să se înece ca şi cum nu ar fi avut benzină. Automobilul a

mai mers puțin și s-a oprit; apoi farurile și-au micșorat lumina și după cîteva secunde s-au stins.

Zăpăcit de cele întîmplate, el a coborît din mașină și s-a uitat sub capotă, dar n-a găsit nimic în neregulă. Închizînd capota, s-a întors și atunci a observat prima oară un obiect de formă ovală, cu baza plată, stînd pe șosea în fața lui. I-a apreciat lungimea cam la 125 de picioare; strălucea cu o lumină verde-albăstruie. El a mai declarat că obiectul părea să fie făcut dintr-un metal asemănător aluminiului, dar fără vreun semn distinctiv, sau alte detalii vizibile. Înspăimîntat, s-a urcat în mașină și a încercat cu disperare, dar zadarnic, să o facă să pornească.

Resemnat, a stat și a privit timp de mai multe minute obiectul care se afla în fața sa pe șosea (n-a declarat la ce distanță), sperînd că va apare o altă mașină. Dar n-a venit nici una. În sfîrșit, OZN-ul s-a ridicat în aer, „aproape vertical", și a dispărut „într-o clipită". După aceea, mașina a funcționat din nou perfect.

„Apoi m-am îndreptat spre casă, foarte încet — continuă declarația — și nu am spus nimănui despre ce am văzut, pînă cînd părinții mei nu s-au înapoiat din excursia de la sfîrșitul săptămînii... temîndu-mă de ridicol. Ei m-au convins că trebuie să raportez acest lucru și am raportat deci șerifului pe la 1 și 30 P.M., duminică 3 noiembrie."

La cincisprezece minute după miezul nopții, Fowler a primit încă un telefon, de la un bărbat care vorbea dintr-o cabină telefonică de lîngă Whitharral. Acest observator a raportat întîlnirea sa cu un obiect straniu, cam la 9 mile nord de Levelland. Din nou, obiectul luminos se afla pe un drum de pămînt și, cînd mașina s-a apropiat de el, farurile s-au stins, iar motorul s-a oprit. Curînd, obiectul s-a înălțat vertical, foarte repede și, cînd a ajuns cam la 300 de picioare, luminile *lui* s-au micșorat și el a dispărut. Așa cum se așteaptă cititorul, în acest moment farurile s-au reaprins și mașina a pornit fără nici o dificultate.

Agentul Fowler a înțeles, în sfîrșit, că se întîmplă ceva ciudat și i-a informat pe șerif și pe colegii săi de serviciu, dintre care cîțiva au plecat să cerceteze. Doi din ei au raportat lumini strălucitoare, văzute doar cîteva secunde, dar n-au întîlnit nimic care să le oprească mașinile.

La 12 și 45 a.m., un alt martor solitar — am trecut peste hotărîrea mea de a folosi numai cazuri cu mai mulți martori, pentru că martori izolați au observat, din puncte dife-

rite (dar apropiate) cam același eveniment sau obiect, având aceleași efecte fizice — mergînd cu mașina chiar la vest de Levelland, deci în zona unde, cu două ore mai devreme, avusese loc observația lui Saucedo, a văzut ceva care arăta ca o mare minge de foc portocalie, la o distanță de peste o milă. Apoi mingea s-a apropiat și a aterizat ușor pe șosea, cam la un sfert de milă în fața observatorului. Ea acoperea partea asfaltată a șoselei.

Martorul a raportat că motorul camionului pe care-l conducea s-a defectat și farurile s-au stins. În acest timp, obiectul stătea acolo, pe șosea, în fața lui, fiind destul de strălucitor ca să lumineze cabina camionului. Cam peste un minut, a raportat observatorul, obiectul s-a înălțat vertical — și, desigur, lucrurile au intrat în normal. Această întîlnire n-a fost comunicată telefonic, atunci, agentului Fowler, ci a fost raportată a doua zi. Un aspect poate semnificativ pentru un proces încă necunoscut nu este exclus să rezide în faptul raportat de observator că, atunci cînd a aterizat, OZN-ul și-a schimbat culoarea din roșu-portocaliu în verde-albăstrui, dar cînd s-a înălțat a devenit din nou roșu-portocaliu. Și este poate interesant de observat că obiectul, sau obiectele, aterizează întotdeauna pe asfalt, cu excepția unui caz, cînd s-a așezat pe un drum de pămînt.

Dar asta nu e totul. La ora 1 și 15 a.m., agentul Fowler a primit un alt telefon, de data aceasta de la conducătorul înspăimîntat al unui camion din Waco, Texas, care se afla chiar la nord-est de Levelland, pe „Oklahoma Flat Road"*. Omul i-a spus lui Fowler că motorul și farurile i s-au stins brusc, cînd s-a apropiat cam la 200 de picioare de un obiect strălucitor, în formă de ou. El a relatat că acesta scînteia intermitent „ca o reclamă de neon" și că avea o lungime de vreo 200 de picioare. El a raportat că, atunci cînd a coborît din camion, OZN-ul a țîșnit în sus cu un uruit și s-a îndepărtat vertiginos.

Agentul Fowler a declarat că martorul era extrem de agitat din cauza întîlnirii sale de aproape. Motorul și farurile camionului au funcționat perfect după plecarea obiectului.

În acest timp, mai multe mașini de poliție căutau obiectul raportat. Șeriful Clem și adjunctul său Pat McCulloch erau ținuți la curent de Fowler, pe cînd patrulau în zona aceea.

---

* Șoseaua plată din Oklahoma (N.T.)

La 1 și 30 a.m., în timp ce mergeau pe Oklahoma Flat Road, la 4 sau 5 mile de Levelland, cei doi bărbați au observat o lumină ovală, „arătînd ca un apus de soare roșu-strălucitor de-a curmezișul șoselei", cam la 300—400 de iarzi la sud de mașina lor. „Obiectul a luminat întregul asfalt din fața noastră, cam două secunde" a spus Clem.

Agenții Lee Hargrove și Floyd Gavin se aflau la cîteva mile în urmă. În declarația sa semnată, Hargrove a afirmat:

„Mergeam cu mașina spre sud, pe un drum nemarcat, cunoscut ca Oklahoma Highway, și eram în căutarea unui obiect neidentificat raportat la Departamentul de Poliție din Levelland... Am văzut o bizară fulgerare de lumină, care părea să se afle pe șosea, la aproximativ o milă, sau o milă și jumătate... Lumina înainta de la est spre vest și părea să fie aproape de sol."

Polițistul Lloyd Ballen din Anton, Texas, a raportat de asemeni că a văzut obiectul, deși declarația sa se rezuma la atît: „Mergea așa de repede, încît părea doar o rază de lumină, deplasîndu-se de la est spre vest".

Nici una din mașinile polițiștilor nu a avut de suferit, însă căpitanul de pompieri Ray Jones din Levelland, care căuta și el OZN-ul, a declarat că lumina farurilor mașinii sale a slăbit și motorul a început să funcționeze neregulat, dar nu s-a oprit, exact cînd el a observat o „fîșie de lumină" la nord de Oklahoma Flat.

Agentul Fowler a raportat că la postul de poliție au fost înregistrate în total 15 chemări telefonice în direct legătura cu OZN-ul și a adăugat că „toți cei care telefonau erau foarte agitați".

Potrivit teoriei probabilităților, a atribui unei coincidențe cele șapte cazuri de nefuncționare a unor mașini diferite și de revenire rapidă și automată la normal, după trecerea straniei nave iluminate, în răstimpul a circa două ore, este ceva în afara universului statistic — dacă rapoartele sînt într-adevăr independente unele de altele (și ele sînt independente, conform testelor aplicate de noi cu multă conștiinciozitate).

Să presupunem că încercăm să atribuim cele întîmplate unei isterii de masă, deși aceasta nu are cum să oprească motoarele, să stingă farurile și aparatele de radio. Observatorii n-aveau nici o legătură între ei, dacă nu cumva ascultau toți, în același timp, un post de radio local care transmitea

ştirea.* (Nici un investigator n-a cercetat vreodată importanta problemă dacă posturile de radio au fost informate şi dacă au transmis rapoartele.) Noi ştim că la început agentul Fowler n-a acordat credit rapoartelor şi este improbabil ca el să fi informat aproape imediat postul local. Să presupunem totuşi că el, sau altcineva, a făcut acest lucru şi că radiourile tuturor maşinilor prindeau acest post anume. Chiar şi atunci ar fi necesară o explicaţie pentru efectele fizice raportate, fără de cazul cînd le atribuim pur şi simplu unor născociri, mai degrabă decît isteriei.

Ar fi fost necesară atunci o reacţie rapidă a Proiectului Blue Book, o investigaţie serioasă şi aprofundată. Căpitanul Gregory, care conducea Blue Book, m-a chemat la telefon, dar, avînd în acele momente responsabilitatea urmăririi noului satelit sovietic, eram tot timpul la datorie şi, deci, n-am putut să mă ocup de acest caz. Nu mă mîndresc deloc astăzi că m-am grăbit să fiu de acord cu căpitanul Gregory, care a socotit că era vorba de un „fulger globular", pornind de la informaţia că o furtună electrică bîntuia în acel timp în zona Levelland. S-a dovedit, într-adevăr, că nu aceasta era situaţia. Observatorii au raportat cer acoperit şi ceaţă, dar nu fulgere. Mai mult, dacă m-aş fi gîndit cît de cît la acest lucru, mi-aş fi dat seama de absenţa oricărei dovezi că fulgerul globular poate opri motoarele şi stinge farurile.

Mi s-a spus că investigaţia Proiectului Blue Book a constat în apariţia unui bărbat în haine civile în biroul şerifului, la 5 noiembrie, pe la ora 11,45; el a făcut două excursii cu maşina în timpul zilei, apoi i-a spus şerifului Clem că a terminat.

Reporterul unui ziar a declarat ulterior că îl recunoscuse pe investigator şi-l identificase ca fiind un sergent al Forţelor Aeriene.**

Oricum, Blue Book a fost supus unei puternice presiuni. În memoriul datat 4 decembrie 1957, căpitanul Gregory s-a plîns că „... în urma presiunilor presei şi ale publicului ... secretarul adjunct al Apărării a cerut ca ATIC să furnizeze

---

* Corespondenţa cu oficialităţile din districtul Levelland a arătat că astfel de contacte prin radio nu au avut loc în perioada respectivă. (N.A.)

** „Sun-News", Levelland, 6 şi 7 noiembrie 1957 (N.A.)

imediat presei o analiză preliminară... o cerere foarte dificilă, avînd în vedere datele limitate".*

Acțiunea asupra automobilelor pe șosele este doar unul din efectele fizice raportate în această categorie de întîlniri de aproape. Există, de asemeni, efecte raportate care pot fi și fotografiate — asupra unor plante și copaci.** Mulți martori au raportat paralizii temporare ale membrelor, cînd întîlnirile au fost foarte apropiate.

Au fost catalogate peste 300 de cazuri de „zone circulare pîrjolite și pustiite" și „urme de aterizare" asociate adesea cu observarea de aproape a unor OZN-uri. Asemeni celorlalte cazuri OZN, și acestea au fost raportate din multe părți ale lumii, existența unui model precis fiind evidentă. Prototipul se desenează cu limpezime, chiar dacă examinăm numai cîteva cazuri. Este caracteristic, în aceste cazuri, că un OZN, semănînd în multe privințe cu cele din prima sau a doua categorie pe care le-am descris, este văzut aterizînd sau planînd aproape de sol. După plecarea lui, martorul găsește o urmă circulară pe sol — uneori un cerc aproape perfect — care, după cum se susține invariabil, nu se afla înainte acolo. Dintre cazurile de acest fel catalogate pînă acum de Phillips, 65% s-au petrecut noaptea. Dacă vrem să examinăm numai cazurile cu mai mulți martori din catalogul lui Phillips, potrivit metodei noastre obișnuite, trebuie să renunțăm la două treimi din ele. Rămîn aproape 100 de cazuri și martorii raportează că în trei sferturi din ele OZN-ul a fost văzut pe sol, iar în aproape o cincime — la nivelul vîrfului copacilor. Aproape în toate cazurile cu mai mulți martori, OZN-ul este văzut *pe* sau *lîngă* locul urmei descoperite mai tîrziu.

În aceste cazuri selectate, printre martori se află persoane cu pregătire tehnică — medic, pilot, inginer, căpitan de vas,

---

* Sînt recunoscător Comitetului național de investigare a fenomenelor aeriene (NICAP) pentru materialul suplimentar față de arhiva Blue Book, strîns de James Lee din Abilene, Texas, care a anchetat personal incidentele din Levelland. El a semnalat un raport care relata că două combine cerealiere, cu două motoare fiecare, care se aflau în stare de funcționare la Petit, Texas (la aproximativ 15 mile nord-vest de Levelland) au fost scoase din funcțiune la trecerea unui OZN strălucitor. (N.A.)

** Sînt îndatorat lui Ted Phillips, Jr., un asiduu investigator independent, cu care am lucrat îndeaproape. El s-a specializat în înregistrarea, catalogarea și cercetarea acestui aspect relativ limitat, dar foarte important, al subiectului; multe din cazurile folosite în acest capitol provin din dosarele sale. (N.A.)

supraveghetor de mină — precum şi un fermier, un muncitor, un preot, un poliţist aflat în patrulare etc.

Urmele de pe sol sînt descoperite aproape imediat în cazurile diurne şi în dimineaţa următoare în cele mai multe cazuri nocturne. O curiozitate firească îndreaptă paşii martorilor spre locul de aterizare şi ei găsesc acolo, de obicei, o urmă care corespunde cu modelul general: fie o zonă circulară supusă în mod uniform unei presiuni, arsă sau uscată, fie un inel al cărui diametru exterior poate fi de 30 de picioare sau mai mult, dar a cărui grosime este de 1 pînă la 3 picioare (adică diametrul interior şi cel exterior al inelului diferă prin această cifră, în timp ce inelul în sine poate fi mai mare). Mărimea diametrului cea mai des raportată este de 20—30 de picioare. Se raportează că aproape peste tot inelele persistă săptămîni, luni, uneori ani, şi că interiorul inelului, sau uneori întregul cerc rămîne pentru un anotimp sau două neroditor.

Problema esenţială este de a stabili dacă a existat într-adevăr o legătură între apariţia unui OZN şi urmele de pe sol sau, cîteodată, vîrfurile rupte ori arse ale copacilor. Cum era de aşteptat, tendinţa a fost de a exclude din sfera ştiinţei inelele şi urmele de aterizare, atribuindu-le unor farse, sau unor cauze naturale, lăsînd astfel povara investigaţiei pe umerii cîtorva anchetatori particulari, ca Ted Phillips.

Trebuie să fim atenţi să nu confundăm aceste „inele ale întîlnirilor de aproape" cu aşa-numitele „inele ale zînelor", care nu sînt altceva decît o proliferare de ciuperci; pornind dintr-un punct central, ciupercile se extind într-un cerc care se lărgeşte mereu. Dar după cîte ştiu, nici o ciupercă nu poate arde, pîrjoli sau înnegri frunzele, după cum nu le poate face să pară că au fost supuse unei temperaturi ridicate venind de sus.

Revenind la metoda noastră de a prezenta prototipul cu ajutorul rezumatelor unor cazuri individuale alese, începem cu unul investigat şi de Phillips şi de mine. Această observaţie a avut loc în Iowa, în iulie 1969. Două adolescente au declarat că au fost foarte înspăimîntate într-o seară, tîrziu, cînd, privind pe fereastra dormitorului lor de la o fermă, au văzut „tradiţionala" navă luminată îndepărtîndu-se în zbor planat de fermă, cu un sunet asemănător celui produs de avioanele cu reacţie (vezi Anexa 1, ÎA II-12). Tatăl uneia din fete, un fermier, tocmai fusese pe cîmpul pe care voia să semene soia şi găsise totul în ordine.

Curînd după observaţia OZN, a plouat uşor şi fermierul a ieşit dis-de-dimineaţă ca să verifice dacă ploaia fusese destul de serioasă pentru a împiedica semănatul. Spre surpriza sa, el a găsit un cerc devastat de 40 de picioare în mijlocul cîmpului, unde nu fusese nimic cu mai puţin de o jumătate de zi înainte. Nu ştia cum să-şi explice acest fapt. Aflase de observaţia fetelor, dar n-o luase în serios, pînă cînd nu a văzut cum arăta cîmpul de soia. Locul unde fusese observat obiectul coincidea, în mare, cu poziţia cercului devastat.

Am vizitat ferma după cîteva săptămîni şi am văzut cu ochii mei zona circulară. Frunzele atîrnau veştejite pe tulpină, ca şi cum ar fi fost supuse unei călduri intense, dar tulpinile nu erau rupte sau îndoite şi nu era nici un fel de urmă pe sol. Totul apărea ca şi cum căldura sau agentul distrugător acţionase de sus şi de la mică distanţă, dar fără contact direct.

Fetele au raportat că obiectul care ar fi putut fi asociat cu cercul fusese observat la mică distanţă de fereastra lor, că apoi se îndreptase spre nord-vest (el venea de la sud; fetele priveau pe o fereastră dinspre nord şi cîmpul se afla la sud de casă, cam la o milă) şi dispăruse, lăsînd doar o lumină portocalie pe cer. Potrivit raportului, se rotea în jurul propriei sale axe în sens opus acelor ceasornicului şi avea forma unui castron puţin adînc, răsturnat, cu un fund curbat.

Avea o culoare metalică, neagră-cenuşie, cu o fîşie circulară de lumină roşie-portocalie cam la două treimi din distanţa de la bază de vîrf. Forma obiectului era revelată de lumina portocalie. Nu erau vizibile protuberanţe şi nici lumini izolate — doar fîşia de lumină portocalie. Diametrul lui era de 3 sau 4 ori cît cel al Lunii şi una dintre fete credea că obiectul avea mărimea unui automobil văzut la aceeaşi distanţă.

Temîndu-se de urmările posibile ale publicităţii, fermierul nu mi-a îngăduit să stau de vorbă cu cele două fete, dar a fost întru totul de acord să-mi arate cercul şi să răspundă la întrebări. El dorea să nu i se facă publicitate şi nu a încercat să obţină vreun profit; mi-a lăsat impresia că, dacă toată povestea ar fi fost o şarlatanie, ar fi fost greu de găsit vreun motiv plauzibil pentru care el ar fi distrus o porţiune din cîmp (cu ce mijloace?) în absenţa oricărei dorinţi de publicitate sau de cîştig bănesc.

S-a raportat adesea, dar rareori minuţios documentat, că, imediat după o întîlnire de aproape, ramurile din vîrful co-

pacilor au fost găsite rupte şi frunzele ofilite. Iată încă un domeniu fertil pentru investigaţie. Am aflat despre un astfel de caz datorită amabilităţii Dr. Peter Millman, de la National Research Council of Canada*, deşi nu l-a investigat el însuşi. Raportul de investigaţie provenea de la Departamentul Apărării Naţionale. Iată un extras din raportul asupra observaţiei care a avut loc lîngă malul unui lac, în nordul lui Ontario, la 18 iunie 1967 (vezi Anexa 1, ÎA II-18):

„In timp ce se întorceau acasă cu barca dintr-o vizită făcută vecinilor [cu doi martori] au observat un obiect strălucitor planînd la vreo 50 de picioare deasupra copacilor, la o distanţă de circa jumătate de milă. S-au îndreptat către obiect ca să-l observe mai de aproape, cînd, deodată, obiectul a coborît spre barcă în mare viteză. Dl. G. a bătut rapid în retragere, folosind întreaga putere de 75 de cai a motorului ca să ajungă la ţărm şi să coboare din barcă. Obiectul a revenit la poziţia iniţială, continuînd să planeze. [Martorii] au urcat în barcă şi au încercat să se înapoieze la vecinii de unde abia plecaseră, dar obiectul a părut din nou că efectuează o coborîre spre barcă. Barca a fost imediat trasă la ţărm, iar domnul şi doamna G. au alergat la locuinţa d-lui G. [un altul] şi au trezit toată lumea din casă. Obiectul a planat 10—15 minute şi apoi a dispărut rapid către nord-vest... Nu s-a auzit nici un zgomot... nu bătea vîntul, dar dl. G. a afirmat că vîrfurile copacilor s-au mişcat puternic în timp ce obiectul a efectuat cele două coborîri."

Citat din raportul oficial:

„Obiectul a fost descris ca fiind oval, cu o uşoară ridicătură în partea superioară, ca un baldachin. Culoarea era strălucitoare... metalică şi sticloasă. Nu se vedeau lumini, doar vîrfurile copacilor păreau că lucesc, albe, cînd obiectul a efectuat cele două coborîri către barcă. Obiectul s-a înclinat la coborîre, dar a părut că se înalţă în poziţie orizontală şi zbura orizontal cînd a dispărut. Obiectul se vedea foarte clar cu ochiul liber, deoarece reflecta lumina Lunii. Dl. G. [a apreciat] dimensiunile la aproximativ 25—30 de picioare lăţime şi aproximativ 10—15 picioare grosime maximă. În timp ce dispărea, obiectul a căpătat o nuanţă portocalie. N-au fost semnalate zgomote, nici de observatori, nici de cei care locuiau în două căsuţe, la mai puţin de un sfert de milă de locul unde, după cum se pretinde, plana obiectul. Unul dintre

* Consiliul naţional de cercetări din Canada (N.T.)

aceştia din urmă... a menţionat că asculta în acel timp la radioul său cu tranzistori postul CKRC pe 630 Kcs* cînd au început să se audă paraziţi atît de puternici, încît audiţia n-a mai fost posibilă. A privit pe fereastră... crezînd că s-a dezlănţuit vreo furtună cu descărcări electrice prin împrejurimi, dar cerul era senin. Radioul a fost verificat şi găsit în bună stare... Nici unul dintre martori nu a consumat alcool în seara observaţiei. Dl. G. are vederea bună, nu are nevoie de ochelari. Cîteva mostre de ramuri cu frunze veştejite au fost trimise la Winnipeg pentru analize."

Ultima frază se referă la inexplicabila acţiune asupra vîrfurilor copacilor, pe care observatorii o asociază cu apariţia OZN-ului. Raportul sună astfel:

„Department of Forestry and Rural Development** informează că nu poate să explice cauzele cărora li se datoreşte ofilirea frunzelor a trei tipuri diferite de copaci: mesteacăn, alun şi cireş, examinate în zona din care fuseseră luate monstrele pentru analiză. Nu există nici o urmă de mălură sau insecte distrugătoare. Sînt vătămaţi mai mulţi copaci, dar nu într-o anumită ordine şi mai ales la vîrf. Specialiştii în silvicultură afirmă că pricina ar putea fi căldura, deşi nici o altă dovadă [obişnuită] nu susţine această ipoteză."

Dr. Millman consideră că lumina era aproape sigur planeta Venus, care, într-adevăr, apunea în nord-vest în momentul acela. Dar aici am ajuns la punctul central al întregii probleme OZN. Nimeni nu şi-a bătut capul să afle, în acest caz, în ce direcţie priveau observatorii la început şi nimeni nu şi-a dat osteneala să-i întrebe dacă au văzut în acelaşi timp pe Venus şi lumina. Desigur, ne-am putea întreba cum e posibil ca două persoane cu o stabilitate psihică verificată să aibă halucinaţii pînă într-atît, încît să creadă că Venus a efectuat două coborîri rapide către barca lor, făcîndu-i să recurgă la viteza maximă pentru a fugi. Aceasta este o altă chestiune care ar fi trebuit să fie cercetată mai aprofundat.

Putem adăuga caz după caz pentru a construi prototipul, dar nu ne-ar fi de mare folos. Se pare că nu există o diferenţă fundamentală între cazurile de întîlniri de aproape în care se constată efecte fizice şi cele în care nu se constată: în ambele categorii sînt necesare informaţii mai amănunţite.

---

* Kilocicli (N.T.)

** Departamentul pentru dezvoltarea rurală şi a pădurilor (N.T.)

Poate că e de ajuns ca, în final, să relatăm succint încă trei cazuri:

„Doamna J... a fost atrasă la fereastră de ceea ce i se părea că ar fi farurile de aterizare ale unui avion. Lumina era extrem de strălucitoare și părea să cadă drept asupra curții... Temîndu-se că luminile erau farurile de aterizare ale unui avion care se prăbușea drept asupra casei, ea a ieșit în grabă cu cele trei fete ale sale, în curte, departe de luminile care se apropiau și care se contopiseră într-o singură lumină de un alb intens, uriașă și strălucitoare. Cele patru martore înspăimîntate stăteau în curte... uitîndu-se cum lumina cobora în linie dreaptă spre casă, înălțîndu-se apoi brusc mai multe sute de picioare, luminînd un pîlc de brazi care mărginea curtea, coborînd dincolo de copacii înalți și atingînd pămîntul. Lumina intensă scălda întreaga zonă, inclusiv o latură a casei și curtea... Obiectul a fost de asemeni observat [după cum s-a raportat] de un ofițer dintr-o patrulă de frontieră, care fusese avertizat prin radio. El a fost «deranjat» după cît se pare de același obiect, care se afla destul de jos, așa că ofițerul a oprit mașina, a coborît și l-a observat depărtîndu-se pînă cînd l-a pierdut din vedere. Cele patru martore [împreună] și ofițerul au făcut aceeași descriere a obiectului: diametrul de circa 30 de picioare, ușor boltit în partea de sus, silențios, emițînd o lumină albă foarte intensă.

Obiectul a rămas pe sol cîteva minute și apoi s-a înălțat aproape vertical, cu mare viteză, și a dispărut spre nord-est. În locul unde aterizase, pe stratul de zăpadă de aproximativ 16 inci era o amprentă circulară cu un diametru cam de 10—12 picioare și pămîntul de sub zăpada topită părea calcinat. Au fost descoperite urme ovale lungi de 8 inci și la distanța de 8 inci una de alta, înșiruite pe un singur rînd de la locul aterizării la un pîlc de brazi, unde dispăreau. O lună mai tîrziu, pe suprafața circulară se vedeau încă semnele aterizării."

Nu m-am ocupat personal de acest caz (vezi Anexa 1, ÎA II-21), dar l-am inclus deoarece corespunde tipului și pentru că a fost investigat de un cercetător OZN competent.*

Un alt caz ne duce în provincia Quebec, Canada, unde la 11 mai 1969 (vezi Anexa 1, ÎA II-22), M. Chaput, muncitor la o fabrică de celuloză, a fost trezit, la ferma sa de zece acri, la ora 2 noaptea, de lătratul cîinelui. Privind afară, a văzut, după cum menționează raportul unui cercetător OZN canadian experimentat, o sursă de lumină intensă ilu-

* Bernier, editor al publicației „OZN-Info", Seattle, Washington, 12 februarie 1966 (N.A.)

minîndu-i cîmpul, cam la 600 de picioare depărtare. Era atît de puternică, încît lumina toată zona învecinată, inclusiv casa. El a ieşit afară şi a putut să-şi vadă umbra proiectată pe peretele casei. Cînd a fost interogat, Chaput a spus că, după părerea lui, lumina nu putea fi la mai mult de 15 picioare deasupra solului. Apoi lumina a dispărut, dar el a putut auzi un zgomot ca un fel de sforăit, care se îndepărta.

A doua zi, s-a dus la locul incidentului cu unul din fiii săi, un adolescent, şi cu un copil mai mic şi a găsit nu numai o urmă circulară de tip „tradiţional", ci şi „trei adîncituri circulare aflate la aceeaşi distanţă una de alta şi închipuind cele trei vîrfuri ale unui triunghi cu o adîncitură dreptunghiulară adîncă de 1 pînă la 2 inci" lîngă mijlocul bazei triunghiului. Anchetatorul presupune că cele trei adîncituri egal depărtate ar fi putut fi provocate de picioarele sau patinele de aterizare, iar adîncitura dreptunghiulară de o trapă care s-a deschis în jos, apăsînd solul cu o forţă foarte mare.

Lăsînd la o parte explicaţiile, rămîne faptul că acesta este încă unul din cele mai mult de 300 de cazuri catalogate de urme pe sol asociate — conform rapoartelor — cu observaţii foarte de aproape ale OZN-urilor. Ele constituie o problemă care pasionează şi decepţionează în acelaşi timp; decepţionează deoarece, pentru a încerca să o rezolvăm, ar fi necesare mult mai multe date decît cele de care dispunem în prezent, deşi modelul care reiese din rapoartele provenind din lumea întreagă pare, în linii mari, destul de bine definit.

Un ultim caz, cu care de asemeni nu am nici o legătură, dar care este inclus în dosarul Blue Book şi apreciat ca „farsă", a fost transmis, pe cît se pare, de un ataşat aero de la Paris; acesta, la rîndul său, a fost se pare incitat de o scrisoare adresată lui prin intermediul locţiitorului şefului Statului major al Informaţiilor, de la Cartierul General al U.S. Air Force. Scrisoarea conţinea următoarea declaraţie:

„Deşi nu se dă crezare acestui raport, experienţa anterioară cu incidente de acest fel cere ca arhiva Forţelor Aeriene ale Statelor Unite să indice că a fost iniţiată o acţiune oficială, în eventualitatea în care oficialităţile sau publicul ar pune întrebări cu privire la acest incident."

Incidentul în sine se referă la o observaţie care a avut loc la 14 aprilie 1957, la Vins sur Caramy, Franţa. Dacă este scos din contextul celorlalte cazuri de întîlniri de aproa-

pe, el pare desigur bizar şi trebuie să i se atribuie un înalt grad de stranietate. Am putea chiar să fim tentaţi să scuzăm atitudinea autorului comentariului Forţelor Aeriene, căpitanul G. T. Gregory, pe atunci şef al proiectului Blue Book. Dar incidentul *nu poate* fi scos din context. El este doar unul din sutele de cazuri de întîlniri de aproape raportate. Dacă folosim tehnica de la „pavilionul de tir sportiv", unde trebuie să apeşi pe trăgaci cînd raţa vine în bătaia puştii, considerînd fiecare caz OZN izolat, fără a lua în seamă legătura lui cu cazurile similare, e relativ uşor să-l respingem pe fiecare în parte, ca fiind neinteresant şi lipsit de sens. Este cu totul altceva cînd devii conştient de prezenţa nu doar a unei raţe într-un anumit moment, ci de aceea a întregului cîrd apărînd în formaţie.

Iată o prezentare succintă a cazului însuşi. Conform raportului, o navă ciudată, metalică, de forma unui titirez, înaltă cam de 5 picioare, a aterizat pe un drum, cam la 300 de picioare de două ţărănci în vîrstă. Îndată ce a aterizat, s-a auzit un huruit asurzitor provenind de la un indicator rutier de metal situat la 15—20 de picioare de locul aterizării. Indicatorul începuse să vibreze violent.

Strigătele femeilor şi zgomotul indicatorului au fost auzite de un bărbat care se afla la o distanţă de circa 1000 de picioare. Crezînd că e vorba de un accident, el a alergat repede într-acolo. A sosit la timp ca să vadă „titirezul" făcînd un salt de pe drum, la o înălţime de aproximativ 20 de picioare, virînd şi aterizînd a doua oară, de data aceasta pe un alt drum, care se desprindea din primul.

În timp ce vira, a zburat pe deasupra unui al doilea indicator rutier şi acesta a vibrat la fel de violent, ca şi cum ar fi fost supus unor „şocuri violente, repetate într-o cadenţă rapidă". Totuşi, nava propriu-zisă n-a emis nici un sunet. Ea nu a mai trecut şi pe lîngă un al treilea indicator (probabil tot metalic). Acest fapt capătă importanţă dacă acceptăm mărturia ofiţerilor poliţiei locale care, împreună cu investigatorul, au plasat, conform raportului, o busolă lîngă cele două indicatoare care vibraseră şi au constatat o deviaţie de circa 15 grade. Aşezată lîngă Renaultul în care veniseră, busola a indicat o deviaţie de numai 4 grade, dar nu s-a înregistrat nici o deviaţie lîngă indicatorul care nu vibrase.

Blue Book a etichetat acest caz drept o mistificare fără nici o dovadă, socotind probabil că nu putea fi altceva. To-

tuşi, adjutantul jandarmeriei franceze din regiunea respectivă a garantat integritatea morală a martorilor. „El a afirmat imediat nu numai că martorii sînt de bună-credinţă, dar şi că sînt mai presus de orice bănuială de mistificare".

Dacă se caută o explicaţie „naturală" pentru acest caz, eu aş sugera o explicaţie pur meteorologică mai degrabă decît o mistificare. S-ar putea susţine, deşi eu n-o fac, că un vîrtej de praf de forma unui titirez şi avînd un aspect metalic a făcut să vibreze indicatoarele, şi-a ales locul de „aterizare" de fiecare dată pe un alt drum şi a „magnetizat" indicatoarele rutiere.[8]

Deoarece nu i-am interogat eu însumi pe observatori, pot să-mi întemeiez opinia doar pe raportul investigatorului francez (el pare să fi făcut o anchetă bună, după cum reiese din lectura întregului raport). Dar un vîrtej de praf pur şi simplu nu se potriveşte cu faptele raportate.

Acesta este unul din puţinele cazuri pe care le-am inclus în carte fără să fi fost implicat în nici un fel. Poate că cititorul va dori să-l excludă din rîndul celorlalte dovezi, socotindu-l doar o ilustrare a atitudinii oficiale faţă de fenomenul OZN. Însă cazul se înscrie perfect printre celelalte.

Prototipul întîlnirii de aproape de-al doilea tip se conturează limpede din cazurile alese şi prezentate, dar cititorul şi eu însumi avem motive să fim nemulţumiţi că nu ne stă la îndemînă o cantitate mai mare de date. Poate că gradul de stranietate al acestor cazuri este atît de mare, încît ele, literalmente, nu îngăduie o descriere traductibilă în termenii cantitativi folosiţi de fizică şi astronomie. Vom întîlni însă şi o categorie încă mai impresionantă în ceea ce priveşte stranietatea: întîlnirile de aproape de-al treilea tip.

10

Întîlniri de aproape de-al treilea tip

Eu ... am făcut semn cu mîna. Spre surprinderea noastră, silueta [din OZN] a făcut acelaşi lucru ... Toţi băieţii din misiune au scos o exclamaţie de uimire ...

Din raportul pastorului Gill asupra observaţiei de la Boainai, Papua, Noua Guinee

Am ajuns acum la cel mai bizar şi aparent incredibil aspect al întregului fenomen OZN. Ca să fiu sincer, l-aş omite bucuros, dacă asta n-ar însemna o încălcare a onestităţii ştiinţifice, întrucît este vorba despre întîlnirile de aproape de-al treilea tip, acelea în care se raportează prezenţa unor creaturi animate. (Spun „animate" mai degrabă decît „vii" ca să nu elimin posibilitatea prezenţei unor roboţi, sau a orice altceva în afara unor făpturi „în carne şi oase".) Aceste creaturi au fost numite „ocupanţi", „umanoizi", „ozenauţi", sau chiar „ozenosapiens".

Din păcate, nu poţi omite unele date pur şi simplu pentru că nu-ţi sînt pe plac, sau nu concordă cu noţiunile tale preconcepute. Noi ne împiedicăm de rapoartele despre ocupanţi, deşi putem fi dispuşi să cercetăm cu atenţie rapoartele asupra altor întîlniri OZN. De ce? În acest „festival al absurdului", cum a denumit Aimé Michel acest aspect al fenomenului OZN, de ce un raport despre o maşină oprită pe şosea de o lumină orbitoare, provenită de la o navă necunoscută, ar fi diferit, în ceea ce priveşte esenţa stranietăţii sau absurdului, de un raport despre o navă din care coboară două sau trei mici creaturi animate?

Deşi nu există o motivaţie logică, mărturisesc totuşi că împărtăşesc această prejudecată greu de explicat. Să fie confruntarea la nivelul materiei animate cea care ne face să simţim o astfel de tulburare şi chiar repulsie? Poate că atîta vreme cît propria noastră raţiune cercetează raportul asupra unei maşini, fie ea oricît de stranie, într-o asemenea confruntare ne simţim oarecum superiori. Întîlnirile cu creaturi animate, deci, poate, cu o inteligenţă de un alt tip, dau o nouă dimensiune spaimei noastre atavice de necunoscut. Îşi face apariţia spectrul luptei pentru teritorii, al pierderii hegemoniei planetare — spaime care au rădăcini adînci.

Ne deranjează şi altceva: umanoizii par să fie capabili să respire aerul nostru şi să se adapteze cu destulă uşurinţă presiunii atmosferice şi gravitaţiei noastre. Asta pare a fi cu totul anormal, întrucît ar presupune că ei trebuie să vină de pe o planetă foarte asemănătoare cu a noastră. Să fie chiar planeta noastră? Dar cum? Sau sînt roboţi care nu au nevoie să se adapteze la mediul nostru?

Bunul nostru simţ nu acceptă nici măcar ideea existenţei umanoizilor şi asta duce la persiflare, ridicol şi glume pe seama omuleţilor verzi. Întregul concept OZN capătă astfel o proastă reputaţie. Poate că OZN-urile există, într-adevăr, spunem noi, dar umanoizii? Şi dacă aceştia sînt doar plăsmuiri ale imaginaţiei noastre, atunci aşa trebuie să fie şi obişnuitele OZN-uri. Dar ele sînt atestate de atît de mulţi martori demni de încredere, încît nu putem accepta că ar fi simple percepţii greşite. Sînt, atunci, *toţi* aceşti raportori ai OZN-urilor nişte oameni bolnavi? Dacă sînt, care le este boala? Sînt atinse toate aceste persoane de un „virus" straniu, care nu atacă persoanele „cu judecată"? Ciudată boală, atacînd oamenii din toate păturile sociale, indiferent de pregătire sau ocupaţie şi, o foarte scurtă perioadă de timp — uneori doar cîteva minute — făcîndu-i să se comporte într-un fel straniu şi să vadă „lucruri" ce sînt dezminţite de comportarea lor obişnuită şi de acţiunile pe care le întreprind în tot restul vieţii.

Sau umanoizii şi OZN-urile nu sînt decît semne ale unei „realităţi" paralele care, dintr-un motiv oarecare, se arată unora dintre noi pentru perioade foarte limitate? Dar care să fie această realitate? Ce filozof ar putea să răspundă?

Sînt multe astfel de întrebări şi multe relatări greu de înţeles. Întîlnirile în care se semnalează ocupanţi nu pot fi totuşi ignorate: ele sînt prea multe. Există o surprinzătoare şi foarte incitantă literatură pe tema umanoizilor. Într-un catalog întocmit de Jacques Vallée, care conţine 1247 cazuri de întîlniri de aproape, 750 sînt cele în care se relatează aterizarea unei nave. În mai mult de 300 dintre acestea, deci aproape 40%, s-a raportat că au fost văzuţi umanoizi în navă sau în preajma ei. În ambele categorii (aterizări cu sau fără umanoizi), aproximativ o treime au fost cazuri cu mai mulţi martori.*

Importanţa problemei umanoizilor n-ar reieşi niciodată în urma consultării arhivei Blue Book.** (Din miile de rapoarte primite de Forţele Aeriene, numai 48 raportau aterizări OZN şi numai în 12 din acestea figurau umanoizi — mă refer la anii ale căror dosare am putut să le consult.) În aceeaşi perioadă, au fost raportate, din diferite părţi ale lumii, 223 de apariţii de umanoizi.

Felul în care s-au comportat Forţele Aeriene în puţinele cazuri de aterizări şi în şi mai puţinele cazuri cu umanoizi

---

* Bowen, Charles, *The Humanoids*, Henry Regnery, Chicago; Vallée, Jacques, *Passport to Magonia*, Henry Regnery, Chicago; Bowen, Charles „Flying Saucer Review", Londra, acum în al 18-lea an de apariţie [„Revista farfuriilor zburătoare" continuă să apară şi astăzi — N.T.]; „Phénomènes Spatiaux" [„Fenomene spaţiale" — N.T.], Paris; şi „Lumières dans la nuit", Paris [Revista „Lumini în noapte" apare nu la Paris, ci la Le Chambon sur Lignon — N.T.] (N.A.)

** Aterizări OZN cu şi fără ocupanţi (cu excepţia anilor 1952, 1967, 1968, 1969 pentru care dosarele Blue Book sînt accesibile doar parţial — N.A.):

	Catalog Vallée	*Raportate Proiectului Blue Book*
Aterizări în Statele Unite	190	48
Aterizări în Statele Unite cu ocupanţi	65	12
Număr total de aterizări (în întreaga lume)	546	—
Număr total de aterizări cu ocupanţi (în întreaga lume)	223	—

Hartă executată de Josephine Clark
● Aterizări
● Aterizări cu ocupanți

DISTRIBUȚIA GEOGRAFICĂ A ÎNTÎLNIRILOR DE APROAPE DE AL TREILEA TIP, RAPORTATE

este el însuşi deosebit de semnificativ.* În ciuda concepţiei false, foarte larg răspîndite, potrivit căreia rapoartele OZN de acest fel se datorează unor halucinaţii, numai două din cele 48 de cazuri au fost atribuite halucinaţiilor. Şase au fost etichetate, ceva mai vag, drept „psihologice"; două drept „rapoarte pe care nu se poate conta", ceea ce în terminologia Blue Book înseamnă „nebun"; şase au fost considerate mistificări, fără justificări temeinice. Majoritatea au fost incluse în categoria „date insuficiente" — termen folosit de Blue Book cînd se vădea că ar fi prea dificil să se obţină date suplimentare.

În general, preocuparea de a duce cercetarea pînă la capăt în aceste cazuri a fost redusă sau inexistentă. În nouă cazuri de aterizare a unor nave necunoscute, nu s-a făcut nici o încercare de a obţine date suplimetare. Au fost atinse totuşi adevărate culmi de „aprecieri creatoare", punîndu-se faimosul caz Socorro, din New Mexico, pe seama unei balize şi încă mai faimosul caz Hill pe seama unei inversiuni radar, o apreciere deosebit de stupidă, dat fiind faptul că nu au existat observaţii radar în cazul respectiv, în acel moment al nopţii.

Putem, desigur, să ne întrebăm de ce au ajuns la Air Force numai 12 din cele 65 de cazuri raportate de întîlniri

* Evaluarea cazurilor de aterizare de către Proiectul Blue Book (N.A.):

	Numărul total de aterizări	*Aterizări cu ocupanţi*
Date insuficiente	8	1
Mistificări	4	2
Cazuri psihologice	4	2
Rapoarte fără garanţii de seriozitate	1	1
Baloane	1	0
Incendii	1	0
Avioane	2	0
Lumină la sol	2	2
Halucinaţii	1	1
Luna şi Venus	1	0
Meteor	1	0
Păsări	1	0
Sateliţi	1	0
Date inconsistente	1	0
Inversiuni radar	0	1
Neidentificate	7	2
TOTAL	36	12

de aproape de-al treilea tip și numai 48 din cele 190 de cazuri de aterizare. Presupun că multe cazuri de acest fel au „murit" la bazele aeriene locale, unde au fost raportate. După cum am văzut, metoda folosită în mod curent de Blue Book era de a considera „cazuri" numai incidentele transmise pe canalele oficiale ale Forțelor Aeriene. Deoarece aterizările și în special „omuleții verzi" nu erau luați în serios (de oficialități), probabil că ofițerii responsabili de la bazele locale au considerat că nu e înțelept să transmită informații „absurde".

E greu să aduc dovezi în sprijinul acestei supoziții. Știm totuși, din surse independente, că s-au raportat aterizări OZN la bazele Forțelor Aeriene Blaine (12 iunie 1965) și Cannon, New Mexico (18 mai 1954) și la baza Deerwood Nike (29 septembrie 1957). Nici unul din aceste cazuri n-a fost transmis la Blue Book și, dacă nu au fost transmise observații care au avut loc chiar la bazele aeriene și militare, este foarte probabil că rapoartele asupra unor aterizări — și în special cazurile cu ocupanți — comunicate telefonic bazelor aeriene de către un civil au fost considerate ca provenind de la un „smintit" și, deci, nedemne de a trece prin canalele militare. Pentru Blue Book, un astfel de caz era considerat rezolvat la nivel local.

In întreaga perioadă în care am fost consultant al Proiectului Blue Book, mi s-a cerut să cercetez doar două cazuri de aterizări: cazul Socorro, New Mexico, cu umanoizi (vezi Anexa 1, IA III-1) și cazul Dexter, Michigan, o aterizare raportată doar de două din multele persoane implicate. Am considerat cazul Socorro extrem de convingător și cazul Michigan cît se poate de neconvingător, deși cel de-al doilea s-a bucurat de o publicitate mai mare. Aș putea renunța deci cu ușurință la această categorie bizară, pe considerentul că am hotărît să mă refer doar la cazurile în care am fost implicat personal, o regulă pe care am respectat-o aproape fără excepție cu privire la celelalte cinci categorii OZN. Totuși, în ciuda lipsei unor experiențe personale pe tărîmul întîlnirilor de aproape de-al treilea tip, mă simt obligat să atrag atenția spre ceea ce s-a raportat, din lumea întreagă, în legătură cu această categorie. Voi recomanda dealtfel cititorului numeroasele relatări din publicațiile OZN de un nivel mai ridicat pe care le-am amintit, și două cărți consacrate în întregime acestui subiect: *The Humanoids* (editată

de Charles Bowen) și *Passport to Magonia* (de Jacques Vallée).

Cititorul va descoperi singur că există o foarte mare asemănare între rapoartele din toată lumea asupra cazurilor cu ocupanți. El va afla că acestea sînt asemănătoare nu numai în ceea ce privește descrierea înfățișării umanoizilor, dar și în raportarea comportamentului lor. El și-i va imagina pe ocupanți, potrivit rapoartelor, adunînd mostre de pămînt și de roci și ducîndu-le la bordul navei lor, așa cum astronauții americani au adunat roci de pe Lună; îi va vedea arătînd, pare-se, interes pentru instalațiile și mașinile noastre; îi va vedea chiar furînd iepuri, cîini și îngrășămînt artificial!

Ne dăm seama că ar fi mai simplu dacă am putea demonstra că întîlnirile de aproape de-al treilea tip diferă în mod sistematic de celelalte cinci categorii OZN. Atunci am putea să ne debarasăm de ele, cu un simțămînt oarecum liniștitor. Dar ele nu se deosebesc deloc — nici prin repartizarea geografică, nici prin momentele apariției, nici prin număr și nici, mai ales, prin *felul* observatorilor — cu excepția faptului că numărul relativ al cazurilor cu martori multipli este ceva mai mic (cam o treime din cazurile de-al treilea tip au martori multipli) și că, deși martorii par să reprezinte aceeași secțiune a populației ca și cei din celelalte categorii, nu sînt atît de mulți cei care au un oarecare grad de pregătire tehnică. Potrivit dosarelor mele, nu există piloți, controlori ai traficului aerian, operatori radar sau oameni de știință autori ai unor rapoarte despre umanoizi. Sînt totuși persoane care dețin poziții sociale de răspundere de alt tip: preoți, polițiști, ingineri, electroniști, funcționari publici, directori de bancă, militari, mineri, fermieri, tehnicieni, factori poștali, ingineri de căi ferate, medici și alte persoane cu ocupații bănoase și vrednice de încredere.

Este deci evident că nu numai smintiții raportează că au văzut umanoizi. De fapt, nu cunosc vreun raport de acest fel care să provină de la o persoană cu un dezechilibru mental dovedit. Poate că numărul *mai mic* de oameni cu o formație tehnică superioară, sau foarte cultivați, întîlniți în această categorie (spre deosebire de celelalte categorii) se datorează tocmai pregătirii lor deosebite, care-i determină să se ferească de a se expune ridicolului.

Pe scurt, se pare că nu putem subîmpărți fenomenul OZN, acceptînd unele aspecte și ignorînd altele. Trebuie să studiem

sau întregul fenomen, sau nimic. Întîlnirile de-al treilea tip trebuie să figureze în această carte fără nici o reţinere.

Urmînd pe cît posibil metoda pe care am adoptat-o, şi anume discutarea exclusiv a cazurilor în care am fost implicat personal, le voi alege pe acelea, puţine la număr, cu care am avut de-a face măcar pe departe şi pentru care am putut să obţin o oarecare documentaţie. Din păcate, cel mai convingător caz mi-a parvenit pe cale particulară şi cu condiţia păstrării anonimatului, deci nu poate fi discutat pe larg.

Cazul are patru martori (vezi Anexa 1, ÎA III-2), toţi familişti şi deţinînd funcţii de răspundere. Doi lucrează în domenii care cer garanţii de securitate militară şi slujbele lor ar fi în pericol, dacă anonimatul le-ar fi violat.* Potrivit raportului, evenimentul a avut loc în Dakota de Nord, în noiembrie 1961, pe ploaie şi lapoviţă, noaptea tîrziu. Cei patru bărbaţi au observat aterizarea unei nave iluminate pe un cîmp pustiu şi, socotind că o aeronavă se afla în primejdie, au oprit la marginea drumului, au sărit gardul şi s-au îndreptat în grabă către ceea ce credeau că este un avion. Uimirea lor a fost neînchipuit de mare, cînd au descoperit în jurul navei mai mulţi umanoizi, dintre care unul le-a făcut semn să plece, într-un mod ameninţător. Unul dintre oameni a tras în umanoid, care a căzut ca şi cum ar fi fost rănit. Nava a decolat imediat şi oamenii au fugit.

A doua zi, deşi, conform propriei lor mărturisiri, nu vorbiseră cu nimeni despre ciudata întîmplare, mi s-a relatat că unul dintre oameni a fost luat de la biroul său şi dus în faţa unor necunoscuţi. Aceştia i-au cerut să-i conducă la el acasă, unde au examinat hainele pe care le purtase în noaptea precedentă, în special ghetele, şi au plecat fără să-i dea nici o explicaţie. După cîte ştiu, nici unul dintre cei patru bărbaţi n-a mai auzit ceva despre incident. Misterul rămîne întreg.

Alte două cazuri, cele de la Temple, Oklahoma (23 martie 1966) şi de la Atlanta, Missouri (3 martie 1969), trebuie omise, conform regulilor jocului nostru, fiind cazuri cu un singur observator.

Un caz care ar trebui exclus pe baza aceloraşi reguli este extrem de interesanta întîmplare de la Socorro, New Mexico,

---

* Spun asta nu ca să aţîţ curiozitatea cititorului, ci ca să arăt colegilor mei, oameni de ştiinţă, cît de greu este să obţii date în acest domeniu. Într-un fel, ne-am întors la zilele dinaintea înfiinţării lui Royal Society din Anglia, cînd oamenii de ştiinţă trebuiau să se furişeze, ca să zic aşa, pe alei dosnice, ca membri ai „Colegiului Invizibil". (N.A.)

24 aprilie 1964 (vezi Anexa 1, ÎA III-1), dar, fiindcă am studiat acest caz mai în amănunt, voi vorbi despre el.

Deşi, potrivit rapoartelor, OZN-ul a mai fost văzut şi de alţi martori, numai Lonnie Zamora, un poliţist din Socorro, a fost în situaţia de a-i vedea pe ocupanţi. Ancheta mea iniţială, care urmărea să infirme declaraţia lui Zamora, descoperindu-i contradicţiile interne, şi să demonstreze că Zamora nu e un martor demn de încredere, nu şi-a atins scopul. Am fost impresionat de consideraţia deosebită de care se bucura Zamora printre colegii săi şi sînt gata astăzi să accept mărturia lui, mai ales fiindcă ea corespunde modelului general.

Incidentul Socorro este unul dintre incidentele clasice din literatura OZN şi un scurt rezumat va fi suficient. În după-amiaza zilei de 24 aprilie 1964, Zamora era la datorie. Cam pe la 17,45 se afla în sudul oraşului, angajat în urmărirea unui automobilist care depăşise viteza legală. El a lăsat automobilistul să-i scape atunci cînd atenţia i-a fost atrasă de o aeronavă care cobora emiţînd o flacără. În acelaş timp, din direcţia aeronavei se auzeau zgomote de explozie. Se afla încă la oarecare distanţă cînd a putut vedea nava pe sol — părea asemeni unui automobil aşezat pe cant — şi a remarcat prezenţa în imediata ei apropiere a două persoane îmbrăcate în alb.

Din pricina terenului accidentat, a pierdut apoi obiectul din vedere şi nu l-a mai văzut pînă cînd maşina a făcut o curbă şi a ajuns la o înălţime mai mare. Spre uimirea lui, s-a pomenit privind în jos, într-o vîlcea nu prea adîncă, la o navă metalică în formă de ou care stătea pe nişte suporturi ieşite din navă. Se afla atunci la mai puţin de 150 de picioare de obiect, destul de aproape ca să vadă un semn ciudat pe suprafaţa lui. Zgomotele puternice care se auzeau din interiorul navei l-au determinat pe Zamora să-şi caute cît mai iute un adăpost. Privind înapoi, peste umăr, la navă, a văzut-o înălţîndu-se vertical, îndepărtîndu-se orizontal şi dispărînd, curînd după aceea, în direcţia „Canionului de şase mile".

Între timp Zamora îşi transmisese prin radio raportul la cartierul general şi sergentul Chavez se îndrepta spre el. Dacă n-ar fi luat-o pe un drum greşit, ar fi ajuns la timp ca să vadă şi el nava. Aşa însă, l-a găsit doar pe Zamora, foarte zdruncinat.

— Ce s-a întîmplat, Lonnie? Arăţi de parcă l-ai fi văzut pe dracu, a spus Chavez.

— Poate că l-am şi văzut, a răspuns Zamora.

Am vizitat locul la cîteva zile după aceea şi am cercetat urmele aterizării şi vegetaţia arsă. După cum mi-a relatat în cursul unui lung dialog, Chavez cercetase şi el urmele şi plantele calcinate care fumegau încă în momentul cînd l-a întîlnit pe Zamora la locul aterizării.

Măsurătorile au arătat că diagonalele patrulaterului format de cele patru urme de aterizare se intersectau aproape în unghi drept. O teoremă de geometrie sună astfel: dacă diagonalele unui patrulater se intersectează în unghi drept, mijlocul fiecărei laturi a patrulaterului se află pe circumferinţa unui cerc. Or, este deosebit de interesant faptul că centrul cercului astfel format coincidea virtual cu principala urmă de arsură de pe sol. În anumite condiţii, centrul de greutate al navei s-ar fi putut afla chiar deasupra centrului cercului, dînd o semnificaţie deosebită prezenţei urmei arse.

În timpul unor vizite succesive, am continuat ancheta asupra credibilităţii lui Zamora şi am aflat astfel despre un martor neidentificat, care îşi oprise maşina pentru a lua benzină în nordul oraşului. El le-a vorbit celor de la staţia de benzină despre întîlnirea sa, chiar în sudul oraşului, cu o stranie navă zburătoare, care părea a fi în dificultate şi încerca să aterizeze. Spunea că trebuie să fi fost în dificultate, pentru că a văzut o maşină de poliţie (a lui Zamora) gonind către ea pe terenul nisipos. El n-a putut să identifice nava ca fiind un avion obişnuit.

Am făcut tot ce mi-a stat în puteri să conving Forţele Aeriene să întreprindă cercetări pentru a găsi martorul pierdut, dar cei de-acolo n-au manifestat nici un interes. Pe vremea aceea, mă gîndeam că, dacă ar fi fost un caz federal (narcotice sau falsificări), F.B.I. ar fi descoperit cu siguranţă martorul pierdut. Deoarece era doar încă un caz OZN, s-a adoptat atitudinea obişnuită, aceea de a nu face nimic.

Întîlnirea de aproape de-al treilea tip cu cel mai mare număr de martori a avut loc la 26—27 iunie 1959. În centrul observaţiei s-a aflat pastorul William Booth Gill, un preot anglican, absolvent al Universităţii din Brisbane, care conducea o misiune la Boainai, Papua, Noua Guinee (Vezi Anexa 1, IA III-3). Am aflat pentru prima oară mai în amănunt despre acest caz în 1961, la Ministerul Britanic al Aerului, unde fusesem trimis de Blue Book Într-o vizită oficială.

Am aflat atunci că părerea armatei britanice în problema OZN era, în esenţă, aceeaşi cu a Proiectului Blue Book;

într-adevăr, englezii (ca și alte guverne) așteptau ca Forțele Aeriene ale Statelor Unite să rezolve problema. Mi s-a spus destul de fățiș că avînd în vedere fondurile și mijloacele de care dispunea Air Force, n-ar fi avut nici un rost să-și mai bată și ei capul cu această problemă, și că ei erau convinși că Air Force își dă osteneala, dar fără rezultat.

Ministerul Britanic al Aerului nu a luat în serios observația relatată de preotul Gill și mi-a încredințat aproape cu ușurare raportul despre aceasta: părea că le încarcă inutil arhiva. Mai tîrziu, am avut acces la un raport complet asupra cazului*, primind o înregistrare pe bandă a unei relatări făcute de pastorul Gill și, mai recent, o înregistrare de o oră a unei discuții a acestuia cu colegul meu Fred Beckman.

Înainte de a pronunța sentința în această problemă, să-l ascultăm pe pastorul Gill. Așa cum arată cîteva extrase din benzile sale, pastorul Gill este absolut sincer. El vorbește tacticos și metodic, înșirînd amănuntele încet și cu grijă. Stilul și conținutul înregistrărilor sînt convingătoare. Ar fi greu de crezut că un preot anglican ar născoci o poveste, implicînd mai mult de două duzini de martori, cu scopul precis de a induce în eroare. Criticii cazului nu știu, în general, că acest raport este doar unul din cele 60 din zona Noii Guinee, provenind cam din aceeași perioadă și cercetate de un coleg al lui Gill, pastorul Norman Cruttwell, care le-a consacrat un raport de ansamblu**; dar numai cazul în discuție implică umanoizi.

Departamentul Aerului al Commonwealth-ului australian se îndoia totuși de autenticitatea observației, deși de nicăieri nu reiese că l-ar fi interogat pe preotul Gill în persoană. Iată răspunsul dat unui coleg:

„CANBERRA ACT***
28 ianuarie 1970

Dragă domnule,

Răspund la scrisoarea dumneavoastră din 12 noiembrie 1969, privind o observație aeriană neobișnuită în Boainai, Papua, Noua Guinee. RAAF**** n-a putut să ajungă la o concluzie fermă asupra raportului

---

* Cruttwell, Norman E., *A Report on Papuan Unidentified Flying Objects (Raport despre obiectele zburătoare neidentificate din Papua)*, Misiunea Anglicană, Papua, Noua Guinee. (N.A.)

** Ibidem (N.A.)

*** Air Commonwealth (N.T.)

**** Royal Australian Air Force (N.T.)

şi cercetările întreprinse în colaborare cu Regatul Unit al Marii Britanii şi Statele Unite n-au putut să aducă răspunsuri sau clarificări.

Drept urmare, aceste observaţii au fost clasificate ca fenomene aeriene, dar e foarte probabil că ele s-au datorat reflecţiei unei puternice surse de lumină de origine necunoscută asupra unui nor.

Cu stimă."

Într-un anumit sens, scrisoarea este corectă. Cînd OZN-ul luminat strălucitor, văzut de pastorul Gill şi de colegii săi, s-a înălţat vertical, a luminat norii, în timp ce trecea printre ei. Scrisoarea este destul de corectă şi cînd afirmă că sursa de lumină era necunoscută!

Iată cîteva extrase din raportul asupra observaţiilor din Noua Guinee. Primul este din carnetul de însemnări făcute în timpul observaţiilor:

„Observaţiile de la Boainai au reprezentat punctul culminant al unei perioade relativ scurte, dar deosebit de acute de activitate OZN în regiunea de est a Noii Guinee. OZN-urile au fost observate atît de papuaşi, cît şi de europeni. Observaţiile au fost raportate de papuaşi instruiţi şi de băştinaşi complet analfabeţi, relativ neatinşi de civilizaţia occidentală şi, în materie de «farfurii zburătoare», total ignoranţi."

Iată o scrisoare trimisă de pastorul Gill unui prieten de la o misiune învecinată:

„*Dragă David,*

Aruncă-ţi ochii asupra acestor date extraordinare. Sînt aproape convins de teoria «vizitei»... Nu mă îndoiesc de existenţa acestor «lucruri» (într-adevăr, nu mai pot să mă îndoiesc acum, cînd am văzut unul eu însumi), dar mintea mea simplă caută încă dovezi ştiinţifice, înainte de a putea accepta teoria unor vizite extraterestre. Înclin să cred că, probabil, multe OZN-uri sînt mai degrabă aspecte ale unor fenomene electrice, ori provocate de exploziile bombei atomice etc... Totul este mult prea greu de înţeles pentru mine; prefer să aştept ca un băiat isteţ să prindă un OZN şi să-l expună în Martin Square...

Al tău,
William Necredinciosul"

Chiar a doua zi, următoarea scrisoare a fost trimisă aceleiaşi persoane:

„Dragă David,

Viaţa e ciudată, nu-i aşa? Ieri ţi-am trimis o scrisoare... cu părerile mele despre OZN-uri. După mai puţin de 24 de ore, mi-am schimbat întrucîtva opinia. Noaptea trecută, la Boainai, am urmărit aproximativ patru ore evoluţia unor OZN-uri şi nu există nici o îndoială că sînt manevrate de fiinţe de un anumit fel. Au fost momente în care mi s-a tăiat răsuflarea. Alătur raportul. Te rog, fă-l să circule, dar cu multă grijă, căci nu mai am alt exemplar...

Salutări,
Bill cel convins

P.S. Crezi că ar trebui să-i înştiinţez despre asta pe cei de la Port Moresby?"

Într-o convorbire, pastorul Gill spunea:

„...şi în timp ce eram gata să dau colţul casei, ceva pe cer mi-a atras atenţia şi m-am uitat în sus, către vest. Şi acolo am văzut, la un unghi de 45 de grade, acea lumină uriaşă. Nu mă gîndeam, desigur, nici măcar atunci, la farfurii zburătoare. Îmi spuneam că unii oameni pot să-şi imagineze asemenea obiecte, dar eu niciodată. Şi totuşi, iată unul. L-am chemat pe Eric Kodowara şi l-am întrebat «Ce vezi tu acolo, sus?» El mi-a răspuns: «Pare să fie o lumină». Am zis: «Ei bine, du-te şi spune-i profesorului Steven Moi. Spune-i să vină repede». Eric s-a dus şi a adunat cît de mulţi oameni a putut, şi am stat cu toţii şi ne-am uitat la lumina aceea. Apoi am intrat pe terenul de sport şi ne-am continuat observaţia. Am notat totul aici. M-am hotărît atunci, repede, să iau un carnet şi un creion şi m-am gîndit, ei bine, că, dacă se va întîmpla ceva, se va întîmpla acum, iar mîine, sigur, mă voi trezi şi voi crede că a fost un vis, că n-am văzut de fapt nimic. Dacă voi nota totul cu creionul aici, atunci voi fi sigur cel puţin că nu am visat."

Iată extrase din însemnările făcute pe carnet:

„Ora 6,45 p.m., cerul: petice de nori joşi. Văzut lumină albă, strălucitoare, direcţia nord-vest. 6,50 chemat Steven şi Eric. 6,52 Steven sosit confirmă nu e stea. 6,55 trimis Eric să cheme oameni. Un obiect mişcînd, partea superioară — om? Acum trei oameni mişcîndu-se, strălucind, meşterind ceva pe punte. Au plecat. 7,00 oamenii 1 şi apoi 2. 7,04 plecat din nou. 7,10 cer acoperit plafon nori cam la 2000 de picioare. Oameni 1, 3, 4, 2 (apăruţi în această ordine) mic reflector electric

albăstrui. Oamenii au plecat, reflectorul încă acolo. 7,12 oameni 1 şi apoi 2 apăruţi în lumina albastră. 7,20 proiector stins, oamenii pleacă. 7,20 OZN-ul străbate nor. 8,28 cer senin aici, nori grei deasupra Dogurei. OZN văzut de mine deasupra. Chemat oameni staţiune. Pare să coboare, să crească. 8,29 un al doilea OZN văzut deasupra mării — uneori planînd. 8,35 altul deasupra satului Wadobuna. 8,50 noi formaţii de nori. OZN mare staţionar. Altele vin şi trec printre noi. În timp ce coboară printre nori, lumina se reflectă ca un halou mare pe nor — nu mai sus de 2000 de picioare, probabil mai puţin. Toate OZN-urile foarte clare. Nava «mamă» se vede încă mare, nemişcată. 9,05 nori destrămaţi, numerele 2, 3, 4 au plecat. 9,10 numărul 1 a intrat în nori. 9,20 «Mama» înapoi. 9,30 «Mama» a pornit de-a curmezişul mării, către Giwa. 9,46 OZN-ul de deasupra reapare, planează. 10,00 rămas acolo nemişcat. 10,10 planează, dispare în spatele norului. 10,30 planează foarte sus în porţiunea senină a cerului, între nori. 10,50 cer foarte acoperit, nici un OZN. 11,04 ploaie puternică. Perioada înregistrării datelor asupra observaţiilor OZN-urilor în acest raport: de la 6,45 la 11,04 p.m. Semnat William B. Gill."

Relatarea pastorului Gill conţine aceste informaţii:

„7,12 seara au apărut oameni 1 şi 2 — lumină albastră. Pot menţiona aici că plafonul de nori era cam la 2000 de picioare şi că am apreciat înălţimea plafonului de nori după un munte. Şi toate acestea se petreceau desigur cu mult sub plafonul de nori. Între timp, într-un interval de 25 de minute, cerul s-a acoperit. La 7,20 OZN-ul a venit prin nori, chiar prin ei. La 8,28 cerul a început să se însenineze din nou, deşi era încă acoperit, plafonul de nori era jos deasupra Giwei. OZN-ul văzut de mine se afla acum deasupra ei. Am chemat oamenii de la staţiune pentru a doua oară în această noapte, cam la 28 de minute după ora 8, şi obiectul părea să coboare şi să devină mai mare... Altele veneau şi treceau prin nori — amintesc că acum erau doar petice de nori. Ele coborau prin nori şi strălucirea discurilor se reflecta pe partea inferioară a norilor, apoi ele intrau iarăşi în nori şi păreau că o fac în joacă

Apoi a venit noaptea următoare, şi aceasta a fost cea cu adevărat interesantă. Un OZN mare a fost văzut întîi de una din infirmierele de la spital, la 6,00 p.m... Lucrurile s-au petrecut astfel: noi ne plimbam şi acest obiect a coborît la un nivel pe care noi l-am apreciat ca fiind cel mai jos şi m-am aflat mai aproape de el ca niciodată. A coborît cam între 300—500 de picioare. Nu era întuneric şi am putut să-l vedem foarte limpede. Era încă luminos şi strălucitor, dar părea foarte aproape şi net. Şi iată, din nou, acea siluetă pe platformă, cum am nu-

mit-o, în partea superioară. Iar profesorul a spus: «Mă întreb dacă are de gînd să aterizeze pe terenul de joc». Eu am zis: «De ce nu?» Şi atunci i-am făcut semne şi am rămas destul de surprinşi cînd silueta ne-a răspuns la fel. Atunci Eric, care era cu mine, însoţitorul meu nedespărţit, şi un alt tînăr le-au făcut semne cu ambele braţe, iar siluetele au făcut şi ele semne cu amîndouă braţele."

Deşi nu am investigat personal cazul Gill, care se numără acum printre cazurile „clasice", sînt impresionat de numărul şi calitatea martorilor, precum şi de personalitatea şi comportarea pastorului Gill, aşa cum apare din raportul său şi din înregistrările pe benzi de magnetofon.

Dr. Donald Menzel de la Harvard, care se autointitulează „inamicul numărul unu al OZN-urilor", a adoptat un punct de vedere cu totul opus. În lucrarea sa *Analiza cazului pastorului Gill din Papua* (vezi Anexa 2), el respinge întregul caz, ca fiind o observaţie a lui Venus, pornind de la supoziţia că pastorul Gill nu purta ochelari în acel moment. Din păcate, el nu a ţinut seama că: OZN-ul a fost văzut de mai multe ori şi sub plafonul de nori; planeta Venus a fost văzută separat de Gill; pastorul Gill purta în acel moment exact ochelarii prescrişi de oculist.

O altă întîlnire de aproape de al treilea tip clasică este observaţia de la Kelly-Hopkinsville din 21 august 1955 (vezi Anexa 1, ÎA III-4), în care umanoizii s-au aflat în centrul scenei, OZN-ul fiind menţionat doar în treacăt. Legătura mea cu această istorie a fost pur întîmplătoare, fiindcă n-am fost chemat în calitate de consultant. La cîteva luni după incident, mă ocupam de organizarea a 12 staţii de urmărire a sateliţilor în diferite puncte ale globului, avînd puţin timp pentru investigaţii OZN. S-a întîmplat totuşi că unul din tehnicienii electronişti, pe care îl angajasem să se ocupe de mecanismele de orologerie cu cuarţ ale camerelor Baker-Nunn pentru fotografierea sateliţilor, era Bud Ledwith, care, după cum am aflat mai tîrziu, fusese inginer şi crainic la postul de radio WHOP din Hopkinsville, Kentucky. În dimineaţa imediat următoare incidentului de la Kelly, Ledwith a început o investigaţie amănunţită, pe cont propriu. De la el am obţinut o relatare completă, incluzînd schiţele şi declaraţiile scrise, întărite prin jurămînt şi semnate.

Dacă e considerat absolut în afara schemei generale a observațiilor OZN, cazul Kelly-Hopkinsville pare cu totul absurd, ca o ofensă adusă bunului simț. Acesta din urmă nu s-a dovedit însă o călăuză sigură în istoria trecută a științei. Arhiva Blue Book cuprinde puține date despre acest incident, investigat sumar sau deloc. Totuși, cazul este clasat ca „neidentificat". Ceea ce, fără îndoială, și este.

Ledwith i-a interogat pe toți cei șapte martori adulți și a cerut fiecăruia să încerce să-și amintească înfățișarea umanoizilor. El a obținut declarații semnate de la fiecare martor adult. Pe această bază a făcut apoi un portret-robot al umanoizilor, pe care martorii l-au confirmat prin semnătura lor. Ledwith mi-a pus la dispoziție întregul dosar, incluzînd desenele și notele originale, și mi-a îngăduit să mă folosesc de ele.

Deoarece acest caz clasic a fost descris în alte cărți, o scurtă prezentare va fi de ajuns. Un OZN „convențional" a fost văzut, de un singur martor, aterizînd într-o vîlcea, lîngă ferma locuită de familia Sutton. Întorcîndu-se la fermă, martorul a povestit ceea ce a văzut. Ceilalți nu l-au crezut și l-au luat peste picior. După mai puțin de un ceas, locatarii au fost alarmați de lătratul violent al cîinelui din curte. Doi dintre bărbații din casă s-au dus la ușa din dos să vadă ce se întîmplă. Un omuleț „strălucitor", cu ochii extrem de mari, cu brațele ridicate deasupra capului „ca și cum s-ar fi predat", se apropia încet de casă.

În acea regiune, oamenii din categoria socială și economică a martorilor „întîi trag și apoi întreabă". Așa au făcut și cei doi Sutton, unul cu o carabină de calibrul 22 și celălalt cu o pușcă de vînătoare. Amîndoi au tras cînd „ozenautul" era cam la 20 de pași de casă; s-a auzit un sunet „exact ca și cum aș fi tras într-o găleată". Vizitatorul s-a întors brusc și a dispărut în întuneric.

Curînd a apărut un alt vizitator, la fereastră, și imediat s-a tras asupra lui. Sita de la fereastră păstrează amintirea (o gaură de glonț) acestui atac asupra invadatorului. Ieșind să vadă dacă îl omorîseră pe intrus, omul aflat mai în față s-a oprit o clipă sub o mică ieșitură a acoperișului și atunci cei din spatele lui au văzut o mînă ca o gheară coborînd și atingîndu-i părul. Din nou focuri de armă, îndreptate împotriva creaturii de pe acoperiș și împotriva alteia, apărută

deodată pe o creangă a unui copac din apropiere. Acesta din urmă a fost lovit, după cît se pare, în plin, dar a *plutit* spre sol (o manevră care avea să fie repetată) şi s-a îndepărtat rapid.

Se pare că nimic nu-i irită mai mult pe fermierii din Kentucky decît ineficacitatea armelor de foc şi curînd întreaga familie s-a baricadat îndărătul uşilor zăvorîte. Din cînd în cînd, vizitatorii se arătau din nou la ferestre.

Cam după trei ore, familia a hotărît că au îndurat destul asediul şi, luînd în pripă o hotărîre, toţi cei 11 locatari s-au îngrămădit în două maşini şi s-au îndreptat spre oraş, la poliţie. Asta era la ora 11 seara. Deoarece e nevoie de un motiv serios pentru ca 11 persoane să se înghesuie în maşini, noaptea tîrziu, şi să gonească vreo şapte mile pînă la postul de poliţie cerînd ajutor, putem să ne dăm seama ce teroare trebuie să fi pus stăpînire pe familia Sutton.

Cînd familia s-a înapoiat, poliţia a cercetat întreaga zonă, scormonind peste tot cu lanternele, dar nu s-a descoperit nimic. După ce poliţia a plecat şi totul a redevenit întunecat şi liniştit, creaturile au reapărut, conform tuturor mărturiilor.

Relatarea lui Ledwith* despre felul în care a fost reconstituită înfăţişarea micilor creaturi este relevantă.

„Cînd am ajuns [la postul de radio] am fost întîmpinat cu întrebarea: «Ai văzut omuleţii verzi?» M-am interesat şi am obţinut o vagă relatare a întîmplărilor din timpul nopţii. Amintindu-mi de un articol pe care-l citisem nu cu mult timp înainte, despre modul în care specialiştii poliţiei reconstituie trăsăturile feţei după descrierile martorilor, m-am hotărît să clarific situaţia. Am studiat cîndva desenul şi m-am gîndit că aş putea să fac nişte schiţe. L-am luat cu mine pe unul dintre agenţii de poliţie, ca să am un martor care să observe, să asculte şi să se asigure că nu-i influenţez pe cei pe care îi interoghez."

În ciuda întîmplărilor din noaptea precedentă, bărbaţii de la fermă se duseseră în oraş, la treburile lor. Femeile au fost de acord să răspundă la întrebări.

„Nu le-am influenţat în nici un fel pe femei cînd au fost făcute desenele. Ele erau foarte sigure de ceea ce văzuseră, sau nu văzuseră; tre-

---

* Relatarea lui Ledwith este reprodusă cu permisiunea sa. (N.A.)

buia doar să urmez indicațiile lor cu privire la forma feței, a ochilor, mîinilor și trupului. Chiar dacă aș fi sugerat ceva în legătură cu felul în care ar fi putut arăta o trăsătură anumită, ele m-ar fi corectat imediat... N-a trecut mult timp pînă cînd «apariția» avea să capete o formă. Ochii erau ca niște farfurii, mari și așezați cam la 6 inci unul de altul; păreau să fie cam la jumătatea înălțimii feței... Capul era rotund și complet chel în creștet... Am ajuns la trup. Nimeni nu știa în mod cert dacă aveau sau nu gît, așa că l-am lăsat deoparte. După părerea femeilor, trupul era subțire și drept, fără forme. Brațele erau bizare, aproape de două ori mai lungi decît picioarele... mîinile erau enorme și butucănoase... Singura parte a feței pe care nimeni n-a putut s-o descrie a fost nasul... Am încercat să schițez un nas... dar nici o femeie n-a fost sigură, așa că l-am șters."

După ce au discutat trei ore cu femeile, Ledwith și însoțitorul său au obținut permisiunea de a se întoarce seara, cînd bărbații aveau să fie acasă. S-au întors puțin înainte de sosirea bărbaților. Cînd aceștia au ajuns acasă, „erau mașini înșiruite pe o jumătate de milă, în ambele sensuri". Cînd „Lucky" Sutton, șeful necontestat al familiei, a intrat în scenă, „a pășit în casă ca un urs".

„Ochii i s-au oprit asupra mesei, unde se afla desenul meu. Fără să rostească vreun cuvînt, s-a așezat... l-a privit... și a spus: «Nu, fața este aproape rotundă, partea de jos nu e ascuțită». Ne-am apucat să lucrăm la desen, folosindu-l drept ghid și modificîndu-l la indicațiile celor trei bărbați... Nu se înțelegeau în privința gurii. Lucky era ferm convins că nu aveau gură deloc. Iar dacă aveau, nu era decît o linie dreaptă de-a curmezișul feței. Ca să-i împac pe toți, am tras o linie dreaptă sus, de la o ureche la alta.

Cele șapte persoane mi-au făcut relatări aproape analoage și desene aproape identice. Ar fi fost imposibil ca atît de multe persoane să-mi facă relatări și descrieri false, care să se potrivească atît de bine, fără să fi discutat împreună în prealabil și să fi hotărît cum trebuie să arate fiecare trăsătură [și întîmplare]. Dar trei dintre bărbați plecaseră foarte devreme în dimineața aceea, la Evansville, și nu fuseseră acasă în timpul zilei. Acestea nu erau interogatorii în care o persoană să se uite la alta și să zică: «Crezi că arată cam în felul ăsta?» Nu, toți cei șapte erau siguri de ceea ce văzuseră și nici unul n-ar fi retractat vreo afirmație... nici chiar dacă ar fi fost supus unui interogatoriu suplimentar. Folosesc acest termen nu tocmai potrivit în ceea ce-l pri-

veşte pe Lucky; nu prea poţi să-l supui pe Lucky Sutton unui interogatoriu suplimentar.

... Cînd povestea s-a răspîndit în afara familiei, ea a fost denaturată în fel şi chip; se pare că toţi cei care relatau întîmplarea adăugau propriile lor idei despre cum arătau creaturile. Din această cauză sînt bucuros că am avut avantajul timpului. Interviul nostru de dimineaţă a fost primul raport complet despre cele întîmplate în timpul nopţii. Femeile erau binevoitoare şi liniştite şi nu ne-a deranjat nimeni... Mulţimea vizitatorilor nu devenise încă stînjenitoare. În seara aceea am vorbit cu bărbaţii în acelaşi fel, îndată ce s-au întors acasă, înainte să fi avut prilejul să discute cu femeile despre primul interviu. Am fost foarte impresionat de sinceritatea tuturor, atît a bărbaţilor, cît şi a femeilor..."

Protagoniştilor acestui caz li s-a făcut atît de multă publicitate ostilă şi au avut de suferit atîtea neplăceri, încît curînd au refuzat să mai discute cu cineva problema, ceea ce a făcut ca întîlnirile ulterioare să fie dificil de realizat. Totuşi, un an mai tîrziu, una dintre cele mai sincere şi devotate cercetătoare OZN pe care le-am cunoscut, Isabel L. Davis din New York, a călătorit pe cont propriu la Kelly. Sub influenţa personalităţii sale calme, dar hotărîte, mulţi dintre martorii iniţiali au fost convinşi să retrăiască şi să discute în amănunt întîmplările din 21—22 august 1955.

Isabel Davis a scris o relatare completă a vizitei sale, un document excelent, demn de a fi publicat, şi mi-a oferit cu amabilitate o copie a manuscrisului, care, în general, confirmă pe deplin primele investigaţii ale lui Ledwith. Luate împreună, aceste două relatări ne dau o imagine a unei întîmplări cu adevărat bizare şi, în termeni obişnuiţi, cu totul neexplicabile.

Şapte adulţi şi patru copii au făcut declaraţii asemănătoare despre aspectele esenţiale ale întîmplării. Martorii nu făceau parte din categoria „statut necorespunzător" şi această teorie, propusă de D. I. Warren*, nu poate explica nici observaţia aflată în discuţie, şi nici multe altele. Warren susţine că rapoartele OZN provin mai curînd de la persoane a căror situaţie economică nu corespunde capacităţii intelectuale şi pre-

---

* Mă refer la ipoteza exprimată de D. I. Warren în revista „Science" din 6 noiembrie 1970, pp. 599—603, sub titlul *Teoria statutului necorespunzător şi observaţiile de farfurii zburătoare.* (N.A.)

gătirii lor: de exemplu o persoană nu prea instruită avînd o situaţie economică şi socială relativ înaltă, sau viceversa.

Nu aş fi dat atîta atenţie cazului Kelly-Hopkinsville, dacă nu i-aş fi cunoscut pe principalii investigatori, Ledwith şi Davis, îndeosebi pe Ledwith, care mi-a fost subordonat timp de doi ani, în cadrul programului de urmărire a sateliţilor.

Există un motiv şi mai puternic: „umanoizii" constituie ei înşişi un prototip mereu prezent în decursul anilor, începînd, după cum arată atît de convingător Vallée în *Paşaport pentru Magonia,* cu miturile şi legendele multor culturi. Este foarte improbabil ca Suttonii, „care nu aveau telefon, radio, televizor, cărţi, nici măcar multă mobilă", să cunoască bine problema OZN, sau să ştie că de multe ori în trecut fuseseră înfăţişate creaturi ca acelea pe care le descriseseră ei. Asemănarea cu „omuleţii" descrişi de multe culturi este într-adevăr izbitoare.

Nu avem, desigur, dreptul să tragem concluzia că umanoizii de la Kelly sînt doar nişte creaţii ale imaginaţiei, sau, dimpotrivă, că sursa vechilor legende trebuie căutată în apariţiile unor astfel de creaturi în trecut, sau că au fost văzuţi umanoizi reali. Ca şi în privinţa altor aspecte ale întregului fenomen OZN, ceea ce se cere este, evident, un studiu mai aprofundat.

Suttonii înşişi erau convinşi că experienţa lor a fost reală, un mod de a reacţiona care mi s-a părut întemeiat. Raportul Isabelei Davis subliniază acest aspect:

„Suttonii şi-au menţinut relatarea pînă la sfîrşit. Au susţinut cu încăpăţînare, cu furie că spun adevărul. Nici adulţii, nici copiii n-au sugerat măcar posibilitatea unei minciuni sau erori — în public, sau în faţa celor apropiaţi; n-a existat nici urmă de retractare."

Davis remarca în plus lipsa „explicaţiilor raţionale de protecţie" folosite de observatorii OZN-urilor care, deşi personal convinşi, doresc să nu piardă bunăvoinţa semenilor lor, spunînd de pildă: „Sigur, trebuie să fi fost un avion... Poate m-am înşelat", însoţindu-şi rezervele cu un rîs jenat sau chicoteli. Davis afirmă:

„Se pare că Suttonii nu au fost niciodată tentaţi să retracteze cele spuse, ca să-şi recîştige bunăvoinţa societăţii... Refuzul lor scump plă-

tit de a ceda cît de puţin scepticismului poate că nu dovedeşte nimic în privinţa adevărului mărturiilor lor, dar ne spune ceva despre ei."

Se poate obiecta că în cazul Kelly un singur martor a văzut OZN-ul, deşi 11 persoane au văzut umanoizii. A fost deci mai curînd o întîlnire de aproape cu umanoizi, decît cu o navă. În multe cazuri OZN, ocupanţii au fost văzuţi clar — conform raportului — dar nava lor a fost zărită doar o clipă. Desigur, în cazul Socorro, New Mexico, s-a întîmplat tocmai contrariul. Zamora a văzut ocupanţii numai de la distanţă, dar nava foarte de aproape.

Voi prezenta acum un „caz de contact", nu pentru că aş da crezare contactului obişnuit, ci pentru că acesta nu este un caz de contact în înţelesul obişnuit: nu are implicaţii pseudo-religioase, sau de cult al OZN-urilor, nici mesaje cosmice plate, lipsite de conţinut. În plus, a fost un caz cercetat foarte amănunţit, constituind subiectul cărţii *Călătorie întreruptă* de John Fuller. Este povestea lui Betty şi a lui Barney Hill.

Totuşi, îmi dau seama că acest caz nu se potriveşte modelului întîlnirilor de aproape de-al treilea tip, aşa că nu poate contribui la elaborarea prototipului acestei categorii. L-am inclus, într-un sens, pentru a demonstra contrastul dintre el, obişnuita poveste a contactaţilor şi tipica întîlnire de aproape de-al treilea tip. În plus, cazul este bine cunoscut publicului şi a stîrnit mult interes.*

Cazul lui Betty şi Barney Hill — cuplu interrasial (el negru, ea albă) din New Hampshire, care, în stare de hipnoză provocată separat de psihiatrul Dr. Benjamin Simon, au relatat despre o întîlnire de aproape de-al treilea tip şi despre răpirea lor la bordul unei „nave spaţiale" — este amplu tratat în cartea lui Fuller. Avem nevoie aici doar de un scurt rezumat (vezi Anexa 1, ÎA III-5).

Întorcîndu-se pe un drum singuratic, noaptea tîrziu, dintr-o vacanţă petrecută în Canada, Betty şi Barney Hill au zărit un OZN care cobora. În cele din urmă, acesta a aterizat şi le-a blocat drumul. Umanoizii s-au apropiat de ei.

---

* Ca o consecinţă a apariţiei cărţii lui Fuller şi a publicării versiunii ei reduse, în foileton, într-o revistă de mare tiraj, acesta este unul din cazurile cele mai larg cunoscute. În discuţiile publice, rar mi s-a întîmplat să nu fiu întrebat despre el. (N.A.)

Cam după vreo două ore, soții Hill s-au pomenit tot pe șosea, mai aproape de casă cu 35 de mile, dar fără să-și amintească ce se întîmplase cu ei în timpul celor două ore. Această amnezie a continuat să-i tracaseze, ducînd la tulburări fizice și mintale; în cele din urmă, au fost trimiși la dr. Simon, ale cărui succese în cazurile de amnezie sînt foarte cunoscute.

Sub hipnoză repetată, ei au relevat în mod *independent* ceea ce se presupune că s-a întîmplat. Cele două relatări concordă într-o măsură considerabilă, deși nici Betty, nici Barney n-au știut decît mult mai tîrziu ce a spus celălalt sub hipnoză.

În stare de hipnoză, ei au declarat că fuseseră luați separat la bordul navei, tratați bine de ocupanți, cam cum ar trata oamenii animalele de laborator, și apoi eliberați, după ce li s-a dat sugestia hipnotică de a nu-și aminti nimic despre neobișnuita lor experiență. Se presupune că procedeul eliberării lor explică amnezia care a fost probabil înfrîntă numai prin contrahipnoză.

Experiențele medicale efectuate la bordul navei au constat în introducerea unui ac în ombilicul lui Betty Hill și colectarea de bucățele de unghii și mici fîșii de piele. Într-un incident „amuzant", proteza dentară a lui Barney a fost scoasă; încercarea de a face același lucru cu Betty, care avea dinții naturali, a eșuat jalnic.*

La puțin timp după publicarea cărții lui Fuller, eu și autorul am fost invitați să cinăm cu soții Hill în locuința dr. Simon, lîngă Boston. Potrivit unei înțelegeri prealabile a tuturor părților, dr. Simon i-a cufundat pe soții Hill într-o transă hipnotică și mi-a îngăduit să-i interoghez în timp ce se aflau în această stare. A fost o experiență deosebit de interesantă pentru mine, deoarece, cînd Barney descria răpirea la bordul navei, era din ce în ce mai agitat și doctorului Simon îi era greu să-l liniștească.

Conținutul emoțional al experienței trăite de soții Hill mi-a fost transmis „cu voce tare și în mod clar", dar, dacă

---

* Ne putem imagina o comunicare prezentată la un congres științific pe „planeta X", în care se arată că expediția pe Pămînt a descoperit că oamenii negri au dantura mobilă, pe cînd femeile albe au o dantură fixă! (N.A.)

mă gîndesc bine, informaţiile obţinute în această şedinţă de un ceas şi jumătate au fost lipsite de importanţă. Fără îndoială, acest eşec se datorează, în parte, nepriceperii mele în a pune întrebări cuiva aflat în stare de hipnoză. Atît Betty cît şi Barney vorbeau întretăiat, cu excepţia momentelor încărcate de emoţie. Ei răspundeau şovăielnic la întrebările directe, amintindu-mi uneori de dificultatea obţinerii informaţiilor de la persoane grav bolnave; făceau lungi pauze. Totuşi, n-am avut nici o clipă impresia unei încercări deliberate de a-mi ascunde ceva. Mai tîrziu, la cină, soţii Hill erau spirituali, fermecători şi volubili. N-a existat nici un dubiu asupra sănătăţii lor mintale.

Cîteva extrase din înregistrarea şedinţei de hipnoză vor ilustra atît intensitatea şocului emoţional, revelată de hipnoză, cît şi sinceritatea absolut evidentă a subiecţilor.

„DR. SIMON: Foarte bine, acum să revenim la momentul final al excursiei făcute la Cascada Niagara, cînd vă întorceaţi şi aţi avut incidentul cu obiectul zburător neidentificat. Care este impresia dumneavoastră acum? Aţi fost sau nu răpiţi?

BARNEY: Impresia mea este că am fost răpiţi.

DR. SIMON: Aţi fost răpiţi?

BARNEY: Da. Nu vreau să cred că am fost răpiţi, aşa că spun *am impresia,* pentru că aşa mi-e mai uşor să accept un lucru despre care nu vreau să cred că s-a întîmplat.

DR. SIMON: De ce ţi-e mai uşor?

BARNEY: Pentru că spun „am impresia".

DR. SIMON: Înţeleg. Ce te nelinişteşte de fapt?

BARNEY: Prea seamănă cu o poveste fantastică. Dacă altcineva mi-ar spune că asta i s-a întîmplat lui, nu l-aş crede şi detest să fiu acuzat de un lucru pe care nu l-am făcut, cînd ştiu că nu l-am făcut.

DR. SIMON: Pentru ce eşti acuzat?

BARNEY: Nu sînt crezut că am făcut ceva şi ştiu că am făcut.

DR. SIMON: Să presupunem că te-a sugestionat visul lui Betty.

BARNEY: Mi-ar place să fie aşa.

DR. SIMON: Ţi-ar place; ar putea să fie adevărat?

BARNEY: Nu ... (strigînd): Nu mi-a plăcut să pună lucrul acela pe mine! Nu mi-a plăcut să mă atingă!

DR. SIMON: În regulă, în regulă. Acum ei nu te mai ating, nu te ating deloc. Hai să lăsăm asta. Acum doctorul Hynek va vorbi cu voi şi dl. Fuller poate să vorbească cu voi şi deocamdată veţi respecta in-

strucțiunile lor, ca și cum ar fi ale mele. Veți răspunde la toate întrebările care vă vor fi puse și veți îndeplini orice instrucțiuni date de unul dintre noi trei, cît timp sînteți în transă. Dar după aceea îmi veți răspunde numai mie.

HYNEK: Barney, îți vei aminti totul limpede și-mi vei spune ce se întîmplă; tocmai ai auzit bip-bip-bip; vreau să-mi spui cu ce semăna sunetul și apoi fiecare din voi va retrăi ceea ce se întîmplă în timp ce mergeți cu mașina pe șosea."

Deodată Barney începe să povestească, probabil din momentul în care apar umanoizii:

„*BARNEY:* Betty, e acolo — e acolo, Betty! O, doamne, asta-i înnebunitor! Trec peste un pod — nu sînt pe Autostrada 3. Vai de mine! Vai de mine! Vai de mine! [Barney respiră foarte greu.] Nu-mi vine să-mi cred ochilor! Pe șosea sînt oameni. Nu-mi vine să-mi cred ochilor. Nu vreau să înaintez. Nu poate fi acolo. E Luna.

DR. SIMON: Continuă, Barney. Îți amintești totul limpede — totul e limpede.

BARNEY: Am ieșit din mașină și intru în pădure. E o strălucire portocalie; e ceva acolo. Vai, vai, măcar de-aș fi avut pușca, măcar de-aș fi avut pușca [pe un ton agitat, disperat]. Urcăm pe bord. Aș vrea să mă năpustesc, dar nu pot. Aș vrea să lovesc, dar nu pot. Sînt emoționat... Trebuie neapărat să lovesc — trebuie neapărat să lovesc!... Mă împiedic și mă aflu într-un coridor. Nu mai vreau să înaintez. Nu știu unde e Betty. Nu mi-a făcut nici un rău; nu vreau să lovesc, dar voi lovi dacă cineva vrea să-mi facă rău. Sînt amorțit. Nu-mi simt degetele. Picioarele îmi sînt amorțite. Mă aflu pe masă!

DR. SIMON: Foarte bine. Poți să te oprești aici. Te afli pe masă, dar ești liniștit și relaxat și acum te odihnești pînă cînd voi spune: «Ascultă, Barney». Pentru puțin timp nu vei auzi nimic din ceea ce spun eu. Betty, ce se petrece?

BETTY: Mergem cu mașina. Barney frînează și frînele scrîșnesc și Barney întoarce brusc la stînga. Nu știu de ce face asta. Ne vom rătăci în pădure. Facem un viraj. [Pauză.] Barney încearcă să pornească — mașina nu vrea. Acum ei vin spre noi, prin pădure. E ceva neobișnuit cu primul om care se apropie. M-am speriat, trebuie să ies din mașină, să fug și să mă ascund în pădure...

DR. SIMON: Oprește-te, Betty, oprește-te o clipă. N-ai să auzi nimic din ce spun eu."

Aici este o pauză în care Barney strigă disperat și Dr. Simon se străduiește din greu să îl calmeze. În cele din urmă, se întoarce din nou către Betty.

„*DR. SIMON:* Betty, acum poți să auzi.

BETTY: Da.

DR. SIMON: Continuă.

BETTY: Acum vreau să deschid ușa mașinii și să cobor, să fug și să mă ascund în pădure...

HYNEK: Ai văzut vreodată ceva care să semene cu obiectul acela?

BETTY: Nu.

HYNEK: Era luminat de Lună? Puteai să vezi Luna în același timp?

BETTY: Luna lumina totul în jur. Nu era chiar ca ziua, dar puteam să văd. Era pe sol și avea ca o ramă de jur împrejur.

HYNEK: Stătea pe suporturi, sau direct pe sol?

BETTY: Rama se afla puțin deasupra solului și era o rampă înclinată.

HYNEK: Cît de mare era, Betty? Compară-l cu un lucru pe care-l cunoști.

BETTY: Am încercat să mă gîndesc la asta...

HYNEK: Ce-ai zice de un vagon de cale ferată? Era mai mare, sau mai mic decît un vagon?

BETTY: Nu pot să-mi imaginez mărimea unui vagon. Aș zice că dacă ar ateriza pe stradă — să vedem, ar fi cam de la colțul casei pînă dincolo de garaj.

HYNEK: La ce te gîndeai în timp ce te apropiai tot mai mult de el?

BETTY: Să ies de-acolo dacă pot.

HYNEK: Și de ce nu puteai?

BETTY: Nu puteam și atît. Eu... omul lor era lîngă mine. Tot ce puteam spune era: «Barney, Barney, trezește-te». El m-a întrebat dacă îl chema Barney. Nu i-am răspuns, pentru că am considerat că nu era treaba lui. Apoi, cînd am ajuns — am văzut lucrul acela... știam că ne vor cere să ne urcăm în el. Eu nu voiam să urc. Le spuneam că nu merg — nu vreau să merg. Și el îmi spunea să înaintez, că ei voiau doar să facă niște teste simple. Îndată ce vor termina, mă voi întoarce la mașină.

HYNEK: Ți-au spus de unde vin?

BETTY: Nu.

HYNEK: Ce fel de sunete emiteau?

BETTY: Erau ca niște cuvinte — ca sunetele unor cuvinte.

HYNEK: Cuvinte englezești?

BETTY: Nu.

HYNEK: Şi le-ai înţeles?

BETTY: Da.

HYNEK: Cum explici asta?

BETTY: Era — asta-i tot la ce mă pot gîndi — era ca atunci cînd înveţi franceza.

HYNEK: Cînd înveţi franceza?

BETTY: Da.

HYNEK: Crezi că era franceză?

BETTY: Nu, dar era ca atunci cînd înveţi franceza. Cînd auzi prima dată un cuvînt franţuzesc, îl gîndeşti în englezeşte.

HYNEK: Înţeleg. Ai auzit aceste sunete într-o limbă şi le-ai înţeles ca şi cum ar fi fost în engleză, nu-i aşa?"

Dr. Simon a atins capul lui Betty: „Acum îţi ating capul şi te vei odihni şi relaxa şi nu vei mai auzi nimic pînă nu îţi ating din nou capul", a spus el. „Nu vei mai auzi nimic. Barney, acum mă poţi auzi, eşti liniştit şi relaxat. Mi-ai spus că ai intrat în vehicul, nu-i aşa?"

„*BARNEY:* Da.

DR. SIMON: Te-au dus înăuntru şi te-au aşezat pe o masă.

BARNEY: Da.

DR. SIMON: Şi ţi-au vorbit, nu-i aşa?

BARNEY: Da.

DR. SIMON: Spune-ne cum vorbeau; răspunde-i doctorului Hynek în legătură cu acest lucru.

HYNEK: Barney, i-ai văzut deschizînd gura şi, dacă da, cît de larg deschideau gura?

BARNEY: Gurile lor se mişcau şi am putut să le văd.

HYNEK: Încearcă să-mi spui ce fel de sunete scoteau şi dacă semănau cu ceva necunoscut. Există vreun animal despre care crezi că ar putea scoate astfel de sunete?

BARNEY: Nu.

HYNEK: Cu ce semănau sunetele?

BARNEY: (cu voce tremurătoare): O, o, o.

HYNEK: Ce gîndeai despre ei, sau măcar te gîndeai la ei?

BARNEY: Mă gîndeam ce bine ar fi dacă aş putea să le trag cîţiva pumni...

HYNEK: Asta era în timp ce te aflai pe masă?

BARNEY: Da. Voiam să mă bat. Nu ştiam unde e Betty şi totuşi, de cîte ori voiam să mă mişc, sau să mă zbat, lumina aceea strălucitoare din capul meu mă liniştea."

Cea mai mare parte a cazului Hill a fost revelată în stare de hipnoză, ceea ce îl face atipic. Prima parte a cazului Hill începe exact ca multe altele — o lumină pe cer care devine mai mare și mai strălucitoare pe măsură ce se apropie, aterizarea și înspăimîntătoarea experiență a întîlnirii. Dar răpirea, testele fizice și întreaga succesiune a evenimentelor pînă cînd s-au trezit cu 35 de mile mai departe, după două ceasuri, fără să-și amintească nimic din cele petrecute în aceste două ceasuri — iată ceva atipic.

Dacă nu ținem seama deloc de relatarea făcută sub hipnoză, prima parte corespunde modelului. Partea atipică nu e valabilă pentru studiu decît ca o întîmplare atipică. Cînd, și dacă alte cazuri de revelație hipnotică a unor întîlniri de aproape vor fi accesibile pentru studiu (să ne amintim că soții Hill au așteptat mai mulți ani înainte de a recurge la tratament) vom fi în stare să vedem dacă și ele corespund unui model.[9]

Ce putem spune despre ocupanți? Se pare că ei sînt de două dimensiuni: mari și mici, cea dintîi dimensiune predominînd. Umanoizii de la Hopkinsville și mulți din cei menționați în *Pașaport pentru Magonia* sînt foarte apropiați ca înfățișare de „omuleții" din legende și povești — spiriduși, duhurile casei etc. Adesea sînt descriși ca avînd capete mari, picioare fusiforme și, în general, capul așezat direct pe umeri, probabil fără gît. Potrivit rapoartelor, umanoizii mai mari au talia unui om, sau puțin mai mare și, în general, sînt bine proporționați. Uneori s-a spus că sînt chiar frumoși. Cei mai mici sînt descriși, în general, ca avînd o înălțime de circa trei picioare și jumătate.

Dar nu e locul aici să încercăm o clasificare a umanoizilor; cititorul va putea să apeleze în acest scop la lucrările citate: *Umanoizii* de Bowen și *Pașaport pentru Magonia* de Vallée.

Ce se poate spune în final despre întîlnirile de aproape de-al treilea tip? Ele se deosebesc de alte cazuri de întîlniri de aproape numai prin definiție, prin prezența raportată a ocupanților și prin faptul că nu sînt raportate de oameni pregătiți și experimentați la fel de des cum se întîmplă cu alte întîlniri de aproape. Dacă aceste experiențe sînt sau nu trăite și de astfel de oameni, rămîne, desigur, o problemă deschisă; pînă cînd nu vor raporta și ei cazuri de acest fel, ele nu există virtual și, deci, nu pot fi studiate.

Imprejurările au făcut ca, în activitatea mea din ultimii 20 de ani, să nu vin în contact direct cu multe cazuri din această categorie; în mare măsură datorită acestui motiv prefer, conform concepției mele, să mă întemeiez în studiul problemei OZN pe prototipurile primelor cinci categorii de OZN-uri: lumini nocturne, discuri diurne, cazuri radar-vizuale, întîlniri de aproape de primul și al doilea tip. Cred că înțeleg mai bine aceste categorii datorită relațiilor mele cu diferiți raportori. De aceea trebuie să las la aprecierea cititorului ponderea pe care trebuie s-o aibă întîlnirile de aproape de-al treilea tip în aprecierea întregii probleme, neuitînd nici o clipă că s-ar putea descoperi că tocmai cazurile cu umanoizi sînt cheia întregii probleme.

Partea a III-a

ŞI ACUM ÎNCOTRO?

Introducere: Colegiul Invizibil

Acum că dumneata, cititorule, ţi-ai făcut o părere, fie şi introductivă, despre fenomenul OZN şi în special despre datele problemei, poţi să apreciezi şi, sper, să deplîngi felul în care a fost tratată problema în decursul celor mai bine de 20 de ani. În această parte, vom cerceta întîi felul în care Forţele Aeriene au tratat public problema, apoi felul în care a tratat-o Comitetul Condon de la Universitatea din Colorado. În fine, voi sugera un mod pozitiv de a aborda problema.

Pe măsură ce te familiarizezi cu bogăţia materialului din acest domeniu şi cu modul în care a fost utilizat, te simţi, aşa cum m-am simţit eu însumi, ca o persoană care ar căuta să descrie unui orb din naştere culorile amurgului. Orbul n-a avut însă de ales, pe cînd lumea ştiinţifică a pus ştiinţei ochelari de cal, nu fără o oarecare îndreptăţire. Subiectul a fost înconjurat de o mare confuzie şi prea adesea „patronat" de persoane incapabile să-l evalueze şi să-l abordeze în mod critic. Adăugîndu-se discreditării lui de către „lunatici", aceşti factori au fost de ajuns pentru a-i determina pe cei mai mulţi oameni de ştiinţă să evite abordarea subiectului OZN.

Un prim pas important în înlăturarea ochelarilor de cal ai ştiinţei l-a constituit, după părerea mea, declaraţia Comitetului special al Institutului american de aeronautică şi astronautică (decembrie 1968) şi publicarea unor studii asupra ca-

zurilor OZN în „*Journal of Astronautics and Aeronautics*". Aceste studii demonstrează limpede existența unei provocări adresate curiozității umane și deci oamenilor de știință, deși nu este clar cărei discipline științifice anume. Deocamdată, problema aparține exclusiv fizicianului, sociologului, psihologului și chiar celui care se ocupă cu științele oculte.

Am dovezi pozitive, din corespondența mea personală și din discuțiile purtate cu oameni de știință, că interesul lor crește, dar rămîne, în cele mai multe cazuri, anonim. Există într-adevăr și se consolidează un „Colegiu Invizibil", al unor oameni pregătiți din punct de vedere științific și tehnic, pe care fenomenul OZN îi intrigă și care ar fi foarte doritori să întreprindă un studiu serios al acestuia, dacă ar avea prilejul, timpul și condițiile necesare. Ei reprezintă un grup internațional gata să accepte provocarea OZN.

11

Forțele Aeriene și problema OZN— pagini din istoria Proiectului Blue Book

DEPARTAMENTUL FORȚELOR AERIENE
CARTIERUL GENERAL AL SECȚIEI DE TEHNOLOGIE STRĂINĂ
BAZA FORȚELOR AERIENE WRIGHT—PATTERSON, OHIO 45433

BIROUL COMANDANTULUI

4 septembrie 1968

Dr. J. Allen Hynek
Observatorul Dearborn
Universitatea Northwest
Evanston, Illinois 60 201

1. In ultimii ani ați criticat public Proiectul Blue Book pentru lipsa de evaluare științifică a rapoartelor asupra unor obiecte zburătoare neidentificate.

2. Aș dori ca, în următoarele 30 de zile, să vă îndreptați eforturile către precizarea acelor zone de activitate științifică nesatisfăcătoare existente acum în munca Proiectului Blue Book. Vă rog să vă limitați referatul la metodologia care ar trebui să fie folosită și să nu vă preocupați de politica Forțelor Aeriene sau de istoria problemei.

3. Recomandările trebuie să fie precise, amănunțite și practice. Raportul trebuie să ajungă la biroul meu nu mai tîrziu de 1 octombrie 1968.

RAYMOND S. SLEEPER,
Colonel în Forțele Aeriene ale Statelor Unite,
Comandant

În cei 20 de ani de colaborare cu Forțele Aeriene în calitate de consultant științific, era pentru prima oară că mi se

cerea oficial să critic şi să-mi spun părerea despre metodologia ştiinţifică şi aplicarea ei la studiul problemei OZN. Este foarte adevărat că, cu cîtva timp înainte de primirea scrisorii de mai sus, devenisem un critic din ce în ce mai acerb al Proiectului Blue Book, dar se pare că acest lucru scăpase atenţiei şi reacţiei oficiale. Acum era clar că, în sfîrşit, i se acorda atenţie.

Am fost, desigur, încîntat că mă voi adresa oficialităţilor şi am răspuns pe larg (vezi Anexa 4). Pentru a situa răspunsul meu într-o perspectivă corectă, este necesar să înfăţişez pe scurt istoria Proiectului Blue Book şi a colaborării mele cu el, şi să arăt clar rolul pe care l-au jucat atît Pentagonul, cît şi comunitatea ştiinţifică în formarea şi cristalizarea poziţiei Blue Book faţă de problema OZN. E de remarcat că scrisoarea colonelului Sleeper nu-mi cere părerea despre politica urmată. Aceasta a continuat să fie hotărîtă, ca şi în trecut, la nivele mult mai înalte şi transmisă prin canalele Pentogonului.

Cu cincisprezece ani în urmă, prestigioasa Comisie Robertson* lucrase cinci zile (14—18 ianuarie 1953) şi enunţase aceste concluzii şi recomandări:

a) Mărturiile despre obiectele zburătoare neidentificate nu cuprind nici o indicaţie că aceste fenomene constituie o ameninţare fizică directă pentru securitatea naţională. Noi credem cu tărie că nu există cazuri care

---

* Eram membru asociat al acestei comisii, dar n-am fost invitat să particip la toate şedinţele. La una din cele la care am asistat, au fost prezentate celebrele filme Tremontain, Utah şi Great Falls, Montana (bine cunoscute tuturor acelora care au urmărit saga OZN), trăgîndu-se concluzia că reprezintă pescăruşi şi, respectiv, un avion. Desigur, comisia nu a beneficiat de analiza amănunţită a cazului de la Great Falls (*Observational Evidence of Anomalistic Phenomena*, „Journal of Astronomical Sciences", [*Constatări decurgînd din observarea fenomenelor neobişnuite*, în „Ziarul ştiinţelor astronomice" — N.T.], vol. XV, Nr. 1, 1968, pp. 31—36) efectuată de dr. M. L. Baker sub auspiciile lui Douglas Aircraft Company, al cărei angajat era atunci. În referatul său, dr. Baker conchide: „... imaginile nu pot fi explicate prin nici un fenomen natural cunoscut".

Am fost nemulţumit chiar atunci de ceea ce mi s-a părut a fi o examinare extrem de superficială a datelor şi de ideile preconcepute trădate de lipsa curiozităţii şi a dorinţei de a cerceta mai profund subiectul. Căci chiar în anul 1953 existau în dosare multe sute de cazuri cu un înalt indice de stranietate şi pe probabilitate (ne aflam în cu totul altă situaţie decît aceea din vremea Proiectului Semn); comisia a examinat circa o duzină. Nu mi-a cerut să semnez raportul comisiei şi nici n-aş fi făcut-o, dacă mi s-ar fi cerut.

să indice fenomene ce pot fi atribuite unor obiecte artificiale străine, capabile de acte ostile şi că nu există nici o dovadă că fenomenele indică necesitatea revizuirii conceptelor ştiinţifice curente.

b) Preocuparea excesivă şi continuă de a raporta aceste fenomene, în această perioadă tulbure, are ca rezultat primejduirea funcţionării normale a instituţiilor menite să protejeze corpul politic. Citãm, ca exemple, supraîncărcarea canalelor de comunicaţii cu rapoarte nesemnificative, pericolul ca permanentele alarme false să ducă la nesocotirea dovezilor reale de acţiuni ostile şi cultivarea unei psihologii naţionale morbide pe care o propagandă ostilă iscusită ar putea s-o folosească pentru a provoca o comportare isterică şi o neîncredere dăunătoare în autoritatea legal constituită.

Comisia a recomandat:

a) Ca agenţiile de securitate naţională să treacă imediat la deposedarea fenomenului OZN de statutul special care i-a fost acordat şi de aura de mister pe care, din nefericire, a dobîndit-o.

b) Ca agenţiile de securitate naţională să elaboreze metode de informare, cultivare şi educaţie publică menite să pregătească apărarea şi moralul ţării, să ducă la o recunoaştere cît mai promptă şi la o ripostă cît mai eficientă la indiciile reale de intenţii sau acţiuni ostile.

S-ar părea că atenţia comisiei a fost îndreptată mai degrabă către o problemă de apărare şi securitate, decît către una de ordin ştiinţific. Era dealtfel de aşteptat, de vreme ce şedinţa fusese convocată şi participanţii fuseseră instruiţi de C.I.A. Nu s-a făcut nici o menţiune şi nu s-a dat nici o explicaţie foarte numeroaselor cazuri „neidentificate" aflate încă de atunci în dosarele Proiectului Blue Book. Întrucît cazurile au fost alese pentru comisie de către Blue Book, care îşi exprimase punctul de vedere în problema OZN-urilor, natura prejudicială a „procesului OZN-urilor" este evidentă. Membrii augustei comisii au exemplificat de minune vechiul proverb: „Cînd îţi păstrezi sîngele rece în timp ce toţi cei din jur şi-l pierd, înseamnă că nu înţelegi situaţia". Comisia n-a avut acces la multe dintre cazurile cu adevărat uluitoare.

În momentul convocării comisiei, Battelle Memorial Institut din Columbus, Ohio, era angajat într-un studiu statistic (care în cele din urmă a apărut ca Raportul Nr. 14 al Proiectului Blue Book, un document remarcabil dacă citeşti printre rînduri) şi ofiţerii de la Battelle, pătrunşi de un ade-

varat spirit ştiinţific, au arătat* că există o evidentă lipsă de date demne de încredere şi că chiar rapoartele bine documentate prezentau un element de dubiu în ceea ce priveşte datele. Ei au cerut o îmbogăţire a datelor înainte de a se lua vreo hotărîre privind orientarea generală şi au lăsat să se înţeleagă că întrunirea Comisiei Robertson era prematură, fiind greu de crezut că lucrările ei vor duce la vreun rezultat. Comisia Robertson a ajuns la un rezultat: ea a făcut ca subiectul OZN să fie socotit nedemn de interes ştiinţific şi aproape 20 de ani nu s-a dat destulă atenţie subiectului pentru a obţine tipul de date necesare chiar şi numai pentru a decide asupra naturii fenomenului OZN. Serviciul de relaţii publice al Forţelor Aeriene a fost evaziv în acest domeniu şi publicul a fost lăsat să hotărască singur dacă atitudinea Forţelor Aeriene este rezultatul unei „muşamalizări" sau al incapacităţii şi confuziei.

Forţele Aeriene au intrat oficial în „arena farfuriilor zburătoare" la 22 ianuarie 1948, ca urmare a unui schimb de scrisori la sfîrşitul anului 1947, între generalul comandant a ceea ce erau atunci forţele aeriene ale armatei şi şeful lui Air Materiel Command, Air Technical Intelligence Center (ATIC) la baza forţelor aeriene Wrigh-Patterson, în Dayton, Ohio.

Întîmplările din vara lui 1947 fuseseră tulburătoare: prea multe rapoarte asupra unor obiecte stranii văzute pe cer de persoane aparent competente — piloţi din regiunile muntoase, poliţişti, piloţi comerciali, observatori militari etc. Avînd responsabilitatea apărării aeriene a ţării, Forţele Aeriene au devenit brusc interesate. Prima explicaţie la care s-au gîndit a fost, desigur, că o putere străină a inventat un nou şi potenţial sinistru aparat care, în mod evident, constituie o ameninţare pentru securitatea noastră. Oricît de înfricoşătoare ar părea, era totuşi o idee care putea să-i vină imediat în minte unui militar şi pe care el simţea că poate s-o înfrunte. Obţinerea de informaţii despre tehnologiile străine intra direct în atribuţiile Forţelor Aeriene. Şi astfel s-a născut „Proiectul Semn", numit uneori, incorect, „Proiectul Farfurie". Personalul său urma să examineze critic prima serie de rapoarte şi foarte curînd după aceea am fost invitat să verific cîte dintre rapoarte aveau, probabil, un punct de plecare astronomic.

---

* Intr-o scrisoare din 9 ianuarie 1953, adresată căpitanului E. J. Ruppelt, primul şef al Proiectului Blue Book. (N.A.)

Dar evoluțiile raportate ale „farfuriilor zburătoare" nu se potriveau cu ceea ce se putea aștepta de la niște aparate militare tehnologic avansate și doar o parte a observațiilor a putut fi atribuită cu certitudine obiectelor sau evenimentelor astronomice. În cadrul Proiectului Semn, părerile au devenit, curînd, net divergente: era aceasta o tehnologie străină, sau o tehnologie *cu adevărat străină?* Nave din spațiul cosmic? Psihoză colectivă? Manie generată de nervozitatea postbelică?

Divergența s-a accentuat pe măsură ce a devenit din ce în ce mai clar că ipoteza unei tehnologii străine „obișnuite" era de nesusținut. Se ivise o „ruptură în explicație". Ori întregul fenomen era de natură „psihologică (o expresie folosită adesea, în lipsa unei explicații convingătoare), ori în spatele lui se afla ceva de care nimeni nu voia să țină seama. Cînd mintea este confruntată pe neașteptate cu „fapte" care sînt într-adevăr incomode, care refuză să se insereze în imaginea lumii înconjurătoare admisă în mod obișnuit, asistăm la un efort disperat de a depăși acea „ruptură", mai degrabă emoțional decît intelectual, căci această din urmă atitudine ar cere o recunoaștere cinstită a insuficienței cunoștințelor noastre. Se fac eforturi frenetice fie pentru a găsi o explicație *ad hoc* care „să salveze fenomenul", fie pentru a discredita datele. Cînd sîntem puși în fața unei situații care depășește cu mult capacitatea noastră de înțelegere, se pare că intră în funcțiune o cenzură mintală care tinde să blocheze sau să evite un fenomen „prea straniu" și să ne facă să căutăm refugiu în ceea ce ne este familiar.

Istoria științei abundă în „explicații satisfăcătoare" menite să păstreze *statu quo*-ul existent. Descoperirea fosilelor unor specii dispărute, dovezi puternice ale valabilității teoriei evoluției biologice, a fost primită cu multe încercări de a distruge degetul-fosil care arată neîndoielnic spre evoluția darwinistă. Au existat de asemenea multe „explicații satisfăcătoare" înainte ca faptele să impună acceptarea teoriei circulației sîngelui, ipoteza heliocentrică, hipnotismul, meteoriții, bacteriile generatoare de molime și multe alte fenomene acceptate astăzi.

În 1948, Proiectul Semn s-a aflat în fața unei „rupturi în explicație" majore și a cerut ajutor de la consultanții săi științifici, atît din cadrul Forțelor Aeriene, cît și din rîndul oamenilor de știință. Reacția acestora a fost cea așteptată, cea întîlnită de-a lungul secolelor: „Acest lucru nu poate fi, deci el nu există". Ruptura în explicație depășea cu mult capaci-

tatea de înţelegere, astfel că refuzul de „a cîntări şi a judeca", semnul distinctiv unanim acceptat al omului de ştiinţă, a devenit evident.

Pentru a avea o atitudine corectă faţă de comunitatea oamenilor de ştiinţă, trebuie să subliniem faptul că datele existente n-au fost prezentate într-un mod corespunzător şi conţineau o mare cantitate de absurdităţi — rapoarte stupide, percepţii greşite ale lui Venus şi ale unor meteori, aparţinînd unor ignoranţi, toate avînd o tentă emoţională.

Atribuţiile mele limitate în cadrul Proiectului Semn (eliminarea rapoartelor datorate unor cauze astronomice) mi-au îngăduit totuşi să-mi dau seama curînd de existenţa unor cazuri care, de la prima vedere, constituiau evidente sfidări adresate ştiinţei. Dar puteau fi ele considerate astfel? Era clar pentru mine că, datorită sărăciei de date ştiinţifice esenţiale a rapoartelor, misterul acestora s-ar fi putut risipi uşor dacă astfel de rapoarte ar fi fost urmărite atent şi investigate judicios. Problema lipsei unei investigaţii judicioase a fost prezentă de la început.

Fiind pe atunci doar un tînăr cercetător şi nevrînd să devin un martir, sau să mă fac de rîs pe baza unor date incomplete, m-am hotărît să rămîn neutru şi să las fenomenul să se confirme sau să se infirme singur. Consilierii mai în vîrstă şi mai reputaţi ai Pentagonului manifestau un dispreţ total faţă de problema farfuriilor zburătoare şi trebuia să recunosc faţă de mine însumi că, deşi incitante, datele erau cu totul insuficiente pentru a fi concluzive din punct de vedere ştiinţific. Numai după ce au trecut mai mulţi ani şi datele de acest fel au continuat să curgă nu numai din această ţară, ci şi din multe altele, am putut să înţeleg că fenomenul a fost cu adevărat confirmat: erau prea multe incidente care nu puteau fi explicate în termeni „obişnuiţi".

Atitudinea oficială a Pentagonului a fost dictată în mare măsură de comunitatea oamenilor de ştiinţă. În definitiv, nici chiar un general-maior nu doreşte să fie luat în rîs de membrii sus-puşi ai ierarhiei ştiinţifice. Un exemplu a fost, desigur, doctorul Menzel, profesor de astronomie la Harvard, care a manifestat un interes aproape obsesiv faţă de problema farfuriilor zburătoare, deşi acest subiect era foarte îndepărtat de domeniul său ştiinţific. El a proclamat sus şi tare că OZN-urile sînt o absurditate şi a fost campionul „teoriei mirajului". El a atribuit mirajelor anumite proprietăţi, aplicate apoi

OZN-urilor, a căror existenţă a fost demonstrată a fi iluzorie chiar de către Forţele Aeriene.*

Dar nu numai Dr. Menzel a cedat în faţa sindromului „ruptu-rii în explicaţie", deşi el a influenţat fără îndoială poziţia „ştiinţifică" oficială a Pentagonului. Aproape toţi oamenii de ştiinţă s-au descotorosit rapid de această problemă, unii simţind o mare plăcere să joace rolul de pontifi în faţa unui public nespecializat. Oprobriul ştiinţei era, în mare măsură, întemeiat. Rapoartele bazate pe percepţii greşite abundau şi contingentul de aiuriţi pîndea în culise, sau îşi făcea cunoscută prezenţa prin cultul farfuriilor zburătoare, prin broşuri şi declaraţii pseudoreligioase.

Mărturisesc că mi-a făcut mare plăcere să pun în încurcătură astfel de grupuri şi pe autorii nechibzuiţi sau impresionabili ai unor rapoarte OZN. Am fost satisfăcut, de pildă, să stabilesc că un raport asupra unei „nave-mame cu patru însoţitori" se datora fără îndoială, observării printr-un mic telescop a planetei Jupiter şi a celor patru sateliţi mai mari ai săi, sau să dovedesc că ceea ce o femeie numise „o navă spaţială cu lumini în partea din spate" nu era decît un meteor strălucitor.

Dar cele 237 de rapoarte iniţiale ale Proiectului Semn nu erau convingătoare şi nu susţineau ipoteza „vizitatorilor din spaţiu". Revăzînd în 1970 aceste cazuri, mi-am dat seama de calitatea lor cu totul necorespunzătoare. Rapoartele din perioada 1950—1959 şi din 1966 şi 1967 erau mult mai valabile, atît în privinţa gradului de stranietate, cît şi în privinţa credibilităţii martorilor. În 1947—1948 nu prea era ce să trezească interes. Au fost desigur unele rapoarte care, la prima vedere, sugerau că nu este posibilă o explicaţie fizică normală, dar chiar şi acestea erau nesatisfăcătoare, pentru că nu constituiseră obiectul unei investigaţii adecvate; multe date importante lipseau. Printre primele 237 de cazuri OZN nu se aflau întîlniri de aproape care să poată concura prin calitatea detaliilor cu rapoartele mai recente din această

---

* Menkello, F. G., *Quantitative Aspects of Mirages (Aspecte cantitative ale mirajelor).* Raportul nr. 6112. Menkello era locotenent-major al Forţelor Aeriene, lucrînd la Environmental Technical Applications Center (Centrul de aplicaţii tehnice pentru mediul înconjurător). „Este uşor de demonstrat că «lentilele de aer» şi «inversiunile puternice» postulate, printre alţii, de Gordon şi Menzel n-ar putea să dea naştere mirajelor care le sînt atribuite decît la temperaturi de mai multe mii de grade Kelvin." (N.A.)

categorie şi existau doar cîteva rapoarte radar (nesemnificative). Discurile diurne constituiau categoria preponderentă în ansamblul cazurilor neexplicate de Proiectul Semn şi apăreau doar cîteva cazuri incitante de lumini nocturne.

Chiar şi astăzi, dacă mi s-ar cere să interpretez numai datele acestor prime cazuri aflate la dispoziţia Forţelor Aeriene, fără să cunosc tipurile de rapoarte OZN care mai tîrziu s-au conturat cu claritate în toată lumea, aş ajunge tot la concluzia la care am ajuns în 1949: exista un număr de rapoarte cu adevărat enigmatice, ale căror date erau însă insuficiente pentru a fundamenta concluzii precise. Chiar aşa, aş repeta concluziile mele din 1953: subiectul merită investigaţii ştiinţifice suplimentare.

Pentru a fi obiectivi, trebuie să recunoaştem că, oricît de criticabile ar fi Forţele Aeriene pentru atitudinea lor faţă de OZN-uri, nu e mai puţin adevărat că misiunea lor, mai ales în 1949, urmărea nu un scop ştiinţific, ci unul legat de apărare. Forţele Aeriene şi-au îndeplinit sarcina cînd au demonstrat că fenomenul OZN nu prezenta nici o dovadă imediată că ar fi ostil şi nu constituia o ameninţare pentru securitatea naţională.

Dacă în acel moment Forţele Aeriene ar fi transferat problema unei organizaţii ştiinţifice de tradiţie şi de prestigiu, istoria problemei OZN ar fi putut fi cu totul alta. Un mic grup operativ de oameni de ştiinţă, buni cunoscători ai problemelor fundamentale, funcţionînd permanent şi publicînd cu o anumită periodicitate rezultatul lucrărilor sale în presa de specialitate, ar fi fost de ajuns.

Forţele Aeriene au ales însă o altă cale. Îndată ce Pentagonul şi-a definit cu fermitate politica în problema OZN şi a respins istorica *Apreciere a situaţiei* (trimisă de o parte a membrilor Proiectului Semn prin canalele informative direct eşaloanelor superioare), în care se conchidea că rapoartele despre farfuriile zburătoare dovedesc existenţa unei inteligenţe extraterestre, Forţele Aeriene au intrat într-o lungă perioadă de relaţii publice stîngace şi nefericite. Publicarea unor broşuri de propagandă şi comunicate de presă, concepute adesea neinspirat şi contradictoriu, a inaugurat era confuziei, 1950—1970. Insistenţa asupra secretului oficial şi repetata „clasificare" a documentelor erau greu de înţeles de vreme ce Pentagonul declarase că problema de fapt nu există.

Rolul Forţelor Aeriene în această perioadă a fost în acelaşi timp hotărîtor şi enigmatic. A fost hotărîtor, pentru că

restul lumii (respectiv alte guverne ale căror departamente primeau de asemeni rapoarte OZN) s-a orientat după Forţele Aeriene ale S.U.A. Cînd întrebam ce s-a făcut în acele ţări în problema OZN, de multe ori mi se răspundea că, de vreme ce Statele Unite, cu posibilităţile lor financiare şi de altă natură, se ocupă de problemă, ce-ar mai fi putut face celelalte ţări, cu posibilităţile lor limitate? Ele aşteptau rezultatele investigaţiei efectuate în Statele Unite.

A fost enigmatic, datorită întrebării fireşti: dacă fenomenul OZN nu era nimic altceva decît percepţii greşite, înşelătorii etc., de ce să nu se renunţe la un program OZN? De ce să se adopte o atitudine confuză şi falsă în relaţiile cu publicul, atitudine care de multe ori constituia o insultă pentru inteligenţa oamenilor competenţi? Cîteva din aprecierile Blue Book asupra unor rapoarte sincere au fost atît de cusute cu aţă albă, încît mai tîrziu a trebuit să fie retrase. Erau toate acestea o perdea de fum, o treabă făcută de ochii lumii, Proiectul Blue Book fiind doar un paravan, iar veritabila anchetă fiind condusă de o altă agenţie?

Dacă problema ar fi fost încredinţată de la început unei comisii ştiinţifice permanente sau unui institut, subiectul ar fi dobîndit respectabilitate ştiinţifică, iar Forţele Aeriene o imagine demnă. Publicul ar fi putut lua cunoştinţă pe căi nesenzaţionale despre ceea ce era enigmatic şi necunoscut încă, şi despre rapoartele identificate cu certitudine ca fiind rezultatul unor percepţii greşite, mistificări etc. Deoarece publicul nu s-ar mai fi temut de ridicol, sprijinul şi interesul său ar fi fost asigurate. S-ar fi putut stabili dacă există vreun „semnal" în „zgomotul" relatat; dacă există în rapoartele globale OZN material empiric cu adevărat nou. O comisie ştiinţifică civilă, operînd la un înalt nivel de competenţă, ar fi obţinut probabil cooperarea unor grupuri ştiinţifice internaţionale. A constituit de la început o greşeală plasarea subiectului într-o atmosferă de science fiction militar, greşeală agravată mai tîrziu de aparenta duplicitate a declaraţiilor publice. Dacă acea comisie ştiinţifică la care m-am referit ar fi conchis, după un studiu serios, că rapoartele nu conţin nimic care ar putea să intereseze ştiinţa, această concluzie ar fi fost în general acceptată, firește, cu excepţia cultiştilor şi exaltaţilor. Dacă rezultatul ar fi fost altul, s-ar fi putut organiza studii amănunţite şi o cercetare aprofundată.

A fost aleasă însă o cale cu totul diferită. Proiectul Semn a început cu o prioritate de 2A, 1A fiind cea mai înaltă.

La puţin timp după ce am devenit consultant al proiectului, am aflat că au fost disensiuni interne chiar de la început. Unii susţineau că farfuriile zburătoare sînt nişte aparate ruseşti, alţii credeau că provin din spaţiul cosmic, şi mai erau, desigur şi alţii, care considerau întreaga problemă drept o absurditate.

De la semnarea contractului, mi s-a cerut să lucrez cu totul independent de ceilalţi consultanţi şi membri ai Proiectului Semn. Această separare urmărea probabil să mă apere de orice influenţă. Raportul meu final, întocmit cu sprijinul competent al lui Charles Summerson, a fost terminat după ce Proiectul Semn se transformase, oarecum misterios, în Proiectul Ranchiună, la 11 februarie 1949. N-am fost informat despre schimbare şi am continuat să fac tot posibilul ca să găsesc explicaţii astronomice logice pentru cît mai multe din cele 237 de rapoarte.

Trecerea la Proiectul Ranchiună a marcat adoptarea unei atitudini de respingere categorică a problemei OZN. Acum declaraţiile serviciului de relaţii cu publicul asupra cazurilor OZN semănau foarte puţin cu faptele reale. Dacă un caz conţinea elemente care puteau fi atribuite unui avion sau balon, obiectul devenea în mod automat un avion sau balon, în comunicatul de presă.

Vorbind despre ipoteza potrivit căreia această respingere ar fi constituit o parte a unei perdele de fum menite să ascundă faptele semănînd confuzie, căpitanul Ruppelt scria: „Nu este adevărat; a fost doar o lipsă de coordonare. Dar dacă Forţele Aeriene ar fi încercat într-adevăr să tragă o perdea de confuzii, ele n-ar fi putut să facă o treabă mai bună".* Spre exemplificare, Ruppelt citează dintr-un comunicat al Pentagonului, care stabilea că farfuriile zburătoare erau: a) frînturi de meteoriţi ale căror cristale reflectau lumina soarelui, b) nori aflaţi la mică înălţime, luminaţi de soare şi c) boabe de grindină aplatizate pe o traiectorie aproape orizontală. Ruppelt avea dreptate cînd spunea: „Problema a fost abordată într-o atmosferă de confuzie organizată". Încrederea în capacitatea sau dorinţa Forţelor Aeriene de a face faţă problemei era în declin încă din 1949. Ruppelt a descris excelent această perioadă în *Raport despre obiectele zburătoare*

---

* Ruppelt, Edward, *Report on Unidentified Flying Objects*, p. 80 (N.A.)

neidentificate, carte care ar trebui să fie citită de oricine este serios interesat de istoricul problemei. Din contactele pe care le-am avut cu el, mi-am dat seama că este de bună-credinţă şi foarte intrigat de întregul fenomen.

Tranziţia de la Proiectul Semn la Proiectul Ranchiună a avut loc înainte de a-mi fi terminat raportul şi, în momentul în care l-am prezentat, climatul devenise puţin favorabil unei cercetări serioase asupra farfuriilor zburătoare. „Această drastică schimbare a atitudinii oficiale este tot atît de greu de explicat, pe cît le-a fost de greu multor oameni care ştiau ce se petrecea în interiorul Proiectului Semn să o accepte"* scria Ruppelt. El scria, de asemenea: „Această schimbare de concepţie m-a nemulţumit. Existau, aşadar, oameni care hotărau că problema OZN nu merită atenţie tocmai în momentul cînd calitatea rapoartelor părea să se amelioreze. Din cîte puteam să-mi dau seama, schimbările de concepţie ar fi trebuit făcute în celălalt sens . . ."**

Sînt întru totul de acord. Primele rapoarte, în special cele pe care le-am studiat la început în cadrul Proiectului Semn, erau de o calitate mult inferioară celor care le-au urmat. Unele se limitau la cîteva zeci de cuvinte, fără amănunte necesare aprecierii corespunzătoare.

Ruppelt a atribuit schimbarea de atitudine faptului că militarii vor răspunsuri clare, nu mistere: „Înainte, dacă sosea un raport interesant şi ei voiau un răspuns, tot ceea ce obţineau era: «ar putea fi adevărat, dar nu putem dovedi acest lucru». Acum, o astfel de întrebare primea un răspuns rapid: «A fost un balon» şi toţi, de la ATIC pînă la Pentagon, se felicitau. Toţi se simţeau minunat".***

Rupellt a descris perioada de după înfiinţarea Proiectului Ranchiună ca un fel de „Ev Mediu". Cu mai multă uşurinţă decît echipa mai experimentată a Proiectului Semn, noul personal a inventat şi folosit teorema Forţelor Aeriene: „Asta nu poate exista, deci asta nu există". Ruppelt spune: „Totul era evaluat pornindu-se de la premisa că OZN-urile nu pot să existe"**** şi „Rapoarte OZN bune continuau să sosească în proporţie de zece pe lună, dar ele nu erau verificate sau cercetate. Cele mai multe erau înlăturate".*****

---

* *Ibid,* p. 81.
** *Ibid.,* p. 81.
*** *Ibid.,* p. 82.
**** *Ibid.,* p. 83.
***** *Ibid.,* p. 88.

În anii care au urmat, pe cînd eram consultant al Proiectului Blue Book, nici un raport sosit pe canalele militare oficiale nu a fost înlăturat, dar s-au făcut doar tentative cu totul superficiale de a efectua o investigaţie serioasă. Această constatare este valabilă mai ales în ceea ce priveşte cazurile deosebit de ciudate, care erau evaluate de obicei ca „neidentificate" şi date de o parte. Scopul fusese atins: OZN-ul fusese identificat ca „neidentificat".

După ce mi-am depus raportul, în aprilie 1949, la scurt timp după înfiinţarea Proiectului Ranchiună, n-am mai avut nici o legătură cu Departamentul OZN de la Dayton. Am aflat deci abia mai tîrziu ce s-a întîmplat în timpul „Evului Mediu".

Raportul meu avea peste 300 de pagini, multe dintre ele aproape albe, conţinînd doar afirmaţia: „Nu există o explicaţie astronomică pentru acest raport". Obligaţia mea era astfel îndeplinită. Uneori îndrăzneam mai mult: „Putem presupune că a fost observat un grup de baloane (pentru studiul razelor cosmice) a cărui mişcare aparentă era doar o reflectare a mişcării avionului."

În introducerea raportului, scriam: „Marele public pare să adopte cu precădere două atitudini faţă de farfuriile zburătoare: 1) toate observaţiile sînt rezultatul unor interpretări eronate sau al unor înşelătorii şi 2) «trebuie să fie ceva aici». Din prima clipă, am încercat să consider fiecare raport... ca pe o declaraţie sinceră făcută de observator şi să nu îmbrăţişez nici una dintre cele două atitudini".

Arătam ce dăuna atunci şi avea să dăuneze în continuare Departamentului OZN: datele insuficiente şi lipsa oricărui efort de a remedia această situaţie. Scriam: „Aproape toate datele de care se ocupă acest raport de 300 de pagini sînt incomplete şi inexacte, iar unele de-a dreptul contradictorii. Iată de ce a fost evident imposibil să se ajungă la concluzii ştiinţifice limpezi. Cele mai multe concluzii sînt propuse în termeni de probabilitate, gradul acesteia fiind apreciat pentru fiecare raport în parte".

Cu vreo două luni mai devreme, Proiectul Semn înaintase un raport secret, pe care l-am văzut numai după cîţiva ani şi care susţinea:

„Nu dispunem încă de dovezi certe care să confirme sau să infirme existenţa obiectelor zburătoare neidentificate ca tipuri noi şi necunoscute

de avioane. Un număr limitat de incidente au fost identificate ca obiecte cunoscute.

Pornind de la posibilitatea ca obiectele să fie într-adevăr tipuri de avioane neidentificate şi neobişnuite, se analizează cîteva rapoarte din punct de vedere tehnic, pentru a determina particularităţile aerodinamice, propulsia şi sistemele de comandă necesare pentru ca obiectul să se comporte aşa cum se arată în rapoarte. Obiectele observate au fost grupate în patru categorii, după forma lor:

1. Discuri zburătoare, adică aparate foarte puţin asemănătoare cu un avion.
2. Corpuri în formă de torpilă sau ţigară fără aripi sau ampenaje vizibile în zbor.
3. Obiecte sferice sau în formă de balon.
4. Globuri de lumină.

Primele trei categorii pot zbura prin mijloace aerodinamice sau aerostatice şi pot fi propulsate şi controlate prin metode cunoscute de constructorii aeronautici."

Încă din 1949, OZN-urile se înscriau în scheme care aveau să persiste în anii următori.

„Bariera frustrării" a continuat să existe. Nu s-a făcut niciodată o tentativă serioasă de a strînge toate datele disponibile. Investigatorii Forţelor Aeriene nu şi-au dat osteneala să adune ceea ce le era la îndemînă. În multe cazuri, pornind doar de la o ştire apărută într-una din ultimele pagini ale unui mic ziar local, am putut să reconstruiesc, cu ajutorul observatorilor, o relatare coerentă a evenimentelor raportate şi, în general, persoanele implicate erau dispuse să colaboreze îndată ce erau convinse că dialogul nu va duce la ridiculizarea lor şi la o publicitate nefavorabilă. Arhiva Blue Book abundă în cazuri etichetate „informaţii insuficiente", cînd, de fapt, de multe ori eticheta potrivită ar fi trebuit să fie „investigaţii insuficiente".

Pe măsură ce treceau anii, înţelegeam tot mai limpede că nici unul dintre cazurile studiate de Blue Book nu s-a bucurat de „tratamentul F.B.I.", adică nici un caz nu a fost cercetat astfel încît să se obţină cele mai mici indicii, aşa cum se procedează în mod obişnuit în cazuri de răpiri, trafic de narcotice şi jefuiri de bănci.

Blue Book a adoptat o atitudine cu totul opusă. Cînd un caz părea să se datoreze interpretării greşite a unui obiect sau fenomen convenţional (şi deci n-ar fi trebuit să genereze o investigaţie ulterioară), Blue Book făcea adesea efortul de

a efectua convorbiri telefonice, interviuri etc., pentru a descoperi că era vorba despre o planetă, o misiune de alimentare cu carburant în zbor sau un alt eveniment firesc. Ei îşi trimiteau astfel copoii să prindă nişte bieţi hoţi de găini, dar ignorau un vînat potenţial mult mai important.

Dacă pentru sutele de cazuri „neidentificate" de către Blue Book ar fi fost disponibil un investigator pregătit din punct de vedere ştiinţific şi conştiincios, avînd posibilitatea de a reacţiona imediat (acces imediat la mijloacele de transport, pentru a ajunge la locul întîmplării raportate, în 24 de ore) ar fi fost culese mult mai multe informaţii. Adevăratul grad de stranietate şi de probabilitate al fiecărui caz ar fi putut fi determinat cu oarecare siguranţă. Am pledat de mai multe ori, inclusiv în faţa unor subcomitete ale Congresului, pentru posibilitatea de reacţie imediată — dar fără rezultat.

Adesea Blue Book nu-şi dădea osteneala să investigheze pînă cînd evenimentul OZN nu obţinea oarecare notorietate în presă (cazul Portage County constituie un bun exemplu) sau pînă cînd nu se cereau lămuriri din partea unui membru al Congresului, ai cărui alegători erau nemulţumiţi de modul în care fuseseră trataţi de Blue Book. Nimic nu stîrnea o reacţie mai imediată şi mai frenetică a Proiectului Blue Book, decît o intervenţie a Congresului. Dar şi atunci efortul era îndreptat mai degrabă spre alcătuirea unui răspuns rapid şi satisfăcător, decît spre o studiere serioasă a cazului. Am remarcat în multe prilejuri că singurul obiectiv al Proiectului Blue Book era de „a se debarasa de un membru al Congresului" inventînd o explicaţie plauzibilă, în loc de a efectua o investigaţie ştiinţifică.

Acest program nu s-a schimbat de-a lungul anilor. Rapoartele soseau şi erau tratate într-un mod cu totul rutinier, presupunîndu-se întotdeauna că ele provin de la oameni inculţi, incapabili să identifice întîmplări absolut naturale. Cînd situaţia devenea într-adevăr dificilă, era folosită eticheta „neidentificat", dar efortul nu mergea mai departe. Se presupunea, în mod tacit, că dacă *s-ar fi făcut* o încercare exhaustivă de a identifica sursa raportului, nu s-ar fi ajuns la nici un rezultat. Dacă putem presupune aceasta, de ce să ne irosim eforturile cu un astfel de fenomen neidentificat?

De-a lungul anilor, procentajul obiectelor neidentificate a rămas acelaşi. Tabela 1 trece în revistă primele 237 rapoarte OZN primite de Forţele Aeriene; ea arată că vreo 20% din-

tre acestea corespundeau definiției pe care am dat-o OZN-urilor, adică îi puneau în încurcătură pe experți. După douăzeci de ani, Comitetul Condon, folosind probabil rapoarte mai bine selecționate și mai mulți oameni de știință, n-a putut găsi totuși explicații pentru mai mult de 25% din cazurile pe care le-a examinat. De-a lungul anilor se pare că a existat un rest tenace, încăpățînat, de „rapoarte incredibile, provenind de la oameni credibili".[10]

TABELA 1

Evaluarea primelor 237 de rapoarte OZN primite de Forțele Aeriene, efectuată de J. Allen Hynek în anii 1948—1949

	Nr. incidentelor	*Aprox. %*
1. Astronomice		
a) Probabilitatea mare	42	18
b) Probabilitate mijlocie sau mică	33	14
	75	32
2. Neastronomice, dar sugerînd alte explicații		
a) Baloane sau avioane	48	20
b) Rachete, semnale luminoase sau corpuri în cădere	23	10
c) Diferite (reflexii, aurore boreale, păsări etc.)	13	5
	84	35
3. Neastronomice, fără nici o explicație evidentă		
a) Lipsa de date exclude posibilitatea unei explicații	30	13
b) Datele existente nu sugerează nici o explicație	48	20
	78	33

La 7 octombrie 1968, mi-am trimis răspunsul colonelului Sleeper:

„Vă adresez raportul meu numai dumneavoastră pentru că, așa cum se va vedea, dacă actuala echipă a Proiectului Blue Book l-ar citi, orice viitor contact personal s-ar dovedi stînjenitor pentru ambele părți... Ar putea să vă intereseze faptul că, în cei 20 de ani de cînd îndeplinesc funcția de consultant, sînteți primul comandant care îmi cere să-mi exprim opinia despre Proiectul Blue Book. Aș fi fost fericit să fac acest lucru mai curînd, dar de cîte ori am încercat să comentez procedeele și metodologia... mi s-a amintit cu politețe, dar cu fermitate... locul meu în cadrul Proiectului.

Sper sincer că în cele din urmă... voi putea ajuta la transformarea Proiectului Blue Book în ceea ce publicul și lumea oamenilor de știință au crezut că este... un organism de cercetare destinat apărării țării, dar îndeplinind și o serioasă activitate științifică... Este timpul ca Blue Book să nu mai fie numit, așa cum a făcut-o un glumeț, «Societatea pentru explicarea celor necercetate».

Doriți să mă refer la metodele de „îmbunătățire a produsului". Deși este o metaforă rareori folosită de oamenii de știință, cred că în acest caz se potrivește, căci e firesc să ne întrebăm ce este produsul Proiectului Blue Book, cine e consumatorul... cum este «ambalat» produsul, care este «aspectul» produsului și cum am putea să «acționăm» pentru îmbunătățirea produsului.

Mi-ați atras atenția că nu trebuie să mă preocup de istoria Proiectului Blue Book, totuși... audiențele din 1960 de la Washington au o legătură directă cu acest raport. Recomandările mele privind schimbările necesare în activitatea Proiectului au fost bine primite atunci de către Comitetul Smart, dar nu s-au găsit niciodată fonduri (deși au fost promise), așa că eforturile mele s-au irosit în van.

Deoarece raportul meu e destul de lung, l-am prefațat cu un rezumat al problemelor tratate și al recomandărilor făcute.

REZUMAT

A. S-a demonstrat că nici una din cele două misiuni ale Proiectului Blue Book (AFR 80—17) cu scopul 1) de a stabili dacă OZN reprezintă o amenințare posibilă pentru Statele Unite și 2) de a folosi datele științifice și tehnice obținute din studiul rapoartelor OZN — nu a fost îndeplinită în mod satisfăcător.

B. Echipa Blue Book, atît ca număr cît și ca pregătire științifică, este cu totul necorespunzătoare față de sarcinile trasate de AFR 80—17.

C. Proiectul Blue Book suferă datorită faptului că este un sistem închis, care a căzut victimă funcționării sale în circuit închis. Nu a existat un dialog științific efectiv între Blue Book și lumea științifică din afara lui. Echipamentul științific bogat al Forțelor Aeriene este folosit într-un mod cu totul neadecvat în executarea misiunii Blue Book. De pildă, talentații cercetători și excelentele instalații ale AFCRL [Air Force Cambridge Research Laboratories*] și AFOSR [Air Force Office of Scientific Research**] au fost rareori folosite. Lipsa dialogului științific între membrii Proiectului Blue Book și oamenii de știință din afară a fost de-a dreptul incredibilă.

D. Metodele statistice folosite de Blue Book nu sînt decît o parodie.

E. Nu s-a acordat atenția cuvenită cazurilor OZN considerate de mine și de alți consultanți drept semnificative și s-a pierdut prea mult timp cu cazurile banale, care conțin puține informații, și cu sarcinile periferice de informare publică. Eforturile trebuiau concentrate asupra a două sau trei cazuri de interes științific potențial pe lună, în loc să se risipească asupra a 40 pînă la 70 de cazuri pe lună. S-a acordat prea multă atenție cazurilor cu un singur martor și celor în care au fost văzute doar niște puncte luminoase noaptea pe cer și mult prea puțină cazurilor cu un înalt grad de stranietate, raportate de martori întru totul demni de încredere.

F. Transmiterea informațiilor către Blue Book este cu totul necorespunzătoare. Sarcina dată Proiectului este cu neputință de îndeplinit datorită incapacității cvasipermanente a ofițerilor răspunzători de problema OZN de la bazele aeriene locale de a transmite informații adecvate. Multe detalii, care ar fi putut fi culese de către ofițerii OZN printr-o interogare conștiincioasă, lipsesc, impunînd Proiectului Blue Book sarcina de a redeschide ancheta pentru a obține informații adiționale, uneori dintre cele mai elementare, dar necesare — de pildă, direcția vîntului, mărimi unghiulare, viteze, amănunte despre traiectorie, calificarea și caracterul martorilor, martori adiționali etc. Ameliorarea datelor inițiale este cea mai presantă necesitate pentru Blue Book.

G. Atitudinea fundamentală și calea urmată de Blue Book sînt ilogice și neștiințifice prin aceea că s-a adoptat o ipoteză care influențează și determină metoda de investigație. Am putea s-o formulăm ca o *Teoremă:*

Pentru orice caz OZN, dacă este luat în sine și fără legătură cu aspectele similare ale altor cazuri OZN din Statele Unite și din alte

---

* Laboratoarele de cercetări ale Forțelor Aeriene de la Cambridge (N.T.)

** Biroul de cercetări științifice al Forțelor Aeriene (N.T.)

țări, este întotdeauna posibil să se dea o explicație naturală, dacă pornim doar de la ipoteza că, prin însăși natura lucrurilor, toate rapoartele OZN trebuie să aibă cauze bine cunoscute și acceptate.

Teorema are un *Corolar:*

Este imposibil pentru Blue Book să aprecieze un raport OZN altfel decît ca o interpretare greșită a unui obiect sau fenomen natural, o farsă sau o halucinație. (În cazurile, relativ puține la număr, în care chiar acest procedeu întîmpină greutăți, raportul a fost apreciat ca «Neidentificat», dar fără să se specifice că teorema a fost infirmată.)

H. Consultantul științific al Proiectului n-a fost folosit într-un mod adecvat. Numai cazurile pe care *controlorul proiectului* le consideră interesante îi sînt aduse la cunoștință. Posibilitățile sale de acțiune, inclusiv accesul personal direct atît la dosarele neclasificate, cît și la cele clasificate, au fost mereu limitate și zădărnicite. El află adesea despre unele cazuri interesante abia la o lună sau două după sosirea raportului la Blue Book și nu se face nici o tentativă de a-l integra în circuitul operațional, cu excepția unor momente periferice."

Impresia generală a fost, de-a lungul anilor, că Blue Book era un proiect serios de cercetări complexe. Publicul își imagina poate un local spațios, un personal numeros, șiruri de dulapuri cu dosare, un computer pentru banca de date OZN și grupuri de savanți studiind în liniște rapoartele, ajutați de o armată de asistenți.

Din păcate, situația era cu totul alta. Proiectul era condus de obicei de un ofițer inferior. În armată, importanța acordată unei misiuni este direct proporțională cu gradul ofițerului comandant. Ofițerii de grad relativ mic care răspundeau de Proiectul Blue Book erau îndeobște asistați de un locotenent și uneori doar de un sergent.[11] O lungă perioadă de timp, un sergent cu slabă pregătire tehnică a fost însărcinat cu evaluarea celor mai multe dintre rapoartele care soseau.

Aceasta nu era o misiune chiar de primă importanță, bucurîndu-se de privilegii deosebite. Blue Book avea un personal mult prea redus pentru a se ocupa așa cum s-ar fi cuvenit de un fenomen care interesa atît de mult publicul. Mai mult încă, personalul nu putea să consacre decît o parte din timpul său aspectelor tehnice ale problemei. Cu prilejul vizitelor pe care le-am făcut cu regularitate, pe parcursul multor ani, am observat că o mare parte a activității Proiectului era consacrată unor probleme periferice, totul mergînd într-un ritm lent.

Pe de altă parte, ofiţerii de grad inferior nu aveau autoritatea necesară pentru a iniţia tipul de cercetare pe care l-am cerut adesea. Armata este cu totul ierarhizată; un căpitan nu poate ordona unui colonel sau maior de la altă bază să-i furnizeze informaţiile de care are nevoie. El poate doar să solicite. Atîta timp cît Blue Book nu a fost condus măcar de un colonel plin, i-a fost imposibil să-şi îndeplinească misiunea aşa cum s-ar fi cuvenit. Cercetînd cazuri care sosiseră în lunile anterioare, am cerut adesea să se obţină informaţii suplimentare, uneori hotărîtoare. Rezultatele au fost în cel mai bun caz minime; ofiţerii de la alte baze erau de obicei prea ocupaţi ca să-şi bată capul cu o nouă anchetă. Şi de ce ar fi făcut-o? Ei ştiau că, oricum, totul nu era decît un exerciţiu de stil.[12]

Blue Book era un „paravan" în măsura în care, dintr-un motiv sau altul, a abordat superficial problema ce-i fusese încredinţată. Nu-mi amintesc ca în anii în care am colaborat cu Proiectul Blue Book să fi avut loc măcar o singură discuţie serioasă despre metodologie, despre îmbunătăţirea procesului de culegere a datelor sau despre tehnicile interogării comprehensive a martorilor.

Cititorul poate foarte bine să se întrebe de ce n-am asaltat Pentagonul, cerînd să se ia măsuri, sau de ce nu m-am retras, dezgustat. Temperamental, sînt un om care poate să aştepte momentul potrivit. Apoi, îmi displace lupta, mai ales cu militarii. Dar, mai presus de toate, Blue Book deţinea stocul de date (oricît de sărac era) şi, numai rămînînd, puteam avea acces la el. Într-un fel, am jucat faţă de Blue Book rolul pe care l-a jucat Kepler faţă de Tycho Brahe.*

Cît despre a cere Pentagonului să acţioneze, cunoşteam prea bine atmosfera care domnea acolo şi îmi dădeam seama că, dacă aş fi fost prea sincer, aş fi fost repede compromis, etichetat drept un fanatic OZN, aş fi pierdut accesul la date şi, fără îndoială, aş fi pierdut orice posibilitate de a face ceva efectiv mai tîrziu. Am fost întotdeauna înclinat să cred că pînă la urmă adevărul va ieşi la suprafaţă: dacă în fenomenul OZN există într-adevăr un „filon ştiinţific", pe mă-

---

* Kepler, astronomul german care, nereuşind să stringă date el însuşi, a folosit datele obţinute de-a lungul anilor de astronomul danez Tycho Brahe, care, la rîndul său, nu ştia ce să facă cu ele. Kepler şi Brahe s-au ciocnit de multe ori, dar Kepler ştia că are nevoie de acele date pentru a-şi construi teoria despre mişcarea planetară. Aşa că a aşteptat momentul prielnic. (N.A.)

sură ce timpul va trece și culegerea datelor se va perfecționa, chiar cei mai ostili sceptici nu vor putea să-l țină sub obroc. Astronomul adoptă dintotdeauna o foarte lungă scară a timpului.

Totuși, datele deținute de Blue Book erau sărace în conținut și, mai rău încă, erau păstrate într-o formă realmente inutilizabilă. Deși avea acces la tehnica modernă de prelucrare electronică a datelor, Blue Book le păstra complet neprelucrate. Cazurile erau înregistrate doar cronologic și nu s-a încercat nici măcar alcătuirea unui index rudimentar. Dacă datele ar fi fost tratate potrivit normelor informaticii, computerul ar fi putut fi folosit pentru a determina existența anumitor tipuri în rapoarte, pentru a compara elementele unui raport cu cele ale altuia și pentru a schița, de exemplu, cele șase categorii fundamentale de observații folosite în această carte. Deoarece miile de cazuri erau înregistrate doar cronologic, chiar o operație simplă, ca aceea de a întocmi tabele de observații după amplasarea geografică, după diferitele tipuri de martori etc., nu era posibilă decît cercetînd amănunțit raport cu raport. O propunere* de computerizare elementară a datelor din dosarele Blue Book, pe care am elaborat-o împreună cu Jacques Vallée și am supus-o direct maiorului Quintanilla, pe atunci șef al Proiectului, a fost respinsă imediat.

Ținînd seama de cele de mai sus și de comunicatele de presă adesea contradictorii și stupide, pe care chiar și omul de pe stradă le găsea neconvingătoare, nu e de mirare că s-a afirmat deseori că „investigarea" OZN-urilor de către Forțele Aeriene este doar un paravan pentru adevărata investigare, înreprinsă undeva „mai sus".

Dacă aș fi conducătorul unei echipe angajate într-o astfel de dezbatere, a cărui sarcină este de a utiliza toate faptele favorabile punctului său de vedere și de a le ocoli cu grijă pe celelalte, aș putea să susțin ambele teze. Totuși, n-am întîlnit niciodată ceva care să poată fi prezentat ca o dovadă certă a faptului că Blue Book era într-adevăr o operație-paravan. Chiar dacă multe indicații, frînturi de informații și

---

* *Application of Electronic Data Processing Techniques to Unusual Aerial Phenomena: Organization and Development of an Inquiry System [Aplicarea unor tehnici electronice de prelucrare a datelor asupra fenomenelor aeriene neobișnuite: organizarea și dezvoltarea unui sistem de cercetare].* Propus de J. Allen Hynek, iulie 1966. (N.A.)

fragmente de conversații ar putea fi interpretate forțat ca o confirmare a teoriei paravanului. Astfel, odată, cînd am făcut cercetări asupra anumitor aspecte ale unui caz, am fost informat de șeful departamentului științific al Pentagonului că i se ceruse, la un nivel mult mai înalt, să-mi spună „să nu mai continui cercetarea". Fiecare poate să interpreteze acest lucru cum vrea.

Într-o țară atît de preocupată de securitatea sa cum este a noastră, unde obținerea informațiilor este o adevărată artă, mi s-a părut adesea că rapoarte OZN foarte stranii erau date la o parte fără nici o cercetare ulterioară — procedură desigur ilogică dacă nu chiar primejdioasă, în afară de cazul că s-ar fi știut dinainte că raportul nu are nici o valoare potențială pentru securitatea țării (ori că are, dar investigația se efectuează în altă parte). Astfel, raportul unui membru important al celui de-al 524-lea escadron de contrainformații, aflat la Saigon, despre cinci discuri care se deplasau rapid, observate de el de pe acoperișul clădirii cartierului general al escadronului, l-a lăsat indiferent pe maiorul Quintanilla, căci „observația nu fusese efectuată în limitele continentale ale Statelor Unite". Pare aproape de neconceput ca ofițerul de contrainformații să nu fi fost interogat ulterior de vreo agenție interesată; fără îndoială că, fiind vorba de o zonă de război, observația sa putea fi pusă pe seama unui nou dispozitiv militar inamic.

Un alt exemplu, unul din multe, a fost acesta: în prima zi a lunii august 1965 și în următoarele două zile s-a produs ceea ce s-a numit „agitația din Vestul Mijlociu". În mai multe state, ofițeri de poliție cu totul demni de încredere, care patrulau în locuri diferite dintr-o zonă de mai multe sute de mile pătrate, au observat stranii lumini nocturne. Blue Book a respins acest incident, considerîndu-l provocat de „stele văzute prin straturi de inversiune", deși nu cunosc nici un astronom care să fi văzut vreodată efecte de inversiune asemănătoare celor raportate. Atît experiența anterioară, cît și calculele, arată că astfel de iluzii optice, în care stelele se deplasează pe un arc atît de mare al boltei cerești, pur și simplu nu pot fi produse de inversiuni termice.

Nu doar ofițerii de poliție au raportat fenomenul. Ceea ce urmează este transcrierea directă a unui memoriu al Proiectului Blue Book. În primele ore ale dimineții de 1 august 1965, locotenentul Anspaugh, care era de serviciu la sediul Proiectului, a înregistrat următoarele apeluri telefonice:

„1,30 a.m. — Căpitanul Snelling, de la postul de comandă al Forţelor Aeriene de lîngă Cheyenne, Wyoming, a chemat pentru a comunica faptul că la staţia locală de radio au fost primite 15—20 de telefoane semnalînd deasupra oraşului un mare obiect circular care emitea diverse culori, dar nici un sunet. Doi ofiţeri şi un controlor aerian de la bază au raportat că, după ce a fost văzut chiar deasupra bazei, obiectul a început să se deplaseze rapid către nord-est.

2,20 a.m. — Colonelul Johnson, comandantul Bazei Forţelor Aeriene Francis E. Warren de lîngă Cheyenne, Wyoming, a chemat Dayton pentru a anunţa că ofiţerul comandant al depozitului armatei de la Sioux a văzut cinci obiecte la 1,45 a.m. şi a raportat o pretinsă formaţie de două OZN-uri, semnalate anterior deasupra zonei E. La 1,49 a.m., membri ai zborului E au raportat că văd ceva ce părea să fie formaţia raportată de zborul G, la 1,48 a.m. Două echipe de securitate de la zborul E au fost trimise să cerceteze.

2,50 a.m. — Au fost văzute alte nouă OZN-uri şi, la 3,35 a.m., colonelul Williams, ofiţerul comandant al depozitului armatei Sioux de la Sydney, Nebraska, a raportat cinci OZN-uri, îndreptîndu-se către est.

4,05 a.m. — Colonelul Johnson a chemat din nou Daytonul, pentru a comunica faptul că la 4,00 a.m. zborul Q a raportat nouă OZN-uri: patru la nord-vest, trei la nord-est şi două deasupra localităţii Cheyenne.

4,40 a.m. — Căpitanul Howell, de la postul de comandă al Forţelor Aeriene, a chemat Dayton şi Agenţia de Contrainformaţii a Apărării pentru a raporta că o echipă a Comandantului Strategic Aerian aflată în zona H-2 a raportat la ora 3,00 a.m. un OZN alb şi oval chiar deasupra ei. Mai tîrziu, Postul Comandamentului Strategic Aerian a transmis următoarele: Baza Forţelor Aeriene Francis E Warren raportează (Zona B-4, 3,17 a.m.) un OZN la 90 de mile est de Cheyenne, coborînd cu mare viteză, oval şi alb, cu linii albe pe flancuri şi o lumină roşie strălucind intermitent în centru, deplasîndu-se spre est; s-a raportat că a aterizat la 10 mile est de zonă.

3,20 a.m. Şapte OZN-uri raportate la est de zonă.

3,25 a.m. — Zona E a raportat şase OZN-uri în formaţie verticală.

3,27 a.m. — G-1 a raportat un OZN înălţîndu-se; în acelaşi timp, E-2 a raportat că alte două OZN-uri se adăugaseră celor şapte, formînd un total de nouă.

3,28 a.m. — G-1 a raportat un OZN coborînd, îndreptîndu-se spre est.

3,32 a.m. — Aceeaşi zonă observă un OZN înălţîndu-se şi rămînînd staţionar.

3,40 a.m. — Zona G a raportat un OZN la 70° azimut şi unul la 120°. Trei au venit apoi de la est, s-au aşezat în formaţie verticală, au trecut printre celelalte două, toate cinci îndreptîndu-se spre vest."

Cînd l-am întrebat pe maiorul Quintanilla ce s-a întreprins cu privire la investigarea acestor rapoarte, mi-a răspuns că obiectele nu erau decît niște stele! Cu alte cuvinte, Comandamentul Strategic Aerian, răspunzător de apărarea țării în caz de atacuri aeriene, era condus de o bandă de incompetenți care au confundat stelele cu navele străine. Aceștia sînt oamenii cărora le-ar putea reveni într-o zi răspunderea de a purta un război nuclear.

Pentru unii, astfel de incidente pot constitui o mărturie concludentă și *prima facie** că ipoteza paravanului era corectă, pentru că nici un grup investit cu responsabilități atît de serioase în sistemul defensiv al țării n-ar fi putut fi atît de stupid.

Pe de altă parte, conducătorul ipoteticei noastre echipe angajate în dezbatere ar putea aduna un număr și mai impresionant de dovezi pentru a conchide tocmai contrariul: că întreaga operațiune Blue Book a fost un eșec datorat premisei categorice că lucrurile incredibile raportate nu puteau avea o bază reală. În definitiv, știința înțelege lumea fizică foarte bine și știe ce este posibil și ce nu. Deoarece comportarea OZN-urilor nu corespundea în mod evident acestei imagini științifice a lumii, ele *trebuiau să fie* neapărat născociri produse într-un fel sau altul.

Colaborarea mea cu Blue Book mi-a arătat clar că Proiectul a manifestat rareori vreun interes științific în problema OZN. În mod cert, el nu și-a îndreptat atenția către ceea ce ar fi trebuit să considere drept problema centrală a fenomenului OZN: există un proces fizic sau psihologic sau chiar paranormal încă necunoscut care generează acele rapoarte OZN ce rezistă unei filtrări serioase și continuă să rămînă enigmatice?

O astfel de lipsă de interes dezminte orice acuzație de „paravan"; ei pur și simplu nu-și dădeau osteneala. Există și un alt argument în favoarea acestui punct de vedere: ofițerii subalterni (și toți șefii Proiectului Blue Book erau astfel — în general căpitani sau maiori, dintre care doi au fost făcuți pînă la urmă locotenenți-colonei, dar niciodată colonei plini), urmăreau mai ales două lucruri: avansarea și pensionarea timpurie. Iată de ce, în problemele controversate, întotdeauna se socotea că e mult mai înțelept să nu „fluieri în biserică", să fii pe placul ofițerilor superiori mai degrabă decît

* La prima vedere (N.T.)

să dai naștere la discuții. Astfel, cînd ofițerii superiori, care nu cunoșteau faptele, dar erau încorsetați în tiparul rigid al gîndirii militare transmise de sus, dădeau de înțeles în orice problemă controversată (OZN sau altceva) care era „modul just" de a gîndi, nici un ofițer subaltern n-ar fi îndrăznit să se opună sau chiar să discute, dacă n-ar fi fost 99% sigur că poate dovedi că dreptatea este de partea lui în respectiva controversă — și încă repede!

Deoarece Pentagonul se pronunțase în termeni preciși asupra OZN-urilor, nici un ofițer de la Blue Book a cărui minte militară era preocupată de o avansare convenabilă n-ar fi primejduit această avansare, chiar dacă avea păreri personale în privința fenomenului.

Încă un element împotriva teoriei paravanului. Fluctuația de personal în biroul Blue Book era destul de mare. Mai devreme sau mai tîrziu, ofițerul comandant se retrăgea — și tocmai cînd avea șanse de promovare sau pensionare, dacă știa să se descurce. Din 1952 pînă la 1969, Proiectul a fost condus pe rînd de căpitanul Ruppelt (care nu și-a făcut cunoscute opiniile decît după ce a părăsit Forțele Aeriene), căpitanul Hardin (care avea ambiția de a deveni agent de bursă), căpitanul Gregory (pentru care avansarea era alfa și omega existenței), maiorul Friend și, în cele din urmă, maiorul Quintanilla, care a rămas cel mai mult în acest post. Dintre toți ofițerii cu care am lucrat la Blue Book, l-am respectat mai ales pe colonelul Friend. Oricare ar fi fost vederile sale personale, el era un om cu adevărat realist și, fiind situat într-un loc de unde putea să aibă o vedere de ansamblu, recunoștea limitările la care era supus Proiectul, dar s-a comportat cu demnitate și cu o totală lipsă a acelei îngîmfări care-i caracteriza pe mulți dintre ceilalți șefi ai Proiectului Blue Book.

Fiecare poate deci să conchidă că Blue Book a fost un paravan sau doar un eșec. Oricum, eșecul și ruptura totală erau evidente în ceea ce privește relațiile cu comunitatea științifică. Membrii acestei comunități erau, desigur, adepții ipotezei percepție greșită—iluzie (nu era nevoie de un schimb de idei cu Blue Book, care împărtășea aceeași opinie) și unii dintre ei găseau accente pline de indignare pentru a-i denunța pe autorii rapoartelor OZN. Această perioadă a istoriei fenomenului a avut multe din aspectele unei moderne vînători de vrăjitoare.

Dar Blue Book nu mai există şi dispariţia lui a dat naştere întrebării: cui i se pot raporta acum observaţiile OZN? Este incontestabil că astfel de observaţii continuă să aibă loc (şi să fie raportate neoficial), după cum o poate demonstra orice serviciu de tăieturi din presă care urmăreşte micile ziare locale şi publicaţiile de circulaţie restrînsă. În momentul în care scriu aceste rînduri, nu există nici un guvern sau agenţie oficială cărora să le poată fi trimis un astfel de raport.*

În lume sînt multe organizaţii care acceptă cu aviditate rapoarte OZN, adesea cu prea multă aviditate şi prea puţin spirit critic, ca să aibă material pentru publicaţiile lor. În ultimii douzeci de ani, sute de astfel de organizaţii particulare au fost create în multe părţi ale globului, cu deosebire în Franţa, Anglia, Germania**, Japonia, Italia, Australia, unele ţări din America Latină şi, desigur, în Statele Unite. Multe din acestea au avut o viaţă scurtă, dar fiecare în felul său a fost un recipient al rapoartelor OZN cu un spectru larg de credibilitate şi seriozitate. Cele mai multe s-au mulţumit să primească rapoarte, preocupîndu-se prea puţin de selecţia lor şi de efectuarea unei investigaţii serioase. În general, asta nu s-a datorat lipsei de interes sau de pricepere (deşi unele grupuri nu aveau nici cele mai elementare noţiuni de metodologie ştiinţifică), ci lipsei de fonduri şi de timp.

Aceste organizaţii au publicat deseori buletine mai mult sau mai puţin consistente. Nu o dată era vorba de simple foi şapirografiate şi cele mai multe au avut o viaţă chiar mai scurtă decît organizaţiile care le patronau. Au existat şi mai există cîteva publicaţii care nu depind de nici un grup privat de investigaţii. Printre acestea se distinge „Flying Saucer Review"***, care apare la Londra din 1954. Ea reprezintă un adevărat tezaur de rapoarte OZN, dintre care unele au fost cercetate destul de amănunţit, dar majoritatea au valoarea medie a rapoartelor din arhiva Blue Book. Cititorul încearcă un puternic sentiment de frustrare la lectura unor astfel de rapoarte; la fiecare caz, cititorul scrupulos ar dori

---

* In acest scop, împreună cu un grup de colegi de-ai mei de la Northwestern University am hotărît să acţionăm ca un centru de primire a rapoartelor OZN, în special de la persoanele cu pregătire ştiinţifică şi tehnică. Este important să nu se piardă date cu o valoare ştiinţifică potenţială (N.A.)

** Este vorba despre Republica Federală Germania (N.T.)

*** „Revista farfuriilor zburătoare" (N.T.)

mai multe amănunte, dar le găseşte rareori. Din păcate, nici o publicaţie nu se bucură de un astfel de sprijin financiar, încît să-i îngăduie să-şi consacre paginile detaliilor care-i interesează pe relativ puţinii investigatori serioşi. Abonaţii acestor publicaţii se mulţumesc, în general, cu relatări sumare; înclin chiar să cred că pentru unii dintre ei contează doar frisonul provocat de istoriile incredibile.

În Franţa există două publicaţii foarte cunoscute: „Phénomènes Spatiaux" şi „Lumières dans la nuit". Ele servesc ca organ de presă pentru grupurile de investigatori devotaţi — mai ales din Franţa — care s-au ocupat în linişte de strîngerea unor date de bună calitate, într-un mod poate mai sistematic decît grupurile din alte părţi ale lumii. Astfel de grupuri îşi cheltuiesc de bunăvoie timpul şi fondurile limitate în depistarea neobosită şi interogarea abilă a martorilor OZN. Australia, Noua Zeelandă, Japonia, Canada, Suedia şi Italia sînt cîteva din celelalte ţări în care apar publicaţii şi buletine OZN. Ar fi necesară o organizaţie internaţională care să acţioneze ca un birou de centralizare a acestor publicaţii şi a conţinutului lor. S-a sugerat în mai multe ocazii ca Naţiunile Unite, poate UNESCO, să acţioneze în acest sens, dar pînă acum fără nici un rezultat.

În Statele Unite există doar două organizaţii particulare viabile de investigaţii OZN. Cea mai veche dintre acestea, APRO (Aerial Phenomena Research Organization*) care se află acum în Tucson, Arizona, a luat fiinţă în Wisconsin, în 1952. APRO a desfăşurat o excelentă activitate de colecţionare a informaţiilor OZN, al căror rezumat a fost publicat în *Buletinul APRO*.

Patru ani după naşterea organizaţiei APRO, la Washington, D.C., a fost creat NICAP (National Investigating Commitee for Aerial Phenomena**) care a ajuns să aibă un număr şi mai mare de membri. Ambele organizaţii au suferit de lipsa unui sprijin financiar, ceea ce nu le-a îngăduit să întreprindă investigaţii costisitoare. APRO are o mai largă audienţă internaţională, după cum o demonstrează numărul considerabil de consultanţi şi asociaţi străini.

Deşi ambele organizaţii sînt, în intenţie, culegătoare de

---

* Organizaţia de cercetare a fenomenelor aeriene (N.T.)

** Comitetul naţional de investigaţii pentru fenomenele aeriene (N.T.)

informații OZN, printre membrii lor se află, în mod inevitabil, persoane superentuziaste și lipsite de spirit critic, pasionate de OZN-uri. Totuși, nici APRO, nici NICAP nu sînt organizații „excentrice", în nici un sens al cuvîntului, și au mulți membri serioși, dintre care mulți cu pregătire tehnică și științifică deosebită.

Foarte puține rapoarte asupra acelorași observații se aflau și în arhiva Blue Book, și în cele ale APRO sau NICAP. Dr. Saunders a remarcat, strîngînd rapoarte pentru avortatul program de tratament informatic al Comitetului Condon, că singurele rapoarte comune erau cele privind cazurile cărora li se făcuse mare publicitate. Altminteri, cele trei organizații aveau arhive OZN cu totul diferite.

Acum, cînd Blue Book nu mai există, sînt întrebat deseori dacă într-adevăr Forțele Aeriene nu se mai ocupă de problema OZN. Răspunsul este probabil cuprins într-o scrisoare oficială a Pentagonului, scrisă după încetarea activității proiectului Blue Book:

„Comandamentul Apărării Spațiului Aerian (ADC) are responsabilitatea apărării spațiului aerian al Statelor Unite... În consecință, ADC se ocupă de fenomenele aeriene necunoscute raportate în orice fel și dispozițiile publicației comune pentru armată, marină și aviație (JANAP-146) prevăd modul de prelucrare a rapoartelor primite din surse nemilitare."

În JANAP-146 E, document actualmente în vigoare, sînt enunțate explicit dispozițiile și instrucțiunile privind raportarea obiectelor necunoscute reperate în văzduh de personalul militar. Trebuie să ne amintim, totuși, că militarii sînt interesați în primul rînd de avioanele neidentificate și îndeosebi de cele care ar putea fi străine. Astfel de avioane sînt în mod cert obiecte zburătoare neidentificate, deși nu corespund definiției folosite în această carte. Nu există nici o îndoială că sînt avioane (deci obiecte zburătoare) și că originea lor este neidentificată.

În îndelungata mea colaborare cu Blue Book, am avut cîteva întîlniri foarte interesante cu martori OZN, alte întîlniri la fel de interesante, dar mai puțin plăcute, cu personalul militar și am văzut din interior cum funcționează un proiect pseudoștiințific. Blue Book era în mod esențial o operație închisă, în care A vorbea cu B, B vorbea cu C și C vorbea cu A. Aportul grupurilor științifice din exterior era minim. Se poate concepe că, în felul său închistat și oficial,

Proiectul era lăsat să se agite în timp ce, în altă parte, atenţia era concentrată asupra cîtorva cazuri selecţionate care poate că n-au trecut niciodată prin canalele Blue Book. Pur şi simplu nu ştiu. În situaţia mea de consultant periodic, nu mi s-au încredinţat niciodată secretele înaltelor oficialităţi ale Pentagonului în legătură cu aceste probleme. JANAP-146 E există şi rămîne în vigoare şi prescrie tratamentul rapoartelor despre fenomenele aeriene necunoscute provenind din surse militare şi civile. Probabil că nu e prea mult de adăugat.

12

Ceea ce fac oamenii de știință! nu este întotdeauna știință!

Este de datoria Științei să nu respingă fapte numai pentru că ele par a fi neobișnuite și pentru că nu poate să le explice.

Atribuit lui Alexis Carrel

La 6 octombrie 1966, Universitatea din Colorado și Forțele Aeriene ale Statelor Unite au ajuns la o înțelegere formală privind înființarea unui comitet științific* menit să studieze (și probabil să clarifice odată pentru totdeauna) sîcîitoarea problemă a OZN-urilor cu care Forțele Aeriene își bătuseră capul timp de 20 de ani. Acest comitet urma să fie condus de dr. Edward U. Condon, un reputat fizician, cunoscut datorită nu numai activității sale științifice, dar și curajului său de a-și spune părerea în problemele controversate.

Doi ani mai tîrziu, au apărut rezultatele activității Comitetului: un raport voluminos de 937 de pagini, incoerent, defectuos alcătuit, consacrat mult mai puțin de jumătate investigării rapoartelor OZN. Raportul se deschidea cu un rezumat deosebit de tendențios semnat de Condon, care evita cu dibăcie să menționeze că raportul conținea un mister nelămurit; comitetul nu reușise să dea explicații satisfăcătoare pentru mai mult de un sfert din cazurile examinate.

---

* Componența comitetului și o istorie edificatoare a celor doi ani de existență a acestuia pot fi găsite în lucrarea *UFOs! Yes!* de David Saunders și Roger Harkins (Signet Book nr. 3754). Componența comitetului fără o istorie edificatoare poate fi găsită și în Raportul Condon, *Studiu științific despre obiectele zburătoare neidentificate.* Ambele cărți *trebuie* citite de cei care se interesează în mod serios de activitatea grupului Condon. (N.A.)

Totuși, dacă publicul n-ar fi avut acces imediat, prin presă, doar la acest rezumat al raportului, care lăsa să se înțeleagă că problema OZN a fost „rezolvată", ar fi puține motive pentru această critică a Raportului Condon. Raportul aduce puține lucruri noi. Alții înaintea lui Condon demonstraseră că datele disponibile erau departe de a fi suficiente pentru a susține ipoteza unor vizite extraterestre. Condon a mers numai în parte pe urmele celor care cunoșteau problema mai bine decît el și grupul său.

Concluziile și recomandările constituie prima parte a celor două capitole ale rezumatului. Două afirmații sînt deosebit de edificatoare:

„O apreciere atentă a dosarului aflat la dispoziția noastră ne determină să conchidem că un studiu ulterior aprofundat al fenomenului OZN probabil nu poate fi justificat prin speranța că va contribui la progresul științei."

Acesta a fost sărutul morții pentru orice investigare ulterioară în numele căutării adevărului. Găsim însă și această afirmație, aruncată parcă în treacăt:

„De aceea socotim că toate agențiile guvernului federal, ca și fundațiile particulare, trebuie să examineze propunerile de cercetări OZN la fel ca pe celelalte care le sînt prezentate, fără idei preconcepute. Deși nu credem că din astfel de cercetări ar putea rezulta ceva valabil, fiecare caz în parte trebuie să fie examinat în profunzime, potrivit caracteristicilor sale."

Iată o manevră într-adevăr iscusită, prin care se aruncă un os politic eventualilor cîini critici. Cu greu poate fi imaginată. o declarație mai nesinceră și fără îndoială că dr. Condon, un maestru al lumii politico-științifice, ar fi cel dintîi care să recunoască acest lucru. Pentru că e ușor de înțeles în ce situație s-ar afla o agenție finanțată de guvern, mereu în criză de fonduri, dacă ar efectua astfel de cercetări în ciuda rezumatului zdrobitor al lui Condon. Toți cei ale căror cereri de fonduri pentru domenii științifice consacrate au fost respinse ar scoate strigăte de nemulțumire și ar trimite membrilor Congresului scrisori, întrebînd de ce au fost refu-

zați, în timp ce se subvenționează „această absurdă istorie OZN".*

Restul interminabilului raport nu poate fi descris succint. El este o compilație dezlînată a unor subiecte parțial înrudite, fiecare tratat de un alt autor, dar cîteva capitole sînt consacrate investigațiilor directe ale unor cazuri OZN selectate. Citite cu atenție, acestea demonstrează că rezumatul semnat de Condon e mincinos. Astfel, în raport pot fi găsite multe pasaje incitante, ca de pildă: „În concluzie, deși explicațiile convenționale sau naturale nu pot fi desigur excluse, probabilitatea unor astfel de explicații pare mică în acest caz și probabilitatea implicării a cel puțin unui OZN autentic pare destul de mare". Sau în altă parte: „Acesta rămîne unul dintre cele mai enigmatice cazuri radar și deocamdată nu se poate trage nici o concluzie". Iarăși: „E limpede că această observație desfide o explicație prin mijloace convenționale". Altul: „Cele trei observații neexplicate desprinse dintr-o mare masă de rapoarte constituie o sfidare pentru analist". Și pentru a ilustra și mai bine sindromul rupturii în explicație, prezent peste tot în raport, iată o remarcă revelatoare: „Această observație insolită ar trebui deci să fie inclusă în categoria unor fenomene aproape sigur naturale, care sînt atît de rare, încît se pare că n-au fost niciodată raportate înainte sau după aceea." (Cum s-a strecurat acest eveniment rarissim printre cele numai 90 de cazuri din 25.000 care ar fi putut fi examinate? Cît de multe evenimente „rare" similare se ascund printre cele 24.910 rapoarte rămase?)

Teza pe care o susține acest capitol este pur și simplu că: a) subiectul de studiu al Comitetului Condon a fost incorect definit și b) Comitetul a studiat o problemă falsă.

OZN-ul a fost definit de Condon drept ceva care l-a deconcertat pe observator. Nu s-a cerut ca „OZN-ul Condon" să fie supus unui proces de selectare înainte de a fi admis spre a fi studiat ca un OZN, adică să fie un raport care *a rămas* neexplicat după o examinare temeinică efectuată de persoane cu o bună pregătire tehnică. Comitetul era preocupat în realitate să găsească o explicație naturală care să se

---

* Ca să testez efectul recomandării lui Condon asupra agențiilor guvernamentale, am prezentat două propuneri serioase de cercetare, una la National Aeronautics and Space Administration (N.A.S.A.) și cealaltă la National Science Foundation. Ambele au fost respinse după o examinare sumară, nu pentru că ar fi fost lipsite de interes științific (cel puțin așa se afirma în scrisorile de respingere), ci din lipsă de fonduri. (N.A.)

potrivească fiecărui raport de observaţie. Obiecţia mea este că acest lucru trebuia făcut în procesul iniţial de selectare. Faptul că mai mult de 25% din cazurile studiate nu puteau fi atribuite unor cauze naturale înseamnă pur şi simplu că numai 25% din cazuri meritau să fie studiate ca OZN-uri.

Aceste cazuri (împreună cu multe altele pe care Forţele Aeriene le etichetaseră ca „neidentificate") şi numai acestea ar fi trebuit să fie studiate în profunzime. Istoria ştiinţei a arătat că lucrurile care *nu* se potrivesc, excepţiile aparente de la regulă, sînt cele care indică o breşă posibilă în concepţia noastră despre lumea înconjurătoare. Şi acestea erau cazurile care ar fi trebuit studiate din mai multe puncte de vedere. Comitetul a preferat să examineze doar problema dacă rapoartele OZN (şi foarte multe rapoarte ne-OZN) confirmau ipoteza că Pămîntul a fost vizitat de inteligenţe extraterestre (IET). OZN=IET era ecuaţia definitorie. Comitetul nu a încercat să stabilească dacă OZN-urile constituie într-adevăr o problemă fizică sau socială pentru omul de ştiinţă. Eventualitatea că rapoartele bizare despre OZN-uri, provenind din lumea întreagă, ar putea constitui „observaţii empirice realmente noi" nu a fost luată în consideraţie. Astfel, comitetul a studiat de fapt problema percepţiilor şi interpretărilor greşite, ca dovezi ale unor vizite extraterestre. Aceasta este o problemă pentru sociologi şi psihologi, care ar putea fi interesaţi să ştie că multe mii de oameni nu pot să identifice planeta Venus, un meteor sau lumina unui avion care aterizează şi le interpretează drept vizitatori din cosmos.

Problema era — şi rămîne — dacă fenomenul semnalat în rapoartele OZN provenind din peste o sută de ţări reprezintă ceva într-adevăr nou pentru ştiinţă, fără a ţine seama de nici una din teoriile preconcepute (ca de pildă IET) ca explicaţie a rapoartelor.

Nici o critică a Raportului Condon nu poate să treacă cu vederea modul în care au fost alese datele pentru studiu. Concentrîndu-se în mare măsură asupra cazurilor recente (40 din cele 90 de cazuri studiate erau din anul 1967) şi de asemenea asupra a relativ puţine din miile de cazuri disponibile, ei nu puteau să acorde atenţie tipurilor de observaţii efectuate în ultimii 20 de ani în lumea întreagă. La îndemîna comitetului se aflau mai mult de 12.000 de rapoarte ale Forţelor Aeriene, precum şi multe mii din dosarele NICAP şi APRO (acestea din urmă n-au devenit accesibile comitetului

datorită în mare măsură lipsei de înţelegere manifestate de acesta în relaţiile cu APRO). Dr. Saunders a remarcat că, în studiile sale statistice asupra rapoartelor OZN (neincluse în Raportul Condon, deoarece Saunders a fost înlăturat din comitet), el a găsit puţine puncte comune între dosarele Forţelor Aeriene şi cele ale NICAP-ului, în afară de cazurile cărora li se făcuse mare publicitate. După cum cunosc eu dosarele APRO, cred că situaţia este aceeaşi.

Astfel, deşi ideea folosirii cazurilor recente putea fi susţinută, valabilitatea acestui procedeu se bazează pe presupunerea că acestea (şi încă 50) erau reprezentative pentru cele 25.000 existente în diferite dosare. Or, de exemplu, numai cîteva dintre cazurile folosite în cartea de faţă pentru a construi prototipurile diferitelor categorii au fost studiate de comitet şi nici unul dintre acestea n-a fost explicat. (Îmi dau seama că demonstraţia mea s-ar putea încheia cu succes în acest moment.)

Raportul Condon nu a stabilit nimic. Totuşi, citit cu atenţie, el constituie un argument destul de puternic în favoarea studierii fenomenului OZN, ţinînd seama de timpul scurt şi de faptul că grupul de specialişti în diferite discipline n-aveau cunoştinţe anterioare despre subiect.

Unele informaţii asupra felului cum a luat fiinţă Comitetul Condon sînt necesare pentru a-i înţelege comportarea. Într-un sens, se poate spune că originea lui trebuie căutată în „gazul de mlaştină". Cînd, în 1966, am sugerat că gazul de mlaştină ar putea fi cauza acelora dintre numeroasele observaţii din Michigan, de la Dexter şi Hillsdale, în care au fost semnalate lumini slabe deasupra regiunilor mlăştinoase (explicaţia nu urmărea să acopere întregul spectru al relatărilor din acea zonă şi din acel moment), gazul de mlaştină a devenit un termen familiar şi un sinonim umoristic obişnuit al OZN-urilor. OZN-urile, gazul de mlaştină şi eu însumi am fost ridiculizaţi în presă şi am devenit subiectul multor caricaturi excelente (posed o întreagă colecţie). Dacă în vremea aceea ar fi sosit un raport despre un OZN observat în Sahara, cred că ar fi fost atribuit tot gazului de mlaştină.

Cetăţenii de treabă din Michigan n-au savurat batjocura care lua proporţii şi doi membri ai Congresului, Weston Vivian, deputat democrat din Ann Arbor şi Gerald Ford, liderul minorităţii republicane, au cerut o audiere în cadrul Con-

gresului în legătură cu această problemă.* Cîteva fragmente din înregistrarea audierii sînt revelatoare:

„PREȘEDINTELE (L. MENDEL RIVERS): Doctore Hynek, aveți ceva de declarat?

HYNEK: Domnule Președinte, presa m-a tratat într-un mod nu prea politicos.

PREȘEDINTELE: Ar trebui să fiți președintele acestui comitet.

HYNEK: Presa m-a descris ca pe o „marionetă a Forțelor Aeriene" și a afirmat că eu spun numai ceea ce Forțele Aeriene îmi cer să spun. Aș vrea să citesc în fața comitetului o declarație... care în mod cert nu mi-a fost dictată de Forțele Aeriene.

PREȘEDINTELE: În acest moment, vă rog să cuplați difuzorul.

HYNEK: ... incidente de felul celor pe care presa le-a relatat din Michigan nu sînt neobișnuite. Numai că incidentele de la Dexter și Hillsdale, deși fără prea mare semnificație științifică, au trezit un interes național. Ei bine, incidente similare, și unele mult mai stranii, se întîmplă de mulți ani... În ciuda aparentei stupidități a subiectului, mi-am dat seama că aș trăda responsabilitatea mea științifică față de Forțele Aeriene, dacă nu aș atrage atenția că întregul fenomen OZN ar putea avea aspecte care să-l facă demn de atenția oamenilor de știință... Sînt bucuros că apariția mea în fața acestui comitet îmi oferă prilejul de a-mi repeta recomandările. În esență, părerea mea este că masa datelor acumulate din 1948... merită să fie cercetată îndeaproape de un juriu civil format din specialiști în științele fizice și sociale și că ar trebui să se ceară acestui juriu să examineze problema OZN în mod critic, cu scopul precis de a stabili *dacă există într-adevăr o problemă majoră.*

PREȘEDINTELE: Spuneți că nu puteți să nesocotiți aceste rapoarte, să-i ridiculizați pe autorii lor. Sînt oameni cu un înalt simț al responsabilității, avînd poziții sociale diverse. [E interesant faptul că președintele a folosit exact acești termeni. Cu puțin timp înainte, el ne spusese că soția sa se interesa de fenomenul OZN.]... Iar în această dimineață ne spuneți că ar trebui să se înființeze un juriu alcătuit din oameni de știință, autorizat de Forțele Aeriene, în fața căruia să poată fi aduse aceste probleme și care să întocmească un raport?

HYNEK: Da, domnule. Aceasta ar fi esența declarației mele. Totuși, secretarul Brown mi-a luat-o înainte, menționînd că Scientific Advisory Board** a recomandat același lucru."

---

* Audiere în fața Comitetului pentru serviciile armatei al Camerei Reprezentanților, al 89-lea Congres, 5 aprilie 1966, nr. 55 (N.A.)

** Biroul științific de avizare (N. T.)

Cu numai cîteva săptămîni înainte, un comitet special al Biroului ştiinţific de avizare, sub preşedinţia dr. Brian O'Brien, recomandase printre altele: „Trebuie încheiate contracte cu cîteva universităţi bine alese, care să furnizeze echipe ştiinţifice pentru a investiga prompt şi în profunzime anumite observaţii OZN selectate... Universităţile trebuie alese astfel încît să asigure o bună repartizare geografică..."

Înfiinţarea comitetului O'Brien fusese cerută printr-o scrisoare a generalului maior E. B. LeBailly, director al Serviciului de informaţii USAF*, care conchidea:

„In consecinţă, se cere să fie organizată... o comisie ştiinţifică menită să examineze activitatea Proiectului Blue Book... şi să indice Forţelor Aeriene îmbunătăţirile necesare...

Doctorul J. Allen Hynek, directorul Observatorului Dearbon de la Northwestern University, este consultantul ştiinţific al Proiectului Blue Book. El şi-a exprimat acordul de a colabora cu o astfel de comisie, pentru a situa această problemă într-o perspectivă reală. Dr. Hynek a discutat această problemă cu dr. Winston Markey, fostul director al serviciilor ştiinţifice ale Forţelor Aeriene."

Cu puţin înainte, primisem o scrisoare de la locotenent-colonelul J. F. Spaulding de la Oficiul de informaţii al Forţelor Aeriene, cu privire la această problemă, la care am răspuns:

„Am reflectat îndelung asupra scrisorii dumneavoastră din 13 august 1965, în care vă refereaţi la ideea de a studia împreună cu Academia Naţională de Ştiinţe posibilitatea ca ea să examineze problema OZN... In primul rînd, ideea ca o organizaţie civilă să ajute Forţele Aeriene în problema OZN, fie colaborînd cu ele, fie luînd totul asupra sa, nu este nouă. Ea a fost emisă de mai multe ori în ultimii 18 ani. În 1952, Battelle Memorial Institute, din Columbus, a primit sarcina de a efectua un studiu statistic al rapoartelor OZN existente atunci. Nu mi s-a cerut să contribui în calitate de consultant, dar în perioada în care colonelul Friend era şeful Proiectului Blue Book am organizat împreună o comisie de experţi ştiinţifici de la Wright Field, care se întrunea regulat pentru a ajuta la evaluarea rapoartelor. Dacă îmi amintesc bine... [am inclus] un psiholog şi chiar un preot militar! Dar, întrucît era vorba de un efort intern, fără sprijin de sus, comisia a avut o viaţă scurtă.

Şi mai tîrziu SAFOI sau echivalentul lui a considerat util să ducă

* Forţele Aeriene ale Statelor Unite. (N.T.)

tratative cu NASA şi NSF* pentru a obţine un sprijin similar, dar după cîteva întîlniri... nu s-a realizat nimic. Cu excepţia unei încercări ulterioare de a determina Brookings Institution să se ocupe de acest subiect, problema a rămas totdeauna în seama Forţelor Aeriene şi aş spune că va rămîne probabil aşa...

Iată de ce consider... că o comisie de oameni de ştiinţă civili... să fie invitată să examineze problema OZN în mod critic, cu scopul precis de a stabili dacă există realmente o problemă majoră... Comisia ar trebui să fie una activă... ai cărui membri să fie dispuşi să efectueze un număr însemnat de lucrări acasă, între şedinţe.

Aş fi dispus, bineînţeles să sprijin un astfel de juriu pe cît mi-ar sta în putinţă şi aş fi dispus chiar să obţin un scurt concediu de la universitatea mea, dac asta ar ajuta la situarea problemei într-o perspectivă justă."

Cópii după această scrisoare au fost trimise doctorului Winston Markey, directorul serviciilor ştiinţifice ale Forţelor Aeriene şi doctorului Harold Brown, secretarul Forţelor Aeriene. Folosirea unor fraze asemănătoare, dacă nu identice, în scrisoarea adresată de generalul maior LeBailly, cîteva săptămîni mai tîrziu, Biroului ştiinţific de avizare dovedeşte că scrisoarea mea a fost cel puţin citită acolo unde se cuvenea.

Aşa s-a ajuns ca (după mai multe încercări nereuşite de a încredinţa studiul OZN unei Universităţi a Ivy League) Universitatea din Colorado să accepte provocarea la 6 octombrie 1966. Nu se prevedea ca eu să fiu membru al grupului de studiu, poate pentru că acesta trebuia să fie alcătuit numai din oameni care nu ştiau nimic despre subiect şi, deci, puteau să privească lucrurile cu ochi proaspeţi. Acest criteriu aparent lăudabil conţinea o primejdie intrinsecă; era, într-un sens, ca şi cum ai cere unui grup de novici în arta culinară să arunce o privire proaspătă asupra a ceea ce se cheamă *haute cuisine*** şi să deschidă un restaurant de mîna-ntîi.

Am înţeles, totuşi, raţiunea acestui procedeu şi iniţial am fost încîntat de perspective. Îmi amintesc de o reuniune foarte plăcută în casa dr. Franklin Roach, unul dintre membrii comitetului şi vechiul meu coleg astronom, reuniune la care au luat parte dr. Condon şi alţi cîţiva membri ai comitetului. Părea să domnească un spirit de aventură, ca înaintea plecării într-o lungă călătorie. Mi-am dat seama

---

* National Science Foundation: Fundaţia ştiinţifică naţională (N. T.)
** Bucătărie selectă (N. T.)

totuşi, încă din seara aceea, că dr. Condon are o atitudine fundamental negativă (şi mai pronunţată la doamna Condon), dar am crezut că era doar scepticismul natural al omului de ştiinţă care nu examinase încă datele. Nu bănuiam atunci cît de sărace şi cît de prost selectate aveau să fie aceste date.

Nu mult după aceea, cînd comitetul îşi începuse lucrările, mi-au parvenit zvonuri neliniştitoare, întîi de la unul, apoi de la altul dintre prietenii mei din cadrul Proiectului Colorado. Păreau să întîmpine dificultăţi serioase în definirea problemei: cei trei psihologi aveau păreri foarte diferite despre ceea ce trebuia să studieze comitetul. Unul dintre ei pretindea că oamenii „aveau doar viziuni" şi nu accepta nici o clipă ideea că ar putea fi implicat un fenomen fizic real, meritînd să fie studiat. În chestionarul său, el consacrase o singură pagină elementelor observaţiei şi 20 reacţiilor psihologice ale observatorului.

Un alt psiholog era cucerit de ideea că întreaga problemă OZN constă în ipoteza IET. Un altul, de acord cu această teorie, susţinea imposibilitatea de a distinge IET, dacă există, din mulţimea de cazuri „amestecate".

Unul dintre fizicieni a propus folosirea unei camere stereo-fotografice cu o grilă de difracţie montată pe unul dintre obiective, pentru a se putea determina spectrul luminos al OZN-urilor. El nu ştia că aceeaşi idee fusese propusă şi aplicată pe scară redusă, în 1954, de dr. Joseph Kaplan, unul dintre organizatorii Anului Geofizic Internaţional. Eu demonstrasem puţin după aceea, prin experienţe concludente, că acest procedeu era corespunzător doar în cazul luminilor extrem de strălucitoare. Am şi acum o cameră stereo Videon cu care fuseseră dotate în vremea aceea bazele aeriene, amintire uitată a „vechilor timpuri" ale OZN-urilor. Cam puţin pentru o „privire proaspătă" asupra subiectului.

Dr. Saunders a considerat că ipoteza IET trebuie plasată în centrul dezbaterii. Era, desigur, atitudinea cea mai spectaculară, chiar dacă nimic din materialul supus analizei nu demonstra că această ipoteză ar fi constituit într-adevăr cheia problemei. Totuşi, definind-o drept chestiunea centrală în privinţa OZN-urilor, comitetul se conforma unei opinii larg răspîndite. În mintea publicului, OZN-urile sînt virtual sinonime cu oaspeţii din cosmos, consideraţi în general ca „omuleţi verzi".

Cu toate acestea, calea lui Saunders de abordare a problemei, odată definită și adoptată, era excelentă: în cursul „punerii în temă" a Comitetului Condon, pe care Jacques Vallée și cu mine am fost invitați să o facem în primele săptămîni ale existenței sale, amîndoi am cerut insistent ca, după o evaluare prealabilă, toate datele disponibile, îndeosebi cele din fișierul Forțelor Aeriene, să fie pregătite astfel încît computerele electronice să poată fi utilizate pentru analiza lor. Saunders a început să „computerizeze" datele disponibile și, în momentul cînd a fost îndepărtat din comitet, avea mai multe mii de cazuri înregistrate pe bandă magnetică. (Acum, cînd scriu, el are cam 30.000 de cazuri pe bandă, disponibile pentru o analiză complexă.) Deorece Saunders a „rupt-o" cu Condon, nimic din lucrările sale statistice nu a fost inclus în Raport, care și-a „satisfăcut" cititorii prin analiza a numai 90 de cazuri, multe dinainte cunoscute și multe necorespunzînd definiției OZN adoptată aici. Totuși, Vallée și cu mine pledasem în fața comitetului, rugîndu-l să caute trăsăturile comune miilor de rapoarte, ceea ce era esențial pentru a avea o perspectivă globală a problemei OZN. Numai așa puteau ei să afle ce fel de lucruri era raportate și de cine. În loc să procedeze astfel, Comitetul Condon a extras o serie de mostre de cazuri extrem de disparate, fără să știe care era locul acestor cazuri în tabloul general. Erau ele într-adevăr reprezentative pentru rapoartele nedescifrate?

Comitetul și-a pierdut mult timp căutînd pe dibuite o metodologie. Deși Raportul este intitulat „studiu științific asupra obiectelor zburătoare neidentificate", a fost el într-adevăr științific? Sau ar fi putut fi? Se pot oare aplica fenomenului OZN metodele obișnuite ale științei, atît de eficiente în domeniile în care experiențele sînt repetabile în condiții controlabile de laborator?

S-a spus că nu subiectul, ci metodele folosite sînt cele care stabilesc dacă un studiu este sau nu științific. În general, acest lucru poate fi acceptat, dar este valabil în acest domeniu particular — fenomenul OZN? Admițîndu-se că „cele mai bune" rapoarte OZN sînt povești incredibile relatate de persoane demne de încredere, cum pot fi ele studiate altfel decît analizîndu-le, clasificîndu-le și exprimînd în termeni mai exacți și mai coerenți ceea ce era deja cuprins în raport? Ce puncte de vedere noi, ce noi dovezi pot fi aduse în afara unor detalii suplimentare care nu fac decît să amplifice caracterul incredibil al relatării?

Metoda ştiinţifică acceptată este folosită în general pentru examinarea unei ipoteze. Alfa şi omega metodei ştiinţifice constă în relaţia „dacă — atunci". *Dacă* asta este aşa, *atunci* va urma aceea, şi ipoteza n-are nici o valoare decît dacă „atunci" e verificabil, putîndu-se demonstra că e adevărat sau fals. Deosebit de importantă este posibilitatea de a se demonstra fără echivoc că o ipoteză e falsă. Există un experiment crucial sau o observaţie care dovedesc falsitatea ipotezei? Dacă nu, cum se poate face deosebirea între o ipoteză şi alta?

Comitetul Condon a hotărît să examineze ipoteza IET, şi anume, dacă OZN-urile erau o dovadă solidă a unor vizite extraterestre. Cum se poate demonstra că această ipoteză e falsă? Am putea să instalăm o reţea de staţii de observare perfecţionate şi să nu apară OZN-uri. Este o dovadă negativă? Nu. Se poate spune oricînd că OZN-urile dirijate de IET *ştiau* că sînt aşteptate şi au evitat capcana.

Desigur, Comitetul Condon nu a găsit explicaţii măcar parţial satisfăcătoare pentru aproape o treime din cazurile studiate. „Experţii" au fost puşi în încurcătură. Ce ne poate spune acest fapt despre ipoteza IET? Nimic. Sînt multe explicaţii posibile, în funcţie de îndrăzneala presupunerilor iniţiale. De exemplu, dacă se postulează existenţa unor alte lumi decît cea fizică (lumi astrale sau eterice), pot fi explicate cu uşurinţă toate enigmele OZN-urilor. Dar cum poţi stabili că ipoteza este adevărată? Dacă nu ai o metodă operaţională pe care s-o foloseşti în acest scop, asta nu e *ştiinţă*. Ipotezele rămîn ipoteze şi noi rămînem cu „cele 72 de secte care se războiesc între ele".

Chiar dacă Comitetul Condon ar fi avut la dispoziţie mult mai multe date, problema ar fi fost imposibil de rezolvat. Singura ipoteză pe care putea s-o examineze în mod fructuos era: *există un fenomen, descris în rapoartele OZN, care nu poate fi explicat actualmente potrivit legilor fizicii.* Se poate dovedi cu uşurinţă că această ipoteză este falsă, explicîndu-se, potrivit legilor fizicii, cele aproximativ 30 de cazuri pe care comitetul n-a putut să le rezolve în mod satisfăcător şi, desigur, multe sute de alte cazuri necercetate de grupul Condon. Chiar şi atunci, ar putea fi prezentate oricînd noi cazuri, spunîndu-se: „Iată, pe acesta nu l-aţi explicat", dar e evident că dacă un număr determinat *n* de cazuri (propuse de un grup de adevăraţi specialişti în materie, care le-a supus unei selecţii riguroase pentru a exclude efectiv păsările, baloanele,

avioanele, meteorii, planetele etc.) poate fi explicat astfel, problema e închisă, dacă nu sînt prezentate date *noi* şi diferite de celelalte. Dimpotrivă, dacă acele cazuri oferite spre examinare nu pot fi explicate, există în mod evident, aproape prin definiţie, un fenomen care nu poate fi explicat potrivit legilor actuale ale fizicii.

O lectură atentă a Raportului arată că, fără să-şi dea seama, comitetul a dat multă apă la moară ipotezei inexplicabilităţii, în timp ce se lupta cu ipoteza IET. După cum au recunoscut ei înşişi, „experţii" au fost într-adevăr puşi în încurcătură de multe dintre relativ puţinele cazuri examinate şi nimic nu ne îndreptăţeşte să credem că ar fi ajuns la vreun rezultat dacă ar fi încercat să rezolve alte cazuri, cărora cercetători mai versaţi nu izbutiseră să le dea o explicaţie naturală.

După părerea mea, este cît se poate de regretabil că, devenind publice, anumite evenimente au dus la concedierea dr. Saunders. Activitatea comitetului ar fi urmat desigur un curs diferit dacă el ar fi rămas şi dacă sfaturile sale ar fi fost acceptate. Chiar dacă şi-ar fi concentrat atenţia asupra verificării ipotezei IET, dr. Saunders ar fi înţeles curînd că, în timp ce această ipoteză nu putea fi nici confirmată, nici infirmată, ipoteză „inexplicabilităţii în temeiul legilor actuale ale fizicii" era evidentă.

Dr. Condon era conştient, desigur, de importanţa muncii lui Saunders în cadrul Proiectului Colorado, de vreme ce, înainte de a-l concedia, cînd ceruse fonduri suplimentare (259.146 dolari, pe lîngă cei 313.000 aprobaţi iniţial), el scrisese în propunerea sa oficială:

„Dr. Saunders are multe responsabilităţi. El a dirijat achiziţionarea, catalogarea şi organizarea arhivei observaţiilor... Saunders a pus la punct, cu ajutorul celorlalţi membri ai echipei de studiu, formularele pentru interogarea martorilor şi pentru rapoartele asupra observaţiilor... Dr. Saunders răspunde de asemeni de analiza statistică a datelor OZN. În momentul în care scriem aceste rînduri, el a terminat codificarea a circa 1200 de rapoarte de observaţii, pentru a fi studiate cu ajutorul computerului. S-a prevăzut să fie codificate şi date suplimentare pentru multe dintre observaţii, cînd procedeele tehnice se vor perfecţiona, îngăduind codificarea unui număr de parametri greu de manevrat statistic... Pentru a se asigura corelarea acestor funcţii legate între ele, lui Saunders i s-a încredinţat responsabilitatea tuturor: păstrarea rapoartelor de observaţii, analiza statistică, întocmirea chestionarelor pen-

tru interogarea martorilor şi a formularelor pentru rapoartele de observaţii. Mai este o funcţie legată de acestea: luarea de hotărîri privind trimiterea echipelor de cercetare pe teren, pentru a studia rapoartele de observaţii. Saunders răspunde şi de această problemă."

La puţin timp după această scrisoare, Condon l-a concediat pe Saunders pentru „incompetenţă". Se pare că prea multe responsabilităţi au fost încredinţate unui incompetent.

Faptele care au dus la concedierea lui Saunders şi a unui alt membru al comitetului, dr. Levine, şi la demisia, puţin după aceea, a doamnei Mary Louise Armstrong, asistent administrativ al lui Condon, sînt relatate în cartea lui Saunders, la care m-am referit.

In loc de a extrage esenţa din multe mii de cazuri, operaţie pe care Saunders o desfăşura cu succes, Raportul conţine doar 87 de cazuri investigate, plus trei observaţii neexplicate ale astronauţilor (investigatorul observaţiilor declară laconic că ele „... constituie o provocare pentru analist").

Raportul Condon poartă data de 9 ianuarie 1969, ca şi aprobarea Academiei Naţionale de Ştiinţă. Această aprobare conchide:

„a) Considerăm că sfera studiului a fost adecvată scopului său: un studiu ştiinţific al fenomenelor OZN.

b) Credem că metodologia şi modul de abordare au fost bine alese, în concordanţă cu criteriile acceptate ale investigaţiei ştiinţifice."

Aceste afirmaţii susţin implicit că metoda ştiinţifică este aplicabilă la problema OZN, un lucru pe care l-am constatat mai înainte. Deoarece ar fi imposibil de dovedit că ipoteza examinată de comitet (IET) este eronată, demers esenţial pentru metoda ştiinţifică, rezultă că această metodă este inaplicabilă cîtă vreme problema nu e redefinită în mod corect.

Oricum, fără a învinui academia de complezenţă, metodologia Comitetului Condon este evident criticabilă sub alte aspecte. Să ne fie îngăduit să vorbim aici despre metodologie fără a o confunda cu subiectul studiului. Criticile mele la adresa metodologiei Comitetului Condon ar fi fost aceleaşi chiar dacă subiectul n-ar fi fost OZN-urile, ci, să zicem, ciclul vieţii balenei cenuşii (dacă studiul ar fi avut drept scop să verifice o singură teorie, de pildă că balenele cenuşii sînt produsul unei creaţii speciale) sau cauzele cancerului (dacă

studiul s-ar fi limitat la teoria potrivit căreia cancerul se datorează unui regim alimentar impropriu).

Academia ar trebui să fie de acord că metoda științifică cere ca *problema specifică supusă studiului să fie bine definită și să fie relevantă pentru domeniul mai cuprinzător căruia îi aparține.*

La pagina 9 a Raportului Condon, se dă o definiție a OZN-ului: „Un obiect zburător neidentificat este definit aici ca fiind stimulul unui raport făcut de unul sau mai mulți indivizi asupra a ceva văzut pe cer (sau a unui obiect considerat a fi capabil să zboare, dar văzut cînd se afla pe sol) pe care *observatorul* (sublinierea mea) n-a putut să-l identifice ca avînd o origine naturală obișnuită, și care i s-a părut destul de straniu pentru a-l determina să întocmească un raport . . ." Iar problema este definită astfel: „Problema constă deci în a te deprinde să recunoști diferitele feluri de stimuli care au generat rapoartele OZN".

Metoda științifică! Ce fel de investigație științifică este aceea care dă răspunsul înainte de a porni la drum? Se înțelege limpede de aici că toate OZN-urile sînt percepții greșite ale unor lucruri naturale și că întreaga activitate a comitetului consta din a cunoaște și a memoriza diferitii stimuli naturali ai repoartelor OZN, pentru a putea spune doar: „Asta trebuie să fi fost Venus; acelea trebuie să fi fost luminile de aterizare ale unui avion". În „conceptul Condon" nu era loc nici măcar pentru posibilitatea afirmației: „Acesta a fost probabil un OZN".

Astfel a fost încălcat un principiu al metodei științifice: problema n-a fost bine definită și nu era corelată cu domeniul mai cuprinzător căruia-i aparținea, adică rapoartele într-adevăr deconcertante ale căror stimuli nu erau evidenți. În continuare, nu poate fi încredințată observatorului, care reprezintă în general nivelul mediu al întregii populații, misiunea de a defini problema și de a pune eticheta *OZN*. Acest lucru poate fi făcut numai de cei în stare să selecteze critic și să înlăture tocmai rapoartele cărora li se aplică definiția Condon — cele generate de stimuli naturali.

În sensul cel mai larg, problema constă desigur în a găsi stimulul raportului OZN. Dar a hotărî de la început că stimulul generator trebuie să fie în mod necesar doar de un singur tip — percepțiile greșite — înseamnă, fără îndoială, o violare a metodei științifice. După cum se pare, comitetul a definit problema ca fiind aceea a căutării stimulilor natu-

rali, hotărînd totuşi să verifice ipoteza inteligenţei extraterestre. Planeta Venus nu este o inteligenţă extraterestră; un meteor este extraterestru, dar în mod cert nu e inteligent şi aşa mai departe.

Iată un alt principiu fundamental al metodei ştiinţifice cu care academia ar trebui să fie de acord: *datele alese în vederea studiului trebuie să fie relevante pentru problemă.*

Această afirmaţie se poate referi fie la problema cercetată de comitet (vizitele extraterestre), fie la aceea pe care el nu a cercetat-o: pot rapoartele OZN, selectate cu competenţă, să indice apariţia unor noi date empirice extrase din observaţii?

In ambele cazuri, cele mai multe dintre rapoartele examinate nu au fost relevante; un investigator experimentat ar fi eliminat percepţiile greşite evidente care erau deconcertante pentru o persoană sau două, dar care nu ar fi indus în eroare un expert. De fapt, 14 din cele 87 de cazuri fuseseră apreciate anterior de Blue Book ca percepţii greşite şi, totuşi, Condon a lăsat ca numărul relativ mic de cazuri examinate de comitet să fie astfel diminuat. Ar fi fost mai bine ca aceste 14 cazuri să fie înlocuite cu 14 din cele cîteva sute clasificate de Blue Book ca „neidentificate". În asemenea cazuri ar fi trebuit căutată soluţia problemei, dacă există o soluţie.

Grupul lui Condon a examinat doar zece cazuri de întîlniri de aproape, categoria cea mai interesantă din ansamblul rapoartelor OZN. Dintre acestea, comitetul n-a fost în stare să explice şase, două au fost considerate neconcludente, unul „psihologic" şi unul, foarte categoric, drept o interpretare greşită a planetei Venus! Ultimul trebuie să fie cunoscut de toţi investigatorii OZN. Este un exemplu fantastic de cît de persuasivă poate fi planeta Venus în chip de OZN neselectat. Ofiţerii de poliţie din 11 comitate au fost „traşi pe sfoară" de această planetă. Este un caz deosebit de interesant pentru psihologi şi cineva ar putea fi tentat să spună că şi pentru cei care răspund de angajarea poliţiştilor.

Experienţa m-a învăţat de mult să nu iau în serios nici un caz în care un „OZN" apare noapte după noapte, cu o anumită regularitate. Este aproape sigur că e vorba de un serviciu aerian regulat sau de o planetă, mai ales dacă se precizează că „OZN-ul" nu apare în nopţile cînd cerul e acoperit de nori. Totuşi, astfel de cazuri sînt atît de uşor de clarificat,

încît dau o coloratură comică unei probleme, altfel atît de deconcertantă.

Cred că Academia ar trebui să fie de acord că o bună metodologie ştiinţifică *trebuie să evite parţialitatea, prejudecata şi ridiculizarea în abordarea unei probleme.*

Răspunsul la o problemă de cercetare nu trebuie să fie niciodată anticipat într-o măsură care să influenţeze puternic abordarea problemei. În contactele mele cu circa o duzină de membri ai comitetului şi cercetători asociaţi la grupul de studiu Colorado, cu care am avut plăcerea să stau de vorbă, n-am constatat o parţialitate pronunţată în modul lor de abordare. Existau, desigur, diferite puncte de vedere, dar nu prejudecăţi pătimaşe şi corosive. Totuşi, dacă-l judecăm pe directorul Proiectului după acţiunile şi cuvintele spuse şi scrise, lucrurile se prezintă cu totul altfel. El n-a ezitat niciodată să-şi împărtăşească opiniile în conferinţele pe care le-a ţinut, din cînd în cînd, în diferite colţuri ale ţării. La mai puţin de trei luni de la înfiinţarea Proiectului, Condon a declarat la Corning, New York (potrivit textului publicat în „Star-Gazette" din Elmira, New York, la 26 ianuarie): „Eu înclin chiar de pe acum să recomand guvernului să renunţe. Sînt convins chiar de acum că nu-i nimic serios... dar nu voi formula o concluzie decît peste un an. Poate că ea [problema OZN] ar putea fi studiată de grupurile interesate de fenomenele meteorologice".

Fiecare om are dreptul la o părere personală, dar omul de ştiinţă poartă o responsabilitate socială sporită, în virtutea poziţiei şi profesiei sale. Cuvintele sale, îndeosebi cele spuse într-o doară, pot să influenţeze publicul prin intermediul presei. Iată-l pe Condon declarînd că Proiectul nu prezintă interes (cîteva luni mai tîrziu, el cerea 259.146 dolari în plus ca să continuie activitatea) şi apoi exprimîndu-şi convingerea că OZN-urile sînt în mod necesar fenomene naturale (meteorologice), ceea ce implică inutilitatea continuării studiului.

Mult mai tîrziu în acel an, Condon a vorbit în faţa personalului Biroului naţional de standarde din Washington. Potrivit relatărilor unor participanţi la conferinţă şi după cum a recunoscut el însuşi, mai tîrziu, Condon s-a referit aproape exclusiv la trei cazuri de demenţi în care fusese implicat.

Cred că Academia Naţională ar trebui de asemenea să fie de acord, în concepţia ei despre aplicarea metodei ştiinţifice, că *nici un om de ştiinţă n-ar trebui să accepte în mod deli-*

berat ca ridicolul să constituie o parte a metodei sale ştiinţifice. Totuşi, cînd un subiect pare să se situeze în afara graniţelor ştiinţei (şi istoria este plină de astfel de exemple) ironia şi persiflarea pe seama aproapelui nu sînt excluse din comportarea omului de ştiinţă. Astfel, răspunsul scris al doctorului Menzel la un chestionar serios care întreba: „Ce trebuie făcut cu rapoartele OZN care nu pot fi explicate?", a fost: „Aruncă-le la coşul de hîrtii".

Se pare că pentru dr. Condon OZN-urile se situau în afara graniţelor ştiinţei (cu toate că raportul său este intitulat *Studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate*), de vreme ce şi-a îngăduit să facă ironii şi glume pe seama aproapelui. Saunders semnalează preocuparea lui Condon faţă de aspectele demenţiale ale problemei OZN şi tendinţa lui de a-i ridiculiza pe cei implicaţi (cu toate că s-a stabilit cu limpezime că „smintiţii" *nu sînt capabili* să redacteze rapoarte OZN coerente). Saunders scrie: „Ca psiholog, cel mai mult m-a supărat comportarea sa faţă de persoanele implicate în aceste cazuri. Ele aveau poate nevoie de ajutor, nu de batjocură. Era ca şi cum Condon şi-ar fi pierdut orice simţ al perspectivei şi i-ar fi sacrificat pe aceşti nefericiţi ca să se elibereze de propria sa frustrare... Se părea că îndată ce se amuza atît cît era posibil cu un caz, trecea la altul". Saunders relatează în cartea sa că, odată, Condon i-a telefonat guvernatorului statului Utah ca să-l informeze despre aterizarea unui OZN dreptunghiular pe Salts Flats din Bonneville (prezisă de o persoană aflată „în contact" cu extratereştrii). Altă dată, el a informat pur şi simplu Washingtonul despre o ofertă (de trei miliarde de dolari) pe care i-o făcuse „un agent al celui de-al treilea Univers", pentru a construi un cosmodrom destinat aterizării astronavelor acestui univers.

Recunosc că tentaţia de a te amuza pe seama unor astfel de lunatici este mare. Eu însumi am folosit cu succes, ca intermezzo într-o conferinţă serioasă, o fotografie care ilustra o povestire apărută într-un magazin popular sub titlul O *farfurie zburătoare mi-a salvat fecioria,* un desen înfăţişîndu-i pe cei trei magi contemplînd steaua, unul spunînd celorlalţi: „gaz de mlaştină!" şi alte glume despre OZN-uri.

Totuşi, încă în 1953* am scris:

---

* *Unusual Aerial Phenomena,* în „Journal of the Optical Society of America", aprilie 1953 (N.A.)

„Ridicolul nu face parte din metoda științifică și publicul nu trebuie deprins să creadă contrariul... Valul neîntrerupt de rapoarte, deseori redactate în comun de observatori *demni de încredere,* ridică problema obligației și responsabilității științifice. Există aici — după ce conținutul diferitelor rapoarte ar fi debarasat, pentru a folosi cuvintele lui Pooh Bah*, de toate «detaliile menite să dea verosimilitate artistică unei narațiuni altminteri plate și neconvingătoare» — un rest demn de atenție din punct de vedere științific? Sau, dacă nu există, nu e obligatoriu să spui asta publicului, nu cu ironie, ci cu seriozitate, pentru a nu-i zdruncina încrederea în știință și în slujitorii ei?"

Rolul științei în viața cotidiană a fost serios pus la îndoială în zilele noastre. Atitudini trufașe, declarații pontificale *ex cathedra* și cereri ca o autoritate să fie recunoscută numai pentru că un om de știință pretinde asta — iată tot atîtea motive. Trebuie să i se dea publicului, fără al cărui sprijin nu poate fi dus la bun sfîrșit nici un efort științific, șansa de a considera știința ca o aventură întreprinsă într-un spirit de modestie, cu demnitate și respect, în folosul tuturor. Ar trebui subliniat că, în acest domeniu, nu se știe niciodată la ce rezultat va duce cercetarea („dacă știm răspunsul dinainte, asta nu e cercetare"), că un țel primordial al științei este de a satisface curiozitatea omenească, de a sonda necunoscutul și de a deschide noi orizonturi aventurii intelectuale. Este ceea ce a susținut totdeauna știința, chiar dacă slujitorii ei, oameni fiind, au dat naștere deseori, fără voie, unei impresii contrare.

Cred că Academia Națională va fi de acord că, potrivit metodei științifice, *directorul unui proiect științific trebuie să înțeleagă problema.* Dovada certă că doctorul Condon n-a înțeles natura și amploarea problemei o constituie exemplele de „OZN-uri" pe care le-a folosit pentru a ilustra rezumatul raportului. Citez aici, cu permisiunea autorului, dintr-un articol al lui W. T. Powers**:

„Condon se referă *exclusiv* la cazuri foarte simple, ușor de explicat sau incomplet relatate. El nu spune un singur cuvînt despre faptul că, în același volum, colegii săi prezintă cazuri care au rezistat celor mai minuțioase tentative de explicare și care nu erau foarte simple, incomplet relatate sau ușor de explicat.

---

* Personaj din opera comică a lui Gillbert și Sullivan *The Mikado*, 1885 (N.T.)

** Powers, W.T., *A Critique of the Condon Report.* Publicarea a fost refuzată de „Science" în 1969 (N.A.)

Condon încheie capitolul consacrat «observațiilor radar» fără să menționeze cazurile pentru care propria sa echipă n-a putut să găsească vreo dovadă de «propagare anormală», declarînd: «Dată fiind importanța radarului pentru securitatea tuturor zborurilor, este esențial să se continuie cercetarea... Totuși, s-a considerat că acest lucru poate fi realizat atacînd direct problema... mai curînd decît prin... investigarea cazurilor OZN».

Pe scurt, Condon nu admite că rapoartele radar despre OZN-uri ar putea să ne spună ceva *despre* OZN-uri — toate aceste rapoarte nu pot decît să semnaleze propagări anormale. Posibilitatea unei observații radar a unui OZN efectuate cu un radar funcționînd corect și în condiții atmosferice normale nu este menționată nici măcar ca o posibilitate. Și totuși, printre rapoartele prezentate mai departe în text, există *trei* astfel de cazuri studiate în profunzime.

Este instructiv să examinăm cazurile individuale alese de Condon pentru a ilustra problemele expuse în rezumatul său. Pentru a evita influențarea cititorului, voi trece în revistă și voi comenta pe scurt toate exemplele folosite de Condon, ca să nu comit fapta incriminată.* Primul exemplu este un caz de lumini văzute în timpul nopții (balon cu aer cald), ca și al doilea (Saturn). Nici unul dintre ele n-ar fi supraviețuit ca OZN, la primul contact cu un investigator experimentat... Un alt exemplu este cel al unui om ai cărui strămoși veniseră dintr-o altă galaxie... altul se referă la planeta Clarion, o născocire a unor grupuri marginale, alcătuite jumătate din fanatici ai OZN-urilor și jumătate din iluminați. Și asta merită o pagină întreagă!

Să vedem cum stau lucrurile cu fotografiile. O pagină este consacrată unei fotografii despre care se știa că este rezultatul unei erori sau al unei mistificări. Despre un caz pe care expertul său fotograf l-a tratat cu multă seriozitate, Condon spune doar că «imaginile OZN-ului s-au dovedit a fi prea neclare pentru a îngădui efectuarea unei analize fotogrametrice valabile». Și iată ce spune textul Raportului: «Acesta este unul dintre puținele rapoarte OZN în care toți factorii investigați — geometric, psihologic și fizic — par să susțină afirmația că un obiect zburător neobișnuit, argintiu, metalic, în formă de disc, cu un diametru de mai multe zeci de metri și în mod evident artificial a fost văzut zburînd de către doi martori». Reproducerea analizei fotogrametrice ocupă paginile 399—407 ale Raportului. Condon încheie acest capitol al rezumatului său menționînd în treacăt fotografia unui halou și pe aceea a unei reflexii de lentilă**. Nu este menționată analiza exhaustivă a fil-

---

* Spațiul nu ne îngăduie să le citățm pe toate aici (N.A.)

** Pe coperta ediției Bantam a Raportului Condon se află o frumoasă fotografie în culori a unei reflexii de lentilă, o fotografie pe care nici un investigator experimentat n-ar fi luat-o în serios. (N.A.)

melor de la Great Falls, Montana, efectuată de R. M. L. Baker, o analiză care a fost trimisă Comitetului Condon.

Să trecem acum la anomaliile constatate în funcționarea automobilelor. Condon susține în mod eronat că grupul său n-a avut de studiat decît un caz... El nu menționează celălalt caz* de anomalii în funcționarea automobilelor**, al cărui martor a fost descris ca «o persoană competentă, cu simț practic, instruită și obișnuită să-și păstreze sîngele rece în situații neobișnuite».

Condon menționează observațiile vizuale ale astronauților, dar spune doar că «n-a fost văzut nimic care să poată fi interpretat ca o farfurie zburătoare» sau ca un vehicul cu echipaj din spațiul cosmic, deși admite că dr. Roach, astronomul care a cercetat în profunzime observațiile astronauților, definise aceste observații drept «o provocare pentru analist». Condon n-a manifestat nici un interes față de această provocare cu toate că dr. Roach afirmase: «Uluitor este mai cu seamă primul caz de pe listă, observația diurnă a unui obiect prezentînd detalii ca niște brațe ieșind dintr-un corp cu o extindere unghiulară notabilă. Dacă lista NORAD a obiectelor care se aflau în apropiere... în momentul observației este completă, cum e de presupus, va trebui să găsim o explicație rațională sau să includem cazul pe lista noastră de neidentificate». După cît se pare, Condon n-a fost interesat de această alternativă."

Powers continuă cu multe alte exemple și observații:

„Aceste ultime exemple demonstrează cît de rigid a operat factorul de selecție în rezumatul lui Condon — nici unul dintre ele nu se înscrie în tipul de rapoarte OZN care ar fi atras atenția unui investigator experimentat. În mod evident, Condon a evitat sistematic să-și ilustreze textul cu cele mai deconcertante cazuri și a prezentat sistematic într-o lumină falsă puținele cazuri deconcertante pe care le menționează, diminuînd sau ignorînd ceea ce era neexplicat și exagerînd importanța explicațiilor posibile chiar atunci cînd analizele amănunțite le excludeau cu desăvîrșire.

Dacă dorea cu adevărat să abordeze problema din punctul de vedere al fizicii, de ce n-a cercetat Condon dacă nu cumva un fenomen fizic

---

* Cazul 12 (N.A.)

** Și nici vreunul din cele o sută sau mai multe de astfel de cazuri care i-ar fi stat la îndemînă dacă și-ar fi dat osteneala să cerceteze textele disponibile. Un procedeu curent în metodologia științifică este acela de a trece în revistă ceea ce s-a publicat în legătură cu subiectul înainte de a începe investigația propriu-zisă, pentru ca investigatorii să știe ce s-a întreprins în domeniul respectiv și să micșoreze riscurile unei repetări inutile. (N.A.)

necunoscut se află la originea unei categorii bine definite de rapoarte OZN? De ce a risipit timpul său și banii noștri pentru a vîna rapoarte despre lumini în văzduh și rapoarte despre Venus și, mai ales, de ce s-a oprit la această ipoteză-pretext IET? Cîtă vreme nici nu știm dacă un fenomen există, cum putem să examinăm o supoziție hazardată despre originea lui?

Condon n-a răspuns colegilor săi care au arătat că studiul OZN poate avea o valoare științifică, ci «contactaților», fanaticilor ignoranți, naivilor neinformați. El n-a dorit să reia problema de la nivelul studiilor OZN întreprinse de alții, la fel de competenți ca el. În schimb, a combătut ideile celor care erau ușor de combătut... Raportul lui Condon și mai ales propriile sale comentarii... constituie un afront pentru colegii săi oameni de știință. Dealtfel, e foarte limpede că rezumatul său este rezultatul unei idei preconcepute și că Academia Națională de Științe a fost indusă în eroare."

Aceste reflecții ale lui Powers sînt într-adevăr dure și se înțelege de ce redactorii conservatori ai revistei „*Science*" au refuzat să le publice. Trebuie amintit, totuși, că Powers nu discuta despre OZN-uri; el discuta despre metodologia științifică și se întreba dacă Raportul Condon a utilizat metode științifice, așa cum susținea Academia Națională. Putem, dealtfel, să ne întrebăm dacă acel comitet însărcinat de Academie să examineze Raportul și-a îndeplinit într-adevăr misiunea. Am fi putut să-l absolvim cu mai multă ușurință dacă nu și-ar fi îndeplinit-o. Condon avea multe alte responsabilități și nu s-a gîndit niciodată să-și consacre tot timpul disponibil OZN-urilor. El l-a numit pe Robert Low administrator al Proiectului și, pe măsură ce timpul trecea și Condon pierdea din ce în ce mai mult legătura cu comitetul, Low devenea adevăratul pilot al navei Colorado OZN. Putem să ne întrebăm ce-ar fi devenit Proiectul cu un alt administrator științific. Îmi amintesc consternarea mea cînd, cu prilejul unei vizite pe care am făcut-o la sediul comitetului după numai două săptămîni de la înființarea lui, Low a schițat pe tablă forma pe care urma s-o aibă Raportul, titlurile probabile ale diferitelor capitole, spațiul rezervat fiecăruia, avînd aerul că a și hotărît care va fi conținutul și tonul Raportului.

Low a fost autorul faimosului memoriu, devenit apoi instrumentul concedierii lui Saunders și Levine.* Scris la 9 august 1966, cu aproape trei luni înainte ca Proiectul să-și

* Saunders, *op. cit.*, capitolele 19 și 20 (N.A.)

începă activitatea în mod oficial, el conținea acest mesaj-cheie, deseori citat: „Cred că stratagema ar trebui să constea în a descrie Proiectul astfel încît să apară, în ochii publicului, drept un studiu absolut obiectiv, dar să prezinte comunității științifice imaginea unui grup de sceptici care fac totul ca să fie obiectivi însă n-au aproape nici o speranță de a găsi o farfurie".

Cred că Low a fost criticat excesiv pentru acest memoriu. Eu pot să înțeleg dilema în fața căreia se afla. El voia ca universitatea sa să încheie contractul (din rațiuni financiare) și trebuia să convingă administrația universității să-l încheie. Era conștient, cum am fost și eu ani de zile, că opinia științifică era astfel orientată încît chiar faptul de a vorbi serios despre acest subiect era de ajuns pentru a te expune ridiculizării. El voise să recurgă la masca respectabilității. Dar calea aleasă a fost nefericită.

Saunders și Levine au fost destituiți pentru că au adus la cunoștința cîtorva colegi acest memoriu; știrea despre existența lui s-a răspîndit și, în cele din urmă, s-a ajuns la „demascarea" lui Fuller din revista „Look".*

După concedierea lui Saunders și Levine, asistenta administrativă a lui Condon, Mary Louise Armstrong, care cunoștea mecanismele interioare ale întregului comitet, și-a pus problema dacă să continue să lucreze pentru un om pe care nu-l mai respecta decît în mică măsură. Ea a demisionat două săptămîni mai tîrziu, expunîndu-și motivele într-o scrisoare bine gîndită, care ar trebui să constituie o piesă de arhivă (vezi Anexa 3), pentru că îngăduie o privire în viața interioară a comitetului, la care ar trebui să aibă acces viitorii istorici ai științei.

Reproduc aici un pasaj** care se referă la problemele în discuție:

„Intrucît este evident atît pentru echipa de conducere a Proiectului OZN, cît și pentru dumneavoastră [Condon], că ne aflăm într-o adevărată dilemă privind disensiunile și moralul scăzut din ultimele două săptămîni, consider că este necesar să examinăm ce anume, după părerea mea, a fost cauza principală a problemelor existente...

---

* Fuller, John G., *Flying Saucer Fiasco*, „Look", 14 mai 1968. (N.A.)

** Doamna Armstrong mi-a îngăduit cu amabilitate să-i reproduc scrisoarea, în interesul consemnării istoricului problemei (N.A.)

După opinia mea, se face simțită o „lipsă de încredere" aproape unanimă în capacitatea lui [Low] de a fi coordonatorul Proiectului și în modul în care își exercită prerogativele... De la început, atitudinea lui Bob a fost negativă... Bob s-a arătat prea puțin interesat să fie la curent cu observațiile, fie prin lectura rapoartelor, fie prin discuții cu ceilalți... Saunders punea deoparte rapoartele rămase după o primă selecție, astfel ca fiecare membru al comitetului să le poată citi. Bob a selectat și el cîteva, dar, după cîte știu, nu le-a citit cu adevărat, și nu ne-a încurajat niciodată să ținem discuțiile programate... După părerea mea, el a irosit prea mult timp dezbătînd problema «limbajului» în care să fie redactat raportul final pentru a se evita în modul cel mai inteligent formularea unei opinii clare despre fenomenul OZN. Pe de altă parte, el a acordat foarte puțin timp studierii datelor pe care avea să-și întemeieze concluziile...

Cum se face că Craig, Saunders, Levine, Wadsworth, Ahrens și alții au ajuns la concluzii atît de radical diferite de cele ale lui Bob? N-am impresia că ei au început să lucreze în cadrul Proiectului avînd vreo idee preconceputâ în privința problemei OZN. Cred că membrii echipei sînt în general de acord că există destule date care să justifice continuarea studiului. Asta nu e totuna cu a afirma, cum nu o face nici unul dintre noi, că sîntem vizitați în mod cert de vehicule din spațiul cosmic... Va trebui să aibă loc o discuție în care echipa să analizeze ambele laturi ale problemei, dar e prezumțios și eronat să așterni aceste idei pe hîrtie sub formă de concluzii și să le discuți cu persoane din afara Proiectului... Mă impresionează neplăcut faptul că el [Bob] pare să încerce cu orice preț să spună cît mai puțin posibil în raportul final, dar în cel mai negativ mod posibil... Îl citez pe Dave Saunders care, la sugestia lui Bob de a folosi note de subsol pentru orice opinie minoritară, a replicat: «Cum să facem, atunci, să dăm o notă de subsol la titlu?»*..."

Se pare că soluția optimă ar fi să ștergi totul cu buretele și să pornești din nou de la zero — așa cum se cuvine.

---

* E vorba despre titlul Raportului Condon: *Studiu științific asupra obiectelor zburătoare neidentificate* (N.T.)

13

Față în față cu problema OZN

La commedia é finita!

Canio, *Pagliacci**

Într-adevăr, comedia ar trebui să ia sfîrșit și munca serioasă să înceapă. Problema OZN-urilor *poate* fi abordată în mod fructuos și un program pozitiv poate fi așternut pe hîrtie. Dar, mai întîi, să stabilim cît se poate de clar în ce constă problema, rezumînd cele arătate în capitolele precedente și ceea ce ele nu au încercat să dovedească sau să stabilească. Aș cuteza să afirm că *au fost stabilite următoarele:*

1) Există un fenomen descris de conținutul rapoartelor OZN (așa cum au fost definite aici), care merită un studiu sistematic, riguros.[13] Aria unui astfel de studiu trebuie să fie determinată de măsura în care fenomenul este considerat o provocare pentru mintea omenească și în care el poate fi considerat potențial folositor pentru iluminarea și progresul omenirii.

2) Chiar ținînd seama de modul nefericit și dezorganizat în care se prezintă datele necesare pentru studiu, volumul lor atestă existența unui aspect sau domeniu al lumii naturale neexplorat încă de știință.

3) Un studiu bine orientat și obiectiv al fenomenului cere ca datele disponibile să fie supuse unei organizări și sistematizări superioare și să se adopte o terminologie uniformă pentru descrierea și evaluarea lor. O astfel de organizare și sistematizare trebuie aplicate la culegerea și prelucrarea noilor date.

---

* Paiațe (în italiană în original) (N.T.)

4) Investigaţiile care au căutat să demonstreze neadevărul celor de mai sus n-au fost concludente. Blue Book şi Raportul Condon sînt principalele exemple ale unor asemenea eforturi infructuoase.

5) Forţa probativă a celor patru afirmaţii incontestabile de mai sus sugerează că există observaţii empirice noi care descriu un *fapt nou* — existenţa OZN-urilor (aşa cum au fost definite aici) — fapt care trebuie să fie situat într-un cadru conceptual acceptabil şi, dacă e posibil, explicat. Pasul următor va trebui să fie, desigur, o cercetare ştiinţifică suplimentară, lipsită de prejudecăţi.

Este de asemenea important să ne fie limpede ceea ce capitolele anterioare nu au încercat să stabilească, să dovedească sau să arate:

1) Că acest fapt nou, implicat în punctul 5 de mai sus, ar cere o revizuire fundamentală a concepţiei noastre despre lumea naturală.

2) Care ar fi explicaţia *verificabilă* a fenomenului OZN. Trebuie formulată o abordare raţională a acestei probleme. Putem schiţa astfel următoarele măsuri:

a. Să se definească riguros problema, clarificînd aspectele care îi sînt străine şi separîndu-le de problema principală;

b. Să se schiţeze metode de cercetare practice şi uşor de aplicat, evitîndu-se cu mare grijă procedeele complicate, sterile, al căror cost ar fi prohibitiv (de exemplu, stabilirea a mii de staţii de observaţie cu personal sau automatizate, avînd în dotare aparataj ultraperfecţionat).

DEFINIREA PROBLEMEI

Pentru a defini cu claritate problema OZN, ar trebui luate următoarele măsuri:

1. Să delimităm cu o precizie mult mai mare decît pînă acum parametrii fenomenului. Cu alte cuvinte, să caracterizăm cît mai precis posibil *stranietatea* fenomenului: care sînt factorii de stranietate comuni diferitelor categorii de observaţii OZN? Pe scurt, ce urmează să fie explicat?

Problema nu constă, cel puţin deocamdată, în a explica sau a rezolva fenomenul OZN. Acesta este, desigur, scopul ultim, dar există indicii puternice că, în prezent, nu dispunem de cunoştinţele necesare pentru a ajunge la soluţia finală. Avem însă posibilitatea ca, studiind rapoartele OZN

minuțios selectate și filtrate, să formulăm în mod explicit ceea ce trebuie explicat.

2. Să stabilim, cu o precizie mult mai mare decît pînă acum, coordonatele diagramei S—P, adică *probabilitatea* ca *stranietatea* fenomenului OZN să corespundă celei care decurge din raport. Cu alte cuvinte, întreprinzînd un studiu al observatorilor OZN din toată lumea, trebuie să folosim acel „criteriu al pariului" al lui Hume, admițînd că observatorii fenomenului nu greșesc total și evident în legătură cu ceea ce raportează.

Referindu-mă la dovezile reunite în cursul ultimilor ani, pe care le-am și trecut în revistă, sînt gata să pariez că observatorii selecționați au raportat un fapt nou — OZN-urile.

Așadar, aceasta este problema: să stabilim cu cea mai mare precizie posibilă o diagramă S—P pentru rapoartele OZN care îndeplinesc criteriile de selecție. Cum trebuie să procedăm?

Masa rapoartelor OZN provenind de pe întregul glob poate fi analizată în două feluri: statistic, în ansamblul lor, sau specific, unul cîte unul.

Datorită faptului că rapoartele OZN de mare stranietate se numără acum cu miile, o abordare statistică poate fi foarte fructuoasă și metodele sugerate de teoria informațională modernă sînt în mod cert aplicabile. Metodele sofisticate de tratare a informației, recunoaștere a modelului (schemei) și testare a semnificației au servit în multe discipline pentru separarea „semnalului" de „zgomot", în situații care, la prima vedere, păreau fără ieșire.

O metodă mai simplă și totuși mai eficace de a demonstra semnificația modelelor constă în a compara grupuri mari de observații aparținînd unei anumite categorii cu grupuri și mai mari din aceeași categorie. Un exemplu ni-l oferă Jacques Vallée. El a comparat statistic o sută de cazuri de întîlniri de aproape raportate în Spania (utilizînd denumirea de Tip I, care include toate cele trei categorii de întîlniri de aproape) cu 1176 cazuri de același fel raportate din lumea întreagă, cu excepția Spaniei. A comparat apoi frecvența cazurilor în care s-a raportat că obiectul a fost văzut pe sol, în apropierea solului (în general planînd sau deplasîndu-se cam la înălțimea vîrfurilor copacilor), a cazurilor în care au fost semnalate echipaje OZN și, în aceste din urmă cazuri, procentajul obiectelor semnalate pe sol sau în apropierea solului:

	Pe sol	*Aproape de sol*	*Cu echipaj*	*Fără obiect*
1176 cazuri non-iberice	60%	35%	32%	5%
100 cazuri iberice	53%	38%	25%	9%

Distribuția cazurilor cu echipaj în ansamblul cazurilor cu obiecte semnalate pe sol sau în apropierea solului a fost aproape identică. Cazurile „fără obiect" se referă la rapoartele despre „umanoizi" a căror navă a fost probabil ascunsă prin apropiere.

Unei astfel de corelații i s-ar acorda o înaltă semnificație în discipline recunoscute, ca sociologia sau economia. Ea certifică existența „invarianților" în observațiile dintr-o categorie dată. De ce altminteri ar fi semnificativul eșantion spaniol (care include, în mod virtual, toate cazurile bine raportate din Spania din ultima decadă) atît de asemănător grupului cu mult mai larg de cazuri din întreaga lume (cu excluderea Spaniei), grup care conține, de asemenea în mod virtual, toate cazurile bine raportate din aproximativ aceeași perioadă de timp?

Orice studiu serios al problemei OZN ar trebui să includă, în mod necesar, multe astfel de corelații și modele. Trebuie întreprinse studii asupra categoriilor de observații — studii asupra corelațiilor în cadrul unei categorii și între categorii — pentru a stabili distribuțiile sezoniere și geografice (cum sînt legate între ele diferitele categorii, în această privință?) și studii asupra evoluțiilor atribuite OZN-urilor din fiecare categorie (se constată oare la discurile diurne și la luminile nocturne aceeași proporție de „decolări rapide, planări și viraje bruște"?).

Referindu-mă doar la una dintre multele modalități de abordare posibile, există oare o legătură, în cadrul categoriei luminilor nocturne, între schimbările de culoare raportate și modul de mișcare a OZN-ului? Cînd are loc o accelerare sensibilă, care este schimbarea predominantă de culoare raportată în lumea întreagă și cum diferă ea, dacă diferă, în rapoartele provenite din regiuni situate la mare distanță una de alta?

Un grup științific serios, angajat în astfel de studii, dispunînd de date pregătite pentru computer, ar putea să demonstreze fără apel dacă problema OZN este sau nu reală. Dacă ar fi aplicată în mod adecvat pentru a extrage modele din cazurile mondiale de discuri diurne sau radar-vizuale,

pentru fiecare țară în parte, corelația lui Vallée amintită mai sus ar demonstra (dacă ar fi pozitivă) că fenomenul OZN reprezintă „observații empirice noi" care (prin însăși definiția observațiilor empirice noi) nu sînt cuprinse în aria științei noastre de astăzi.

Ne putem întreba, pe drept cuvînt, de ce n-au fost făcute toate acestea pînă acum. Problema OZN ne preocupă intens de mai bine de douăzeci de ani. Un moment de reflecție ne va arăta totuși de ce realizarea ar fi fost imposibilă. Mai recent, grupul Condon a cheltuit o jumătate de milion de dolari ca să studieze problema în mod științific, dar membrii lui n-au reușit nici măcar să definească o astfel de abordare. Cum ar putea atunci să-și asume această sarcină niște grupuri private, lipsite de fonduri, de date pregătite pentru utilizare și, în general, de pregătire științifică? În ciuda îndemnului stăruitor al consultantului său științific. Proiectul Blue Book n-a făcut-o nici pe departe. Amintesc că miile de cazuri aflate la dispoziția sa erau așezate în cartoteci numai în ordine cronologică, fără nici o preocupare pentru o clasificare după aspect, caracteristici etc.

Așa cum s-a întîmplat și cu multe alte domenii de cercetare în copilăria lor, respectabilitatea științifică se cucerește cu greu și un studiu cuprinzător este posibil numai după ce subiectul este acceptat într-o anumită măsură. Dar, chiar dacă din acest moment ar înceta să ne mai parvină rapoarte OZN, sau ne-ar parveni doar rapoarte inacceptabile potrivit criteriilor noastre, sînt convins că datele răspîndite acum pretutindeni, analizate așa cum se cuvine, pot să demonstreze, dincolo de orice îndoială rezonabilă, natura deosebită a fenomenului OZN.

Dar rapoartele OZN n-au încetat deloc să ne parvină în timpul scrierii acestei cărți, deși presa, în special presa din marile orașe, le-a acordat foarte puțină atenție. Iată de ce e dificil să evaluăm nivelul activității OZN. Eu și colegii mei din Evanston, Illinois, primim rapoarte, îndeosebi din partea unor persoane pregătite din punct de vedere științific și tehnic, fiind limpede că ele vor fi folosite numai în scopuri științifice. În multe țări, grupuri private de investigare a fenomenului OZN continuă să primească rapoarte, publicînd extrase în presa specializată.

Un *al doilea* mod potențial productiv de abordare a problemei OZN îl constituie examinarea în profunzime, unul cîte unul, a cazurilor cu mai mulți martori, în special a celor

recente. Cele mai bune rezultate sînt de aşteptat în urma concentrării asupra cazurilor de întîlniri de aproape, îndeosebi a întîlnirilor de aproape de-al doilea tip, în care prezenţa raportată a unor dovezi fizice poate furniza date fizice cantitative.

Acest mod de abordare necesită anchetatori versaţi în interogarea martorilor, care să cunoască perfect diferitele manifestări ale fenomenului OZN şi să fie capabili să recunoască rapoartele generate de o percepţie greşită comună. Este absolut necesar ca ei să aibă cunoştinţe solide de psihologie şi fizică.

Dacă măcar o mînă de astfel de investigatori ar fi disponibili şi ar avea „o capacitate de reacţie imediată", astfel încît după o zi sau două (de preferat după cîteva ceasuri) să se afle la locul evenimentului OZN raportat, ei ar putea, împreună cu martorii, să reconstituie împrejurările în care s-a produs evenimentul raportat, exact la locul respectiv, poate în împrejurări foarte asemănătoare, obţinînd astfel măcar date semicantitative.

Un anchetator abil poate extrage date valabile dintr-un caz vechi de cîteva luni — sau chiar ani. Experienţa a arătat că evenimentul OZN rămîne întipărit în memoria martorilor şi că, îndeosebi dacă a provocat oarecari traumatisme, detalii valabile şi folositoare pot fi obţinute la multă vreme după aceea. Am descoperit că obstacolul major în investigarea cazurilor vechi îl constituie nu slăbirea memoriei martorilor, ci frecventa lor indisponibilitate. Din cauza mobilităţii crescînde a persoanelor şi familiilor, ultima adresă a unui martor important devine tot mai greu de procurat, pe măsura trecerii timpului. După cum a arătat McDonald referindu-se la cazurile Lakenheath şi Texas—Oklahoma*, după cîţiva ani martorii au fost găsiţi cu mari eforturi. Ei s-au arătat însă foarte dispuşi să coopereze.

Un investigator competent poate să extragă de la martori un maximum de informaţie, traducînd declaraţii vagi, ca de pildă „a dispărut foarte rapid" în „a accelerat într-o secundă pînă la o viteză unghiulară de 10 grade pe secundă şi a dispărut în stratul de nori în direcţia vest — nord-vest". Dacă un investigator *competent* ajunge la locul observaţiei cît mai repede posibil, pot fi determinate, de obicei, mărimile apa-

---

* „Journal of Astronautics and Aeronautics", vol. 9, nr. 7, iulie 1971, pag. 66 (N.A.)

rente, culorile, direcţiile, starea vremii, direcţia vîntului, poziţia Soarelui, a Lunii sau a planetelor şi alte date asemănătoare. Astfel, ceea ce ar rămîne doar o anecdotă sau o relatare confuză a unei experienţe neobişnuite şi înfricoşătoare poate fi transformat într-o descriere mult mai precisă a evenimentului raportat. Investigatorul trebuie să caute întotdeauna şi alţi martori ai evenimentului raportat, chiar cu preţul unor eforturi considerabile.

Studiind cazuri selectate cu grijă şi comunicîndu-şi rezultatele, în cadrul unor întîlniri naţionale sau internaţionale, investigatorii ar ajunge curînd să răspundă la importanta întrebare: există un veritabil fenomen OZN reprezentînd ceva cu adevărat nou pentru ştiinţă? Investigatorii OZN experimentaţi vor protesta cu hotărîre la această afirmaţie; ei sînt atît de convinşi că fenomenul OZN oferă date empirice cu adevărat noi, încît consideră problema ridicată mai sus drept o chestiune elementară care poate fi depăşită cu uşurinţă. Totuşi, faptul trebuie stabilit cam în acelaşi mod în care s-a demonstrat, cu aproape două secole în urmă, că pietrele „cad" într-adevăr din cer.

Îmbinarea unui studiu statistic aprofundat cu cercetarea amănunţită a cazurilor cu mai mulţi martori ar stabili aproape cu certitudine dacă OZN-urile sînt sau nu observaţii empirice noi, pe care ştiinţa nu le-a recunoscut încă.

O astfel de abordare este esenţială pentru a ieşi din starea de confuzie în care ne aflăm. Opiniile diferă, de la cei care consideră totul drept o absurditate (fie datorită unor idei preconcepute, fie socotind că Raportul Condon reprezintă ultimul cuvînt) şi deci refuză să dedice măcar o clipă examinării datelor, pînă la cei care au examinat datele existente şi sînt astfel convinşi că fenomenul OZN reprezintă un nou domeniu ştiinţific. Această polarizare rigidă poate lua sfîrşit numai printr-un studiu aprofundat. Cum poate fi organizat cît mai bine un astfel de studiu?

Putem porni de la cunoaşterea faptului că fenomenul OZN este global, că rapoartele OZN continuă să fie înregistrate în Statele Unite şi în alte ţări, în ciuda concluziilor Raportului Condon şi a încetării activităţii Proiectului Blue Book, că mici grupuri de persoane cu pregătire ştiinţifică, îndeosebi tineri cercetători, se interesează de această problemă şi sînt nemulţumiţi de modul în care a fost ea abordată în trecut. Unii dintre ei consideră că e din ce în ce mai greu de înţeles

de ce Academia Națională de Științe a fost întru totul de acord cu Raportul Condon și cu metodologia sa.

Cu mult timp înainte de publicarea Raportului Condon, AIAA (American Institute of Aeronautics and Astronautics) a însărcinat două dintre comitetele sale tehnice, Comitetul pentru mediul atmosferic și Comitetul pentru fizica spațială și atmosferică, să creeze un subcomitet care să-și consacre activitatea problemei OZN. I s-a cerut doctorului Joachim P. Kuettner, de la ESSA Research Laboratories din Boulder, Colorado, să prezideze acest subcomitet. În numărul din decembrie 1968 al uneia dintre publicațiile oficiale ale AIAA, „Journal of Astronautics and Aeronautics", subcomitetul declara (chiar înainte de publicarea Raportului Condon la 8 ianuarie 1969): „Subcomitetul a examinat cu atenție stadiul actual al problemei OZN și a conchis că ea nu poate fi rezolvată fără un studiu științific cantitativ și că ea merită atenția comunității științifice și tehnice".

Doi ani mai tîrziu, în aceeași revistă* subcomitetul OZN a publicat un articol intitulat *OZN: o estimare a problemei.* Scris pe un ton foarte rezervat, el critica totuși modul în care fusese tratată problema OZN de către comunitatea științifică. Comentînd Raportul Condon la aproape doi ani de la publicarea acestuia, subcomitetul declara:

„Pentru a înțelege Raportul Condon, care este greu de citit, datorită în parte organizării sale interne, trebuie să-l studiezi în întregime. Nu ajunge să citești rezumatele lui Sullivan și Condon, sau rezumate ale rezumatelor — cum a făcut, se pare, marea majoritate a cititorilor și a ziariștilor. Există deosebiri între opiniile și concluziile autorilor diferitelor capitole, precum și între acestea și rezumatul lui Condon. Nu toate concluziile cuprinse în raport se reflectă integral în rezumatul lui Condon."

Mai departe, articolul afirmă:

„Capitolul scris de Condon, «Rezumatul studiului», conține mai mult decît indică titlul; el dezvăluie multe dintre concluziile sale personale. Fără îndoială, unul dintre motivele pentru care i s-a cerut lui Condon să conducă proiectul a fost tocmai elaborarea unor judecăți de valoare. Poți fi încîntat să cunoști opinia unui om atît de respectat și cu atîta

---

* Noiembrie 1970 (N.A.)

experiență; dar poți să nu fii de acord cu ea. Subcomitetul OZN nu a găsit în raport un temei pentru afirmația că un studiu ulterior nu va duce la nimic valoros din punct de vedere științific."

Și încă mai departe:

„Ținînd seama de toate dovezile asupra cărora subcomitetul și-a îndreptat atenția, considerăm că e greu să ignorăm micul număr de cazuri bine documentate, dar inexplicabile, care constituie miezul solid al controversei OZN."

Punctul de vedere al subcomitetului concordă cu al meu, în privința ipotezei extraterestre:

„Ne-am exprimat dezaprobarea față de discuțiile despre probabilitatea originii extraterestre a OZN-urilor, deoarece în prezent nu există temeiuri științifice suficiente pentru a susține o teorie sau alta... subcomitetul OZN consideră că ipoteza extraterestră, oricît ar fi de seducătoare, nu trebuie reținută, întrucît introduce un element speculativ greu de evaluat; dar subcomitetul consideră de asemenea că, dintr-un punct de vedere științific și tehnic, este inacceptabil să ignorezi pur și simplu marele număr de observații neexplicate și să încetezi studierea lor pe baza unor concluzii premature."

Subcomitetul AIAA sugera o măsură adecvată pentru o nouă abordare a problemei:

„Subcomitetul crede că singura abordare promițătoare constă în continuarea efortului la un nivel moderat, punîndu-se accentul pe strîngerea datelor în mod obiectiv și pe o analiză științifică de înaltă calitate."

Confuzia generală care domnește în acest domeniu și lipsa de interes a oamenilor de știință au împiedicat efectiv strîngerea datelor în mod adecvat. După douăzeci de ani de colectare sporadică, nesistematică a datelor, există doar o formidabilă colecție de date eterogene, depășind rareori nivelul unor relatări discursive, anecdotice. Cele peste 12.000 de cazuri înregistrate de Air Force sînt aranjate doar cronologic, fără nici o tentativă de clasificare după aspect, caracteristici etc. și constatarea este valabilă și pentru o bună parte dintre organizațiile și anchetatorii particulari.

Așadar, primul pas înseamnă să pornim aproape de la zero: *colectarea* și *sistematizarea datelor*. Asta poate să pară

cea mai prozaică abordare a celui mai captivant subiect, dar deocamdată avem doar o structură fragilă, nesubstanțială, clădită pe temelia nesigură a unor date nesistematizate, în general incomplete și mai mult calitative decît cantitative. Ce-i de făcut?

Recomandarea mea este ca în Statele Unite și în alte țări să se constituie, la inițiativa unor nuclee de oameni de știință și ingineri interesați, „institute" pentru studiul fenomenului OZN, funcționînd pe baze modeste, dar în mod permanent. Domeniul, diversitatea și amploarea activității fiecărui institut vor fi determinate de timpul și fondurile disponibile. Desigur, fondurile constituie totdeauna o problemă și ar putea fi solicitate pe plan local, din surse particulare sau, în unele cazuri, de la asociații guvernamentale și științifice. Se pot realiza lucruri importante chiar cu alocații modeste, dacă sînt bine administrate.

Întrucît fenomenul este mondial, trebuie să se mențină contactul între grupurile din diferite țări și este necesară o formă de comunicare, concretizată eventual într-o revistă internațională consacrată acestui studiu.[14]

Aș recomanda de asemenea cu căldură ca o țară membră a O.N.U. să propună Adunării Generale înființarea unui comitet în cadrul structurii O.N.U., pentru a sprijini și facilita comunicarea între aceste mici grupuri de oameni de știință din diferite țări.* Desigur, un astfel de comitet nu ar cere O.N.U. nici directive, nici sprijin financiar, fiind de fapt un birou de schimb de informații. În acest sens, el ar acționa ca multe „uniuni științifice" existente (de pildă, Uniunea Astronomică Internațională). Acestea oferă cadrul necesar pentru ca specialiștii din diferite țări să se cunoască, să comunice între ei și să elaboreze programe comune fără întîrzierile datorate termenelor de publicare a rezultatelor unor cercetări. Uniunea Astronomică Internațională are peste 40 de comisii, fiecare ocupîndu-se de anumite aspecte ale astronomiei, fiecare ușurînd comunicarea între astronomii specializați într-o anumită ramură.

---

* La 18 iunie 1966, U Thant, pe atunci secretar general al Organizației Națiunilor Unite, ne-a mărturisit, lui John Fuller și mie, marele său interes față de problema OZN. În timpul discuției care a durat o oră, el a subliniat că un interes similar fusese exprimat de membri ai Adunării Generale din mai multe țări. El ne-a spus că ar fi de acord cu o acțiune O.N.U., dar că aceasta ar trebui să fie inițiată de o națiune membră a organizației. (N.A.)

Într-un mod asemănător, se cere o specializare în studiul fenomenului OZN. Specializarea duce la progres; or, cercetătorii serioși din domeniul OZN pot fi asemuiți doctorilor în medicina generală. Deși comparația poate părea forțată, în studiul fenomenului OZN există un vast cîmp de activitate pentru specialiști, în același sens în care în domeniul medical există specialiști în boli de inimă, pediatri, ginecologi și așa mai departe. De pildă, Phillips s-a specializat în studiul urmelor de pe sol atribuite unor aterizări OZN. O specializare similară se cere în studiul cazurilor de interferență cu sistemele de aprindere ale automobilelor, efectelor OZN asupra animalelor, traiectoriilor și cinematicilor zborului OZN, morfologiei umanoizilor, rapoartelor privind comunicarea cu echipajele OZN, caracteristicilor spectrale ale luminilor nocturne și multor altor aspecte ale fenomenului OZN. Putem să ne gîndim chiar la organizarea unor întîlniri internaționale (de felul întîlnirilor trienale ale Uniunii Astronomice) în cadrul cărora acești specialiști să se poată întîlni și să-și comunice descoperirile. Programele specifice de cercetare ar trebui să constituie rezultatul unei cooperări între oamenii de știință. Dacă aș răspunde de această planificare, în primul rînd aș împărți întregul program în două mari sectoare; ele ar putea fi numite *activ* și *pasiv*.

Obiectivul programului *activ* ar fi de a obține observații cantitative asupra fenomenului OZN. În mod ideal, asta ar cere prezența în timpul observației a unui investigator echipat cu aparate de filmat, spectrograf, magnetofon, contor Geiger, detector de raze infraroșii, echipament topografic etc., pentru a dispune de filme înfățișînd cele petrecute, fotografii ale formelor OZN, spectrograme pentru a determina dacă radiația era continuă sau prezenta linii de emisie și absorbție, releveuri de triangulație exacte pentru a stabili distanțele, măsurători corecte ale urmelor de aterizare, arborilor rupți etc. Pe scurt, astfel de specialiști ar furniza date cantitative asupra evenimentului, așa cum s-a petrecut.

Dar acest ideal poate fi atins doar accidental. Potrivit tuturor relatărilor, o întîlnire de aproape este la fel de imprevizibilă ca și căderea unui meteorit și șansele de a obține măsurători cantitative ale evenimentului — bunăoară, filme ale căderii unui meteorit — sînt cu adevărat infime. De pildă, nu cunosc nici un astronom care să fi asistat la căderea unui meteorit. (Mă refer la căderea unui obiect fizic — dîrele luminoase meteorice sînt cu totul altceva.)

Comparația este potrivită, pentru că într-o vreme știința oficială nu recunoștea existența meteoriților, și relatările despre căderea lor, aparținînd unor observatori demni de încredere, erau considerate drept niște născociri pur și simplu, deoarece părea absurd că pietrele ar putea să cadă din cer. În 1801, Thomas Jefferson ar fi spus că ar crede mai degrabă că doi profesori yankei sînt în stare să mintă decît că niște pietre cad din cer.

Să presupunem totuși că Thomas Jefferson ar fi înființat un Comitet Benjamin Franklin pentru a cerceta dacă există într-adevăr pietre care cad din cer. Dacă Ben Franklin ar fi hotărît să instaleze pe întreg teritoriul țării stații de observare a căderii meteoriților, costul ar fi fost prohibitiv și rezultatele, în lipsa unei întîmplări fericite, ar fi fost nule. Chiar dacă fotografia ar fi existat pe atunci, nu s-ar fi putut pune problema instalării unor stații fotografice de-a lungul și de-a latul Statelor Unite. Șansele de succes ale unui astfel de program „activ" ar fi fost, în mod cert, inexistente. În mod similar, de asemenea în lipsa unei întîmplări fericite, instalarea unor posturi de observație OZN bine utilate pe întreaga suprafață a globului (să nu uităm că fenomenul e mondial) ar fi utopică, datorită aceluiași cost prohibitiv și, oricum, ar putea să nu dea nici un rezultat.

S-a semnalat deseori că observațiile OZN par să se concentreze în anumite „zone OZN fierbinți". Dacă acest fenomen nu se datorează publicității, isteriei și sugestiei colective (operația standard de filtrare a rapoartelor ar stabili rapid dacă e vorba într-adevăr de rapoarte OZN), instalarea în zona respectivă a unei aparaturi complexe de observare ar putea să sporească simțitor probabilitatea obținerii unor date nealterate. Se pare că uneori se produce o adevărată concentrare de rapoarte OZN (în Oklahoma, în 1965; în regiunile rurale ale Franței, în 1954; în Argentina, în 1963), ceea ce ne dă unele speranțe.

Partea *pasivă* a programului ar consta, desigur, în studiul statistic al datelor. Legătura între cele două faze ar reprezenta-o investigarea activă a cazurilor relativ recente, în care obiectul raportat a dispărut, dar și-a lăsat urmele pe sol, pe vegetație și, desigur, în memoria martorilor. Colectarea activă a datelor înainte ca un caz să devină prea vechi este de o importanță capitală.

Acest aspect al problemei implică disponibilitatea permanentă a unor investigatori bine pregătiți, care să se ocupe

numai de efectuarea anchetelor atunci cînd situaţia o cere. Şi mai implică existenţa unor fonduri adecvate.

Dacă fondurile n-ar constitui o problemă (!) iar eu aş conduce un institut OZN, aş instrui personal un număr corespunzător de investigatori de profesie şi, atunci cînd s-ar ivi un raport OZN deosebit de interesant, aş trimite doi dintre ei să cerceteze cazul pînă ce ar obţine şi cel mai mic fragment de informaţie potenţial disponibil. Asta ar putea să le ia o săptămînă, o lună, şase luni sau chiar mai mult. Timpul n-ar conta; aceasta ar fi misiunea lor pînă ce ar explora fiecare pistă, fiecare detaliu, fiecare martor şi ar efectua toate măsurătorile posibile.

Modul nesatisfăcător în care se prezintă actualmente datele OZN se datorează, în primul rînd, faptului că raportorul nu ştie de obicei ce fel de date sînt necesare; în al doilea rînd, investigatorii şi-au considerat activitatea drept un hobby, consacrîndu-i sfîrşitul de săptămînă sau alte clipe libere, prea des lipsindu-le pregătirea necesară pentru strîngerea unor date relevante. Faza activă a programului institutului s-ar întemeia deci pe apelurile din afară, iar faza pasivă ar consta dintr-un proces continuu de prelucrare a datelor.

În ultimele două decenii, s-a strîns o mare cantitate de date, care diferă foarte mult în ceea ce priveşte calitatea. În forma ei actuală, ea poate fi comparată cu un minereu sărac, care trebuie prelucrat şi rafinat înainte de a fi folosit. Sau poate că o analogie şi mai potrivită este aceea cu tonele de pehblendă pe care Marie Curie a trebuit să le prelucreze pentru a obţine un grăunte de radiu. Aceia dintre noi care s-au ocupat de problema OZN sînt convinşi de probabilitatea foarte înaltă ca în masa de rapoarte-pehblendă să existe radiu. Deşi prelucrarea şi selectarea datelor OZN reprezintă o muncă herculeană, cred că persoana sau grupul care şi-o vor asuma cu convingere vor fi răsplătite din plin. Pentru că, dacă în minereul datelor OZN există într-adevăr un metal preţios, el ar putea să reprezinte o descoperire ştiinţifică majoră. Iar aceasta ar putea determina reformularea şi restructurarea multora dintre conceptele noastre despre lumea fizică, mai mult chiar decît restructurările care au devenit necesare cînd relativitatea şi mecanica cuantică au pătruns în modul nostru de atunci de a ne imagina lumea.

Deplinul succes al unui studiu statistic major depinde de cooperarea cu diferitele organizaţii OZN din întreaga lume.

În timp ce cazurile individuale pot fi studiate pe plan local, un studiu statistic major poate fi cu adevărat semnificativ numai dacă sînt utilizate date provenind de pe întregul glob pămîntesc. E limpede că, în acest scop, munca trebuie efectuată de o organizaţie care să se bucure de încrederea organizaţiilor individuale din diferite ţări; cred că acest lucru ar putea fi realizat mult mai uşor dacă efortul mondial s-ar desfăşura sub patronajul unei uniuni ştiinţifice internaţionale sau al O.N.U. În Statele Unite, organizaţiile particulare APRO şi NICAP ar trebui să fie absolut sigure că dorinţa lor de cooperare nu va fi tratată cu dispreţ, aşa cum a făcut Comitetul Condon.

Potrivit legii, dosarele Proiectului Blue Book nu sînt secrete şi pot fi puse la dispoziţia unor cercetători ştiinţifici acreditaţi. Dosarele din Marea Britanie, Franţa, Australia şi din multe alte ţări, atît cele oficiale cît şi cele particulare, reprezintă o sursă potenţială de date valabile, dar pot fi supuse diferitelor regulamente de securitate. După cîte ştiu, dosarele militare britanice cu rapoarte OZN nu pot fi aduse la cunoştinţa publicului decît după 30 de ani.*

Dar un studiu statistic valabil nu trebuie să se întemeieze pe toate datele existente. Cele de care dispunem trebuie totuşi să fie încorporate într-o formă omogenă. Multe grupuri şi investigatori particulari, avînd o experienţă diferită în prelucrarea datelor şi în cercetarea OZN, se preocupă actualmente de organizarea materialului lor în vederea unei tratări cu mijloacele informaticii. Intenţia este foarte lăudabilă, dar dacă sistemul de codificare nu va fi unic, îngrămădirea de date din întreaga lume nu va da nici un rezultat sau va necesita retranscrierea într-un cod uniform. Este necesar, cît mai curînd posibil, un acord internaţional privind metoda de codificare a datelor OZN; aceasta ar putea fi una dintre primele atribuţii ale unui comitet patronat de O.N.U.

Computerizarea adecvată a datelor este esenţială în căutarea unor scheme de comportament al OZN-urilor, în stabilirea corelaţiilor între diferitele categorii de observaţii şi în

---

* Potrivit corespondenţei cu Julian Hennessey, care citează dintr-o scrisoare personală către sir John Langford-Holt, membru al parlamentului: „Dacă lucrurile decurg normal, arhivele OZN nu vor fi accesibile publicului, potrivit legilor în vigoare, decît după 30 de ani. Totuşi, dacă un organism ştiinţific important, de înaltă calificare, ar avea motive serioase de a solicita accesul la arhivele noastre, această cerere ar fi luată în consideraţie în funcţie de temeiurile sale." (N.A.)

căutarea posibilelor deosebiri sau asemănări de comportament în diferite țări. Asta nu înseamnă doar o operație de catalogare sau de multiplicare a opțiunilor. Comupterul modern, folosit cu un soft-ware adecvat (un limbaj neprocedural complex), poate stabili corelații semnificative, dacă acestea există. De pildă, ce au comun sutele de cazuri raportate de încetare a funcționării automobilelor în prezența unui OZN? Prin ce se deosebesc ele? Ce a încetat să funcționeze mai întîi — radioul, farurile, motorul? Și cînd un OZN etalează o suită de culori, care este culoarea cea mai frecventă, suita cea mai frecventă?

Astfel de analize, cuplate cu programul *activ* de investigații cu adevărat științifice pe teren, ar putea să realizeze primul obiectiv al unui program OZN pozitiv: confirmarea realității OZN-urilor ca subiect legitim al unei cercetări științifice ulterioare. Dacă putem stabili scheme bine definite și alte corelații, pornind de la analiza observațiilor OZN efectuate în diferite țări de oameni cu diferite niveluri de cultură, probabilitatea ca aceste corelații să constituie rezultatul întîmplător al unor percepții greșite ar fi aproape inexistentă. Prin urmare, probabilitatea ca fenomenul OZN să reprezinte ceva într-adevăr nou pentru știință — noi observații empirice — ar fi o virtuală certitudine.

Epilog:
Dincolo de orizontul Proiectului Blue Book

Este o greşeală capitală să teoretizezi înainte de a avea toate dovezile necesare. Acest mod de a proceda îţi perverteşte judecata.

Sherlock Holmes, *Un studiu în roşu*

Holmes exagerează, desigur, pentru că nimeni n-a avut vreodată „toate" dovezile necesare. În orice investigaţie se iveşte totuşi un moment în care investigatorii consideră că există destule dovezi pentru a teoretiza cu folos, cu deosebire în ceea ce priveşte căile de urmat într-o investigaţie ulterioară. Rezultatele unor astfel de teorii stimulează, la rîndul lor, o teoretizare ulterioară.

În problema OZN sînt necesare însă mult mai multe dovezi cantitative înainte ca teoretizarea să fie utilă. După peste douăzeci de ani de activitate în acest domeniu, am doar cîteva răspunsuri şi nici o ipoteză viabilă. Şi n-am nici un chef să o fac pe profetul.

Am spus „activitate" mai degrabă decît studiu, pentru că timp de mai mulţi ani, asemeni tuturor colegilor mei, am considerat subiectul drept absurd şi am fost prea puţin înclinat să-l studiez cu seriozitate. Mai tîrziu, cînd mi-era tot mai limpede că subiectul merită să fie studiat, n-am avut fonduri, aparate şi nici măcar timpul necesar (din pricina indatoririlor mele profesionale) pentru a întreprinde acel tip de studiu care ar fi fost destul de cuprinzător pentru a deveni semnificativ.

Munca mea de consultant al Forţelor Aeriene era departe de a-mi oferi condiţiile amintite mai sus, deşi mi-a furnizat date pentru un posibil studiu ulterior. Iată de ce, cînd a luat fiinţă Comitetul Condon, ştiind că nu voi face parte din el, am aplaudat, cu speranţă şi cu o încredere naivă în ceea ce va

fi. Mi-am dat seama că fondurile alocate erau insuficiente pentru a ataca problema pe un front larg, dar socoteam că dacă vor fi administrate cu pricepere şi dacă investigaţia va fi efectuată fără prejudecăţi, într-un adevărat spirit ştiinţific, se va putea demonstra necesitatea continuării studiului pe o scară mai largă. Într-adevăr, o lectură atentă a raportului şi cazurile deconcertante pe care le cuprinde oferă această demonstraţie. Mai mulţi oameni de ştiinţă mi-au spus că studierea Raportului Condon a fost aceea care i-a făcut să-şi dea seama că problema OZN merită să fie cercetată. Dar am relatat mai sus istoria Comitetului Condon. Respingerea concluziilor cuprinse în rezumatul său va duce, după opinia mea, doar la un studiu calm şi imparţial al fenomenului OZN, un studiu care va organiza, prelucra şi clasa dovezile existente; numai atunci vom putea emite şi testa cu folos noi ipoteze.

Ar fi nedrept totuşi să pretindem că pînă acum n-au fost propuse explicaţii ale fenomenului OZN — unele verosimile, altele cu totul fanteziste. O bună parte a literaturii de specialitate „entuziaste" este consacrată expunerii lor sau acceptării necritice a unei anumite ipoteze — cea mai frecventă fiind, desigur, ipoteza extraterestră.

Investigatorul serios trebuie să reziste tentaţiei de a teoretiza prematur, mai cu seamă în acest domeniu, pentru că subiectul este grevat de dificultăţi care nu sînt întîlnite în mod firesc în cercetarea ştiinţifică. De pildă, într-o cercetare tipică de vîrf, cum este fizica particulelor elementare, fiecare nouă dată experimentală este confruntată imediat de teoreticieni cu o multitudine de ipoteze. Ei au „acoperire" cînd propun teorii pe baza unor noi dovezi mărunte (cu multă vreme înainte ca „toate dovezile" să fie disponibile), pentru că operează în limitele unei structuri de concepte fizice recunoscută şi acceptată. Într-adevăr, mulţi teoreticieni se grăbesc să dezvolte modele teoretice ale sistemului în cauză, preocupîndu-se doar accidental de verificarea lor empirică. Pentru ei, elaborarea de teorii este un joc profesional, menit să-l incite pe experimentator să conceapă noi experimente pentru a confirma sau infirma teoria. În ambele cazuri, teoreticianul este mulţumit. Ce specialist în astrofizica teoretică, de pildă, ar considera că trebuie să aştepte pînă ce toţi pulsarii vor fi temeinic catalogaţi şi studiaţi, înainte de a se lansa în speculaţii despre stelele neutronice?

Uneori se întîmplă ca teoria să preceadă cu mult orice observaţie empirică. Un astronom a afirmat cîndva că suprafaţa Lunii este acoperită cu un strat de praf atît de gros încît cosmonavele terestre ar putea să dispară în interiorul lui.[15] Cînd programul Apollo a spulberat această teorie, s-a spînzurat oare autorul ei, de ruşine? Nici vorbă! A emis multe alte noi teorii, dintre care unele s-au dovedit întemeiate. Fiind unul dintre cei mai capabili astrofizicieni ai epocii noastre, el ştie că jocul de-a teoria poate fi nu numai un lucru amuzant, ci şi, mai ales atunci cînd dă naştere la destule controverse, un puternic imbold către acţiune.

Din păcate, în privinţa OZN-urilor există mai multe probleme care se opun unei teoretizări atît de neîngrădite. Prima este de ordin filozofic. De la Galileo încoace, tradiţia ştiinţifică a dezvoltat o structură logică şi metodologică deosebit de eficientă, care ne-a îngăduit să înţelegem o vastă gamă de fenomene. Această tradiţie este sacrosantă pentru comunitatea ştiinţifică, fiindcă a înregistrat succese remarcabile. Potrivit ei, este firesc pentru experimentator să încerce să acţioneze asupra mediului astfel încît aspectele semnificative ale fenomenului să fie izolate de cele secundare şi nerelevante. Cu alte cuvinte, el caută mijloacele de a separa „semnalul" de „zgomot". În felul acesta apar de la sine relaţii cauzale precise între cantităţi şi entităţi; în cazul ştiinţelor fizice, aceste relaţii sînt exprimate adesea într-o formă matematică.

Chiar atunci cînd nu e posibilă experimentarea activă în laborator, de pildă în astronomie, astronomul poate „să separe semnalul de zgomot" recurgînd la o aparatură specială în momentul în care fenomenul (să zicem o eclipsă) devine sesizabil. Relaţiile între anumiţi parametri asociaţi fenomenului devin atunci clare, o testare şi o experimentare ulterioară putîndu-le stabili dincolo de orice îndoială rezonabilă. Ele devin un „fapt ştiinţific". Dacă n-ar fi fost posibil să se acţioneze în acest mod, ştiinţa s-ar fi lovit de un zid imens de dificultăţi, ar fi fost virtual imposibil să se extragă şi să se separe elementele fundamentale inerente fenomenului din masa de lucruri nerelevante şi întîmplătoare, prezente totdeauna într-o situaţie observată.

Tocmai aceasta este situaţia în cazul OZN-urilor, care se află cu totul în afara controlului experimental. Pe deasupra, ele sînt pasagere, imprevizibile şi apar unui observator deseori incapabil să efectueze o analiză lucidă a unui eveniment cu totul neaşteptat şi surprinzător. Drept urmare, aspectele

semnificative ale fenomenului pot rămîne ascunse printre aspectele întîmplătoare — dar mult mai „evidente" — subliniate în rapoarte.

Totuşi, OZN-urile nu sînt singurele din această categorie; ele înfruntă aceste dificultăţi împreună cu multe alte fenomene, ca fulgerele globulare şi meteoriţii, pentru care trebuie să ne întemeiem pe observaţiile fortuite ale unor oameni nepregătiţi. Iată de ce astfel de subiecte au dobîndit atît de tîrziu respectabilitatea ştiinţifică, mai ales atunci cînd era greu de găsit o explicaţie pentru că fenomenul nu se integra structurii ştiinţifice a momentului.

S-ar putea chiar să fim puşi în faţa faptului că acest cadru ştiinţific, datorită logicii lui interioare, exclude anumite clase de fenomene, printre care s-ar putea număra şi OZN-urile. Unul dintre aspectele cele mai exasperante şi chiar respingătoare ale subiectului este aparenţa lui iraţionalitate. Totuşi, cum conceptul nostru de raţionalitate este un subprodus al societăţii orientate spre ştiinţă în care trăim, n-ar trebui să ne surprindă faptul că un fenomen inaccesibil procedurii ştiinţifice apare ca iraţional.

Chiar aici ne lovim de o a doua dificultate în ceea ce priveşte problema OZN. Cel puţin deocamdată, ea nu poate fi despărţită de condiţiile sociale în care se manifestă. Sîntem obişnuiţi cu izolarea aproape completă a ştiinţelor comportamentale de ştiinţele fizice, pe cînd în această problemă ambele tipuri sînt contopite în mod inextricabil. Fie că le vom separa sau nu, componentele fizice neconvenţionale şi cele comportamentale vor apărea şi rămîne de văzut dacă trebuie studiate în cadrul ambelor discipline, dar ar fi prematur să minimalizăm importanţa vreuneia dintre categorii.

Această discuţie ar fi desigur inutilă dacă am dispune de o explicaţie convingătoare privind OZN-urile. În lipsa ei, e mult prea facil să recurgem la „oamenii de pe Marte", ignorînd numeroasele aspecte care nu concordă cu această ipoteză. Ar însemna să cădem în capcana despre care tocmai am vorbit. Fără să ne dăm seama şi în mod artificial, am putea să amplificăm semnificaţia aspectelor „evidente", în timp ce partea pe care o trecem cu vederea — sau pe care nu o semnalează observatorii nepregătiţi — ar putea să conţină cheia întregii probleme.

Ceea ce se cere explicat a fost definit pe larg în descrierile celor şase prototipuri fundamentale de observaţii OZN (capitolele 5—11). Cele mai persistente şi mai enigmatice tră-

sături par să fie localizarea fenomenului în spaţiu şi timp, caracteristicile lui aparent raţionale (într-un mod mai curînd pueril), impresia că acţionează transgresînd legile fizicii şi preferinţa accentuată pentru anumite situaţii. Prezenţa frecvent raportată a „umanoizilor" capabili să se mişte cu uşurinţă în mediul terestru foarte restrictiv şi asocierea lor cu o „navă" prezentînd uneori o masă inerţială aproape nulă şi lăsînd totuşi urme fizice este, fără îndoială, un fenomen care depăşeşte aria fizicii de la mijlocul secolului douăzeci. Dar va exista, sperăm, o ştiinţă a secolului douăzeci şi unu şi o ştiinţă a secolului treizeci, şi poate că ele vor îngloba fenomenul OZN aşa cum ştiinţa secolului douăzeci a înglobat aurorele boreale, o realizare inimaginabilă pentru ştiinţa secolului nouăsprezece, care era la fel de incapabilă să explice de ce strălucesc Soarele şi stelele.

Noi lucrăm în lumina orbitoare a prezentului, abia conştienţi de penumbra trecutului şi cu totul neputincioşi să risipim tenebrele viitorului. Să ne imaginăm o clipă un şir de care cu coviltir, cu nu mai mult de un secol în urmă, în lunga lor călătorie spre vest. Caravana se opreşte la căderea nopţii, carele sînt aşezate în cerc, sentinelele se instalează la posturi şi călătorii se strîng în jurul focului de tabără pentru a se încălzi şi a se odihni. Cineva vorbeşte despre viitor, dar vorbeşte, aşa cum e firesc, folosind cuvintele şi conceptele timpului său. Şi chiar dacă, inspirat de o binevoitoare muză a viitorului, ar vorbi despre o călătorie ca a lor efectuată în cîteva ore, zburînd în văzduh, şi despre scenele văzute la televizor şi despre vocile auzite de pe alt continent, acest inspirat n-ar fi capabil să spună nimic despre felul în care ar putea fi înfăptuite aceste lucruri minunate. Vocabularul necesar — electroni, tranzistori, circuite integrate, motoare reactive — jargonul comunicaţiilor tehnice nu va exista decît peste aproape un secol. El ar fi cu totul incoerent în lipsa cuvintelor care să slujească drept vehicul gîndurilor sale.

Cine s-ar încumeta să ghicească vocabularul tehnic al anului 373.475 (presupunînd că pe Pămînt va mai exista viaţă raţională) şi să prezică ideile şi cunoştinţele pe care le va vehicula acest vocabular?

Există undeva în spaţiu o astfel de cunoaştere şi o astfel de tehnologie avansată? Soarele, steaua noastră tutelară, este doar una dintre miliardele de stele din Galaxia noastră, şi aceasta este doar una dintre multele milioane de galaxii, fie-

care cu miliardele ei de stele. Din punct de vedere statistic, este improbabil ca Soarele nostru să fie singura dintre cvadrilioanele de stele care are un sistem planetar. Ar fi ca şi cum am spune că, în întreaga lume, ghindele pot fi găsite doar lîngă un singur stejar.

Chiar dacă ne limităm la miliardele de stele din Galaxia noastră, ştim că ea exista cu miliarde de ani înaintea apariţiei Soarelui nostru. Scena era deci construită de multă vreme pentru această posibilitate, posibilitatea existenţei unor civilizaţii tot atît de avansate faţă de noi, cît sîntem noi faţă de şoareci. De pildă, Fred Hoyle* a emis supoziţia că este posibil să existe o mare reţea de comunicaţii intergalactice, dar că noi sîntem asemeni unui colonist instalat într-o sălbăticie unde nu are încă telefon.

Astfel de idei, odinioară interzise sau chiar revoltătoare pentru minţile noastre geocentrice, nu ne mai şochează pe măsură ce ne eliberăm încet de provincialismul nostru cosmic. Totuşi, astfel de concepte au deocamdată prea puţin de-a face *direct* cu problema noastră, în afară de faptul că reprezintă o ipoteză posibilă. Dar a vorbi despre vizitatori extratereştri sau despre noţiunile mai ezoterice ale călătoriei în timp şi universurilor paralele este, în acest stadiu, la fel de nepotrivit ca a susţine ipoteza halucinaţiei de masă. Kuhn a arătat că progresul ştiinţific tinde să fie mai curînd revoluţionar decît evolutiv şi conceptele amintite mai sus sînt, în ciuda naturii lor bizare, mai mult extensiuni imaginative ale conceptelor curente. Cred că atunci cînd vom afla mult aşteptata soluţie a problemei OZN, ea se va dovedi a fi nu doar un mic pas înainte în marşul ştiinţei, ci un salt important şi cu totul neaşteptat.

---

* Hoyle, Fred, *Of Men and Galaxies (Despre oameni şi galaxii)*, Seattle, University of Washington Press, 1964, p. 47 (N.A.)

Anexa 1: Descrierile observațiilor discutate în text

DISCURI DIURNE

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observatorilor*	*Durata*	S	P
DD—1	15 ian. 1968	7,25 a.m.	Three Hills, Alberta (Canada)	2+2	10 min.	2	4
DD—2	11 apr. 1964	6,30 p.m.	Homer, New York	3	45 min.	3	8
DD—3	21 oct. 1967	6,16 a.m	Blytheville AFB, Arkansas	3	30 sec.	2	8
DD—4	24 mart. 1967	8,45 a.m.	Los Alamos, New Mexico	1+1	30 sec.	1	8
DD—5	15 aug. 1950	11,30 a.m.	Great Falls, Montana	2	1 min.	2	9
DD—6	3 iul. 1967	5,30 p.m.	sud-vest de Calgary, Alberta (Canada)	3	25 sec.	3	7
DD—7	28 iun. 1952	1,20 p.m.	Kirtland AFB, Albuquerque, New Mexico	2	30 sec.	2	4
DD—8	16 ian. 1952	După-amiază	Artesia, New Mexico	2+4	40 sec.	2	6

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observatorilor*	*Durata*	S	P
DD—9	15 oct.1953	10,10 a.m.	Minneapolis, Minnesota	3	40 sec.	2	9
DD—10	24 apr. 1949	10,30 a.m.	White Sands, New Mexico	5	1 min.	2	9
DD—11	30 ian. 1967	8,04 a.m.	Crosby, North Dakota	5+2	40 sec.	2	5
DD—12	26 mart. 1967	4,00 p.m.	New Winchester, Ohio	2+3	5 min.	1	5
DD—13	1 apr. 1967	11,30 a.m.	Kenosha Pass, Colorado	2	2 min.	1	5
DD—14	9 aug. 1965	6,00 p.m.	Long Island, New York	5	5 min.	1	8
DD—15	sept. 1965	4,00 p.m.	Fort Sill, Oklahoma	15	10 min.	1	7
			LUMINI NOCTURNE				
LN—1	14 ian. 1966	5,55 p.m.	Weston, Massachussets	4	15 min.	2	9
LN—2	26 nov. 1968	5,40 p.m.	Bismarck, North Dakota	4+1+1	5—7min.	2	9

LN—3	17 sept. 1968	1,00 a.m.	Nellis AFB, Nevada	2	40 min.	1	6
LN—4	17 dec. 1968	seara tîrziu	Whittier, California	2	5 min.	2	6
LN—5	primăvara 1961	seara, tîrziu	Millville, New Jersey	2	7 min.	2	4
LN—6	20 oct. 1966	11,50 p.m.	Moose Jaw, Saskatchewan (Canada)	2	4 min.	2	6
LN—7	24 dec. 1967	8,30 p.m.	Belmont, Massachussets	8	15—20 min.	2	9
LN—8	14 mai 1970	9,45 p.m.	Bangor, Maine	2	2—3 min.	2	9
LN—9	22 sept. 1966	3, 00 a.m.	Deadwood, South Dakota	2+2	1 oră +	2	7
LN—10	18 aug. 1964	12,35 a.m.	Oceanul Atlantic, la 200 mile est de Dover, Delaware	4	2 min.	1	8
LN—11	vara 1960	2,00 a.m.	Walkerton, Ontario (Canada)	3+2	1 oră +	3	8
LN—12	25 febr. 1967	7,50 p.m.	Fargo, North Dakota	2	4 min.	2	8
LN—13	9 mart. 1967	9, 10 p.m	Onawa, Iowa	3	1 min.+	1	5

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observatorilor*	*Durata*	*S*	*P*
			RADAR-VIZUALE				
RV—1	13 ian. 1967	10,00 p.m.	lîngă Winslow, Arizona	3	25 min.	2	8
RV—2	4 mai 1966	4,30 a.m.	Charleston, West Virginia	3	5 min.	2	8
RV—3	4 nov. 1957	10,45 p.m.	Kirtland AFB, Albuquerque, New Mexico	2	5 min. vizual 20 min. radar	3	8
RV—4	13—14 aug. 1956	10,30 p.m. pînă la 3,30 a.m.	Lakenheath, Anglia	1+1+ 1+1	5 ore	3	8
RV—5	6 mai 1965	1,10 a.m.	Marea Filipinelor	12	8 min.	2	8
RV—6	3 iun. 1957	9,35 p.m.	lîngă Sherveport, Louisiana	3+1	1 oră	1	5
RV—7	13 febr. 1957	2,30 a.m.	Lincoln AFB, Nebraska	5	25 min.	2	7
RV—8	17 iul. 1957	4,10 p.m.	în sud-vestul Statelor Unite	6	1½ ore	4	9

RV—9	16 mai 1967	10,10 p.m.	de la bordul navei „Point Sur", în Golful Mexicului	4	50 min.	3	8
RV—10	6 dec. 1952	5,25 a.m.	Golful Mexicului	6	10 min.	2	8
RV—11	18 sept. 1951	0,20 a.m.	Goose Bay, Labrador (Canada)	echipaj B—36	20 min.	5	7
RV—12	mai 1964	9,30 a.m.	Regina, Saskatchewan (Canada)	3	10 min.	6	8

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE PRIMUL TIP

ÎA I—1	27 oct. 1967	3,05 a.m.	Parshall, North Dakota	1+1	5 min.	2	6
ÎA I—2	11 ian. 1966	7,40 p.m.	Meyerstown, Pennsylvania	4	10 min.	4	6
ÎA I—3	6 febr. 1966	6,05 a.m.	Nederland, Texas	3	5 min.	4	4
ÎA I—4	19 iun. 1965	4,00 a.m.	Rocky, Oklahoma	1		4	7
ÎA I—5	22 apr. 1966	9,00 p.m.	Beverly, Massachussets	10	30 min.	4	8
ÎA I—6	22 iul. 1966	11,30 p.m.	Freemont, Indiana	2	8—8min.	5	5
ÎA I—7	17 apr. 1967	9,00 p.m.	Jefferson City, Missouri	1+1+2	10—15 min.	3	8
ÎA I—8	20 aug. 1955	10,45 p.m.	Kenora, Ontario (Canada)	2	4 min.	2	8

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observa-torilor*	*Durata*	*S*	*P*
ÎA I—9	17 apr. 1966	5,0,5 a.m.	Portage County, Ohio	2+1+1	1 oră 35 min.	4	8
ÎA I—10	3 apr. 1964	9,00 p.m.	Monticello, Wisconsin	3	5—10min.	3	9
ÎA I—11	8 mart. 1965	7,40 p.m.	Mt. Airy, Maryland	3	3 min.	3	8
ÎA I—12	10 oct. 1966	5,20 p.m.	Newton, Illinois	6	3—4 min	4	9
ÎA I—13	26 iun. 1963	1,00 a.m.	Weymouth, Massachussets	2	1 min.	2	5
ÎA I—14	14 oct. 1967	2,30 a.m.	Mendota, California	3	3 min.	2	8

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE-AI, DOILEA TIP

ÎA II—1	2 nov. 1957	11,00 p.m.	aproape de Levelland, Texas	2+1+1+ 1+1+1 +1+1+ 2+1	2½ ore	5	8
ÎA II—2	3 apr. 1968	8,10 p.m.	Cochrane, Wisconsin	2	5—10 min.	4	8
ÎA II—3	aug. 1954	6,00 p.m.	Tananarive, Madagascar	2000	2 min.	4	7

ÎA II—4	26 oct. 1958	10,30 p.m.
ÎA II—5	8 mart. 1967	1,05 a.m.
ÎA II—6	23 ian. 1965	8,40 a.m.
ÎA II—7	4 aug. 1968	4,15 a.m.
ÎA II—8	20 ian. 1967	6,50 p.m.
ÎA II—9	20 aug. 1965	7,00 p.m.
ÎA II—10	8 dec. 1957	5,30 p.m.
ÎA II—11	3 sept. 1965	11,00 p.m.
ÎA II—12	12 iul. 1969	11,00 p.m.
ÎA II—13	21 apr. 1967	1,00 a.m.
ÎA II—14	1 apr. 1968	10,45 p.m.
ÎA II—15	22 aug. 1957	9,30 p.m.
ÎA II—16	14 apr. 1957	3 00 p.m.
ÎA II—17	29 mai 1968	10,00 p.m.
ÎA II—18	18 iun. 1967	11,00 p.m.
ÎA II—19	7 oct. 1966	8,30 p.m.
ÎA II—20	iunie 1957	10,30 p.m.

Loch Raven Dam, Delaware	2	1—2 min.	3	8
Leominster, Massachussets	2	4 min.	3	7
Williamsburg, Virginia	1+1	2 min.	3	5
Regina, Saskatchewan (Canada)	3	10 min.	4	4
Methuen, Massachussets	3+3	15 min.	3	8
Cherry Creek, New York	4	2—3min.	3	7
nord-vest de Okinawa	3	3 min.	5	6
Damon, Texas	2	5—20 min.	3	8
Van Horne, Iowa	2+1	2 min.	4	9
Ephrata, Washington	4	5 min.	2	5
Frankfort, Kentucky	2	5 min.	2	4
Cecil NAS, Florida	2	40 min.	3	4
Vins, Franţa	2+1	1—2 min.	3	5
Mosinee, Wisconsin	6	2—3 min.	2	4
Falcon Lake, Ontario (Canada)	6	30 min.	3	5
Indian Lake, Michigan	14	1 oră	4	7
Warrensburg. Missouri	3	5 min.	4	7

Cazul	*Data*	*Ora*	*Locul*	*Nr. observatorilor*	*Durata*	*S*	*P*
ÎA II—21	12 ian. 1965	8,20 p.m.	Custer, Washington	4+1	5 min.	4	6
ÎA II—22	11 mai 1969	2,00 a.m.	Chapeau, Quebec (Canada)	1+4	5 min.	4	5
ÎA II—23	11 oct. 1967	tîrziu seara	Aldersyde, Alberta (Canada)	2	2—4 min.	3	5

ÎNTÎLNIRI DE APROAPE DE-AL TREILEA TIP

ÎA III—1	24 apr. 1964	5,45 p.m.	Socorro, New Mexico	1+1	5—10 min.	5	6
ÎA III—2	noiembrie 1961	după miezul nopții	Minot, North Dakota	4	1 oră	5	5
ÎA III—3	26 iun. 1958	în amurg	Boainai, Noua Guinee	25+	3 ore	5	5
ÎA III—4	21 aug. 1955	seara	Kelly-Hopkinsville, Kentucky	7	4 ore	5	5
ÎA III—5	19 sept. 1961	către miezul nopții	Whitfield, New Hampshire	2	1 oră	5	4

Anexa 2

Cazul pastorului Gill din Papua analizat de Donald H. Menzel

In acest caz spectaculos, pastorul Gill şi un mare număr de papuaşi lipsiţi de cultură au raportat că au văzut cîteva obiecte insolite în văzduh. Cele mai multe dintre observaţii au fost efectuate seara devreme, la scurtă vreme după apusul soarelui. Mi s-a părut semnificativ faptul că Venus se vedea foarte bine, apunînd cam la trei ore după Soare. Ea atinsese maximum de elongaţie estică la 23 iunie şi ajungea la cea mai mare strălucire la 26 iulie.

Cred că este semnificativ faptul că, în ciuda strălucirii lui Venus, nici una din observaţiile raportate de pastorul Gill şi de grupul de la Misiune nu se referă la această planetă. Doi ofiţeri au recunoscut că Venus „ar fi putut fi văzută din acel punct, în aproximativ aceeaşi direcţie ca şi lumina strălucitoare care a fost văzută mai întîi". El (Gill) declară că a văzut planeta Venus, dar e de părere că obiectul văzut de grupul de la Misiune era mai jos decît Venus şi mai la nord. Totuşi, aceasta este mai curînd exprimarea unei păreri, decît o observaţie precisă. Robert L. Smith, aspirant-ofiţer de poliţie, a văzut planeta Venus la 6 iulie, seara devreme, dar se pare că nu a văzut nici un OZN. El menţionează că a privit mult cerul după miezul nopţii şi că a văzut un obiect strălucitor, care aproape sigur era planeta Jupiter. El a văzut de asemenea cîteva „stele căzătoare".

Mulţi experţi spun că OZN-ul „arăta ca o stea". Totuşi, rămîn de explicat rotaţiile neobişnuite raportate mai ales de pastorul Gill. Mi se pare neconvingător faptul că un număr de băieţi (şi fete) de la Misiune păreau să coroboreze observaţia.

Cele ce urmează ar putea fi o explicaţie şi, de fapt, experienţele pe care le-am efectuat arată că ea este probabil

explicația corectă. Cîteva din afirmațiile mele ar putea fi verificate. Presupun, în primul rînd, că atît pastorul Gill cît și profesorul Stephen Gill Moi suferă de o miopie avansată și că nu purtau ochelari în timpul observației. Ei au probabil și un astigmatism avansat, astfel că imaginea lui Venus le-a apărut de mari dimensiuni și foarte alungită. Doar o astfel de supoziție poate explica diferențele dintre descrierile OZN-ului făcute de cele două persoane. Pastorul Gill consideră că vehiculul era alungit pe orizontală; Stephen — pe verticală. Ochiul omenesc are mișcări dezordonate, care fac ca un obiect, de pildă o stea sau o planetă, să pară că vibrează cînd, de fapt, el este imobil. Efectele atmosferice explică schimbările rapide al culorilor.

Ce putem spune despre oamenii care, potrivit raportului, făceau semne? E posibil să fi fost o iluzie? În cazurile de miopie, frecarea pleoapei de globul ocular duce la un fel de fracționare optică. Efortul de a vedea mai bine determină o difracție a imaginii, la care se adaugă proiecția genelor în afara focarului. Semnele făcute ocupanților OZN-ului și semnele de răspuns ale acestora pot să nu fi fost observate chiar de toată lumea, cum își închipuie pastorul Gill. El a relatat că martorilor evenimentului li se tăia respirația de bucurie sau de surpriză, poate din ambele cauze. Nu e acesta mai curînd un semn al incredulității celor care nu vedeau ceea ce pastorul Gill spunea că vede? La urma urmei, într-o astfel de Misiune indigenii trebuie să fi fost condiționați pentru a crede în miracole.

Pentru a simula fenomenul, am utilizat lentile cu o putere de mărire de circa patru dioptrii. Intenționez să repet experiența cu lentile pentru astigmatism avansat, spre a simula presupusa miopie a pastorului Gill. Apoi, clipind din ochi, pot să-mi imaginez cu ușurință unele dintre fenomenele pe care le-a raportat. Ele puteau să se datoreze parțial difracției produse de pleoapă și altor incidente, cum ar fi prezența unor celule sanguine pe retină. Toate acestea s-au combinat în perioada observației. Pastorul Gill a presupus că și ceilalți vedeau ceea ce vedea el. Cu toate că raportul a fost semnat de un mare număr de „martori", mă îndoiesc foarte tare că ei știau ce semnează și în ce scop. Fără îndoială, erau surprinși că marele lor șef vede ceva pentru ei invizibil. Pe de altă parte, probabil că nu erau prea suprinși pentru că, în definitiv, îl considerau pe pastorul Gill un om sfînt. În

lumea asta sînt mulți oameni care au nevoie de ochelari și nu-i poartă. Aș fi foarte interesat să știu dacă pastorul Gill poartă sau nu ochelari, cîte dioptrii are și, în fine, dacă i-a purtat în seara aceea. De vreme ce o ipoteză foarte simplă explică fără nici o dificultate observațiile raportate — consider cazul pastorului Gill rezolvat. Mai mult, cred că aceleași fenomene sînt răspunzătoare și pentru cîteva din cele mai spectaculoase cazuri nerezolvate din dosarele Forțelor Aeriene.

Anexa 3

Scrisoare de demisie trimisă de Mary Louise Armstrong doctorului Edward Condon

24 februarie 1968

Dr. Edward U. Condon, Director
Proiectul OZN
Universitatea din Colorado
Boulder, Colorado 80 302

DRAGĂ DOCTORE CONDON

Această scrisoare intenţionează să prezinte în scris punctele pe care le-am discutat în dimineaţa de joi, 22 februarie 1968.

Întrucît este evident atît pentru echipa de conducere a Proiectului OZN, cît şi pentru dumneavoastră, că ne aflăm într-o reală dilemă privind disensiunile şi moralul scăzut în ultimele două săptămîni, consider că este necesar să examinez ceea ce, după părerea mea, a fost cauza principală a problemelor existente. Sper în mod sincer că Proiectul îşi va continua activitatea pe o bază cu totul diferită de cea de pînă acum, că relaţiile dintre dv. şi echipa dv. se vor îmbunătăţi în mare măsură şi că se va realiza ceea ce noi toţi aşteptăm de la acest studiu: un raport final care să satisfacă pe toată lumea.

Sînt încredinţată că toţi membrii Proiectului sînt mai mult sau mai puţin răspunzători pentru situaţia actuală, dacă nu din alt motiv, măcar pentru că nu au venit mai devreme la dv. să vă informeze despre îndoielile noastre. Totuşi, cred cu tărie că dacă Proiectul n-ar fi fost administrat zi de zi şi *direct* de Bob,* n-am fi ajuns în această situaţie. După opi-

* Robert Low (N.T.)

nia mea, se face simţită o „lipsă de încredere" aproape unanimă în capacitatea lui de a fi coordonatorul Proiectului şi în modul în care-şi exercită prerogativele. (Trebuie să subliniez de îndată că fiecare poate să vorbească doar în numele lui — sau al ei — şi că atunci cînd mă refer la ceilalţi membri ai echipei doar relatez observaţiile mele privind nemulţumirile lor.)

Mai jos sînt expuse opiniile mele şi motivele pentru care cred că Bob este vinovat de conflict şi că, dacă *v-aţi* fi asumat conducerea activităţii noastre, nu s-ar fi ajuns la un conflict atît de acut.

De la început, atitudinea lui Bob a fost negativă. Mă îndoiesc că *el* ar fi de acord cu această afirmaţie, dar apreciez că cei mai mulţi membri ai echipei ar fi. Bob s-a arătat prea puţin interesat să fie la curent cu observaţiile, fie prin lectura rapoartelor, fie prin discuţii cu ceilalţi. Într-un anumit stadiu al activităţii noastre, se stabilise ca un număr de membri ai echipei să citească sistematic un anumit tip de rapoarte şi să se întrunească apoi pentru a face bilanţul. Se spera că în felul acesta s-ar putea stimula o discuţie creatoare despre rapoarte, dacă ar fi fost ceva de discutat. Saunders punea deoparte rapoartele rămase după o primă selecţie, astfel ca fiecare membru al comitetului să le poată citi. Bob a selectat şi el cîteva, dar, după cîte ştiu, nu le-a citit cu adevărat şi nu ne-a încurajat niciodată să ţinem discuţiile programate. Cred că, în calitate de coordonator al Proiectului, el ar fi trebuit să ia iniţiativa de a urmări cum merg lucrurile. Mai mult încă, o mare parte din ceea ce doresc să spun privitor la redactarea prematură de către Bob a raportului final se referă nemijlocit la ceea ce *poate* sau *nu poate* fi spus despre rapoartele asupra observaţiilor. *După părerea mea, el a irosit prea mult timp dezbătînd problema „limbajului" în care să fie redactat raportul final pentru a se evita în modul cel mai inteligent formularea unei opinii clare despre fenomenul OZN.* Pe de altă parte, el a acordat foarte puţin timp studierii datelor pe care avea să-şi întemeieze concluziile.

Nu demult, Bob mi s-a plîns că, făcînd parte, în principiu, din grupul care trebuia să decidă ce observaţii urmau să constituie obiectul investigaţiilor echipelor de teren, *n-a fost* contactat atunci cînd se luau aceste decizii. L-am întrebat pe Norman* dacă e adevărat şi el a negat categoric.

---

* Levine (N.T.)

Mi-a spus că Bob a fost consultat de fiecare dată şi că, de cele mai multe ori, a refuzat să participe. Dealtfel, chiar dacă Norman nu l-ar fi contactat, Bob se afla destul de aproape din punct de vedere geografic (nu ca dumneavoastră) pentru a participa, dacă ar fi dorit-o cu adevărat, la orice dialog şi era mai puţin îndreptăţit decît oricare alt membru al echipei să se plîngă că nu e implicat în procesul luării deciziilor. Desigur, iniţiativa trebuia să-i aparţină. În definitiv, pe drept sau nu, în calitatea sa de coordonator al Proiectului ar fi putut să schimbe oricînd procedura.

Asta ne face să ne întrebăm cum îşi folosea Bob timpul, Consider că în mare măsură fără rost şi în afara intereselor studiului nostru, date fiind perioada şi bugetul limitat de care dispuneam.

Bob a călătorit mult. Multe dintre aceste călătorii erau în legătură cu subiecte „relevante" pentru problema OZN — relevante în sensul în care echipa concepe acest lucru — de pildă strîngerea de informaţii în cazul Heflin, investigarea a două observaţii (chiar la începutul activităţii) şi vizite la SRI, Rand, Hippler şi Ratchford. Totuşi, multe călătorii mi s-au părut legate de aspecte minore ale problemei OZN. Bob a ţinut şi cîteva conferinţe (ceea ce, evident, nu intra în obligaţiile Proiectului nostru) la Boeing Corporation — Seattle, Rand Corporation — Santa Monica, American Meteorological Society — Colorado Springs şi IEEE — Los Angeles. El a justificat acest „turneu de conferinţe" prin caracterul lor educativ sau faptul că aveau loc în universităţi şi în instituţii ştiinţifice. Dar călătoria cea mai lipsită de sens a fost aceea pe care a făcut-o în Europa. Bineînţeles că există o justificare pentru oricine merge în Europa (în America de Sud, Africa sau oriunde în afara Satelor Unite) pentru a vedea care este situaţia OZN pe plan internaţional. Cred că într-o călătorie în Europa întîlniri cu Michel şi cu Bowen ar fi fost de dorit, dacă nu obligatorii. Dimpotrivă, vizitele la Ministerul Apărării din Anglia, Grupul de Apărare Suedez, Loch Ness şi la un anume Erich Halik din Viena (după cîte ştiu, doar unul dintre numeroşii corespondenţi care ne scriu zilnic pentru a ne sugera cum să construim „farfurii zburătoare", cum să rezolvăm problemele sistemului de propulsie etc.) par să fie destul de îndepărtate de problema OZN-urilor, dacă nu chiar cu totul în afara ei, oricum în afara a ceea ce poate să rezolve Proiectul nostru într-un

timp limitat. Pe deasupra, deşi Bob a discutat cu echipa despre călătoria sa în Europa, n-am văzut niciodată un raport scris. Or, el era acela care insista ca pentru fiecare dintre deplasările noastre să existe o justificare bine documentată.

Se poate răspunde, nu fără îndreptăţire, că Bob trebuia să rezolve multe probleme strict administrative (buget, subcontracte, organizarea biroului şi repartizarea sarcinilor) şi că rolul său a constat tocmai în rezolvarea lor. E adevărat şi că echipa a avut mînă liberă să acţioneze cum credea de cuviinţă. În acelaşi timp însă, Bob iniţia un mare număr de proiecte, fără să ajungă prea departe cu ele şi fără să se ţină la curent cu ceea ce făceau ceilalţi. Aşa se explică faptul că şi-a prezentat opiniile drept concluzii pentru raportul final, cînd nu numai că nu e raportul *său* şi nu el e directorul Proiectului, dar nici măcar nu i-a consultat pe cei care au efectuat în mod practic întreaga muncă de selecţie şi interpretare a datelor. Cum se face că Craig, Saunders, Levine, Wadsworth, Ahrens şi alţii au ajuns la concluzii atît de radical diferite de cele ale lui Bob? N-am impresia că ei au început să lucreze în cadrul Proiectului avînd vreo idee preconcepută în privinţa problemei OZN. Cred că membrii echipei sînt în general de acord că există destule date care să justifice continuarea studiului. Asta nu e totuna cu a afirma, cum nu o face nici unul dintre noi, că sîntem vizitaţi în mod cert de vehicule din spaţiul cosmic. Dar n-ar fi corect nici să declarăm în raportul final, aşa cum cred că ar vrea Bob, că, deşi nu putem dovedi inexistenţa „inteligenţei extraterestre", putem spune că nu avem multe dovezi despre existenţa ei. Nu înţeleg cum poate el să facă o astfel de declaraţie, cînd cei care au prelucrat datele despre observaţii sînt de altă părere. Va trebui să aibă loc o discuţie în care echipa să analizeze ambele laturi ale problemei, dar e prezumţios şi eronat să aşterni aceste idei pe hîrtie în formă de concluzii şi să le discuţi cu persoane din afara Proiectului.

În memoriul pe care l-a trimis lui David Williamson de la NASA, la 12 decembrie 1967, Bob declară:

„1. În lipsa datelor ştiinţifice, răspunsul nostru va fi probabil că acest lucru (fenomenele aeriene de origine necunoscută, OZN-uri, care reprezintă fenomene sau stimuli în afara ariei cunoaşterii ştiinţifice actuale) este posibil, dar nimic nu susţine aserţiunea că este adevărat . . .

2. A doua parte a scrisorii (scrisoarea din 2 august 1967 a lui Dolittle către J. T. Ratchford) se referă la necesitatea studiului tehnic al problemei. Ea prevede utilizarea cunoştinţelor actuale în domeniul ştiinţelor fizice, comportamentale şi sociale pentru orientarea publică a Proiectului. Dar dacă noi sîntem datori să facem ştiinţă (cu toate că, în lipsa datelor, nu e posibilă o aplicare adecvată a ştiinţelor fizice), este datoria Forţelor Aeriene să utilizeze descoperirile ştiinţifice în luarea deciziilor privind orientarea publică...

3. Noi scoatem Forţele Aeriene din încurcătură şi nu putem face asta decît afirmînd foarte clar că, recurgînd la toate mijloacele ştiinţei, n-am fost în stare să găsim vreo soluţie a problemei OZN."

Primul punct ridică problema imposibilităţii de a folosi ştiinţa în studiul OZN-urilor. Cred că majoritatea echipei ar fi împotriva acestei afirmaţii. Al doilea punct pare să susţină că nu este rostul şi răspunderea noastră să facem recomandări, ci numai să analizăm problema ştiinţific şi să o supunem Academiei Naţionale de Ştiinţe. Aş fi de acord că, interpretînd în modul cel mai strict contractul şi scrisoarea lui Dolittle, asta ar corespunde adevărului. Dar cine dintre noi nu consideră că aceasta este în primul rînd o chestiune de responsabilitate publică şi că ne revine foarte clar obligaţia de a face recomandări, cel puţin în sensul că problema OZN justifică sau nu continuarea studiului. Al treilea punct dă impresia că trebuie să ajungem la o „soluţie" şi că, dacă nu răspundem pozitiv sau negativ la chestiunea IET, nu am ajuns la o „soluţie". Cred că însuşi cuvîntul „soluţie" are un alt înţeles pentru Bob decît cel pe care i-l atribuie echipa şi, poate, şi dumneavoastră.

Bob a discutat foarte liber despre studiul OZN cu oameni ca Williamson, Asimov, Branscomb, Higman (şi alţii) şi, cu toate că nu văd nimic condamnabil în asta, mă întreb de ce, mai ales recent, unora dintre noi li s-a adus acuzaţia că n-aveau dreptul să discute în acelaşi mod cu McDonald, Hynek, Hall, soţii Lorenzen etc. Dealtfel, Bob nu discută cu aceste persoane despre cum merge Proiectul şi probleme de „metodologie", ci le întreabă *cum* am putea „noi" să formulăm mai exact concluziile la care *el* a ajuns. Mă impresionează neplăcut faptul că el pare să încerce cu orice preţ să spună cît mai puţin posibil în raportul final, dar în cel mai negativ mod posibil. Nu cred că este neloial să afirmăm că Bob nu reprezintă poziţia noastră şi că avem motive foarte

serioase să susţinem că, reprezentată de el, activitatea s-ar putea să nu aibă importanţa sau efectul cuvenit. (Îl citez pe Dave Saunders, care, la sugestia lui Bob de a folosi note de subsol pentru orice opinie minoritară, a replicat: „Cum să facem atunci? Să dăm o notă de subsol la titlu?"*)

Aşa cum Bob a căutat sprijin la „străini" în legătură cu ceea ce să scrie în raportul final, de ce ar fi nerezonabil ca şi noi, văzînd că spusele noastre influenţează foarte puţin opiniile lui preconcepute, să căutăm sprijin la „străini"? De fapt, nu aceste opinii reprezintă lucrul cel mai important. Chiar dacă nu le-ar fi avut (eu continui să cred că le avea), metodele prin care a ajuns la concluziile sale sînt extrem de criticabile.

Recunosc că am avut deseori contacte cu persoane din afara Proiectului. Nu cred că discuţiile cu oricare dintre cei pomeniţi mai sus (McDonald, Hynek etc.) sînt condamnabile, cu excepţia faptului că uneori constituiau un mod de a-mi arăta nemulţumirile; e posibil ca, în raport cu litera eticii administrative, să nu fi dovedit totdeauna tactul cuvenit. La începutul lui decembrie, am asistat la întîlnirea de la Denver în care Saunders, Levine, McDonald şi Hynek au discutat despre posibilitatea unei acţiuni care să contribuie la bunul mers al studiului OZN. Tot ce s-a discutat acolo n-avea nimic de-a face cu Proiectul Universităţii din Colorado şi nu putea să constituie în nici un fel o ameninţare pentru Proiect. Ştiu că la această întîlnire McDonald a primit o copie a memoriului trimis de Bob lui Deans Manning şi Archer, deşi îi cunoştea de multă vreme conţinutul. Substanţa memoriului — şi nu împrejurările în care a fost scris sau faptul că era un document informativ intern redactat înainte ca Proiectul să-şi înceapă activitatea — serveşte mai ales, după mine, la confirmarea aserţiunii că Bob n-a participat cu onestitate la studiul OZN.

În privinţa scrisorii lui McDonald către Bob, în care se face aluzie de mai multe ori la informaţiile furnizate de „membrii Proiectului", am fost de faţă la o discuţie — la Tucson, în martie 1967 — în care Bob, în prezenţa lui Jim Wadsworth şi a mea, i-a oferit literalmente lui McDonald cea mai mare parte a informaţiilor de care acesta ar fi avut nevoie dacă ar fi vrut să atace Proiectul. Bob spunea: Con-

---

* Vezi nota de la pagina 243 (N.T.)

don nu trebuie să examineze cazurile, asta e treaba *noastră* (deci şi a lui). La întrebarea lui McDonald despre numărul de cercetători folosiţi de Proiect (din punct de vedere al specialităţilor şi al timpului disponibil), Bob a răspuns că avem atîţia cît ne sînt necesari şi că nu e cazul ca McDonald să ne înveţe cum să se desfăşoare activitatea Proiectului. Bob a mai spus că dumneavoastră nu vă pierdeţi mult timp cu Proiectul, dar că nici nu e cazul să o faceţi. (Cred că îşi închipuia că poate conduce totul singur. Dar întreaga echipă ar fi de acord cu mine că aveam nevoie de dumneavoastră.) Iată de ce, dacă McDonald are dreptate cînd spune că activitatea Proiectului nu s-a desfăşurat în bune condiţii şi nici măcar potrivit normelor ştiinţifice, mi-e greu să accept că noi am fi mult mai vinovaţi decît Bob în transmiterea acestei informaţii. Lui Dave şi Norm li s-a spus că ceea ce au făcut nu are nici o scuză, că nu ar fi trebuit să transmită informaţii scrise nimănui din afara Proiectului. Pentru asta au fost concediaţi. Dar dacă a transmite lui McDonald memoriul a însemnat o violare a eticii administrative, atunci Bob şi noi ceilalţi ne-am făcut de asemenea vinovaţi de o astfel de violare. Bob mi-a cerut recent să am grijă ca anumite rapoarte examinate de Proiect să fie trimise doctorului Menzel. Aceste rapoarte conţin în mod cert informaţii confidenţiale şi mi-e greu să înţeleg care e diferenţa între a transmite astfel de informaţii, sau un memoriu intern — cel puţin ca principiu. Oricum, din această pricină, Proiectul a rămas doar cu doi-trei cercetători de prim rang.

Aţi afirmat că, din punct de vedere al consecinţelor, ceea ce au făcut Dave şi Norm este condamnabil, pentru că aruncă o pată pe renumele universităţii. Cred că ceea ce au făcut ei în acest sens nu este mai grav decît publicarea raportului nostru final sub forma unei cărţi care aduce beneficii universităţii. Nu pot să-mi închipui că universitatea va apare într-o lumină favorabilă dacă lumea îşi va da seama că vrem să cîştigăm bani de pe urma Proiectului. Şi totuşi, cu asta s-a ocupat Bob săptămîna trecută, contactînd editorii pentru a vedea cine va publica raportul.

După părerea mea, este de înţeles ca Dave şi Norm să fi crezut că trebuie să fie loiali faţă de ceva care depăşea Proiectul OZN, aşa cum se prezenta el. Pînă la concedierea lor şi eu credeam la fel, ca şi majoritatea celorlalţi. După cele întîmplate în ultimele zile, recunosc că eu şi alţi cîţiva am făcut o tragică greşeală nevenind la dumneavoastră cu mult

înainte. Dar în vremea aceea nu credeam că aţi fi putut fi atît de înţelegător cum aţi fost. În mod eronat sau nu, noi consideram că Bob vă reprezintă, că discută deseori cu dumneavoastră şi că, deci, eraţi foarte la curent cu ceea ce făcea el şi cu poziţia noastră. La întrunirea pe care am avut-o în septembrie, ca urmare a declaraţiilor dumneavoastră (reproduse incorect) din „The Rocky Mountain News", am considerat că am spus ce aveam pe inimă şi că disensiunile noastre au ieşit la iveală. Am sperat că după aceea veţi cheltui mai mult timp pentru a încerca să corectaţi pe cît era posibil impresia noastră falsă despre dumneavoastră. În aceeaşi zi, mai devreme, cînd discutam despre problemele la care ar fi putut să dea naştere în sînul echipei declaraţiile dumneavoastră, Bob s-a retras pe motiv că, dacă ar lua parte la discuţia privind nemulţumirea noastră faţă de cele ce-aţi spus, n-ar mai fi în stare „să se întoarcă" în administraţie. Nu ştiu ce legătură putea fi între prezenţa la discuţie şi reluarea atribuţiilor lui de la Regent Hall, dar fără îndoială că n-a dat dovadă de tact în acea situaţie, prilejuind o interpretare prea puţin favorabilă a poziţiei sale.

Cred că v-am răpit destul timp şi voi încheia prezentîndu-vă demisia mea din postul de asistent administrativ al Proiectului OZN. Vă sînt foarte recunoscătoare pentru înţelegerea cu care m-aţi ascultat marţi. Mai rămîne să spun că scrierea acestor rînduri este unul dintre cele mai penibile lucruri pe care le-am făcut şi că, dacă n-aş fi crezut cu tărie în ceea ce-am spus, n-aş fi spus-o niciodată.

Cu sinceritate,

Mary Louise Armstrong

Anexa 4

Extras dintr-o scrisoare a lui J. Allen Hynek către colonelul Raymond S. Sleeper

7 octombrie 1968

Secţiunea A

Potrivit AFR* 80—17, Proiectul Blue Book a primit două misiuni, avînd aparent aceeaşi importanţă, de vreme ce directivele nu specifică altceva. Ele sînt: 1) să constate dacă fenomenul OZN constituie o ameninţare posibilă pentru Statele Unite şi 2) să utilizeze datele ştiinţifice sau tehnice obţinute în urma studiului rapoartelor OZN. Nici una dintre aceste misiuni n-a fost îndeplinită în mod corespunzător.

În primul rînd, singurul temei logic în virtutea căruia se poate afirma că OZN-urile nu constituie o ameninţare posibilă pentru Statele Unite este că, pînă acum, Statele Unite n-au avut nimic de suferit din această pricină. Multe rapoarte nu sînt examinate decît la cîteva săptămîni sau chiar luni de la redactarea lor; e limpede că, dacă ar fi existat intenţii ostile, ele s-ar fi concretizat cu multă vreme înainte de examinarea rapoartelor. (Asta e ca şi cum ai examina avertismentele de la Pearl Harbour [care n-au fost luate în seamă] la trei săptămîni după Pearl Harbour.) Întrucît nu s-a întîmplat nimic, se poate deduce că OZN-urile, orice-ar fi ele, n-au deocamdată intenţii ostile.

În al doilea rînd, multe rapoarte de o mare valoare informaţională potenţială n-a fost luate în seamă de Blue Book. Exemple:

a) [Extras dintr-un document relatînd o observaţie din 5 mai 1965, cu regim de secret militar în ceea ce priveşte

---

* Air Force Regulations: Directivele Forţelor Aeriene (N.T.)

numele, poziția și misiunea vasului] „... timonierul de la postul din față a raportat apariția a ceea ce el credea a fi un avion... Prin binoclu, s-a văzut că e vorba de trei obiecte aflate foarte aproape unul de altul; unul era de mărimea întîi, celelalte de mărimea a doua. Obiectele se deplasau cu o viteză extrem de mare, venind spre vas la o altitudine nedeterminată. La... patru ținte mobile au fost detectate pe... radarul de cercetare aeriană la distanțe pînă la 22 de mile și urmărite cam șase minute. Cînd au ajuns deasupra vasului, obiectele s-au desfășurat în formație circulară chiar la verticală și au rămas în această poziție aproximativ trei minute. Această manevră a fost observată vizual și pe ecranul radar. Obiectul strălucitor care plana deasupra postului de la tribord determina cel mai mare ecou pe ecranul radar. Obiectele și-au schimbat de mai multe ori poziția în timpul observației, urmărite vizual și cu ajutorul radarului, ajungînd la viteze de peste 3000 (trei mii) de noduri. Au fost lansate apeluri prin IFF, obiectele s-au îndreptat spre sud-est cu o viteză extrem de ridicată. Evoluțiile descrise mai sus au fost observate de comandantul vasului, de toți cei de pe pasarelă și de numeroși mateloți aflați pe puntea superioară."

Blue Book a etichetat acest raport drept „avion" și, după cîte știu, n-a întreprins cercetări ulterioare. Ce ne îndreptățește să spunem că observația nu reprezintă o „amenințare posibilă" pentru Statele Unite? Doar faptul că nu s-a întîmplat nimic. Trebuie să-i învinuim de incompetență pe ofițeri și pe comandantul vasului pentru că au înaintat un astfel de raport fără ca toți martorii să fi fost cu adevărat deconcertați? E de conceput că acești ofițeri ar fi putut să nu recunoască un avion dacă acesta ar fi prezentat traiectoria, viteza aparentă și manevrele caracteristice unui avion? Raportul nu menționează nici măcar posibilitatea că ar fi fost un avion obișnuit. Chiar faptul că apelurile IFF au rămas fără răspuns ar fi trebuit să determine o continuare a anchetei, întrucît implică prezența unui aparat inamic. Dar raportul nici măcar nu sugerează posibilitatea că ar fi fost aparate inamice obișnuite. Documentul aflat în arhiva Blue Book nu conține alte date tehnice privind observația în sine. N-ar fi trebuit oare șeful Proiectului să manifeste cel puțin *o oarecare* curiozitate față de această observație? Cînd am pus problema, de mai multe ori, ea a fost dată deoparte cu plictiseală. În afară de chestiunea amenințării posibile, astfel de cazuri (nu acesta, care nu era cunoscut) dau apă la moară acuzațiilor pe-

riodice că Forţele Aeriene au ceva de ascuns. E greu ca publicul să înţeleagă cum e posibil ca o ţară atît de preocupată de securitatea ei să se dezintereseze de un astfel de caz, dacă militarii nu ştiu mai mult decît spun.

b) Extras dintr-un raport trimis de Biroul Forţelor Aeriene ale S.U.A. din regiunea Saigon, Cartierul General al Forţelor Aeriene, la 26 mai 1967. Observaţia a avut loc la 17 aprilie 1967, deci cu mai mult de o lună înainte ca raportul să ajungă la FTD.* Dacă ar fi fost o ameninţare posibilă, Blue Book n-ar fi ştiut nimic despre ea! De ce a durat atîta transmiterea către FTD? Dar să vedem ce spune raportul:

Declaraţia unui membru al Detaşamentului de informaţii militare 524, Biroul operaţional Saigon, 205/2 Vo Tanh, Saigon, Vietnam: „La 17 aprilie 1967, pe la orele 22, am observat cinci (5) obiecte mari, luminoase, de formă ovală, deplasîndu-se în văzduh în formaţie strînsă şi cu o viteză foarte mare. Mă aflam pe acoperişul Biroului operaţional Saigon al Detaşamentului de informaţii militare 524. Am văzut mai întîi aceste obiecte aproape de orizont, spre stînga mea şi le-am urmărit cum parcurg tot cîmpul meu vizual în mai puţin de cinci (5) secunde. În această perioadă de timp, venind din punctul în care le-am văzut prima oară, aproape de orizont, spre stînga mea, obiectele mi-au trecut aproape pe deasupra capului, la o înălţime aparent foarte mare şi apoi au dispărut îndărătul unei formaţii de nori la orizont, spre dreapta mea. Cerul era parţial noros, dar, în timpul observaţiei, zona în care se deplasau era foarte senină, cu excepţia cîtorva petice de nori izolaţi, deasupra cărora păreau să se afle obiectele. Cînd treceau peste aceşti nori, ele deveneau invizibile pentru mine pînă ce reapăreau de cealaltă parte. Am observat de asemenea că, atunci cînd treceau prin dreptul unei stele, acopereau steaua şi-i mascau lumina. Asta mi-a arătat că obiectele nu erau transparente. Era evident că nu puteau fi aparate de zbor convenţional, datorită dimensiunilor, formei, vitezei şi faptului că nu se auzea nici un zgomot. Înainte de această observaţie, văzusem diferite tipuri de avioane cu elice şi cu reacţie şi n-am nici o îndoială că obiectele erau cu mult mai mari decît orice aparat pe care l-am zărit vreodată în văzduh. De asemenea, se deplasau cu o viteză pe care aş estima-o de cel puţin cinci ori mai mare decît aceea a oricărui avion cu reacţie pe care l-am văzut

* Foreign Technology Division: Sectorul pentru tehnologia străină (N.T.)

vreodată. Se aflau prea departe și se deplasau prea repede pentru a îngădui o descriere amănunțită. Puteam doar să văd că erau în mod cert ovale și că aveau o lumină albă constantă. Păreau să fie într-o poziție mai curînd verticală decît orizontală, față de sol, și formația lor oscila ușor în timp ce treceau. La aproximativ cinci (5) minute după ce au dispărut, mai multe avioane cu reacție, care păreau să fie la mare înălțime și să zboare foarte repede, au venit din dreapta mea și din spate, ținînd seama că nu-mi schimbasem poziția. Ele s-au îndreptat spre zona în care pierdusem din vedere obiectele și, ajungînd acolo, au virat spre dreapta și au urmat același drum ca obiectele observate mai înainte. Avioanele nu zburau în formație, ci dispersate. N-am avut niciodată vreo părerea cu privire la obiectele zburătoare neidentificate. Și nici n-am văzut vreunul mai înainte. Cred totuși că aceste obiecte erau un anumit tip de nave spațiale. Sînt convins că nu erau lumini reflectate, aparate convenționale, meteoriți sau planete."

Cu toate că era vorba de un raport oficial trimis Proiectului Blue Book de Cartierul General al Forțelor Aeriene, cazul a fost înregistrat cu eticheta „Doar pentru informare". Nu s-a făcut nici o anchetă și *nici o tentativă de interpretare*, probabil pe temeiul că lucrurile s-au petrecut în afara limitelor continentale ale Statelor Unite. Faptul că s-au petrecut într-o zonă foarte nevralgică pare să nu-l fi impresionat pe șeful Proiectului Blue Book! Și totuși, Blue Book declară că OZN-urile nu reprezintă o amenințare pentru securitatea Statelor Unite. Pe ce temeiuri? Numai pentru că pînă acum nu s-a întîmplat nimic.

E de conceput ca nimeni din structura militară a Statelor Unite să nu acorde vreo atenție acestei observații și să nu o coreleze cu alte observații asemănătoare? Oare Blue Book nu este interesat să constate dacă există anume scheme, nu dă dovadă de curiozitate științifică? Se pare că nu.

Trebuie să precizez că aceste cazuri nu mi-au fost comunicate de personalul Proiectului Blue Book. Am dat peste ele întîmplător, în timpul uneia dintre vizitele mele, răsfoind hîrtiile aflate pe un birou și nu în dosare; nu mi se îngăduie să cercetez dosarele înseși. Am acces la dosare numai cînd solicit un caz anume. Dar cum să solicit un caz anume, cum să examinez posibilele lui implicații științifice dacă nu știu că el există? Dată fiind comportarea din trecut a personalului Proiectului Blue Book, sînt sigur că n-aș fi știut niciodată

despre aceste două cazuri; din fericire, am dat peste ele (și peste multe altele) numai datorită hazardului. Și, dacă am ajuns aici, pot să spun că, atunci cînd solicit un caz și doresc să copiez anumite pasaje, nu mi se îngăduie să o fac la xeroxul aflat la cîțiva pași — chiar dacă aș veni cu hîrtia necesară! Trebuie să solicit acest lucru serviciului „Reproducere" și să aștept poate mai multe săptămîni înainte de a obține cîteva foi pe care aș fi putut să le am în cîteva minute. Activitatea mea de consultant este astfel considerabil stînjenită.

c) Pentru ultimul exemplu, vă rog să examinați Secțiunea G, care tratează despre atitudinea neștiințifică și proasta organizare a Proiectului Blue Book. Cele două cazuri prezentate mai sus ar putea fi incluse și în Secțiunea H, deoarece nu au trezit nici o curiozitate științifică la personalul Proiectului, iar consultantul științific n-a fost nici măcar informat despre existența rapoartelor.

Secțiunea B

Atît ca efectiv, cît și ca pregătire științifică, echipa Blue Book este cu totul incapabilă să îndeplinească sacinile trasate de AFR 80—17, chiar dacă ar avea de gînd să o facă.

Această concluzie va fi amplu demonstrată prin conținutul secțiunilor care urmează, dar e limpede că, fiind vorba de un fenomen deconcertant pentru foarte multe persoane, care necesită într-adevăr o abordare multidisciplinară, doi ofițeri licențiați în fizică ai unor institute de mîna a doua nu pot constitui un efectiv adecvat pentru rezolvarea problemei. Dealtfel, chiar dacă acești ofițeri ar fi laureați ai Premiului Nobel, tot n-ar putea face față numărului mare de rapoarte care asaltează Proiectul. Un caz derutant poate cere prezența unei echipe de investigatori timp de cîteva zile sau chiar cîteva săptămîni; a încerca să rezolvi două sau trei cazuri pe zi, în afara îndatoririlor administrative de rutină (vezi Secțiunea E) este evident imposibil.

Secțiunea C

Blue Book suferă intrinsec de faptul că A vorbește cu B, B vorbește cu C și C vorbește cu A. Mai recent, au rămas în arenă doar A și B, uneori numai B; așadar, un raport este examinat de o singură persoană, fără nici o confruntare de

opinii. Blue Book este un sistem închis, victimă, ca să zicem aşa, a propriei sale replieri, a propriei sale propagande. Aproape că nu a existat o comunicare între Blue Book şi lumea ştiinţifică din afară sau între Blue Book şi diferitele servicii ştiinţifice ale Forţelor Aeriene. Aproape că nu a existat un schimb fertil de idei şi contacte cu alte grupuri, îndeosebi cu grupurile de tehnicieni civili interesaţi de problemă. Ca simplu consultant, am primit probabil mai multe scrisori despre OZN-uri de la alţi oameni de ştiinţă şi tehnicieni, decît Blue Book, pentru că aceştia cunosc foarte bine sistemul de lucru al Proiectului şi ştiu că ar primi doar un răspuns stereotip. Ştiu că în dosarele Blue Book se află foarte puţină corespondenţă ştiinţifică, probabil pentru că oamenii de ştiinţă doresc să corespondeze cu persoane avînd o pregătire asemănătoare cu a lor. N-ar avea rost, de pildă, să te adresezi Proiectului în legătură cu temeiurile ştiinţifice ale interpretării unui caz dat, să zicem o inversiune de temperatură: Blue Book n-a recurs niciodată la serviciul meteorologic al Forţelor Aeriene tocmai pentru a determina cît de mare trebuie să fie o inversiune pentru a produce efectele raportate de martor. Abordarea a fost mai mult calitativă decît cantitativă; o inversiune de două grade a fost socotită egală cu una de zece grade şi n-am văzut niciodată să se aplice optica geometrica la calculul refracţiei într-un caz pus pe seama unei inversiuni. Personalul nu este în stare să efectueze astfel de operaţii. Am cerut recent directorului Serviciului Ştiinţific (vezi Anexa A) să solicite AFCRL să calculeze efectele optice provocate de inversiunile de temperatură de diferite grade de intensitate şi să furnizeze Proiectului tabelele corespunzătoare.

În acelaşi mod, Blue Book a efectuat multe interpretări astronomice fără să-şi consulte consultantul ştiinţific (un astronom!), ceea ce a dus la ridiculizarea acestor interpretări în presă. Numeroasele observaţii înregistrate în Vestul Mijlociu la 31 iulie şi 1 august 1965 pot fi citate ca exemplu.

Secţiunea D

Metodele statistice folosite de Blue Book sînt o parodie a acelei ramuri a matematicii numite statistică. Un capitol dintr-o teză de doctorat prezentată la Northwestern University,

care va fi publicată în curînd*, tratează în mod special acest aspect şi voi cita mai departe din el, nu înainte de a formula propriile mele observaţii, pe care le-am adus de multe ori la cunoştinţă personalului Proiectului, dar fără nici un rezultat. În cele din urmă am înţeles că n-are nici un rost să continui tentativa de a face educaţie personalului în acest domeniu.

În interpretarea cazurilor, există obiceiul de a folosi termenii „posibil" sau „probabil" ca modificatori ai unei interpretări date; astfel, se scrie deseori „posibil avion" sau „probabil meteor". Totuşi, în bilanţurile de la sfîrşitul anului aceşti modificatori sînt eliminaţi în mod discret şi oportun. Un „posibil avion" devine pur şi simplu „avion" (cazul Redlands — vezi Secţiunea G — va apare în tabelul final pe 1968 ca „avion") şi publicul este făcut astfel să creadă că nu era un posibil semn de întrebare, ci că unul sau mai mulţi cetăţeni au băut un pahar în plus sau au fost hiperexcitaţi sau sugestionaţi.

Un statistician ne va spune că termenii „posibil" şi „probabil" presupun un procentaj de probabilitate. Cît anume? 50%? Doar 100% înseamnă certitudine. Cred că statisticienii ar fi în general de acord cu un procentaj de 50% probabilitate pentru „probabil avion" şi poate de 20% pentru „posibil avion". Astfel, dacă la sfîrşitul anului 200 de cazuri au fost definitiv clasate drept „avioane", dar 100 dintre acestea erau „probabil" avioane şi 100 erau „posibil" avioane, atunci probabilitatea este ca dintre cele 200 de cazuri doar 50+20=70 să fi fost cu adevărat avioane, iar 130 să nu fi fost avioane deloc! Căci ce altceva înseamnă „posibil" sau „probabil", decît că nu există certitudinea că erau avioane? Dar ipoteza „observatorului care se înşală" e atît de înrădăcinată în gîndirea celor din cadrul Proiectului, încît *nu este examinată* nici o altă posibilitate. E greu să numim asta metodă ştiinţifică.

Iată şi o altă metodă ilogică şi neştiinţifică: din 1947 pînă în 1966, Blue Book a inclus 1822 de cazuri dintr-un total de 10.136 în categoria „informaţii insuficiente". Trebuie să subliniez că includerea este cu totul subiectivă, în afara unor cazuri în care s-a procedat potrivit convenienţelor. Am găsit

---

* Herbert Strentz, *Studiu asupra cîtorva procedee statistice folosite de Forţele Aeriene în clasarea şi raportarea datelor despre OZN-uri,* inclus în *A Survey of Press Coverage of UFOs, 1947—1967* (N.A.)

astfel următoarea însemnare în legătură cu un caz recent: *„In concordanţă cu procedura în vigoare, observaţia este clasată în categoria Date Insuficiente întrucît nu a fost raportată Forţelor Aeriene într-un interval de 30 de zile"!* Prin ce scamatorie sau raţionament poate fi astfel clasată o observaţie raportată la 40 de zile după efectuarea ei şi conţinînd poate o informaţie amplă? E greu să numim asta ştiinţă. L-aş trînti la examen pe oricare student al meu care ar propune o astfel de parodie a metodei ştiinţifice.

„În concordanţă cu procedura în vigoare..." Ce procedură? În mod cert, consultantul ştiinţific n-a fost niciodată consultat în legătură cu asta şi, pentru că a venit vorba, foarte rar în legătură cu altele.

Întorcîndu-ne la categoria „date insuficiente", este foarte interesant să constatăm că aceste cazuri sînt incluse în statistici ca fiind rezolvate, ca şi cum a lipi unui caz eticheta *date insuficiente* înseamnă a-l rezolva! Din nou, publicul este indus în eroare. Statisticile mele personale arată că, din cele 10.137 de cazuri înregistrate în 20 de ani, 557 sînt clasificate ca neidentificate şi 1822 ca date insuficiente. Comunicatul Blue Book raportează că numai 5,4% din cazuri rămîn neidentificate, uitînd în mod deliberat că 1822 de alte cazuri, deci 17,6%, rămîn neexplicate. Procentajul corect de neidentificate ar trebui aşadar să fie de 23%! Cînd am protestat în legătură cu asta pe lîngă ofiţerii din cadrul Proiectului, i-am simţit gîndind: „Noi sîntem Forţele Aeriene. Noi sîntem în posesia tuturor răspunsurilor, şi cine eşti dumneata ca să sugerezi o schimbare a procedurilor stabilite?" În faţa unei astfel de atitudini, am socotit că e mai prejos de demnitatea mea să discut astfel de probleme cu personalul insuficient pregătit, afectat — potrivit tradiţiei — Proiectului Blue Book. O lungă perioadă de timp, un sergent cu studii ştiinţifice exclusiv în domeniul psihologiei a evaluat aproape toate cazurile (sergentul Moody). În această situaţie, am rămas consultant în mare măsură din dorinţa de a avea acces la date pe care aş putea să le utilizez cîndva într-un mod mult mai productiv, în parte pentru a rămîne în contact cu fenomenul OZN şi în parte datorită unui sentiment de responsabilitate faţă de legăturile pe care le aveam cu Proiectul de atîţia ani.

Citez acum direct din teza de doctorat menţionată mai înainte: „Problema a fost prezentată într-un comunicat de presă din 6 octombrie 1958 al Departamentului Apărării,

despre activitatea Blue Book în perioada 1 iulie 1957 — 31 iulie 1958. Comunicatul preciza: *«S-a stabilit în mod definitiv* (sublinierea autorului) că peste 84% din observațiile OZN raportate sînt fenomene naturale... sau obiecte făcute de mîna omului». Nu numai că termenii *probabil* și *posibil* fuseseră omiși din statistici, dar observații considerate anterior doar *posibil* explicate erau înglobate în «s-a stabilit în mod definitiv» — și nu în urma unei investigații suplimentare, ci din motive de procedură.

Locotenent-colonelul Hector Quintanilla... a recunoscut că formularea «s-a stabilit în mod definitiv» era «înșelătoare». Apărînd totuși procedura generală, el a întrebat: «Unde, în altă parte, ați pune-o dumneavoastră (explicația probabil-posibil)? Prea multe categorii ar face ca raportul să fie prea încărcat». El a adăugat că a menține categoriile *probabil* și *posibil* an de an ar avea drept rezultat doar mai multă muncă pentru Blue Book și mai multe probleme de rezolvat."

Vă întreb acum, domnule colonel, este aceasta Știință? Era nemulțumită doamna Curie de faptul că planul ei de activitate e „prea încărcat"? Sau că o procedură științifică „ar avea drept rezultat doar mai multă muncă"? Atît ar fi de ajuns pentru a demonstra atitudinea neștiințifică a echipei Blue Book.

Continui să citez din teza de doctorat: „Eșantionul lunar stratificat* a fost extras din fiecare al doilea an, începînd cu 1948, primul an acoperit integral de ancheta OZN a Forțelor Aeriene. Pentru fiecare an cu soț, din 1948 pînă în 1966, au fost selectate trei luni — una din primul trimestru, una din grupul mai, iunie, iulie și una din ultimul trimestru. Această operație a dus la o apreciere statistică a observațiilor OZN și a activității echipei Blue Book... Au fost examinate 1034 de fișe (Fișe recapitulative ale Proiectului 10073, tip 329). Numărul de observații înregistrate de Blue Book pentru aceleași luni a fost de 1117. Existau deci fișe pentru peste 90% din rapoartele înregistrate în timpul lunilor selectate de noi (nu se menționează de ce procentajul nu este de 100%). Cele 1034 de fișe reprezintă 9% din numărul de rapoarte OZN înregistrate de Forțele Aeriene din 1948 pînă în 1966 — 11.038.

---

* H. Strentz se referă acum la modul în care și-a întocmit statisticile (N.A.)

Mai departe, dl. Strentz declară: „Ca un procedeu de rutină, Proiectul Blue Book consideră cazurile etichetate *Date Insuficiente* şi *probabil* sau *posibil* drept «rezolvate» în sensul că nu mai fuseseră întreprinse investigaţii şi rapoartele fuseseră clasate". (Nici un om de ştiinţă n-ar considera un caz cu „probe insuficiente" drept „rezolvat". El nu trebuie inclus printre datele cu care se lucrează.) Aceasta este o cale de a face să crească scorul Proiectului Blue Book — un scor fals, neştiinţific, dar cu care pot să se împăuneze băieţii de la Relaţiile Publice.

Raportul Strentz continuă: „Aşa cum se arată în Tabelul I (nereprodus aici), o analiză a rezumatelor demonstrează că 270, sau 24%, din cele 1117 rapoarte OZN erau «nerezolvate» sau «îndoielnice». E vorba despre 270 de rapoarte clasate sub apelativul Date Insuficiente sau Necunoscut, marea majoritate aparţinînd primei categorii. Pornind de la fişele individuale, analiza arată că 538, sau 51%, din cele 1034 de cazuri erau «nerezolvate». Aceste 538 de cazuri erau clasate cu apelativul *probabil, posibil, Date Insuficiente* şi *Necunoscut*".

Astfel, pur şi simplu acordînd statutul de „stabilit" cazurilor etichetate *probabil* şi *posibil*, acest procedeu ameliora capacitatea de investigare a Proiectului, reducînd numărul cazurilor „nerezolvate" de la 51% la 24%. Mai mult, punînd accentul doar pe cazurile „necunoscute", comunicatele de presă ale Departamentului Apărării vorbesc despre cazuri „nerezolvate" în proporţie nu de 51% sau 24%, ci de „mai puţin de 2%", „mai puţin de 1%", „2,09%". În felul acesta şi-a creat Blue Book o reputaţie ştiinţifică, punîndu-se bine şi cu băieţii de la Relaţiile Publice. Cînd această teză de doctorat va fi publicată de Medill School of Journalism de la Northwestern University, înalta capacitate ştiinţifică şi îndemînarea Blue Book în a explica 98% din cazuri vor apărea în adevărata lor lumină — mai puţin de jumătate din cazurile supuse Proiectului au fost rezolvate!

Secţiunea din teza de doctorat a lui Strentz care analizează statisticile Blue Book se încheie cu cuvintele: „Cea mai mare parte a rapoartelor OZN par să fie de fapt «nerezolvate». De ce să nu recunoaştem această situaţie, şi anume că deseori e imposibil să determinăm ce este ceea ce spune un individ că a văzut în văzduh? Metodologia statistică folosită de Blue Book pare să fi rezultat din 1) eforturile Forţelor Aeriene de a explica fiecare raport OZN, pentru că

2) Forţele Aeriene au fost împovărate cu sarcina nedorită de a dovedi că OZN-urile nu există. Poate că misiunea Forţelor Aeriene ar putea fi redefinită astfel încît să se preocupe doar de observaţiile promiţătoare din punct de vedere ştiinţific şi nu de orice raport despre o lumină care se mişcă sau planează în văzduh. Atunci Forţele Aeriene şi presa ar putea să se ocupe de altceva decît de măsluirea statisticilor."

Nu pot decît să adaug un sincer: Amin! Şi asta ne conduce în mod logic la punctul următor.

Secţiunea E

S-a constatat o lipsă de atenţie faţă de cazurile OZN considerate semnificative de consultantul ştiinţific şi de alţii, în vreme ce se pierde prea mult timp cu cazuri banale, care conţin puţine informaţii; se cere prea mult timp şi efort echipei Blue Book pentru sarcini periferice (relaţii publice, răspunsuri la scrisorile privind evaluarea cazurilor vechi şi la cererile de informaţii provenind din diferite surse). Dacă efectivul ei nu este mult mărit, în vederea îndeplinirii unei misiuni ştiinţifice, echipa Blue Book trebuie să se concentreze asupra a două sau trei cazuri semnificative pe lună (a căror alegere să fie făcută cu ajutorul unei comisii ştiinţifice), avînd drept rezultat un raport ştiinţific amănunţit despre fiecare caz, publicat ca un raport ştiinţific şi accesibil publicului. Cazurile alese trebuie să *nu* fie cele cu un singur martor (în afara unor împrejurări cu totul neobişnuite) sau cele care comportă lumini văzute noaptea în depărtare sau cele în care martorii nu sînt demni de încredere şi nu sînt capabili să răspundă coerent la întrebări. În calitate de consultant ştiinţific al Proiectului, am propus de mult o metodă de apreciere a cazurilor demne de atenţie: o clasificare bidimensională potrivit căreia un caz este judecat în funcţie de *stranietatea* lui şi *credibilitatea* martorilor. Prin *stranietate* se înţelege măsura dificultăţii de a explica în mod onest observaţia potrivit fenomenelor şi principiilor fizice bine cunoscute; *credibilitatea* finală a martorilor poate fi determinată, desigur, numai în funcţie de trecutul lor medical şi social şi cu ajutorul testelor psihologice aplicabile fiecăruia. Aprecierea credibilităţii poate fi efectuată rapid şi prin simpla notare a numărului martorilor şi a responsabilităţilor fiecăruia în viaţa cotidiană. E limpede că numai cazurile avînd un indice ridicat de *stra-*

nietate și de *credibilitate* trebuie luate în seamă. Blue Book a risipit prea mult timp cu cazuri nesemnificative și, pe de altă parte, cu sarcini periferice.

Pe deasupra, odată ce un caz a fost clasat ca *neidentificat* sau *necunoscut,* Blue Book nu se mai interesează de el. Pentru știință, dimpotrivă, necunoscutul, inexplicabilul constituie *punctul de plecare* și nu sfîrșitul cercetării. Un om de știință care descoperă în laboratorul său un lucru pe care nu-l poate explica nu e om de știință dacă-l etichetează „necunoscut" și-l clasează, consacrîndu-și restul timpului unor chestiuni de rutină. Blue Book ar fi trebuit să se ocupe tocmai de aceste necunoscute, în loc să elaboreze statistici impresionante (?) despre cîți oameni nu pot să identifice corect un satelit sau un meteor. Asta poate să prezinte oarecare interes pentru un sociolog, dar aproape deloc pentru un fizician.

Secțiunea F

Modul de receptare a informațiilor de către Blue Book este în mare măsură inadecvat și constituie fără îndoială o explicație a ineficienței Proiectului. O dificultate intolerabilă grevează activitatea echipei, datorită incapacității aproape constante a ofițerilor OZN de la bazele aeriene locale de a transmite informații corecte, și pot să spun că situația era mult mai rea în lunga perioadă dinaintea atribuirii unei astfel de funcțiuni.

Multe „frînturi de informații" de o posibilă valoare crucială în aprecierea unui caz lipsesc din raportul inițial. Cunosc atît de multe astfel de situații, încît am o senzație de rău aproape fizic. În cel mai bun caz, raportul inițial care sosește la Dayton este un raport-tip de serviciu de informații și aproape deloc un raport științific, dar conținutul și valoarea lui ar putea fi considerabil ameliorate dacă ofițerii OZN de la bazele aeriene locale și-ar lua treaba în serios. Multe informații care ar fi putut fi obținute printr-un interogatoriu conștiincios sînt omise, ceea ce obligă echipa și așa foarte redusă a Proiectului Blue Book să redeschidă ancheta pentru a obține informațiile necesare — uneori de cel mai elementar și mai evident tip, ca de pildă direcția vîntului, dimensiunile și vitezele unghiulare, detalii despre traiectorie, contrastul dintre obiect și bolta cerească, prezența altor martori etc. Un exemplu tipic îl constituie cazul Redlands, California, citat mai jos, în secțiunea G: vina aparține aproape în

întregime ofițerului local, care a trimis atît de puține informații Proiectului Blue Book, încît acesta n-a avut cum să-și dea seama de importanța cazului.

Se pare că Blue Book n-a fost niciodată investit cu autoritatea necesară pentru a trimite un caz înapoi anchetatorului local și a-i cere de urgență informații suplimentare. Dacă există ceva al militarilor, acesta este, datorită structurii ierarhice, dreptul de a cere astfel de informații și nu de a le solicita politicos și de a tolera ca solicitarea să fie nesocotită. Una dintre îndatoririle cele mai urgente ale Proiectului este revizuirea datelor inițiale. „Rafinăm un minereu foarte sărac."

Secțiunea G

Atitudinea fundamentală a Proiectului Blue Book este neștiințifică prin aceea că a fost adoptată o ipoteză de lucru care colorează și determină modul de abordare a problemei. Enunțăm o teoremă:

> Pentru orice caz OZN, dacă este luat în sine și fără legătură cu aspectele similare ale altor cazuri OZN din Statele Unite și din alte țări, este totdeauna posibil să se găsească o explicație naturală dacă pornim doar de la ipoteza că toate rapoartele OZN, apriori, datorită naturii lumii înconjurătoare așa cum o concepem în prezent, trebuie să aibă cauze bine cunoscute și acceptate.

Corolar:

> Este imposibil pentru Blue Book să evalueze un raport OZN altfel decît ca o interpretare greșită a unui obiect sau fenomen natural, o farsă sau o halucinație.

(Clasificarea „neidentificat" nu constituie o evaluare.)

Esența metodei științifice rezidă în faptul că investigatorul nu trebuie să adopte o idee sau o concluzie preconceptă, nu trebuie să selecționeze acele informații care-i confirmă ipoteza și să le treacă cu vederea pe cele care o infirmă. Eroarea științifică majoră comisă de Blue Book este descrisă în teorema de mai sus. Atît de sigur este Proiectul de ipoteza sa de

lucru, încît ne aminteşte de doctorul care era atît de sigur că orice umflătură abdominală se datorează unei tumori, încît nu şi-a dat seama că pacienta sa era însărcinată.

Am ales un singur exemplu din foarte multe posibile pentru a ilustra acuzaţia de mai sus, dar unul care ilustrează din plin lipsa de rigoare caracteristică metodologiei ştiinţifice a Proiectului Blue Book.

Am ales incidentul petrecut la Redlands, California, la 4 februarie 1968, un caz recent, nestudiat de echipa Blue Book, cercetat superficial de un ofiţer de la Baza Forţelor Aeriene Norton şi timp de trei luni de dr. Philip Seff, profesor de geologie, dr. Reinhold Krantz, profesor de chimie, dr. Judson Sanderson, profesor de matematică şi de artistul John Brownfield, profesor de arte plastice (autor al unei reconstituiri artistice după descrierile făcute separat de martori, care au fost de acord cu tabloul astfel realizat), toţi de la Universitatea din Redlands. E interesant de notat că nimeni de la Blue Book n-a socotit util să-i contacteze pe aceşti investigatori şi să discute despre investigaţiile lor, măcar telefonic.

Cazul însuşi constă în observaţia, raportată de circa douăzeci de observatori, a unui obiect avînd şapte lumini pe partea inferioară, asemănătoare unor jeturi reactive şi o rampă de opt, zece lumini de culori schimbătoare, în vîrf. Potrivit raportului, obiectul s-a deplasat la mică înălţime (estimată la circa 300 de picioare) spre nord-est, pe o distanţă de circa o milă, s-a oprit şi a planat scurt timp, a ţîşnit înainte, a planat din nou, s-a înălţat brusc vertical, s-a oprit, a planat din nou, a pornit cu o mişcare oscilatorie spre nord-vest, s-a înălţat şi apoi a dispărut spre nord-vest accelerînd puternic. A fost observat timp de 5 minute. S-a estimat că diametrul său era de cel puţin 50 de picioare. Estimările altitudinii (300 de picioare) şi diametrului (50 de picioare) nu pot fi disociate; desigur, se pot emite supoziţii doar despre diametrul aparent, dar, pornind de la distanţa dată, s-a ajuns la cele 50 de picioare. Este evident că, dacă obiectul s-ar fi aflat la o distanţă de mai multe mile, acelaşi diametru aparent ar fi corespuns unui obiect de dimensiuni incredibil de mari. Iată de ce nu putem respinge cu uşurinţă aceste estimări.

Vă va interesa fără îndoială să ştiţi că Blue Book a clasificat acest obiect drept „probabil avion". Că s-a ajuns la această clasificare, fără se efectueze nici o investigaţie, este, desigur, o mostră izbitoare e metodologiei Proiectului. Baza

Forţelor Aeriene Norton a raportat că radarul Bazei Forţelor Aeriene March n-a semnalat ţinte neconvenţionale (ignorînd cu totul faptul că acest radar n-ar fi putut semnala un obiect aflat la o înălţime de 300 de picioare) şi că un avion uşor a aterizat pe aeroportul Tri-City la orele 19,15 — în timp ce o însemnare în registrul poliţiei şi mărturia tuturor observatorilor arată că observaţia *nu* a putut să aibă loc mai devreme de 19,20. Mai mult, o verificare întreprinsă de profesorii universitari împreună cu autorităţile aeroportului (se pare că Blue Book nici măcar nu s-a gîndit la aşa ceva) a arătat că avionul venea de la Los Angeles şi *nu s-a apropiat în nici un moment la mai puţin de şase mile de Redlands,* deci n-a trecut pe deasupra oraşului, în timp ce toţi martorii sînt de acord că obiectul se afla la mică înălţime deasupra oraşului. Avionul care a aterizat (Blue Book nu s-a gîndit să cerceteze faptul) era un Bonanza cu un singur motor clasic, pe care profesorii şi-au dat osteneala să-l examineze în hangarul său de la aeroport. [Cazul Redlands constituie subiectul unei cărţi în curs de elaborare a lui David Branch şi Robert Klinn, intitulată *Anchetă la Redlands.]*

Distanţa dintre ceea ce a fost raportat şi interpretarea dată de Blue Book este atît de mare, încît devine rizibilă. Mai menţionăm că legea interzice zborul avioanelor deasupra oraşului Redlands la o altitudine de mai puţin de 1000 de picioare. E de neconceput ca aproximativ douăzeci de martori să fi confundat un mic avion monomotor, aflat la o distanţă de mai multe mile, cu un aparat neconvenţional, strălucitor luminat, aflat la o înălţime de 300 de picioare, care demara brusc, plana şi accelera incredibil, dispărînd vertical în plafonul de nori.

Dar în acest caz, ca şi în foarte multe altele pe care le cunosc, Blue Book n-a acordat nici cel mai mic credit *posibilităţii* ca un eveniment straniu să fi avut loc. În modul cel mai neştiinţific cu putinţă, fiecare detaliu a fost forfecat şi răsucit în favoarea ipotezei de lucru a Proiectului. S-a presupus, deci, împotriva dovezilor grăitoare, (1) că momentul observaţiei a fost notat greşit, (2) că un obiect neobişnuit, zburînd la mică înălţime ar fi trebuit să fie detectat de radar (în ciuda faptului că, în timpul manevrelor, avioanele zburînd la mică înălţime au reuşit să treacă prin reţeaua noastră de protecţie radar), (3) că toţi martorii nu pot să facă deosebirea între şase mile şi 300 de picioare, (4) că toţi martorii

nu pot să identifice un mic avion monomotor — care nu prea știu cum ar fi putut să fie prevăzut cu o baterie de lumini extrem de puternice deasupra și dedesubtul său și (5) că martorii nu pot să facă deosebirea între manevrele obișnuite ale unui avion care aterizează la o distanță de cîteva mile și mișcările planate, bruște și rapide ale obiectului observat. În sfîrșit, s-a presupus (6) că profesorii implicați (aflîndu-se la fața locului și procedînd la o „reconstituire a crimei") n-au fost destul de inteligenți ca să-și dea seama de posibilitatea ca martorii să fi interpretat greșit un avion pregătindu-se de aterizare și să se fi înșelat fiecare în parte în privința timpului, locului, mișcării, intensității și numărului luminilor. Și, peste toate acestea, mai există supoziția tacită, politicos disimulată, că nu numai martorii, dar și profesorii erau nebuni sau incompetenți, fiindcă numai pe această bază se poate susține cu seriozitate interpretarea „probabil avion".

Trebuie să amintim că Blue Book n-a întreprins nici un fel de investigație la fața locului sau telefonică, iar ofițerul de la Baza Forțelor Aeriene Norton a consacrat acestui caz mai puțin de două zile, așa că, atunci cînd martorii au fost întrebați dacă au stat de vorbă cu vreun reprezentant al Forțelor Aeriene, toți afară de unul au răspuns negativ.

Prin urmare, dacă s-ar dovedi că toți martorii și investigatorii particulari erau incompetenți, mistificați și psihopați, și că la baza observației s-a aflat într-adevăr un avion, această concluzie ar fi pur intuitivă și nu s-ar datora investigației „științifice" întreprinse de Blue Book. Ar fi de neimaginat ca un tribunal să îngăduie procurorului să deformeze, să respingă sau să ignore depoziția mai multor martori ai unei crime pentru a dovedi vinovăția acuzatului. Iar nouă ne place să credem că, în știință, utilizăm metode mult mai riguroase, obiective și imparțiale, decît cele folosite la o judecată, unde elementul emoțional poate și trebuie să fie prezent.

Secțiunea H

Consultantul științific al lui Blue Book și legăturile științifice pe care le reprezintă au fost folosite în mod inadecvat. El a avut doar un acces limitat la dosare, în sensul că trebuia să cunoască existența unui caz înainte de a solicita dosarul respectiv. Deseori nici n-ar fi avut cum să știe că un caz

există, dacă n-ar fi dat peste el întîmplător sau dacă n-ar fi fost informat de organisme exterioare Proiectului.

În toți cei douăzeci de ani de colaborare cu Blue Book, abia acum i s-a cerut părerea despre metodologia folosită. Abia acum i s-a cerut să recomande mijloace de „ameliorare a produsului". În prezent, produsul are o valoare publică redusă, imaginea produsului este săracă, produsul nu inspiră încredere publicului și metoda de prelucrare a materialului brut, de prezentare și distribuire a produsului violează multe principii ale unei afaceri înfloritoare. Întîmplător, produsul nici nu e vandabil.

Avînd în vedere echipa limitată a Proiectului, limitată ca număr și ca pregătire științifică, se pare că nu există speranța de a realiza ceva valabil și sînt tentat să recomand desființarea Proiectului și transferarea problemei unui personal științific competent. Căci problema OZN, după toate probabilitățile, nu va dispare, aici sau în alte țări, cu sau fără Blue Book. AFR 80—17 precizează în mod clar că obiectivele Proiectului sînt: „să determine dacă fenomenul OZN constituie o posibilă amenințare pentru Statele Unite și să utilizeze datele științifice și tehnice obținute prin studiul rapoartelor OZN". Fraza cheie este: „prin studiul rapoartelor OZN". Am să vă întreb: „ce studiu?" Dacă veți spune că asta-i treaba mea, am să vă răspund că sînt doar un singur om, al cărui timp este dealtfel aproape în întregime consacrat răspunderilor universitare. În calitate de *consultant*, pot să fac tot ce-mi stă în puteri ca să îndrum și să recomand, dar, cu excepția unor împrejurări deosebite, asta-i tot ce pot să fac. Totuși, în trecut am recomandat stăruitor cum să se procedeze pentru a extrage din rapoartele OZN tot ceea ce ar putea să conțină valabil din punct de vedere științific. Și această metodă *nu* este metoda folosită în cazul Redlands și în multe altele. Așa cum am spus adesea studenților: „Dacă credeți că știți răspunsul dinainte, asta nu este cercetare". A studia rapoartele OZN înseamnă a le considera drept date supuse cercetării și a le trata așa cum trebuie să trateze un om de știință matur datele pe care le obține efectuînd observații în natură sau în laborator. Desigur, rapoartele OZN sînt fragmentare și adesea subiective; dar la fel sînt și rapoartele primite de serviciile de informații, de sociologi și de organismele de sondare a opiniei publice. Și totuși reușesc să scoată ceva din ele. Dar, cînd a primit raportul OZN citat mai sus (vezi Secțiunea A) — de la un membru al celui de-al

524-lea Detașament de informații militare operînd la Saigon, un observator antrenat — despre niște obiective cu totul neconvenționale care, deși zburînd deasupra norilor, au traversat cerul de la un orizont la altul în cinci secunde, ocultînd stelele cînd treceau prin dreptul lor, Blue Book a refuzat cererea mea stăruitoare de a se investiga la fața locului, pentru că (1) raportul provenea din afara Statelor Unite și nu era deci de resortul Proiectului și (2) probabil că, de fapt, raportul nu se întemeia pe nimic real!

Blue Book a refuzat de asemenea să dea curs cererii mele ca un raport al lui Roger Woodbury, director adjunct al Laboratorului de aparataj al M.I.T. (o observație din 14 ianuarie 1966), să fie analizat în profunzime de ofițerii de informații locali, care ar fi putut stabili cu certitudine dacă vreuna dintre bazele aeriene locale a efectuat un exercițiu special în acel moment. Apatia științifică manifestată de personalul Blue Book în acest caz și în multe altele a încetat să mă mai mire. Cînd un raport provine de la un om de știință aflat într-un post înalt într-unul dintre cele mai mari laboratoare științifice din țară, trebuie să i se dea atenție. Cercetătorii care au realizat racheta Polaris trebuie ascultați cînd raportează, cu maximă seriozitate, un eveniment neobișnuit.

În rezumat: metodologia Proiectului este neștiințifică prin acea că nici un cercetător nu s-ar mulțumi să verifice o ipoteză preconceputâ, înlăturînd pînă și posibilitatea unei alte ipoteze; el ar manifesta curiozitate științifică față de problemele pe care le studiază; el ar încerca să găsească anumite scheme în mulțimea datelor, mai degrabă decît să trateze fiecare dată ca și cum ea ar exista într-un vid. De pildă, Blue Book a eliminat de repetate ori un caz pentru că baza aeriană locală raportase că nici un avion nu se afla în zona respectivă Pentru Blue Book, asta însemna că observatorul trebuia să se fi înșelat. Abordarea științifică adecvată ar fi trebuit să constea desigur, în căutarea unei soluții conforme cu datele de bază ale raportului și nu cu ipoteza de lucru.

Secțiunea I

Trebuie să subliniez că, în treacăt, am făcut recomandări pentru „ameliorarea produsului", care nu au fost luate în considerație. Mă refer la documentul (AFCIN-4E2x) intitulat *Capacitatea ATIC de investigare a OZN-urilor* și sem-

nat de colonelul Evans. Documentul era un rezultat al audierilor organizate la Washington între 13—15 iulie 1960.

La 15 iulie erau de față: dl. Robert Smart, membru al Comitetului pentru serviciile armatei, dl. Spencer Beresford, dl. Richard Hines și dl. Frank Hammil, membri ai Comitetului pentru știință și astronautică, dl. John Warner, de la de la C.I.A. (asistent al lui Allen Dulles pentru Relații letive), dl Richard Payne, C.I.A. (consilier tehnic), dl. John McLaughlin, asistent administrativ al Secretarului Forțelor Aeriene, generalul maior A. H. Leuhman și generalul de brigadă E. B. LeBailly de la SAFOI*, generalul de brigadă Kingsley și colonelul James McKee, de la SAFLL**, locotenent-colonelul Sullivan, de la AFCIN-Pla***, locotenent-colonelul Tacker, de la SAFOI-3d, maiorul J. Boland, de la SAFLL, maiorul Robert Friend și eu însumi.

Dacă recomandările formulate în cursul acestor audieri (recomandări pe care le-am susținut viguros) ar fi fost aplicate, Proiectul Blue Book s-ar bucura probabil astăzi de o reputație științifică, în loc să fie considerat, pe drept cuvînt, o agenție de redactat scrisori, de întocmit dosare și de dat sfaturi.

Aceste recomandări erau următoarele:

1. Blue Book ar trebui să aibă capacitatea de a investiga acele cazuri care par să aibă un înalt potențial informațional militar sau științific și, de asemenea, acelea care suscită o creștere neobișnuită a interesului public. Făcînd această recomandare, dl. Smart a declarat că, întrucît capacitatea de investigare a bazelor Forțelor Aeriene este limitată la cazurile de rutină, Forțele Aeriene ar trebui să aibă efectivele și mijloacele necesare pentru a desfășura operația OZN. Asta înseamnă că Blue Book ar trebui să investigheze cazurile deosebite și o indicație despre înalta prioritate acordată problemei este aceea că, pentru o perioadă intermediară, a fost autorizată finanțarea Proiectului direct de către Biroul Secretarului Forțelor Aeriene. Decizia n-a fost aplicată — printr-o scrisoare din 21 septembrie 1960, Proiectul a fost înștiințat că nu pot fi autorizate fonduri și personal suplimentar și că investigațiile trebuie întreprinse cu personalul și resursele disponibile. Se adaugă faptul că obligațiile de rutină (în mare

---

* Biroul de informații al Forțelor Aeriene (N.T.)
** Relațiile legislative ale Forțelor Aeriene (N.T.)
*** Biroul de anchete ale Forțelor Aeriene (N.T.)

măsură, relațiile publice) copleșesc mica și cu totul inadecvata echipă, ai cărei membri sînt desemnați nu pentru competența lor științifică (estimată în raport cu pregătirea de specialitate, publicațiile științifice sau oricare dintre metodele standard folosite în mod curent în universități pentru selecția cadrelor), ci mai curînd, se pare, pentru a plasa un ofițer disponibil sau care prezintă garanții că „nu va fluiera în biserică", insistînd să se efectueze o muncă științifică propriu-zisă (mă refer în special la ofițerii care au lucrat mai demult în cadrul Proiectului; cei mai mulți păreau să aștepte în liniște pensionarea, unul fiind cunoscut pentru faptul că-și petrecea o mare parte din timp planificîndu-și activitatea de viitor agent de schimb) și că nu va fi destul de inteligent pentru a folosi în mod adecvat remarcabilul echipament științific al Forțelor Aeriene, ca de pildă laboratoarele de la Cambridge, care dispun de experți în radar și în meteorologie. În lunga istorie a Proiectului Blue Book, nu s-a cerut niciodată acestor laboratoare să calculeze dacă inversiunile de temperatură cărora le era atribuită o observație OZN erau destul de mari pentru a fi într-adevăr cauza observației. (Cuvîntul „inversiune" a devenit un fel de explicație universală pentru Blue Book — o inversiune de 3° existentă la o înălțime de 6.000 de picioare a fost folosită pentru a explica o observație efectuată de la bordul unui avion zburînd la 15.000 de picioare!)

2. Dl. Smart a cerut ca rezumate ale tuturor cazurilor semnificative să-i fie trimise la biroul său. (După cîte știu, asta nu s-a întîmplat niciodată.)

3. Proiectul Blue Book trebuie să aibă mobilitatea și capacitatea de a investiga imediat cazurile importante. (Această recomandare se întemeia în bună măsură pe insistența cu care arătasem în timpul audierilor că Blue Book era invariabil devansat în investigarea cazurilor de organizațiile particulare. De nenumărate ori, NICAP sau APRO interogaseră martorul înaintea personalului local al Forțelor Aeriene și știam de la mulți martori că interogatoriile civile erau deseori mai amănunțite decît cele ale Forțelor Aeriene. Subliniasem de asemenea necesitatea reevaluării datelor. Prea adesea rapoartele transmise de bazele aeriene locale imobilizau fără rost teletipul, după cum o demonstrează faimosul exemplu al aparatului care bate două pagini de adrese și mesajul „Un alt OZN". Acesta era tot conținutul mesajului!)

Pentru a funcționa în mod adecvat, Proiectul ar trebui să fie condus de un ofițer superior care să poată cere ca directivele Forțelor Aeriene să fie aplicate la nivelul bazelor aeriene locale nu numai în litera, ci și în spiritul lor. Am auzit nu o dată vorbindu-se despre modul ironic în care era privită întreaga problemă la nivelul local și despre metodele de investigație superficiale și deseori deplasate! Știu că detalii în mod evident relevante au fost omise pentru că ofițerul care conducea ancheta pur și simplu nu și-a dat osteneala să pună întrebări relevante, care ar fi dus la stabilirea unor parametri cantitativi ca vitezele unghiulare, luminozitatea aparentă, cinematica obiectului raportat și n-a făcut nici o tentativă de a descoperi alți martori. (În legătură cu această problemă, colonelul Quintanilla m-a informat că „Blue Book nu este un birou de investigații" — dar, în numele bunului simț, cum poate fi efectuată o muncă științifică fără investigații? Investigația este sîngele dătător de viață al științei.)

Vedem astfel că, cu mult înainte de a putea vorbi despre „ameliorarea produsului", trebuie să găsim mijloace de a ameliora materialul brut din care vom extrage, poate, acest produs.

Am arătat de asemenea în fața Comitetului Smart că, atunci cînd lipsesc anumite date inițiale, ceea ce se întîmplă deseori, este esențialul să se ia legătura telefonic cu martorii principali imediat — nu două sau trei luni mai tîrziu, ci la cîteva ore după primirea telexului. Blue Book ar trebui să acorde prioritate absolută examinării raportului îndată după primirea lui, pentru a hotărî în ce măsură este el „semnificativ" potrivit normelor stabilite și, dacă este, pentru a hotărî pe loc ce informații suplimentare sînt necesare și a lua măsuri pentru a le obține fără întîrziere — contactîndu-și consultantul științific atunci și nu după cîteva săptămîni, pentru a-i cere sprijinul în colectarea informațiilor. Timpul meu este limitat, dar am o echipă științifică excelentă care poate fi utilizată din cînd în cînd pentru a obține astfel de informații. Mă gîndesc îndeosebi la William Powers, inginer specialist în sisteme, care și-a dovedit în multe ocazii abilitatea de a interoga martorii într-un mod eficient și care inspiră încredere. Fred Beckman, de la Universitatea din Chicago, mi-a fost de asemenea de mare ajutor, în mod cu totul dezinteresat.

Din păcate, recomandările acestea, aprobate la Washington, n-au fost aplicate niciodată. Cu echipa sa limitată, cu mul

tele sale sarcini periferice, cu credința înrădăcinată că întreaga problemă este lipsită de interes și cu declarația șefului Proiectului că „noi nu sîntem un birou de investigații", Blue Book se prezintă ca o operație rutinieră, plictisitoare, neinspirată — într-atît încît mi-ar fi cu neputință, din punct de vedere psihologic, să colaborez cu ea zi de zi. (Dealtfel, locotenentul Maranb mi-a mărturisit că dorința sa arzătoare de a fi transferat se datorează faptului că n-a putut să-și utilizeze pregătirea științifică.)

În sfîrșit, Forțele Aeriene ar trebui să admită că fenomenul OZN este o problemă științifică de dimensiuni mondiale, de mare importanță potențială și să încerce să îndeplinească a doua parte a dublei lor misiuni, cerînd ca Proiectul Blue Book să fie asistat de o comisie științifică ai cărei membri să fie recrutați din cadrul diferitelor servicii științifice ale Forțelor Aeriene, ca și din grupurile științifice din afară. Această comisie ar trebui să pornească de acolo de unde se va opri Comitetul Condon.

S-ar putea să fie mai bine, totuși, pînă la urmă, să se ceară ca a doua misiune a Proiectului Blue Book să fie transferată în întregime în afara Forțelor Aeriene și încredințată unui grup de cercetători competenți din diferite discipline, întrucît problema trebuie să fie abordată, fără îndoială, dintr-un unghi interdisciplinar.

Calea aleasă va depinde în mare măsură de ceea ce veți hotărî și de exigențele situației date. Sînt gata să vă ajut atît la luarea hotărîrii, cît și la punerea ei în aplicare.

J. Allen Hynek, Director
Centrul de cercetări astronomice Lindheimer
Northwestern University
Evanston, Illinois

Comentarii

1 *Edward J. Ruppelt, fost şef al Proiectului Grudge şi Blue Book în perioada septembrie 1951 — septembrie 1953, pare să fie de altă părere. În cartea sa* The Report on Unidentified Flying Objects (Raport despre obiectele zburătoare neidentificate), *Ace Books 1956, el scrie: „Noul mod de a vedea lucrurile în problema OZN a devenit cunoscut oficial la 11 februarie 1949, cînd a fost emis un ordin care a schimbat numele proiectului OZN din Proiectul Sign în Proiectul Grudge. Ordinul a fost emis, probabil, pentru că numele codificat, Proiectul Sign, fusese compromis. Acesta era, invariabil, răspunsul meu oficial la toate întrebările privind schimbarea numelui. Mergeam mai departe şi spuneam că numele proiectelor, mai întîi Sign, apoi Grudge, nu au nici o semnificaţie. Asta nu era adevărat, ele au o semnificaţie, ba chiar foarte mare" (p. 82). Şi Ruppelt ne sugerează această semnificaţie în capitolul intitulat* Evul Mediu (*pentru că Dicţionarul Webster defineşte Evul Mediu drept o perioadă de „stagnare intelectuală"!): „Ordinul din 11 februarie 1949, care a schimbat numele Proiectului Sign în Proiectul Grudge, nu hotărîse nici o schimbare în politica operaţională a proiectului. De fapt, el sublinia că proiectul va continua să investigheze şi să evalueze rapoartele asupra observaţiilor de obiecte zburătoare neidentificate. În acest scop, trebuiau să fie utilizate proceduri standard ale serviciului de informaţii. Asta înseamnă, în mod normal,* evaluarea fără idei preconcepute *a datelor informaţionale. Dar nu trebuie să faci un mare efort de studiere a vechilor dosare OZN pentru a vedea că procedurile standard ale serviciului de informaţii nu mai erau utilizate de Proiectul Grudge. Totul era evaluat pornind de la premisa că OZN-urile nu pot să existe" (op. cit., p. 83).*

Mă opresc aici, întrucît Hynek citează şi el pasaje grăitoare din Raportul *lui Ruppelt, în capitolul* Forţele Aeriene şi problema OZN — Pagini din istoria Proiectului Blue

Book. *Cititorul interesat poate apela și la Ion Hobana, Julien Weverbergh,* OZN — o sfidare pentru rațiunea umană, *Editura Enciclopedică Română, 1971, paginile 45—48. Oricum, reiese destul de limpede că schimbarea numelui proiectului OZN e pusă de Ruppelt pe seama victoriei „facțiunii anti-farfurie", cum o botează el, din sînul Proiectului Sign și al eșaloanelor superioare. Conștient sau nu, noul nume evoca* răzbunarea, ciuda, ranchiuna *acestei facțiuni pînă atunci minoritară . . .*

Această interpretare pare plauzibilă și în lumina descrierii circumstanțelor celei de-a doua schimbări a numelui proiectului OZN. După ce se referă, pe multe pagini, la „reorganizarea Proiectului Grudge", la „noul Proiect Grudge", la faptul că „Proiectul Grudge cîștigase prestigiu", Ruppelt scrie: „In martie 1952, Proiectul Grudge nu mai era un proiect, ci un grup; devenisem o organizație separată, cu titlul formal Grupul pentru fenomenele aeriene. Curînd după acest pas înainte pe scara ierarhică, numele codificat al proiectului a fost schimbat în Blue Book. Cuvîntul «Grudge» nu mai era potrivit. Pentru aceia cărora le place să caute un înțeles ascuns într-un nume, voi spune că numele codificat Blue Book deriva din titlul dat testelor folosite în școlile secundare. Și testele și proiectul abundau în probleme la fel de neclare" (*op. cit., p. 174*).

Așadar, „cuvîntul «Grudge» nu mai era potrivit" pentru că — trebuie să citim din nou printre rînduri — „facțiunea anti-farfurie" fusese nevoită să cedeze locul unei facțiuni neutre, hotărîte să cerceteze fenomenul OZN fără idei preconcepute. Din păcate, nu pentru multă vreme.

2 *Afirmație discutabilă, de vreme ce vom întîlni chiar în această carte, în capitolul* Rapoarte OZN radar-vizuale, *o astfel de frază: „La «experiența umană», am adăugat o «experiență instrumentală» care dă un suport solid celei dintîi"* (*p. 92*). *Pe de altă parte, „instrumentele optice și electronice ne furnizează date pentru analiză" și în cazul cercetării fotografiilor OZN, a urmelor lăsate pe sol etc.*

3 *Nu cunosc nici eu rapoarte despre „dinozauri zburînd cu capul în jos", dar — rămînînd la această familie de comparații — unul dintre martorii unei întîlniri de aproape de primul tip a declarat că un obiect care plana deasupra automobilului său era „ca un fel de uriașă pasăre preistorică". Incidentul este relatat chiar în cartea de față, la pagina 117! . . . Să vedem cum stau lucrurile cu celelalte exemple*

invocate de autor pentru a demonstra că „sfera stranietății în rapoartele OZN este foarte limitată".

Există un mare număr de rapoarte despre obiecte neidentificate nu numai „plutitoare", dar și submarine sau capabile să evolueze atît în atmosferă, cît și într-un mediu lichid. Intrucît Hynek utilizează ca motto al capitolului Luminile nocturne *un raport al vasului „USS Supply", apărut în numărul din martie 1904 al lui „Weather Review", mă voi referi și eu la un astfel de raport, apărut în „Meteorological Journal", vol. 6, p. 443. La 12 noiembrie 1887, nava britanică „Siberian" se afla aproape de Capul Race (Noua Scoție). Către miezul nopții, căpitanul Moore a văzut un obiect roșietic ieșind din apele mării, urcînd pînă la o înălțime de circa 20 de metri și apropiindu-se la cîțiva metri de navă, împotriva vîntului. După cinci minute, obiectul s-a deplasat spre sud-est și a dispărut.*

Iată și o observație mult mai recentă, care se circumscrie mai exact categoriei obiectelor plutitoare neidentificate. În 30 iulie 1967, la căderea nopții, cargoul argentinian „Naviero" se afla la sud de golful Santa Catarina, la 120 mile de coasta braziliană. Ofițerul Jorge Montoya a remarcat, la mică adîncime, un fel de proiecție luminoasă. La o cercetare mai atentă, el a constatat că era vorba despre un fel de „tub" de circa 30 de metri lungime și 1—1,5 metri diametru, care se deplasa cu aceeași viteză ca „Naviero" (17 noduri), la 3—5 metri adîncime. Contururile obiectului erau nete și uniforme, fără nici o variație de grosime. Întreaga lui suprafață părea fluorescentă, emițînd o lumină alb-gălbuie. Montoya n-a auzit nici un zgomot de mașini și n-a observat nici un vîrtej provocat de deplasarea obiectului, care a însoțit cargoul timp de 15 minute, menținîndu-se la o distanță de 15 metri — ceea ce l-a făcut pe căpitanul vasului, Julian Lucas Ardanza, să ordone timonierului să fie gata de schimbarea rutei, dacă s-ar fi ivit primejdia unei ciocniri. Dar obiectul a virat brusc la 90°, a trecut pe sub cargou și s-a cufundat rapid, efectuînd toate aceste manevre cu o viteză de 25 de noduri. (*Cf. Oscar A. Galindez,* Le mystère marin des UFOs, *în „Phénomènes Spatiaux", nr. 23, martie 1970, p. 18.*)

Catalogul lui Jacques Vallée, astronom și expert în tehnologia ordinatoarelor, care a colaborat îndeaproape cu Hynek, cuprinde cîteva cazuri în care martorii au văzut OZN-uri „plutind" la suprafața apei: august 1914, Georgian Bay și

2 iulie 1950, Steep Rock Lake, Ontario, Canada; 17 septembrie 1955, Bush Pine, New York; 15 septembrie 1962, Oradell, New Jersey (*Jacques Vallee,* Un siècle d'atterissages UFO, 1868—1968, *anexă la* Chroniques des apparitions extra-terrestres, *Editions E.P./Denoel, 1969*).

Același catalog ne oferă și rapoarte despre „obiecte ciudate care sapă în pămînt". Iată un exemplu tipic: „194) 4 octombrie 1954, orele 20. Poncey-sur-l'Ignon (Franța): D-na Fourmeret, casnică, a fugit văzînd un obiect portocaliu circular, cu un diametru de 3 metri, care se balansa în văzduh și a aterizat aproape de ferma ei. Cînd domnii Girardot și Vincent au sosit cu pușlile lor, au constatat că pămîntul fusese «aspirat» pe o suprafață în formă de patrulater. François Bouiller a văzut și el obiectul luminos în zbor. Jandarmeria și aviația au efectuat o anchetă" (*op. cit., paginile 291—292*). *Alteori, la locul aterizării s-a găsit „un crater adînc cu un diametru de circa 6 metri"* (*p. 304*), *„un ciudat crater larg de 2,50 m și adînc de 2,50 m"* (*p. 364*), *„mici tranșee radiale"* (*p. 411*). *Într-un caz se precizează chiar că „pămîntul părea să fi fost săpat"* (*p. 318*).

Comentariul meu nu urmărește, desigur, să infirme tentativa lui Hynek de a realiza o clasificare a rapoartelor OZN. Cred însă că, în cadrul categoriilor pe care ni le propune savantul american, „sfera stranietății" este departe de a fi „foarte limitată". Exemplele de mai sus constituie doar o infimă parte a unei argumentări care ar putea atinge dimensiunile cărții de față.

4 *Împărțirea mi se pare într-adevăr arbitrară, de vreme ce nu se apelează la un criteriu unic, categoriile fiind definite, pe rînd, după luminozitate, formă și modul de efectuare a observației. Pe de altă parte, după cum se va vedea curînd din însăși lectura cărții, pe cerul nocturn apar nu numai lumini, ci și forme, iar OZN-urile diurne sînt de o mare varietate, greu de redus la forma discoidală, fie și „într-un mod mai general". Poate că mai adecvate ar fi denumirile* observații diurne, observații nocturne *și* observații radar-vizuale.

5 *Au fost efectuate mai multe astfel de sondaje. Autorul se referă, desigur, la cel din 1966, cînd 5% din cei chestionați, reprezentînd circa cinci milioane de americani adulți, „au spus că cred că au văzut o farfurie zburătoare"* (Scientific Study of Unidentified Flying Objects, *Bantam Books, 1969, p. 44*). *Iată și comentariul mai vechi al lui Hynek: „În douăzeci de ani, Forțele Aeriene au primit cam 12.000*

de rapoarte. Putem deci să ne întrebăm, în mod logic, ce a împiedicat trimiterea celorlalte 4.998.000 de rapoarte. Cred că e posibil ca această rezervă sigură de rapoarte să nu fi ajuns la noi datorită repulsiei firești pe care o resimt oamenii cînd e vorba să ni se adreseze" (Hearings before the Committee of Science and Astronautics U.S. House of Representative — Ninetieth Congress Second Session. *Symposium of Unidentified Flying Objects. U. S. Government Printing Office, Washington, 1968, p. 194* — Audieri în fața Comitetului pentru știință și astronautică al Camerei Reprezentanților — A doua sesiune a celui de-al nouăzecilea Congres. *Simpozion despre obiectele zburătoare neidentificate*).

6 *După cum se știe, un obiect care se deplasează în atmosferă și atinge viteze mai mari decît cea a sunetului creează o undă de șoc, datorată compresiunii aerului înconjurător. Această undă generează un fenomen sonor (bangul sonic) și efecte fizice distrugătoare la sol.*

In Raportul Condon, Secțiunea a III-a, Capitolul 3, Dovezi fizice indirecte, *Roy Craig constată: „In numeroase rapoarte, OZN-ul este observat, vizual sau pe ecranele radar, mișcîndu-se cu viteze prezumate care întrec cu mult viteza sunetului, fără să se audă vreun sunet, îndeosebi bangul sonic. Cunoștințele noastre actuale de fizică arată că orice obiect material care se mișcă în atmosferă cu astfel de viteze trebuie să creeze* în mod necesar *o undă de presiune avînd ca rezultat un bang sonic" (p. 98). Revenind asupra problemei în Secțiunea a VI-a, Capitolul 6,* Bangul sonic, *William Blumen declară: „Absența bangului sonic în aceste cazuri rămîne un mister. Posibilele explicații sînt: a) viteza a fost supraestimată; b) a fost prezent un efect atmosferic natural care poate suprima bangul sonic; sau c) obiectul sau fenomenul nu deplasează păturile atmosferice prin care trece cu viteze supersonice" (p. 717). Din același capitol, aflăm că, totuși, se întreprind cercetări pentru a proiecta aparate de zbor cu un profil neconvențional și cu caracteristici aerodinamice „care să micșoreze sau să elimine bangul sonic" (p. 721). Și mai departe: „Pentru a preveni formarea unei unde de șoc în timpul zborului supersonic, Northrop Corporation lucrează actualmente la o metodă de modificare a curentului de aer printr-un cîmp de forță electromagnetic concentrat în botul avionului. Această cercetare se află într-un stadiu preliminar și experimentele au fost efectuate doar în tunelurile aerodinamice (cf. „Aviation Week and Space Technology", 1968; p.*

722). Este vorba despre ionizarea aerului din fața avionului, prin acțiunea cîmpului de forță electromagnetic. Datorită fenomenului de respingere reciprocă a particulelor avînd aceeași sarcină electrică, s-ar crea astfel un strat de aer în continuă mișcare de la fuzelaj spre exterior, evitîndu-se compresiunea și formarea undei de șoc, deci a bangului sonic.

Așadar, chiar „cunoștințele noastre actuale de fizică" ne îngăduie să ne imaginăm mijloacele capabile să ducă la realizarea zborului cu viteze supersonice fără consecințele amintite mai sus. Dar este oare obligatoriu ca mijloacele folosite de OZN-uri să se înscrie în sfera acestor cunoștințe? Încă în 1953, locotenentul pilot Jean Plantier propunea, într-un articol apărut în numărul din septembrie al revistei „Forces Aeriennes Françaises", o explicație reluată și amplificată în cartea sa La propulsion des soucoupes volantes par action directe sur l'atome, 1955. *Ipoteza fundamentală pe care o postulează Plantier este aceea a existenței unui cîmp de forță de tip gravitațional acționînd asupra tuturor părților aparatului și asupra mediului imediat înconjurător. Rezumîndu-ne la problema în discuție, extinderea cîmpului de forță asupra păturilor atmosferice învecinate determină antrenarea aerului odată cu obiectul care se deplasează, eliminînd frecarea. „Mai mult, acest aer antrenat nu se poate izbi sau freca brutal de restul atmosferei imobile pentru că descreșterea vitezei este gradată. Farfuria zburătoare este într-un fel protejată împotriva frecărilor de un fel de saltea de «aer antrenat» cu contururi imprecise și ea poate evolua astfel, fără zgomot și fără încălzire prohibitivă, la viteze fantastice" (op. cit., p. 23).*

Evident, explicația absenței bangului sonic, ca și aceea a altor elemente care concură la definirea stranietății OZN-urilor, se poate afla în cu totul altă parte. Așa cum arăta Hynek în pasajul imediat următor constatării care a declanșat acest comentariu, judecarea fenomenului din punct de vedere fizic „ar cere mai multe date decît cele existente deocamdată în dosare". Să ne mulțumim deci cu sugestiile de mai sus.

7 Tot acest pasaj constituie o polemică implicită cu Raportul Condon, care conchide, în legătură cu acest caz: „. . . trebuie spus că fotografiile pot fi și ale unui model aruncat cu mîna și că informațiile existente sînt insuficiente pentru a exclude această ipoteză" (p. 475). Argumentelor invocate de Hynek li s-ar putea adăuga un altul, pe care l-am

expus amănunțit în OZN — o sfidare pentru rațiunea umană: *date fiind distanța, altitudinea, unghiul, diametrul liniar și grosimea obiectului fotografiat, estimate ca atare și de investigatorul Comitetului Condon, ar trebui să aflăm cum ar fi fost posibil să se arunce cu mîna un model cu diametrul de 10,5 m ± 4,2 m și grosimea de 2,40 m ± 0,90 m la o înălțime de 420 m!*

8 *Din păcate posibilele implicații ale acestui caz s-au dovedit ulterior a fi iluzorii. O anchetă efectuată după mai bine de zece ani de către René Hardy, doctor în științe, a descoperit că panourile indicatoare fuseseră înlocuite. Și totuși: „În ceea ce privește cîmpul magnetic, am constatat la aceste panouri recente deviații absolut analoage celor observate cu prilejul primei anchete. Aceste panouri, orientate nord-sud, prezintă deviații magnetice, pozitive sau negative după cum te deplasezi spre o extremitate sau alta, deviații ajungînd pînă la 30° pentru o busolă plasată la o distanță de 5 cm." Cum pe drept cuvînt subliniază anchetatorul: „Această remarcă nu înseamnă că un cîmp magnetic n-ar fi putut să se producă în timpul trecerii aparatului, cîmp magnetic capabil să facă să vibreze sau chiar să deformeze unul sau mai multe panouri"* (Vins-sur-Caramy, dix ans après, *în „Phénomènes Spatiaux", nr. 17. septembrie 1968, p. 6—7). Dar ne putem imagina și că vibrațiile se datorau unui alt efect secundar al propulsiei OZN-ului, dacă nu cumva explicația propusă de Hynek — care nu cunoștea rezultatele celei de-a doua anchete — este valabilă.*

9 *La data redactării acestei cărți, cel puțin încă un caz de „revelație hipnotică" era „accesibil pentru studiu", fiind relatat și în Raportul Condon:*

La 3 decembrie 1967, orele 2,30 a.m., polițistul Herbert Schirmer se afla cu mașina sa de patrulare pe o șosea din Ashland, Nebraska. El a observat deodată niște lumini roșii care păreau să aparțină unui camion. Apropiindu-se, a văzut planînd la 6—8 picioare deasupra șoselei un disc strălucitor care s-a înălțat cu un sunet ca de sirenă și a dispărut rapid. Schirmer s-a înapoiat la bază și a constatat că e ora 3. Or, după estimarea sa, între momentul observării obiectului și întoarcerea sa nu trecuseră mai mult de zece minute, ceea ce-l făcea să creadă că-și pierduse cunoștința timp de douăzeci de minute. Martorul n-a putut să adoarmă, avea dureri de cap insuportabile și auzea un fel de bîzîit continuu. Sub

hipnoză, el a relatat că, după decolarea obiectului, nu s-a întors imediat la bază, ci l-a urmărit pînă la Wahoo. Acolo a încercat să intre în legătură radio cu baza, dar emiţătorul nu funcţiona. Motorul s-a oprit şi el. Obiectul s-a apropiat şi a aterizat chiar în faţa maşinii. Din el au ieşit cîţiva ocupanţi care l-au dus în interior, unde Schirmer a văzut un panou de control şi aparate semănînd cu nişte ordinatoare. Unul dintre ocupanţi a apăsat pe un buton şi benzile magnetice au început să se învîrtească. „În capul meu ... într-un fel sau altul ... mi-a spus lucruri ... m-a durut capul." Lucrurile erau relativ banale: extratereştrii vin dintr-o galaxie vecină; ei au baze în Statele Unite; navele lor utilizează „electromagnetismul invers" (?) şi îşi extrag energia din marile rezervoare de apă ... În final, i s-a spus lui Schirmer că nu-şi va aminti de interiorul navei şi i s-a ordonat: „Nu vei vorbi în mod raţional despre ceea ce s-a petrecut în această noapte." Toate aceste detalii, reproduse din cartea lui Jacques Vallée, Le Collège Invisible (*Albin Michel, 1975, paginile 76—78*), *nu figurează în Raportul Condon, care se mulţumeşte să menţioneze că, în timpul unui test utilizînd parţial tehnici hipnotice, „informaţii noi s-au adăugat relatării poliţistului despre experienţa sa OZN; totuşi, autenticitatea experienţei raportate n-a fost stabilită" (p. 391).*

După cum vă amintiţi, desigur, soţilor Hill „li s-a dat sugestia hipnotică de a nu-şi aminti nimic despre neobişnuita lor experienţă", ceea ce corespunde ordinului primit de Schirmer. Şi totuşi, în ambele cazuri, martorii au făcut revelaţii importante sub hipnoză. Să nu se fi gîndit ipoteticii ocupanţi la această tehnică de anchetare? Sau să nu fie capabili să controleze anumite zone ale spiritului uman? ... Pentru a nu vă înfăţişa unilateral acest aspect al problemei, voi relata incidentul petrecut la 11 octombrie 1973 la Pascagoula, Mississippi. Participînd personal la investigaţii, Hynek a declarat într-un interviu:

„Cred că aţi auzit de cazul celor doi pescari din Mississippi (...) M-am dus acolo cu dr. Harder, de la Universitatea din California. Aceşti doi oameni, unul de 45 de ani (Charles Hickson), celălalt de aproximativ 19 (Calvin Parker), lucrează la şantierele navale, le place pescuitul şi tocmai pescuiau la capătul digului cînd au văzut o lumină albastră strălucitoare care se apropia şi în care ei au recunoscut curînd un OZN tipic. OZN-ul n-a aterizat. Din el au ieşit două creaturi cu un aspect grotesc, semănînd cu nişte roboţi: două

picioare, două braţe, mîini ca nişte cleşti. Ei au ieşit deci şi i-au apucat de braţe. După spusele unuia dintre cei doi pescari, nu i-au ridicat, ci i-au făcut să plutească pînă în interiorul OZN-ului. Acolo nu era nici o masă, ei erau culcaţi pe o parte, fără nici un sprijin. Se aflau în stare de imponderabilitate ca astronauţii şi apoi un fel de instrument bizar, pe care ei l-au descris cum au putut mai bine ca semănînd cu un ochi de mari dimensiuni, a trecut pe deasupra lor de mai multe ori şi au fost eliberaţi. Tînărul era atît de înfricoşat, încît şi-a pierdut cunoştinţa.

Împreună cu dr. Harder, care este un bun hipnotizator, am lucrat cam patru ore. Credeam că spiritul conştient era blocat şi nu izbutea să-şi amintească detaliile. Dr. Harder a încercat, sub hipnoză, să oblige subconştientul să reveleze ceea ce ştia, dar n-a reuşit. Cînd Charlie şi celălalt se aflau sub hipnoză, atîta timp cît el [Harder] s-a referit la fapte reale, cum ar fi cadoul primit la cea de-a zecea aniversare etc., totul a mers bine, dar cînd a încercat să facă aluzie la experienţa lor recentă, pe fruntea lui Charlie a apărut o transpiraţie abundentă şi el a devenit îndată foarte agitat. Dr. Harder a trebuit să pună capăt stării de hipnoză, temîndu-se de gravele urmări posibile.

... La conferinţa de presă am spus că aceşti oameni au trăit o foarte reală şi foarte redutabilă experienţă. Nu puteam spune că văzuseră un aparat veritabil, dar ceva trebuia să se fi produs, pentru că ei erau oameni din sud, calmi, normali, cu un ritm lent de viaţă, iubind pescuitul, oameni simpli, cinstiţi, inteligenţi dar neinstruiţi — şi deodată s-a petrecut un astfel de fapt." (*Jean-Claude Bourret*, La nouvelle vague des soucoupes volantes, *Editions France-Empire, 1974, paginile 227—228*).

Mai rămîne să adaug că Charles Hickson, ca dealtfel şi Herbert Schirmer, au trecut cu succes proba detectorului de minciuni — ceea ce nu înseamnă decît că erau sinceri atunci cînd îşi relatau „redutabila experienţă". În lipsa unor dovezi fizice incontestabile, realitatea obiectivă *a acestei experienţe nu poate fi demonstrată.*

10 *La conferinţa de presă organizată în după-amiaza zilei de 29 iulie 1952, pentru a potoli spiritele agitate de observaţiile radar-vizuale efectuate în zona Aeroportului Naţional Washington, la 19—20 şi 26 iulie, generalul John Samford, directorul Serviciului de informaţii al Forţelor Aeriene, a declarat: „... cam 20 la sută din totalul rapoartelor apar-*

ţin unor observatori credibili care relatează lucruri relativ incredibile".

11 *A existat totuşi o perioadă în care lucrurile stăteau relativ mai bine. „Pentru a face să funcţioneze Proiectul Blue Book — scrie Ruppelt — dispuneam de patru ofiţeri, doi soldaţi şi doi angajaţi civili, în echipa mea permanentă" op. cit., p. 186). Asta se întîmpla în iunie 1952. Dar peste mai puţin de un an, situaţia revine la... normal: „Cînd am părăsit proiectul OZN pentru două luni, primind o sarcină temporară la Denver, şef a devenit locotenentul Bob Olsson. Echipa sa consta din soldatul de prima clasă Max Futch. Amîndoi erau veterani ai campaniei OZN din '52, dar doi oameni nu puteau să facă mare lucru" (idem, p. 299). La întoarcerea din misiune, în iulie 1953, Ruppelt l-a găsit doar pe Futch, Alsson fiind trecut între timp în rezervă...*

12 *Această lipsă de autoritate efectivă a grevat şi activitatea Comitetului Condon. Semnificativ este eşecul tentativei de a verifica informaţia despre urmărirea de către şase OZN-uri a unui avion X-15 de la o bază a Forţelor Aeriene: investigatorii Comitetului n-au putut să discute cu directorul Serviciului de informaţii al bazei, un colonel, nici după intervenţia Pentagonului! Iar cînd s-au adresat funcţionarului civil de la care deţineau informaţia, pentru a limpezi lucrurile, „el le-a răspuns doar că directorul Serviciului de informaţii i-a cerut «să nu se amestece»* (Studiu ştiinţific asupra obiectelor zburătoare neidentificate, *p. 342*).

13 *Citez din* Raportul *lui Ruppelt: „La 23 septembrie 1947, şeful Centrului de informaţii tehnice al Forţelor Aeriene (...) a trimis o scrisoare Comandamentului General a ceea ce se chema atunci Forţele Aeriene ale Armatei. Scrisoarea era un răspuns la cererea verbală a Comandamentului General de a efectua un studiu preliminar al rapoartelor despre obiectele zburătoare neidentificate. Scrisoarea afirma că, după un studiu preliminar al rapoartelor OZN, ATIC conchisese că, reproduc termenii scrisorii, fenomenele raportate erau reale". Scrisoarea solicita cu insistenţă ca în cadrul ATIC să ia fiinţă un proiect permanent pentru „a cerceta şi analiza viitoarele rapoarte OZN". Şi mai departe: „... cînd a fost redactată scrisoarea, specialiştii în informaţii ai ATIC erau convinşi că în cîteva luni sau un an vor avea răspunsul la întrebarea «Ce sînt OZN-urile?». Întrebarea «Există OZN-urile?» n-a fost pusă niciodată" (op. cit., p. 26).*

Aşadar, după 25 de ani de studiu (reamintesc că Experienţa OZN *a apărut în 1972), s-a ajuns la . . . concluzia iniţială: fenomenul există şi trebuie cercetat. Asta nu înseamnă, desigur, că s-a bătut pasul pe loc. Pur şi simplu, aşa cum afirmă Hynek în acest capitol, „în prezent nu dispunem de cunoştinţele necesare pentru a ajunge la soluţia finală". O afirmaţie valabilă şi în clipa în care citiţi aceste rînduri.*

14 *Datorită în primul rînd eforturilor autorului cărţii de faţă, atît institutul, cît şi revista cu caracter internaţional au luat fiinţă. În interviul din care am reprodus anterior, Hynek declară:*

„Ne-am hotărît să creăm ceea ce se numeşte oficial Centrul pentru studii OZN, din trei motive. Primul este că nu există nici un loc unde să se poată afla ceva despre OZN-uri (. . .). Apoi, nu există un organism ştiinţific căruia să i se poată transmite observaţii şi rapoarte, fără teamă de ridicol. În sfîrşit, lucrul cel mai important, nu există nici un loc unde problema să fie studiată ştiinţific.

. . . Centrul are patru funcţii principale. Prima, cea mai frecventă, constă în strîngerea de elemente.

. . . O altă activitate este, desigur, asamblarea şi analiza elementelor. Pentru asta avem acces la ordinatoare şi dr. Saunders, care este membru al Centrului, a înscris pe fişe circa 50.000 de cazuri. Apoi este laboratorul de analiză unde putem avea de asemenea acces la instrumente de importanţă naţională. (. . .) Evident, aceste trei lucruri nu slujesc la nimic dacă elementele şi rezultatul studiului nu sînt publicate. Iată de ce educaţia face parte din tot acest ansamblu. Sperăm să fim în măsură să creăm o revistă trimestrială. (. . .) Am vrea să publicăm anchete serioase, autentice din punct de vedere ştiinţific, nu pentru aspectul lor senzaţional sau pentru un simplu divertisment, ci pentru valoarea lor ştiinţifică" (op. cit., paginile 220—222).

„Internaţional UFO Reporter" a apărut în 1976.

15 *Ar putea fi vorba despre Thomas Gold, care a emis ipoteza că „mările" lunare nu sînt decît nişte uriaşe cavităţi pline cu praf. Dealtfel, înaintea realizării programului Apollo, toţi astronomii considerau că pe Lună trebuie să existe o cantitate considerabilă de praf — şi nu se înşelau. Iată un pasaj grăitor din relatarea lui Charles Conrad jr., comandantul misiunii Apollo-12: „De pe Lună a început să se ridice un nor de praf . . . De la 30 de metri în jos, nu am*

mai reuşit să văd absolut deloc zona de aterizare. Sub noi era o enormă pătură cenuşie". Iar misiunea Apollo-15 a constatat prezenţa unui strat de praf gros de 15—30 cm. De aici pînă la dispariţia astronavelor e însă o distanţă . . . astronomică.

ION HOBANA

Post-scriptum. *Între momentul redactării acestor comentarii şi cel al corectării şpalturilor, am aflat că la Toulouse, în cadrul CNES (Centre National d'Études Spatiales), a luat fiinţă GEPAN (Groupe d'Étude des Phénomènes Aérospatiaux Non Identifiés). Grupul este condus de dr. ing. Claude Poher, şeful diviziunii Sisteme şi proiecte ştiinţifice a CNES, unul dintre cei mai prestigioşi cercetători OZN pe plan internaţional. (Cf. „Inforespace", nr. 36 din noiembrie 1977).*

Importanţa acestei ştiri nu poate fi subapreciată, GEPAN fiind actualmente singurul organism oficial *de cercetare ştiinţifică a obiectelor zburătoare neidentificate. Într-adevăr, subcomitetul OZN al AIAA, Centrul pentru studii OZN înfiinţat de Hynek, APRO, NICAP, grupurile, asociaţiile, societăţile existente în alte părţi ale lumii — GEPA şi „Lumières dans la Nuit", Franţa; SOBEPS, Belgia; CUN, Italia; CEI, Spania; CADIU, Argentina; SBEOV, Brazilia etc. — în pofida participării unor ingineri, cercetători, cadre universitare de certă calificare şi reputaţie ştiinţifică, nu fac parte din sistemul instituţional al ţărilor respective.*

Cuprinsul

Cuvînt înainte de Ion Hobana / 5
Prefaţă / 9
Rînduri de mulţumire / 11
Prolog / 12

Partea I: **FENOMENUL OZN**

Introducere: Un inocent în Ţara OZN / 15

1. Hohotul de rîs al ştiinţei / 21
2. OZN-urile ca experienţă umană / 27
3. OZN-urile ca rapoarte de observaţii / 32
4. Despre stranietatea rapoartelor OZN / 38

Partea a II-a: DATELE ŞI PROBLEMA

Introducere: Prototipurile / 49

5. Luminile nocturne / 53
6. OZN-uri văzute în timpul zilei — discuri diurne / 70
7. Rapoarte OZN radar-vizuale / 90
8. Întîlniri de aproape de primul tip / 107
9. Întîlniri de aproape de-al doilea tip / 133
10. Întîlniri de aproape de-al treilea tip / 163

Partea a III-a: ŞI ACUM ÎNCOTRO?

Introducere: Colegiul Invizibil /191

11. Forţele Aeriene şi problema OZN — pagini din istoria Proiectului Blue Book / 193
12. Ceea ce fac oamenii de ştiinţă nu este întotdeauna ştiinţă / 221
13. Faţă în faţă cu problema OZN / 244

Epilog: Dincolo de orizontul Proiectului Blue Book / 259

ANEXE

Anexa 1: Descrierile observațiilor discutate în text / 265
Anexa 2: Cazul pastorului Gill din Papua analizat de Donald H. Menzel / 273
Anexa 3: Scrisoare de demisie trimisă de Mary Louise Armstrong doctorului Edward Condon / 276
Anexa 4: Extras dintr-o scrsioare a lui J. Allen Hynek către colonelul Raymond S. Sleeper / 284
Comentarii de Ion Hobana / 306

Lector: MIRCEA OPRIȚĂ
Tehnoredactor: CONSTANTIN RUSU

Apărut: 1978. Bun de tipar: 16.01.1978. Comanda nr.: 1340. Coli de tipar: 20+8 pl. Tiraj: 25.000+50 broșate, 5.000+40+30 legate 1/1. Hîrtia: velină 70 g/m². Format: 54×84/16.

Tiparul executat sub comanda nr. 686/1977
la Întreprinderea Poligrafică Cluj, Municipiul Cluj-Napoca
Str. Brassai nr. 5—7
Republica Socialistă România

FOTOGRAFII OZN

Zicala „o imagine face cît un articol de o mie de cuvinte" pare să nu se aplice întocmai celor mai semnificative fotografii OZN. Problema s-ar pune altfel, desigur, dacă autenticitatea fotografiilor supuse spre examinare ar putea fi stabilită. Confirmarea autenticității ar pretinde, printre altele, ca autorii fotografiilor (de preferință filme) să fie martori întru totul demni de încredere. Iar fotografiile ar trebui să fie prim-planuri luate din unghiuri diferite, cu destule puncte de reper pentru a îngădui stabilirea aproximativă a dimensiunilor și distanțelor. Din păcate, aceste cerințe sînt rar întrunite.

S-a remarcat că există foarte puține fotografii OZN. Dar cîți oameni au aparatul de fotografiat la îndemînă cînd în viața de toate zilele se ivește pe neașteptate o situație excepțională? Și chiar dacă au un aparat de fotografiat, cîți oameni se gîndesc să-l folosească?

În ultimă instanță, o fotografie OZN este doar o altă formă a unui raport OZN și, dacă nu avem o serie de fotografii detaliate, rapoartele scrise, complete, la care se adaugă declarațiile personale ale martorilor, sînt mult mai credibile.

Totuși, am văzut multe fotografii OZN despre care nu pot să spun că ar fi înșelăciuni sau interpretări greșite. Potrivit regulilor urmate și pînă acum, voi prezenta numai fotografii trimise spre examinare de fotografi pe care i-am interogat personal și de a căror sinceritate nu mă îndoiesc. Chiar așa fiind, îi amintesc cititorului că fotografiile care urmează sînt numai *exemple* de fotografii OZN pe care n-am fost în stare pînă acum să le identific.

Am primit multe fotografii de lumini nocturne, dar ele sînt doar atît — lumini stranii pe cerul nopții — și studierea lor științifică nu poate avea decît un rezultat foarte limitat. Asta este valabil și pentru cele pe care le-am cercetat cu maximă seriozitate. Incidentul LN-12 este un caz care trebuie avut astfel în vedere. Proiectul Blue Book a reprodus fotografiile originale, dintre care face parte și cea de mai jos (fig. 1). Această lumină stranie a fost descrisă ca înălțîndu-se de pe o mirişte acoperită de zăpadă, la oarecare distanță de orașul Fargo, Dakota de Nord. Fotografia confirmă descrierea verbală pe care am auzit-o foarte des: o lumină atît de strălucitoare, încît obiectul este efectiv ascuns vederii, cu o incandescență (filamentară în acest caz) și o protuberanță în vîrf, asemănătoare unui „dom". În timpul anchetării celor doi tineri, la locul unde făcuseră fotografia, n-am putut să descopăr nici o dovadă de înșelăciune, dar deoarece acest factor nu poate fi eliminat întru totul decît dacă fotografiezi tu însuți, fotografia nu dovedește nimic. Ea poate numai să *sugereze* pregnant, ceea ce, după părerea mea, reușește în mod cert.

Fig. 1

Altă lumină nocturnă pe care am cercetat-o „la fața locului" la Sherman, Texas, fără s-o includ printre cazurile folosite pentru construirea prototipurilor (fiind ceva atipic) a fost fotografiată de reporterul de televiziune Bob Campbell, la 2 august 1965. El a recepționat apelurile poliției la aparatul său de radio, cum făcea în mod obișnuit, și a plecat de acasă la ora 3 a.m., înarmat cu un aparat Speed Graphic 4×5 și un film Tri-X, ca să fotografieze strania lumină semnalată de radioul poliției. L-am rugat pe dl. Campbell să efectueze, ulterior, mai multe probe cu același aparat, inclusiv fotografia luminilor străzii la diferite distanțe, ca să pot compara aceste lumini cu fotografiile reproduse aici (fig. 2 și 3). N-am nici un motiv să bănuiesc că este o înșelătorie.

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Multe fotografii ale discurilor diurne au fost invocate de-a lungul anilor ca dovadă a realității fizice a OZN-urilor. Cazul pe care l-am cercetat în modul cel mai complet a fost DD-6. Fig. 4 și 5 reproduc două fotografii făcute de Warren Smith, potrivit raportului la un interval de 10 sau 15 secunde. Dl. Beckman și eu însumi am examinat îndeaproape negativele originale și aparatul de fotografiat, iar eu am avut mai multe discuții cu dl. Smith. În plus, am zburat cu el într-un mic avion, deasupra zonei respective.

Fig. 5

Săgeţile indică o mică formaţie de nori care este în mod virtual aceeaşi în ambele fotografii (ca şi alte caracteristici ale norilor), atestînd faptul că fotografiile au fost făcute la scurt timp una după alta. Ancheta mea nu a dat la iveală nici o dovadă de înşelătorie.

Următoarea fotografie este un exemplu al efectelor specifice unei întîlniri de aproape de al doilea tip, ÎA II-12. Fig 6 arată cercul pîrjolit cu un diametru de aproximativ 40 de picioare de pe un cîmp întins cultivat cu soia, în rest cultura rămînînd neatinsă. Am constatat eu însumi apariția cercului de vegetație distrusă la cîteva zile după eveniment.

Trebuie subliniat că fotografiile reproduse aici nu au o valoare probativă decisivă. Totuși ele rămîn toate neexplicate și confirmă descrierile verbale ale observațiilor similare făcute în alte locuri și în alte împrejurări.

Fig. 6

Fig. 7

Adaug alte cîteva fotografii pentru care nu am nici o explicație. Cititorul poate să-și foloească perspicacitatea pentru a găsi el una, fotografiile putînd reprezenta foarte bine obiecte naturale. Fig. 7 mi-a fost dată de directorul Observatorului Ondrejov din Cehoslovacia. Fig. 8 este o altă lumină nocturnă. Observați urma stelei chiar deasupra stîlpului de telegraf. Asta demonstrează că durata expunerii a fost de ordinul minutelor. Fotografia a fost luată în Valentine, Nebraska, la 2 august 1965, de Judi Hatcher (acum Judi Turner), în timpul valului de observații din Vestul Mijlociu și în aceeași noapte în care dl. Campbell a făcut fotografia sa. Se pare că, într-adevăr, ceva neobișnuit a trecut atunci peste o mare parte din Vestul Mijlociu.

Fig. 8

În sfîrșit, mai includ două fotografii, Fig. 9 și 10, ale unui obiect pe care n-am reușit să-l identific, făcute prin hubloul unui avion zburînd la o înălțime de 30.000 de picioare. Poate că unul dintre cititorii mei poate să-l identifice drept un obiect natural. Dacă este așa, aș fi bucuros să aflu și eu soluția. Acestea sînt două fotografii a căror autenticitate o pot garanta în mod cert.

Fig. 9

Fig. 10